

1. ULUSLARARASI INTERNATIONAL KONYA SANAT VE MİMARLIK SEMPOZYUMU

KONYA ART AND
ARCHITECTURE
SYMPOSIUM

17-19 Kasım November 2022

Gelenekten Geleceğe
Barınma Kültürü
Dwelling Culture
from past to the future

KAAS'22

**BİLDİRİ ÖZET
KİTABI**
ABSTRACT BOOK

Necmettin Erbakan Üniversitesi Yayınları: 165

ULUSLARARASI KONYA SANAT VE MİMARLIK
SEMPOZYUMU

INTERNATIONAL KONYA ART AND
ARCHITECTURE SYMPOSIUM IKAAS'22

Grafik & Tasarım

Büşra UYAR
Muhammed Sami TEKİN
Mustafa ALTINTEPE

Baskı

NEÜ Yayınları
KTB. S. No: 48888

E-ISBN

978-625-6960-01-5

Necmettin Erbakan Üniversitesi Yayınları
Yaka Mah. Yeni Meram Cad. Kasım Halife Sok.
No: 11/1 Meram / KONYA
0332 221 0 575 - www.neuyayin.com

Aralık, 2022

**Bu eser Creative Commons Atıf-GayriTicari 4.0
UluslararasıLisansı ile lisanslanmıştır.*

**This work is licensed under a Creative Commons Attribution-
NonCommercial 4.0 International License.*

Genel Bilgi

General Information

Değerli Bilim İnsanları;

Konya Büyükşehir Belediyesi ve Necmettin Erbakan Üniversitesi Güzel Sanatlar ve Mimarlık Fakültesi işbirliğiyle **17-19 Kasım 2022** tarihleri arasında “**Uluslararası Konya Sanat ve Mimarlık Sempozyumuna (International Konya Art and Architecture Symposium / IKAAS'22)**” **ÇEVİRİMİÇİ** olarak gerçekleştirilen sempozyumun ana teması “**Gelenekten Geleceğe Barınma Kültürü**” olarak belirlenmiştir.

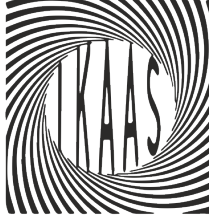
Uluslararası Konya Sanat ve Mimarlık Sempozyumunda (IKAAS), Gelenekten Geleceğe Barınma Kültürü ana teması kapsamında:

- Yerel Yönetimler ve Barınma Politikaları
- Göç ve Barınma
- Modernizm Sonrası Barınma Kültürü
- Anadolu'da Geleneksel/Kırsal Mimari
- Kültür-Mekan İlişkisi
- Sıra Dışı Barınma Birimleri
- Pandemi ve Barınma
- Teknolojik Yaklaşımlar ve Barınma
- Afet/Risk Yönetimi ve Barınma

Alt başlıklarındaki konular ele alınmıştır. Sempozyum kapsamında 21 adet oturum gerçekleştirilmiş olup, 6'sı yurt dışından (Amerika, Polonya, Mısır, İran, İspanya) olmak üzere 14 davetli konuşmacı ve 86 sözlü bildiri sunumu yapılmıştır.

Partners of Organization

Destekleyen Kurumlar

Programme

Program

DAY 1		
OPENING SPEECHES		
17 KASIM 2022	(10.00-12.00)	
Dr. Selim Yücel GÜLEÇ Konya Büyükşehir Belediyesi Dış İlişkiler Daire Başkanı		
Prof. Dr. Dicle AYDIN Necmettin Erbakan Üniversitesi Güzel Sanatlar Ve Mimarlık Fakültesi Dekanı		
Prof. Dr. Cem ZORLU Necmettin Erbakan Üniversitesi Rektörü		
Uğur İbrahim ALTAY Konya Büyükşehir Belediye Başkanı		

DAY 1 - 17.11.2022		
SIRA DIŞI BARINMA BİRİMLERİ		
13.00-15.00	SALON 1 -Moderator – Prof. Dr. Dicle AYDIN	Speaker
13.00-13.15	A Comparison Of Family -Dwelling Interrelations Between "A New Life Style" Proposal Dictated By Euro-American Reality Shows And The Case Of Turkey: Modernist Ideology Didn't Work... Prof. Dr. Gül ASATEKİN	Prof. Dr. Gül ASATEKİN
13.20-13.35	Abd Hükümetinin Soğuk Savaş Döneminde Nükleer Savaşa Karşı Hazırlığı: Kendin Yap-Serpinti Barınakları (Diy - Fallout Shelter) Öğr. Gör. Merve ATMACA ÇETİNKAYA Arş. Gör. Selin KILIÇ DEDE	Arş. Gör. Selin KILIÇ DEDE
13.40-13.55	21. YY. Barınma Eğilimlerinde Minimalist Bir Yaklaşım: "Tiny House" Yaşam Modeli Yük. Mim. Cevat ÇEVİRİMLİ Arş. Gör. Begüm AKÖZ ÇEVİRİMLİ Doç. Dr. Bilgehan YILMAZ ÇAKMAK	Yük. Mim. Cevat ÇEVİRİMLİ
14.00-14.15	Barınma Kültüründe Farklı Bir Yaklaşım: Tiny House Arş. Gör. Nurcihan Şengül ERDOĞAN Prof. Dr. Serra Zerrin KORKMAZ	Arş. Gör. Nurcihan Şengül ERDOĞAN
14.20-14.35	Taşınabilir Ve Esnek Mekanın Barınma Amaçlı Kullanımında Geri Ve İleri Dönüşüm Arş. Gör. Gökçe ONUR KARABULUT Prof. Dr. Pelin YILDIZ	Arş. Gör. Gökçe ONUR KARABULUT
14.40-15.00	Soru-Cevap ve Tartışma	

SIRA DIŞI BARINMA BİRİMLERİ		
13.00-15.00	SALON 2 -Moderator – Prof. Dr. Mehmet UYSAL	Speaker
13.00-13.15	Gelecek İçin özmler: Mars'taki Yaşam Kurguları Arş. Gör. Sema TAŞTAN KARATAŞ Dr. Öğr. Üyesi Özlem MUMCU UÇAR	Arş. Gör. Sema TAŞTAN KARATAŞ
13.20-13.35	Discovering Dwelling Forms In Spandrel Spaces With A Parallax View: An Underneath Of Bridge In China RA Kübra BIYUK ÖKSÜZ RA Kübra SAĞLAM	RA Kübra BIYUK ÖKSÜZ
13.40-13.55	Geçmişten Günümüze Cezaevi Barınma Mekânlarının Değişiminin Değerlendirilmesi Arş. Gör. Hatice Sevde DEMİR Arş. Gör. Muhammed Naim ERDEM	Arş. Gör. Hatice Sevde DEMİR
14.00-14.15	İlkelden Geleceğe Barınma: Dairesel Kurguların Yansımaları Dr. Öğr. Üyesi Özlem MUMCU UÇAR Arş. Gör. Sema TAŞTAN KARATAŞ	Arş. Gör. Sema TAŞTAN KARATAŞ
14.20-14.35	Hareketi Yazarken Mekânı Okumak, Kısa Belgesel Filmler Dr. Öğr. Üyesi Özlem DEMİRKAN	Dr. Öğr. Üyesi Özlem DEMİRKAN
14.40-15.00	Soru-Cevap ve Tartışma	
PANDEMİ VE BARINMA		
15.20-17.20	SALON 1 -Moderator – Doç. Dr. Süheyla BÜYÜKŞAHİN	Speaker
15.20-15.35	The Balcony Usage Experiences Of The Elderly Living In Antalya In Covid-19 Pandemic Ayşan ILGIN POLAT Doç. Dr. Şebnem ERTAŞ BEŞİR	Doç. Dr. Şebnem ERTAŞ BEŞİR
15.40 – 15.55	Bursa Teknik Üniversitesi Şehir Planlama Öğrencilerinin Pandemi Döneminde Yaşadıkları Barınma Sorunlarının Planlama Stüdyosu Ders Sürecine Etkisi Şehir Plancısı Sedanur GEZER Şehir Plancısı Gökçe KÜÇÜK Doç. Dr. Ömer BİLEN	Şehir Plancısı Sedanur GEZER
16.00 – 16.15	Covid 19 Sürecinde Mardin Eski Ve Yeni Kent Merkezindeki Barınma Deneyimi Üzerine Bir Değerlendirme Dr. Öğr. Üyesi Yuvacan ATMACA Dr. Öğr. Üyesi Zeynep ATAŞ	Dr. Öğr. Üyesi Yuvacan ATMACA Dr. Öğr. Üyesi Zeynep ATAŞ
16.20 – 16.35	Covid 19 Pandemisi ve Konut Araştırmaları Üzerine Sistematik Bir Literatür İncelemesi Arş. Gör. Ayşenur COŞKUN Arş. Gör. Güneş MUTLU AVİNÇ	Arş. Gör. Ayşenur COŞKUN Arş. Gör. Güneş MUTLU AVİNÇ

16.40 – 16.55	Pandemi Sürecinde Konutta Çalışma Ortamları Ve Mekânsal Mahremiyet: İç Mimarlık Öğrencileri Üzerinden Bir Araştırma Dr. Öğr. Üyesi Mine SUNGUR Prof. Dr. Dicle AYDIN	Dr. Öğr. Üyesi Mine SUNGUR
17.00- 17.20	Soru-Cevap ve Tartışma	
YEREL YÖNETİMLER VE BARINMA POLİTİKALARI		
15.20- 17.20	SALON 2 -Moderator – Doç. Dr. Gülşen DİŞLİ	Speaker
15.20 – 15.35	The Rehabilitation Of The Architectural Heritage Under Sustainable Parameters And Energy Efficiency: Examples From Different Dwelling Cultures Prof. Dr. Luis Palmero IGLESIAS	Prof. Dr. Luis Palmero IGLESIAS
15.40 – 15.55	Minimization Of The Ecological Footprint By The Bubble Mechanism In The Design Process Of Dwelling Architecture Dr. Piotr GRADZINSKI	Dr. Piotr GRADZINSKI
16.00 – 16.15	Emerging Urban Poverty: Social Disaster In Osmaniye Kentsel Yoksulluğun Ortaya Çıkışı: Osmaniye’de Bir Sosyal Afet Arş. Gör. Dr. Cumhuri OLCAR Dr. Öğr. Üyesi Merve ÖZKAYNAK	Arş. Gör. Dr. Cumhuri OLCAR
16.20 – 16.35	Toki Ve Yerel Yönetimler Yoluyla Üretilmiş Toplu Konut Projelerindeki Sorunlar Dr. Öğr. Üyesi Betül HATİPOĞLU ŞAHİN	Dr. Öğr. Üyesi Betül HATİPOĞLU ŞAHİN
16.40 – 16.55	Soru-Cevap ve Tartışma	

DAY 2 – 18.11.2022		
KÜLTÜR-MEKÂN İLİŞKİSİ		
09.00 – 11.00	SALON 1 -Moderator – Doç. Dr. Süheyla BÜYÜKŞAHİN	Speaker
09.00- 09.15	Yugoslavya’da Mimarlık ve Konut Prof. Dr. Murat GÜL	Prof. Dr. Murat GÜL
09.20- 09.35	Kentsel Yerleşim Morfolojisinin Yapısal Parametresinde Konutun Katmanlaşma Analizi: Yozgat Kentpark Örneği Öğr. Gör. Dr. Begüm DEMİROĞLU İZGİ Arş. Gör. Elif ÖZTÜRK AKSOY Öğr. Gör. Ayşegül KOÇ ÜNLÜSOY	Öğr. Gör. Dr. Begüm DEMİROĞLU İZGİ
09.40- 09.55	Where The Past Meets The Future: Exploring The Socio-Spatial Evolution Of Residential Areas In The Medina Of Tunis Yasmine TIRA (Ph.D. St.) Prof. Dr. Handan TÜRKÖĞLU	Yasmine TIRA (Ph.D. St.)

10.00-10.15	Mimari Tasarım Sürecinde Konut, Ev Ve Kültür İlişkisi Dr. Hande ASAR	Dr. Hande ASAR
10.20-10.35	Sanat Kavramının Mimari Eğitimdeki Yansımalarının Konut Tasarımı Üzerinden Okunması Öğr. Gör. Tuğba ÖZDEMİR ERDOĞAN Doç. Dr. Bilgehan YILMAZ ÇAKMAK	Öğr. Gör. Tuğba ÖZDEMİR ERDOĞAN
10.40-11.00	Soru-Cevap ve Tartışma	
KÜLTÜR-MEKÂN İLİŞKİSİ		
09.00 – 11.00	SALON 2 -Moderator – Doç. Dr. Yavuz ARAT	Speaker
09.00-09.15	Redesign With Tactical Urbanism In Lost Space MSc Landscape Architect Hande GÜNDEL Assoc. Prof. Ayşe KALAYCI ÖNAÇ	MSc Landscape Architect Hande GÜNDEL
09.20-09.35	Kruscov Dönemi Sosyal Konutlarının Yeniden Kullanımı Üzerine Bir Değerlendirme Shukurbay RUSTAMOV Doç. Dr. Hilal Aycı	Shukurbay RUSTAMOV
09.40-09.55	Malatya Geleneksel Konutlarındaki Avlu Düzenlerinin Mekansal Bağlamda Analizi: Yeşilyurt Vaka Çalışmaları Dr. Öğr. Üyesi Murat ŞAHİN Dr. Araş. Gör. Gökhan GENÇ	Dr. Öğr. Üyesi Murat ŞAHİN
10.00-10.15	Geleneksel Japon Konut Mimarisinde Mekân Anlayışı Ve Yaşam Kültürü Dr. Fatma Esra GÜLEÇ	Dr. Fatma Esra GÜLEÇ
10.20-10.35	Geleneksel Konya Evlerinde Avlu Ve Halk Kültürüne Etkisi Prof. Dr. Serpil ÖNDER Araş. Gör. Zehra Toksözlü KARACA	Araş. Gör. Zehra TOKSÖZLÜ ARACA
10.40-11.00	Soru-Cevap ve Tartışma	
KÜLTÜR-MEKÂN İLİŞKİSİ		
11.20-13.20	SALON 1 -Moderator – Doç. Dr. H. Derya ARSLAN	Speaker
11.20-11.35	Gelibolu'nun Geleneksel Mahalleleri Ve Konutları Prof. Dr. Nevnihal ERDOĞAN	Prof. Dr. Nevnihal ERDOĞAN
11.40-11.55	1940 Sonrası Samsun Kentsel Morfolojisinde Etken Unsur Olarak Kooperatif Evleri Dr. Öğr. Üyesi Hasan Tahsin SELÇUK Mimar /Şehir Plancısı Embiya SANCAK	Dr. Öğr. Üyesi Hasan Tahsin SELÇUK
12.00-12.15	19. Yüzyıl Sonu- 20. Yüzyıl Başında İstanbul'da Apartman Tipi Konutların Gelişimlerinin Ve Nedenlerinin İrdelenmesi Y. Mimar Şeyma DUMAN GÜLTEPE	Y. Mimar Şeyma DUMAN GÜLTEPE

12.20-12.35	Konut Tasarımında Kültürel Etkenlerin Eski Ve Yeni Mardin Konutu Örneğinde Bir Analizi Doç. Dr. Can KARAGÜLLE	Doç. Dr. Can KARAGÜLLE
12.40-12.55	Günümüz Koşullarında Barınma Kültürü Ve Tüketim Kavramının Mekân Kurgusuna Etkisi Dr. Öğr. Üyesi Orkunt TURGAY	Dr. Öğr. Üyesi Orkunt TURGAY
13.00-13.20	Soru-Cevap ve Tartışma	
KÜLTÜR-MEKÂN İLİŞKİSİ		
11.20-13.20	SALON 2 -Moderator – Doç. Dr. Gülşen DİŞLİ	Speaker
11.20-11.35	Tebriz İran Evleri'nin Ana Yaşam Alanının Gelişmesinin Sentaktik İrdelenmesi Ve Geleneksel Türk Evleri İle Karşılaştırılması Dr. Ashkan MANSOURI	Dr. Ashkan MANSOURI
11.40-11.55	Kültürel Değişimin Konutta İç Mekân Üzerine Etkileri Dr. Öğr. Üyesi Mustafa KAŞ Arş. Gör. Gamze TEKİN	Arş. Gör. Gamze TEKİN
12.00-12.15	Apartment Blocks Having Courtyards In The 19th Century Of Paris: Haussmannian Architecture Dr. Öğr. Üyesi Z. Gözde KUTLU	Dr. Öğr. Üyesi Z. Gözde KUTLU
12.20-12.35	Mimesis-Mimarlık İlişkisi Üzerinden Üretilen Kültürel Teoriler: Mekan-Kültür İkilemini Doğa Üzerinden Meşrulaştırın Mesken Arş. Gör. Feyza TOPÇUOĞLU	Arş. Gör. Feyza TOPÇUOĞLU
12.40-12.55	Göç- Kültür-Mekan Triyalektiğinin Konut Ve Yakın Çevresi Üzerinden Okunması: Mudanya Örneği Dr. Öğr. Üyesi Sinem TAPKI	Dr. Öğr. Üyesi Sinem TAPKI
13.00-13.20	Soru-Cevap ve Tartışma	
MODERNİZM SONRASI BARINMA KÜLTÜRÜ		
14.00-16.00	SALON 1 -Moderator – Dr. Öğr. Üyesi Ali Naci ÖZYALVAÇ	Speaker
14.00-14.15	İkellik Ve Modernlik Arasında: "Barınma" Kavramının Öncü Modernistler Açısından Önemi Üzerine Bir Değerlendirme Doç. Dr. Yusuf CİVELEK	Doç. Dr. Yusuf CİVELEK
14.20-14.35	Bursa'da 1950-70 Aralığında Konut-Kent İlişkisi: Çekirge-Altıparmak Aksı Örneği Gülşah YAĞIZ Dr. Öğr. Üyesi Ezgi YAVUZ	Gülşah YAĞIZ
14.40-14.55	Modern Mimari Sonrası Şiirlerde Konut Kavramı Müge DEVELİER Prof. Dr. Ayşe SAĞSÖZ	Müge DEVELİER

15.00-15.15	Modernizm Sonrası Mesken-Kültür-Anlam İlişkileri Üzerine: Ankara-Çankaya Örneği Arş. Gör. Elif ÖZTÜRK AKSOY Öğr. Gör. Dr. Begüm DEMİROĞLU İZGİ Öğr. Gör. Ayşegül KOÇ ÜNLÜSOY	Arş. Gör. Elif ÖZTÜRK AKSOY
15.20-15.35	Gaziantep'te 1970-1980 Dönemi Apartman Tipi Konutların Mekansal Özellikleri Yüksek Mimar Sinem Tuğçe ŞAHİN Doç. Dr. Esra YALDIZ	Yüksek Mimar Sinem Tuğçe ŞAHİN
15.40-16.00	Soru-Cevap ve Tartışma	
MODERNİZM SONRASI BARINMA KÜLTÜRÜ		
14.00-16.00	SALON 2 -Moderator - Doç. Dr. Esra YALDIZ	Speaker
14.00-14.15	Konut Tarihi Çalışmalarında İhmal Edilmiş Bir Alan: Banka İkramiye Apartmanları Doç. Dr. Umut ŞUMNU	Doç. Dr. Umut ŞUMNU
14.20-14.35	Kentsel Ve Mekansal Ayrışma Görünümü Olarak Kapalı Konut Yerleşmeleri: Ankara Park Vadi Örneği Dr. Öğr. Üyesi Tuğçe ÇELİK	Dr. Öğr. Üyesi Tuğçe ÇELİK
14.40-14.55	20. Yüzyıl Konya Apartman Yapıları Birim Konutlarının Mekânsal Dizim Yöntemi Üzerinden Değerlendirilmesi Yüksek Mimar Sema TOPATAN Doç. Dr. Süheyla BÜYÜKŞAHİN	Yüksek Mimar Sema TOPATAN
15.00-15.15	Heidegger İle Neoliberal Barınma Üzerine Düşünmek Dr. Öğr. Üyesi Tuğba AYAS ÖNOL	Dr. Öğr. Üyesi Tuğba AYAS ÖNOL
15.20-15.35	Soru-Cevap ve Tartışma	
AFET RİSK YÖNETİMİ VE BARINMA		
16.20-18.40	SALON 1 -Moderator - Dr. Öğr. Üyesi Elif Tuğba YALAZ	Speaker
16.20-16.35	Depreme Dayanıklı Konut, Kullanıcı Bilinci Ve İstanbul Üzerine Bir Değerlendirme Yüksek Mimar Bengüsu TURAN	Yüksek Mimar Bengüsu TURAN
16.40-16.55	Spatial Comfort In Shelters: An Examination On Underground Shelters Arş. Gör. Gözde GÖKDEMİR Arş. Gör. Uğur Efe UÇAR Prof. Dr. Ervin GARİP	Arş. Gör. Gözde GÖKDEMİR
17.00-17.15	Habitability In Temporary Disaster Shelters B.A. Seda TOSUN Assist. Prof. (PhD) Feray MADEN	B.A. Seda TOSUN

17.20-17.35	Deprem Yönetmeliğinde Düzensizlik Olarak Tanımlanan Durumların Mimari Açından Bir Konut Yapısı Üzerinden İncelenmesi Yüksek Mimar Rabia Safa ÖZEN Prof. Dr. Serra Zerrin KORKMAZ İnşaat Mühendisi Emirhan AYDIN	Yüksek Mimar Rabia Safa ÖZEN
17.40-17.55	Engellilik Ve Afet: Konut Ve Yaşam Çevrelerimiz Ne Durumda? Dr. Öğr. Üyesi İlkay DİNÇ UYAROĞLU	Dr. Öğr. Üyesi İlkay DİNÇ UYAROĞLU
18.00-18.15	Afet Sonrası Geçici Barınma Yapıları Ve Yeniden İşlevlendirilmesinin İncelenmesi Arş. Gör. Çağatay TAKVA Arş. Gör. Semahat Merve TOP Arş. Gör. Yenal TAKVA Doç. Dr. Zeynep Yeşim İLERİSOY	Arş. Gör. Çağatay TAKVA
18.20-18.40	Soru-Cevap ve Tartışma	
MODERNİZM SONRASI BARINMA KÜLTÜRÜ		
16.20-18.40	SALON 2 -Moderator - Dr. Meryem ALAGÖZ	Speaker
16.20-16.35	Cumhuriyet Döneminde (1923-1970) Modern Konut Mimarisinin Gelişimi: Diyarbakır Örneği Prof. Dr. Neslihan DALKILIÇ Mimar Seval TUĞRUL	Prof. Dr. Neslihan DALKILIÇ
16.40-16.55	Merih Karaaslan'ın Yamaçevler Sitesi Açık Alanları Üzerine Bir İnceleme Mimar Ayşenur MERTER Doç. Dr. Hilal AYCI	Mimar Ayşenur MERTER
17.00-17.15	Modernizm Sürecinde Barınmanın Mekansal Üretimi Dr. Bülent GÜNEŞ	Dr. Bülent GÜNEŞ
17.20-17.35	Kentlinin Sosyal Gereksinimleri Bağlamında Barınma Ve Sosyal Adalet Doç. Dr. Can KARAGÜLLE	Doç. Dr. Can KARAGÜLLE
17.40-17.55	Soylulaştırmaya Karşı Toplumsal Bir Çözüm: Villa Victoria Öğr. Gör. Ali ŞAHİN Dr. Öğr. Üyesi Betül HATİPOĞLU ŞAHİN	Öğr. Gör. Ali ŞAHİN
18.00-18.15	Soru-Cevap ve Tartışma	
19.00 - 20.20	SALON 1 -Moderator - Doç. Dr. Süheyla BÜYÜKŞAHİN	Speaker
19.00-19.15	Democratic Design Prof. Dr. Henry SANOFF	Prof. Dr. Henry SANOFF

19.20-19.35	Socio-Cultural Factors Affecting The Housing Permanence Assist. Prof. (PhD) Mohsen AFSHARİ	Assist. Prof. (PhD) Mohsen AFSHARİ
19.40-19.55	Space For Creativity Assoc. Prof. Mona HELMY	Dr. Mona HELMY
20.00-20.20	Soru-Cevap ve Tartışma	

DAY 3 – 19.11.2022		
ANADOLU'DA GELENEKSEL KIRSAL MİMARİ		
09.00 – 11.00	SALON 1 -Moderator – Doç. Dr. Yavuz ARAT	Speaker
09.00-09.15	Küresel İklim Değişikliği Ve Geleneksel Mimarinin Derin Kazanımları Doç. Dr. Mustafa KORUMAZ Öğr. Gör. Ömer ÖZEREN	Öğr. Gör. Ömer ÖZEREN
09.20-09.35	Geleneksel Taraklı Evlerinde Mahremiyet Olgusunun İncelenmesi Şennur FIÇICIOĞLU	Şennur FIÇICIOĞLU
09.40-09.55	Geleneksel Kent Dokularının Korunması: Sorunlar-Fırsatlar Yüksek Şehir Plancısı Murat KİTİR Prof. Dr. Mehmet Çağlar MEŞHUR	Y. Şehir Plancısı Murat KİTİR
10.00-10.15	Gaziantep Geleneksel Konut Mimarisinin Mekânsal Karakteristikleri Arş. Gör. Meltem ARARAT Doç. Dr. Tülay KARADAYI YENİCE	Arş. Gör. Meltem ARARAT
10.20-10.35	Ahşabın Tarihsel Süreç İçindeki Değişimi Ve Mekânlara Etkisi Mimar Zeynep DUMANGÖZ Dr. Öğr. Üyesi Terane MEHEMMEDOVA BURNAK	Mimar Zeynep DUMANGÖZ
10.40-11.00	Soru-Cevap ve Tartışma	
TEKNOLOJİK YAKLAŞIMLAR VE BARINMA		
09.00 – 11.00	SALON 2 -Moderator – Dr. Öğr. Üyesi Elif Tuğba YALAZ	Speaker
09.20-09.35	Konut İnşasında Teknolojik Bir Yaklaşım: 3 Boyutlu Yazım Tekniği Arş. Gör. Kübra MALÇOK	Arş. Gör. Kübra MALÇOK
09.40-09.55	Günümüz Teknolojisi Olan 3 Boyutlu Yazıcı Ve Robotik Kolların Konut Üretiminde Kullanılması Üzerine Bir Değerlendirme Mimar Şükriye AKTEPE Dr. Öğr. Üyesi Özgür CENGİZ	Mimar Şükriye AKTEPE

10.00-10.15	Geniş Açıklıklı Expo Yapılarda Kullanılan Çelik Taşıyıcı Sistemlerin İncelenmesi Mimar Fatma ÖZGÜÇ Dr. Fazilet TUĞRUL OKBAZ Dr. Öğr. Üyesi Ferhat PAKDAMAR	Mimar Fatma ÖZGÜÇ
10.20-10.35	Soru-Cevap ve Tartışma	
ANADOLU'DA GELENEKSEL KIRSAL MİMARİ		
11.20-13.20	SALON 1 -Moderator - Doç. Dr. Esra YALDIZ	Speaker
11.20-11.35	Geleneksel Kent Mirasının Korunmasında Kent Paydaşlarının Rollerini: Göynük, Bolu Arş. Gör. Dr. Seda Senem ALPAYKUT BAYRAK	Arş. Gör. Dr. Seda Senem ALPAYKUT BAYRAK
11.40-11.55	Kırsal Mimarinin Sürdürülebilir Dönüşümü Doç. Dr. Olcay ÇETİNER ÖZDEMİR Y. Mimar Mevlüt SARI	Doç. Dr. Olcay ÇETİNER ÖZDEMİR
12.00-12.15	Barın(A)Ma-Yan Barınma Mekanları: Bolu İli Akpınar Mahallesi Örneği Dr. Öğr. Üyesi Mine TUNÇOK SARIBERBEROĞLU Doç. Dr. Aysun TUNA	Dr. Öğr. Üyesi Mine TUNÇOK SARIBERBEROĞLU
12.20-12.35	Kültürel Mirasın Tanıtımında Ev Sahipleri Olarak Tarihi Beypazarı Evleri Dr. Öğr. Üyesi İlknur ACAR ATA Arş. Gör. Mihrimah ŞENALP Arş. Gör. Ceyhan TAZEFİDAN Prof. Dr. Mehmet Emin BAŞAR	Arş. Gör. Ceyhan TAZEFİDAN
12.40-12.55	Kolektif Toplum Bilinci Ve Değişen Dönüşen Konutlar: Beypazarı Sivil Toplum Kuruluşu Evi Önerisi Dr. Öğr. Üyesi İlknur ACAR ATA Arş. Gör. Ceyhan TAZEFİDAN Arş. Gör. Mihrimah ŞENALP Prof. Dr. Mehmet Emin BAŞAR	Dr. Öğr. Üyesi İlknur ACAR ATA
13.00-13.20	Soru-Cevap ve Tartışma	
TEKNOLOJİK YAKLAŞIMLAR VE BARINMA		
11.20-13.20	SALON 2 -Moderator - Doç. Dr. Fatih SEMERCİ	Speaker
11.20-11.35	Kayseri (Tavukçu) Mahallesinde Yer Alan Özgün Taş Bina Kabuğunun Enerji Korunumu Açısından Hygro-Termal Analizi Arş. Gör. Tuğba YILDIZ Prof. Dr. Leyla TANAÇAN	Arş. Gör. Tuğba YILDIZ
11.40-11.55	3 Boyutlu Yazıcı Teknolojilerinde Konut Fonksiyonu: Bibliyometrik Analiz Arş. Gör. Semahat Merve TOP Arş. Gör. Çağatay TAKVA Doç. Dr. Zeynep Yeşim İLERİSOY	Arş. Gör. Semahat Merve TOP

12.00-12.15	Kırsal Mimari Bağlamında Sürdürülebilir Çözüm Yöntemlerinin Ekolojik Mimari Uygulama Örnekleri İle İrdelenmesi Dr. Arş. Gör. Gökhan GENÇ Dr. Öğr. Üyesi Murat ŞAHİN	Dr. Arş. Gör. Gökhan GENÇ
12.20-12.35	Soru-Cevap ve Tartışma	
ANADOLU'DA GELENEKSEL KIRSAL MİMARİ		
14.00-16.00	SALON 1 -Moderator - Dr. Meryem ALAGÖZ	Speaker
14.00-14.15	Kilistra Tarihi Kırsal Yerleşim Dokusunun Sürdürebilir Korunması İçin Geleneksel Bilgi Sistemleri Bağlamında Değerlendirilmesi Y.L. Öğrencisi Elif Nur ARSLAN Doç. Dr. Gülşen DİŞLİ	Y.L. Öğrencisi Elif Nur ARSLAN
14.20-14.35	Geleneksel Türk Odasının Kırsaldaki Tezahürü: Çavuş Köyü Öğr. Gör. Fatma Nur BACAK Öğr. Gör. Ayşenur DAĞ GÜRCAN	Öğr. Gör. Ayşenur DAĞ GÜRCAN
14.40-14.55	Kırsal Mimarlık Mirasının Belgelenmesi Bağlamında Şanlıurfa Germuş Köyü'nün Mimari Özelliklerinin İncelenmesi Ve Sürdürülebilir Turizmüne Yönelik Öneriler Öğr. Gör. Sümeyra ÇİFTÇİ Prof. Dr. Neslihan DALKILIÇ	Öğr. Gör. Sümeyra ÇİFTÇİ
15.00-15.15	Kültürel Özellikleri Kırsal Mimaride Okumak: Fatsa Kabakdağı Köyü Örneği Yüksek Mimar Şafak ŞAHİN Prof. Dr. İlkey ÖZDEMİR	Yüksek Mimar Şafak ŞAHİN
15.20-15.35	Biyofilik Tasarım Yaklaşımı Bağlamında Geleneksel Konutların Değerlendirilmesi Arş. Gör. Güneş MUTLU AVINÇ Arş. Gör. Ayşenur COŞKUN	Arş. Gör. Güneş MUTLU AVINÇ
15.40-16.00	Soru-Cevap ve Tartışma	
TEKNOLOJİK YAKLAŞIMLAR VE BARINMA		
14.00-16.00	SALON 1 -Moderator - Dr. Öğr. Üyesi Mustafa DERELİ	Speaker
14.00-14.15	Kentsel Dokuların Analizi İçin Veri Madenciliği Yaklaşımı: Amasya Tarihi Hatuniye Mahallesi Örneği Dr. Öğr. Üyesi Pınar ÇALIŞIR ADEM Prof. Dr. Gülen ÇAĞDAŞ	Dr. Öğr. Üyesi Pınar ÇALIŞIR ADEM
14.20-14.35	Ahşap İskelet Konut Yapısının Yaşam Döngüsü Değerlendirmesi Arş. Gör. Huriye ÖNAL Doç. Dr. Ayşegül TEREÇİ	Arş. Gör. Huriye ÖNAL

14.40-14.55	İklim Değişikliğinin Konut Yapılarına Etkileri Arş. Gör. Pelin SARICIOĞLU Prof. Dr. İdil AYÇAM Arş. Gör. Dr. Meryem ALAGÖZ	Arş. Gör. Pelin SARICIOĞLU
15.00-15.15	Yüksek Yapılarda Kullanılan Akıllı Cephe Teknolojilerinin İncelenmesi Mimar Simay AYDİNÇ Dr. Fazilet Tuğrul OKBAZ Dr. Öğr. Üyesi Ferhat PAKDAMAR	Mimar Simay AYDİNÇ
15.20-15.35	Soru-Cevap ve Tartışma	
ANADOLU'DA GELENEKSEL KIRSAL MİMARİ		
16.20-18.20	SALON 1 -Moderator - Dr. Ulviye Nergis KALLI	Speaker
16.20-16.35	Geleneksel Türk Evi Mekân Organizasyonunun Eşzamanlılık Ve Artzamanlılık Açısından Değerlendirilmesi Dr. Öğr. Üyesi İbrahim BAKIR Mimar Kadir Emre BAKIR	Dr. Öğr. Üyesi İbrahim BAKIR
16.40-16.55	Sarı Kalker Kesme Taştan Moderniteye Göç: Mardin Dr. Songül GELDİ	Dr. Songül GELDİ
17.00-17.15	Konya Evlerini Ahşap Süslemeler Ve Kompozisyonları Mimar Emel ŞEN USLU Prof. Dr. Haşim KARPUZ	Mimar Emel ŞEN USLU
17.20-17.35	"Geleneksel" Türk Ev Kültüründe Selamlık Geleneği Doç. Dr. Yavuz ARAT	Doç. Dr. Yavuz ARAT
17.40-17.55	Soru-Cevap ve Tartışma	
GÖÇ VE BARINMA		
16.20-18.20	SALON 2 -Moderator - Doç. Dr. H. Derya ARSLAN	Speaker
16.20-16.35	Fatih İlçesinde Göçmenlerin Sosyal Entegrasyon Bakımından İncelenmesi Şehir Plancısı Sedanur GEZER Şehir Plancısı Gökçe KÜÇÜK Doç. Dr. Ömer BİLEN	Şehir Plancısı Gökçe KÜÇÜK
16.40-16.55	Mevsimlik Tarım İşçilerinin Barınma Gereksinimleri Doğrultusunda Geçici Barınma Birimlerinin Değerlendirilmesi Arş. Gör. Büşra YILMAZ ERDOĞAN Prof. Dr. Kerim ÇINAR	Arş. Gör. Büşra YILMAZ ERDOĞAN
17.00-17.15	Konya Abdülaziz-Sahibiata Bölgesinin Göç Olgusuna Bağlı Mekansal Analizi Arş. Gör. Gülnihal UĞUR Arş. Gör. Ayşe TÜZÜN GÜNER Arş. Gör. Büşra YILMAZ ERDOĞAN	Arş. Gör. Gülnihal UĞUR

17.20- 17.35	Mülteciler İçin Erişilebilir Konteyner Tasarımı Doktorant Emine TOPAL Doktorant Kübra KASAPOĞLU Prof. Dr. Osman TUTAL	Doktorant Emine TOPAL
17.40- 17.55	Soru-Cevap ve Tartışma	

Boards & Committees

Kurullar ve Komiteler

HONORARY BOARD /ONUR KURULU

Uğur İbrahim ALTAY

Konya Büyükşehir Belediye Başkanı

Prof. Dr. Cem ZORLU

Necmettin Erbakan Üniversitesi Rektörü

ORGANIZING BOARD/DÜZENLEME KURULU

Belediye

Dr. Selim Yücel GÜLEÇ

Konya Büyükşehir Belediyesi Dış İlişkiler Daire Başkanı

Coşkun BİLGİ

Konya Büyükşehir Belediyesi Kültür ve Sosyal İşler Dairesi Bşk. Turizm Şube Müdürü

Üniversite

Prof. Dr. Dicle AYDIN

NEÜ Güzel Sanatlar ve Mimarlık Fakültesi

Prof. Dr. Mehmet UYSAL

NEÜ Güzel Sanatlar ve Mimarlık Fakültesi

Doç. Dr. Esra YALDIZ

NEÜ Güzel Sanatlar ve Mimarlık Fakültesi

Doç. Dr. Süheyla BÜYÜKŞAHİN

NEÜ Güzel Sanatlar ve Mimarlık Fakültesi

Doç. Dr. Gülşen DİŞLİ

NEÜ Güzel Sanatlar ve Mimarlık Fakültesi

Doç. Dr. Yavuz ARAT

NEÜ Güzel Sanatlar ve Mimarlık Fakültesi

Doç. Dr. H. Derya ARSLAN

NEÜ Güzel Sanatlar ve Mimarlık Fakültesi

Dr. Öğr. Üyesi Elif Tuğba YALAZ

NEÜ Güzel Sanatlar ve Mimarlık Fakültesi

Öğr. Gör. Neslihan TEMUR YANAR

NEÜ Güzel Sanatlar ve Mimarlık Fakültesi

Arş. Gör. Dr. Meryem ALAGÖZ

NEÜ Güzel Sanatlar ve Mimarlık Fakültesi

Arş Gör. Sevim Gülen TÜRKER

NEÜ Güzel Sanatlar ve Mimarlık Fakültesi

Arş. Gör. Rümeyza TUNA

NEÜ Güzel Sanatlar ve Mimarlık Fakültesi

SCIENTIFIC and ADVISORY BOARD / BİLİM VE DANIŞMA KURULU**Prof. Dr. Grzegorz WOJTKUN**

Batı Pomeranya Teknoloji Üniversitesi, Polonya

Prof. Dr. Gülçin PULAT GÖKMEN

İstanbul Teknik Üniversitesi

Prof. Dr. Gülen ÇAĞDAŞ

İstanbul Teknik Üniversitesi

Prof. Dr. Gülin BEYHAN

Süleyman Demirel Üniversitesi

Prof. Dr. Gülser ÜNLÜ ÇELEBİ

Çankaya Üniversitesi

Prof. Dr. Handan TÜRKOĞLU

İstanbul Teknik Üniversitesi

Prof. Dr. Kabila Farisi HMOOD

Alzaytoonah Ürdün Üniversitesi, Ürdün

Prof. Dr. Kamuran SAMİ

Dicle Üniversitesi

Prof. Dr. Krystyna JANUSZKIEWICZ

Batı Pomeranya Teknoloji Üniversitesi, Polonya

Prof. Dr. Luis Palmero IGLESIAS

Valencia Politeknik Üniversitesi, İspanya

Prof. Dr. Murat GÜL

İstanbul Teknik Üniversitesi

Prof. Dr. Ruzica BOGDANOVIC

Nikola Tesla Birliği Üniversitesi, Sırbistan

Prof. Dr. Zülküf GÜNELİ

İstanbul Aydın Üniversitesi

Doç. Dr. Aysun CANBAŞOĞLU TUNA

Abant İzzet Baysal Üniversitesi

Doç. Dr. Fatma ÇAKICI

Atatürk Üniversitesi

Doç. Dr. Filiz SÖNMEZ

Erciyes Üniversitesi

Doç. Dr. Hacer MUTLU DANACI

Akdeniz Üniversitesi

Doç. Dr. Hatice KIRAN ÇAKIR

Trakya Üniversitesi

Doç. Dr. Rabia KÖSE DOĞAN

Selçuk Üniversitesi

Doç. Dr. Semra ARSLAN SELÇUK

Gazi Üniversitesi

Doç. Dr. Sonay AYYILDIZ

Kocaeli Üniversitesi

Doç. Dr. Uğur TUZTAŞI

Sivas Cumhuriyet Üniversitesi

Dr. Öğrt. Üys. Fatma Esra GÜLEÇ

Karabük Üniversitesi

Dr. Canan ALBAYRAK COLAÇO

Lizbon Üniversite Enstitüsü, Portekiz

Contents

İçindekiler

Contents/İçindekiler

General Information - Genel Bilgi	1
Partners of Organization - Destekleyen Kurumlar	2
Programme - Program	3
Boards & Committees - Kurullar ve Komiteler	15
Invited Speakers and Abstract-Davetli Konuşmacılar ve Özetleri	25
A Comparison Of Family-Dwelling Interrelations Between "A New Life Style" Proposal Dictated By Euro-American Reality Shows And The Case Of Turkey: Modernist Ideology Didn't Work <i>Prof. Dr. N. Gül ASATEKİN</i>	26
The Balcony Usage Experiences Of The Elderly Living In Antalya In Covid-19 Pandemic <i>Ayşan ILGIN POLAT - Doç. Dr. Şebnem ERTAŞ BEŞİR</i>	27
The Rehabilitation Of The Architectural Heritage Under Sustainable Parameters And Energy Efficiency: Examples From Different Dwelling Cultures 12 <i>Prof. Dr. Luis Palmero IGLESIAS</i>	29
Minimiza Of The Ecological Footprint By The Bubble Mechanism In The Desing Process Of Dwelling Architecture <i>Dr. Inz. Arch. Piotr GRADZINSKI</i>	30
Gelibolu'nun Geleneksel Mahalleleri ve Konutları <i>Prof. Dr. Nevrihal ERDOĞAN</i>	31
Konut Tarihi Çalışmalarında İhmal Edilmiş Bir Alan: Banka İkramiye Apartmanları <i>Doç. Dr. Umut ŞUMNU</i>	32
Cumhuriyet Döneminde (1923-1970) Modern Konut Mimarisinin Gelişimi: Diyarbakır Örneği <i>Prof. Dr. Neslihan DALKILIÇ - Yüksek Mimar Seval TUĞRUL</i>	34
Space For Creativity <i>Dr. Mona HELMY</i>	36
Kentsel Dokumaların Analizi İçin Veri Madenciliği Yaklaşımı: Amasya Tarihi Hatuniye Mahallesi Örneği <i>Dr. Öğr. Üyesi Pınar ÇALIŞIR ADEM - Prof. Dr. Gülen ÇAĞDAŞ</i>	37
Geleneksel Türk Evi Mekân Organizasyonunun Eşzamanlılık ve Artzamanlılık Açısından Değerlendirilmesi <i>Dr. Öğr. Üyesi İbrahim BAKIR - Yüksek Mimar Kadir Emre BAKIR</i>	39
Bitmemiş Bir Romantik İnşa: Bir Kültürel Emaneti Olarak "Türk Evi" ve Romantik Kurulumunun Historiyografyası <i>Doç. Dr. Uğur TUZTAŞI</i>	40
Abstracts of the Presented Proceeding - Sunulan Metinlerin Özeti	41
Kentsel Yoksulluğun Ortaya Çıkışı: Osmaniy'e'de Bir Sosyal Afet <i>Arş. Gör. Dr. Cumhur OLCAR - Dr. Öğr. Üyesi Merve ÖZKAYNAK</i>	42

Toki ve Yerel Yönetimler Yoluyla Üretilmiş Toplu Konut Projelerindeki Sorunlar <i>Dr. Öğr. Üyesi Betül HATİPOĞLU ŞAHİN</i>	44
Fatih İlçesinde Göçmenlerin Sosyal Entegrasyon Bakımından İncelenmesi <i>Sedanur GEZER-Gökçe KÜÇÜK-Doç. Dr. Ömer BİLEN</i>	46
Sarı Kalker Kesme Taştan Moderniteye Göç: Mardin <i>Dr. Songül GELDİ</i>	48
Göç-Kültür-Mekan Triyalektiğinin Konut ve Yakın Çevresi Üzerinden Okunması: Mudanya Örneği <i>Dr. Öğr. Üyesi Sinem TAPKI</i>	50
Mevsimlik tarım İşçilerinin Barınma Gereksinimleri Doğrultusunda Geçici Barınma Birimlerinin Değerlendirilmesi <i>Arş. Gör. Büşra YILMAZ ERDOĞAN - Prof. Dr. Kerim ÇINAR</i>	52
Konya Abdülaziz-Sahipata Bölgesinin Göç Olgusuna Bağlı Mekansal Analizi <i>Arş. Gör. Gülnihal UĞUR-Arş. Gör. Ayşe TÜZÜN GÜNER-Arş. Gör. Büşra YILMAZ ERDOĞAN</i> ...	54
Mülteciler İçin Erişilebilir Konteyner Tasarımı <i>Emine TOPAL - Kübra KASAPOĞLU - Prof. Dr. Osman TUTAL</i>	56
Kentsel ve Mekansal Ayrışma Görünümü Olarak Kapalı Konut Yerleşmeleri: Ankara Park Vadi Örneği <i>Dr. Öğr. Üyesi Tuğçe ÇELİK</i>	58
İkellik ve Modernlik Arasında: "Barınma" Kavramının Öncü Modernistler Açısından Önemi Üzerine Bir Değerlendirme <i>Doç. Dr. Yusuf CİVELEK</i>	60
Bursa'da 1950-80 Aralığında konut-Kent İlişkisi: Çekirge Altıparmak Aksı Örneği <i>Gülşah YAĞIZ - Dr. Öğr. Üyesi Ezgi YAVUZ</i>	62
Modern Mimari Sonrası Şiirlerde Konut Kavramı <i>Müge DEVELİLER - Prof. Dr. Ayşe SAĞSÖZ</i>	64
Modernizm Sonrası Mesken-Kültür-Anlam İlişkileri Üzerine: Ankara-Çankaya Örneği <i>Arş. Gör. Elif ÖZTÜRK AKSOY - Öğr. Gör. Dr. Begüm DEMİROĞLU İZGİ - Öğr. Gör. Ayşegül KOÇ ÜNLÜSOY</i>	66
Gaziantep'te 1970-1980 Dönemi Apartman Tipi Konutların Mekansal Özellikleri <i>Sinem Tuğçe ŞAHİN - Doç. Dr. Esra YALDIZ</i>	68
Soylulaştırmaya Karşı Toplumsal Bir Çözüm: Villa Victoria <i>Öğr. Gör. Ali ŞAHİN - Dr. Öğr. Üyesi Betül HATİPOĞLU ŞAHİN</i>	70
20. Yüzyıl Konya Apartman Yapıları Birim Konutlarının Mekânsal Dizim Yönetimi Üzerinden Değerlendirilmesi <i>Sema TOPATAN - Doç. Dr. Süheyla BÜYÜKŞAHİN</i>	72
Japonya'da Geleneksel Konut Anlayışının Modern Konut Üzerindeki Etkisi: Sou Fujimoto Konut Tasarımı <i>Ayşegül KAÇAR - Sema TOPATAN</i>	74

Heidegger İle Neoliberal Toplumun Barınma Anlayışı Üzerine Düşünmek <i>Dr. Öğr. Üyesi Tuğba AYAS ÖNOL</i>	76
Merih Karaaslan'ın Yamaçevler Sitesi Açık Alanları Üzerine Bir İnceleme <i>Ayşenur MERTER - Doç. Dr. Hilal AYCI</i>	78
Modernizm Sürecinde Barınmanın Mekansal Üretimi <i>Dr. Bülent GÜNEŞ</i>	80
Kentlinin Sosyal Gereksinimleri Bağlamında Barınma ve Sosyal Adalet <i>Doç. Dr. Can KARAGÜLLE</i>	82
Küresel İklim Değişikliği ve Geleneksel Mimarinin Derin Kazanımları <i>Doç. Dr. Mustafa KORUMAZ - Öğr. Gör. Ömer ÖZEREN</i>	84
Geleneksel Taraklı Evlerinde Mahremiyet Olgusunun İncelenmesi <i>Şennur FIÇICIOĞLU</i>	86
Geleneksel Kent Dokularının Korunması: Sorunlar-Fırsatlar <i>Murat KİTİR - Prof. Dr. Mehmet ÇAĞLAR MEŞHUR</i>	88
Gaziantep Geleneksel Konut Mimarisinin Mekânsal Karakteristikleri <i>Arş. Gör. Meltem ARARAT - Doç. Dr. Tülay KARADAYI YENİCE</i>	90
Ahşabın Tarihsel Süreç İçindeki Değişimi ve Mekânlara Etkisi <i>Zeynep DUMANGÖZ - Dr. Öğr. Üyesi Terane MEHEMMEDOVA BURNAK</i>	92
Geleneksel Kent Mirasının Korunmasında Kent Paydaşlarının Rollerini: Göynük, Bolu <i>Arş. Gör. Dr. Seda Senem ALPAYKUT BAYRAK</i>	94
Kırsal Mimarinin Sürdürülebilir Dönüşümü <i>Doç. Dr. Olcay ÇETİNER ÖZDEMİR - Mevlüt SARI</i>	96
Gelenekten Geleceğe Barın(a)ma-Yan Barınma Mekanları: Bolu İli Akpınar Mahallesi Örneği <i>Dr. Öğr. Üyesi Mine TUNÇOK SARIBERBEROĞLU - Doç. Dr. Aysun TUNA</i>	98
Kültürel Mirasın Tanıtımında Ev Sahipleri Olarak Tarihi Beypazarı Evleri <i>Dr. Öğr. Üyesi İlknur ACAR ATA - Arş. Gör. Mihrimah ŞENALP - Arş. Gör. Ceyhan TAZEFİDAN - Prof. Dr. Mehmet Emin BAŞAR</i>	100
Kolektif Toplum Bilinci ve Değişen Dönüşen Konutlar: Beypazarı Sivil Toplum Kuruluşu Evi Önerisi <i>Dr. Öğr. Üyesi İlknur ACAR ATA - Arş. Gör. Ceyhan TAZEFİDAN - Arş. Gör. Mihrimah ŞENALP - Prof. Dr. Mehmet Emin BAŞAR</i>	102
Kilistra Tarihi Kırsal Yerleşim Dokusunun Sürdürebilir Korunması İçin Geleneksel Bilgi Sistemleri Bağlamında Değerlendirilmesi <i>Elif Nur ARSLAN - Doç. Dr. Gülşen DİŞLİ</i>	104
Geleneksel Türk Odasının Kırsaldaki Tezahürü: Çavuş Köyü <i>Öğr. Gör. Fatma Nur BACAK - Öğr. Gör. Ayşenur DAĞ GÜRCAN</i>	106
Kırsal Mimarlık Mirasının Belgelenmesi Bağlamında Şanlıurfa Germuş Köyü'nün Mimari Özelliklerinin İncelenmesi ve Sürdürülebilir Turizmine Yönelik Öneriler <i>Öğr. Gör. Sümeyra ÇİFTÇİ - Prof. Dr. Neslihan DALKILIÇ</i>	108

Kültürel Özellikleri Kırsal Mimaride Okumak: Fatsa Kabakdağı Köyü Örneği <i>Şafak ŞAHİN - Prof. Dr. İlkay ÖZDEMİR</i>	110
Biyofilik Tasarım Yaklaşımı Bağlamında Geleneksel Konutların Değerlendirilmesi <i>Arş. Gör. Güneş MUTLU AVİNÇ - Arş. Gör. Ayşenur COŞKUN</i>	112
Konya Evlerinde Ahşap Süslemeler ve Kompozisyonları <i>Emel ŞEN USLU - Prof. Dr. Haşim KARPUZ</i>	114
"Geleneksel" Türk Ev Kültüründe Selamlık Geleneği <i>Doç. Dr. Yavuz ARAT</i>	116
Kentsel Yerleşim Morfolojisinin Yapısal Parametresinde Konutun Katmanlaşma Analizi: Yozgat Kentpark Örneği <i>Öğr. Gör. Dr. Begüm DEMİROĞLU İZGİ - Arş. Gör. Elif ÖZTÜRK AKSOY - Öğr. Gör. Ayşegül KOÇ ÜNLÜSOY</i>	118
Where The Past Meets The Future: Exploring The Socio-Spatial Evolution Of Residential Areas In The Medina Of Tunis <i>Ph. D. St. Yasmine TIRA - Prof. Dr. Handan TÜRKOĞLU</i>	120
Mimari Tasarım Sürecinde Konut, Ev ve Kültür İlişkisi <i>Dr. Hande ASAR</i>	122
Sanat Kavramının Mimari Eğitimindeki Yansımalarının Konut Tasarımı Üzerinden Okunması <i>Öğr. Gör. Tuğba ÖZDEMİR ERDOĞAN - Doç. Dr. Bilgehan YILMAZ ÇAKMAK</i>	123
Apartment Blocks Having Courtyards In The 19TH Century Of Paris: Haussmannian Architecture <i>Dr. Öğr. Üyesi Z. Gözde KUTLU</i>	125
1940 Sonrası Samsun Kentsel Morfolojisinde Etken Unsur Olarak Kooperatif Evleri <i>Dr. Öğr. Üyesi Hasan Tahsin SELÇUK - Embiya SANCAK</i>	126
19.Yüzyıl Sonu-20. Yüzyıl Başında İstanbul'da Apartman Tipi Konutların Gelişimlerinin ve Nedenlerinin İrdelenmesi <i>Şeyma DUMAN GÜLTEPE</i>	128
Konut Tasarımında Kültürel Etkenlerin Eski ve Yeni Mardin Konutu Örneğinde Bir Analizi <i>Doç. Dr. Can KARAGÜLLE</i>	130
Mimesis-Mimarlık İlişkisi Üzerinden Üretilen Kültürel Teoriler: Mekan-Kültür İkilemini Doğa Üzerinden Meşrulaştıran Mesken <i>Arş. Gör. Feyza TOPÇUOĞLU</i>	132
Günümüz Koşullarında Barınma Kültürü ve Tüketim Kavramının Mekân Kurgusuna Etkisi <i>Dr. Öğr. Üyesi Orkunt TURGAY</i>	134
Redesigning With Tactical Urbanism In Lost Space <i>Hande GÜNDEL - Doç. Dr. Ayşe KALAYCI ÖNAÇ</i>	136
Kruscov Dönemi Sosyal Konutlarının Yeniden Kullanımı Üzerine Bir Değerlendirme <i>Shukurbay RUSTAMOV - Doç. Dr. Hilal AYCI</i>	137

Malatya Geleneksel Konutlarındaki Avlu Düzenlerinin Mekansal Bağlamda Analizi: Yeşilyurt Vaka Çalışmaları <i>Dr. Öğr. Üyesi Murat ŞAHİN - Arş. Gör. Dr. Gökhan GENÇ</i>	139
Geleneksel Japon Konut Mimarisinde Mekân Anlayışı ve Yaşam Kültürü <i>Dr. Fatma GÜLEÇ</i>	141
Geleneksel Konya Evlerinde Avlu ve Halk Kültürüne Etkisi <i>Prof. Dr. Serpil ÖNDER - Arş. Gör. Zehra TOKSÖZLÜ KARACA</i>	143
Kültürel Değişimin Konutta İç Mekân Üzerine Etkileri <i>Dr. Öğr. Üyesi Mustafa KAŞ - Arş. Gör. Gamze TEKİN</i>	145
Hareketi Yazarken Mekânı Okumak, Kısa Belgesel Filmler <i>Dr. Öğr. Üyesi Özlem DEMİRKAN</i>	147
ABD Hükümetinin Soğuk Savaş Döneminde Nükleer Savaşa Karşı Hazırlığı: Kendin Yap-Serpinti Barınakları (Diy-Fallout Shelter) <i>Öğr. Gör. Merve ATMACA ÇETİNKAYA - Arş. Gör. Selin KILIÇ DEDE</i>	149
21.YY Barınma Eğilimlerinde Minimalist Bir Yaklaşım: "Tiny House" Yaşam Modeli <i>Cevat ÇEVİRİMLİ - Arş. Gör. Begüm AKÖZ ÇEVİRİMLİ - Doç. Dr. Bilgehan YILMAZ ÇAKMAK</i> ...	151
Barınma Kültüründe Farklı Bir Yaklaşım: Tiny House <i>Arş. Gör. Nurcihan Şengül ERDOĞAN - Prof. Dr. Serra Zerrin KORKMAZ</i>	153
Taşınabilir ve Esnek Mekanın Barınma Amaçlı Kullanımında Geri ve İleri Dönüşüm <i>Arş. Gör. Gökçe ONUR KARABULUT - Prof. Dr. Pelin YILDIZ</i>	155
Gelecek İçin Çözümler: Mars'taki Yaşam Kurguları <i>Arş. Gör. Sema TAŞTAN KARATAŞ - Dr. Öğr. Üyesi Özlem MUMCU UÇAR</i>	157
İlkelden Geleceğe Barınma: Dairesel Kurguların Yansımaları <i>Dr. Öğr. Üyesi Özlem MUMCU UÇAR - Arş. Gör. Sema TAŞTAN KARATAŞ</i>	159
Geçmişten Günümüze Cezaevi Barınma Mekânlarının Değişiminin Değerlendirilmesi <i>Arş. Gör. Hatice Sevde DEMİR - Muhammed Naim ERDEM</i>	161
Discovering Dwelling Forms In Spandrel Spaces With A Parallax View: An Underneath Of Bridge In China <i>Res. Assist. Kübra BIYIK ÖKSÜZ - Res. Assist. Kübra SAĞLAM</i>	163
Bursa Teknik Üniversitesi Şehir Planlama Öğrencilerinin Pandemi Döneminde Yaşadıkları Barınma Sorunlarının Planlama Stüdyosu Ders Sürecine Etkisi <i>Sedanur GEZER - Gökçe KÜÇÜK - Doç. Dr. Ömer BİLEN</i>	165
Covid 19 Sürecinde Mardin Eski ve Yeni Kent Merkezindeki Barınma Deneyimi Üzerine Bir Değerlendirme <i>Dr. Öğr. Üyesi Yuvacan ATMACA - Dr. Öğr. Üyesi ZEYNEP ATAŞ</i>	167
Covid 19 Pandemisi ve Konut Araştırmaları Üzerine Sistematiik Bir Literatür İncelemesi <i>Arş. Gör. Aysenur COŞKUN - Arş. Gör. Güneş MUTLU AVINÇ</i>	169
Pandemi Sürecinde Konutta Çalışma Ortamları ve Mekânsal Mahremiyet: İç Mimarlık Öğrencileri Üzerinden Bir Araştırma <i>Dr. Öğr. Üyesi Mine SUNGUR - Prof. Dr. Dicle AYDIN</i>	171

Konut İnşasında Teknolojik Bir Yaklaşım: 3 Boyutlu Yazım Tekniği <i>Arş. Gör. Kübra MALKOÇ</i>	173
Günümüz Teknolojisi Olan Büyük Ebat 3 Boyutlu Yazıcı ve Robotik Kolların Konut Üretiminde Kullanılması Üzerine Bir Değerlendirme <i>Şükriye AKTEPE - Dr. Öğr. Üyesi Özgür CENGİZ</i>	175
Geniş Açıklıklı Expo Yapılarda Kullanılan Çelik Taşıyıcı Sistemlerin İncelenmesi <i>Fatma ÖZGÜÇ - Dr. Fazilet TUĞRUL OKBAZ - Dr. Öğr. Üyesi Ferhat PAKDAMAR</i>	177
Yüksek Yapılarda Kullanılan Akıllı Cephe Teknolojilerinin İncelenmesi <i>Simay Aydinç - Öğr. Gör. Dr. Fazilet TUĞRUL OKBAZ - Dr. Öğr. Üyesi Ferhat PAKDAMAR</i>	179
Kayseri (Tavukçu) Mahallesi Yer Alan Özgün Taş Bina Kabuğunun Enerji Korunumu Açısından Hygro-Termal Analizi <i>Arş. Gör. Tuğba YILDIZ - Prof. Dr. Leyla TANAÇAN</i>	181
3 Boyutlu Yazıcı Teknolojilerinde Konut Fonksiyonu: Bibliyometrik Analiz <i>Arş. Gör. Semahat Merve TOP - Arş. Gör. Çapatay TAKVA - Doç. Dr. Zeynep Yeşim İLERİSOY</i>	183
Konut Üretiminde 3 Boyutlu Baskı Teknolojilerinin Kullanımı ve Geleceği <i>Arş. Gör. Yelda KORKMAZ - Prof. Dr. Mustafa TOSUN</i>	185
Kırsal Mimari Bağlamında Sürdürülebilir Çözüm Yöntemlerinin Ekolojik Mimari Uygulama Örnekleri İle İrdelenmesi <i>Arş. Gör. Dr. Gökhan GENÇ - Dr. Öğr. Üyesi Murat ŞAHİN</i>	187
Ahşap İskelet Konut Yapısının Yaşam Döngüsü Değerlendirmesi <i>Arş. Gör. Huriye ÖNAL - Doç. Dr. Ayşegül TEREÇİ</i>	189
İklim Değişikliğinin Konut Yapılarına Etkileri <i>Arş. Gör. Pelin SARICIOĞLU - Prof. Dr. İdil AYÇAM - Arş. Gör. Dr. Meryem ALAGÖZ</i>	191
Depreme Dayanıklı Konut, Kullanıcı Bilinci ve İstanbul Üzerine Bir Değerlendirme <i>Bengüsu TURAN</i>	193
Spatial Comfort In Shelters: An Examination On Underground Shelters <i>Res. Assist. Gözde GÖKDEMİR - Res. Assist. Uğur Efe UÇAR - Prof. Dr. Ervin GARİP</i>	195
Habitability In Temporary Disaster Shelters <i>B. A. Seda TOSUN - Assist. Prof. (Phd) Feray MADEN</i>	196
Deprem Yönetmeliğinde Düzensizlik Olarak Tanımlanan Durumların Mimari Açından Bir Konut Yapısı Üzerinden İncelenmesi <i>Rabia Safa ÖZEN - Prof. Dr. Serra Zerrin KORKMAZ - Emirhan AYDIN</i>	198
Afet Sonrası Geçici Barınma Yapıları ve Yeniden İşlevlendirilmesinin İncelenmesi <i>Arş. Gör. Çağatay TAKVA - Arş. Gör. Semahat Merve TOP - Arş. Gör. Yenal TAKVA - Doç. Dr. Zeynep Yeşim İLERİSOY</i>	200
Engellilik ve Afet: Konut ve Yaşam Çevrelerimiz Ne Durumda? <i>Dr. Öğr. Üyesi İlkay DİNÇ UYAROĞLU</i>	202

Invited Speakers and Abstracts
Davetli Konuşmacılar ve Özetleri

**A COMPARISON OF FAMILY- DWELLING INTERRELATIONS
BETWEEN “A NEW LIFE STYLE” PROPOSAL DICTATED BY
EURO- AMERICAN REALITY SHOWS AND THE CASE OF TURKEY:
MODERNIST IDEOLOGY DIDN’T WORK...**

Prof. Dr. N. Gül Asatekin

Istanbul Bilgi University

ORC-ID: 0000-0003-1849-4291

Abstract

This paper aims at making a comparison between the post-modernist/post- industrial family which is the social unit of our times and how it is differed from the modernist ideology. In this respect, the architectural dwelling unit, the house is analyzed in the same context. The tool for this comparison is taken as the reality shows about home improvement programs in television channels as well as a limited amount of cooking programs/shows. These shows with repetitive promotion of a specific architectural style (the open plan type) as a prototype dictating of a “new life style” by them led me to question the ideology behind it. Because it is very popular and accepted by almost all Euro-American families. Going deeper, the social change towards multigenerational cohabitation appears to be idealized for this era which is the opposite of the Modernist Nuclear family. So, a more detailed research on social side of dwelling unit and its reflections in residential architecture is set to point out the contemporary “house fashion” in architecture both in Euro-American countries and Turkey.

Some clues are investigated to be found through the criticism of these units for contemporary design solutions for todays lifestyle.

Keywords: Modernism, Post-industrialism, Multigenerational family, Nuclear family, Residential architecture

THE BALCONY USAGE EXPERIENCES OF THE ELDERLY LIVING IN ANTALYA IN COVID-19 PANDEMIC

Ayşan ILGIN POLAT

Akdeniz University

ORC-ID: 0000-0001-7856-9473

Assoc. Prof. Şebnem ERTAŞ BEŞİR

Akdeniz Universitiy

ORC-ID: 0000-0002-0568-6529

Abstract

The COVID-19 virus emerged in the Chinese province of Wuhan and its effects still continue up until today. The World Health Organization (WHO) declared a pandemic on 11 March 2020, and since then, people all over the world have been experiencing major social, economic, and health-related problems. The elderly has been one of the groups negatively impacted by this period, which affects people's everyday life and, most importantly, affects their physical and mental health. The limited socialization opportunities for the elderly which is one of the disadvantaged groups in the society have decreased considerably with the quarantine rules and curfews. During this period, elderly individuals who spent more time on the balcony rediscovered the usage purpose of the balcony and reclaimed it as a socialization tool. Elderly individuals use their balconies as a sustainable social activity area; they participate in physical activities, organize sports tournaments, join music concerts, practice their religious and cultural rituals, share material and spiritual elements, attend national days, applaud the healthcare workers, and make celebrations and protests in their balconies.

In this regard, scenarios describing socialization activities were developed with semi-structured interviews with elderly individuals living in the Antalya Konyaaltı region, and the relationship between elderly individuals with new balcony usage was determined. It has been observed by scenarios based on verbal, auditory, and physical communication that elderly people connect with the rest of society in their balcony spaces. Despite having various cultural and social values, individuals were able to socialize through the balcony which is originally only used as a physical space. The use of balconies during the covid-19 pandemic has positively affected the socialization of the elderly and supported their physical, psychological, and social well-being. Thus,

balconies in residences that are a reflection of the memories and lives of individuals should be reconsidered while they are being designed today in order to respond to newly formed spatial and social needs.

Keywords: Elderly, Balcony, Socialization, Residence, Pandemic, Covid-19

**THE REHABILITATION OF THE ARCHITECTURAL HERITAGE
UNDER SUSTAINABLE PARAMETERS AND ENERGY EFFICIENCY:
EXAMPLES FROM DIFFERENT DWELLING CULTURES 12**

Prof. Dr. Luis Palmero IGLESIAS

Universitat Politècnica de València, Spain

ORC-ID: 0000-0003-0046-5134

Architecture, to be good, must be sustainable.

E. Souto de Moura

Abstract

We have been fortunate enough to have seen the planet Earth from afar, from outer space and this fact cannot leave us indifferent, from there we perceive the evidence of the atmosphere as a permanent layer of protection that helps and filters the natural conditions of the weather and produces the internal climate that gives us life. It serves to think that this is the first visible architecture and everything that comes built under its protective halo should be contemplated as complementary elements, but instead, we observe that the construction generates the greatest volume of CO₂ and this is the most responsible for its own degradation. This is the result of an unreflective approach, stemming from the crises of the early seventies, which have been considered to this day. Architecture has been stripped of the technological and social advances that have formed the basis of its ideology, in order to implement a model of development that evidences and stages a model based on form and, as in many cases, the lack of a sustainable approach to a better future. The observation of the cultures of our ancestors, the wise use of materials, and their compatibility, and craft techniques could be an eloquent alternative for a result that guarantees a better future for our future generations.

Keywords: Rehabilitation, Sustainability, Architectural heritage, Energy efficiency

MINIMIZATION OF THE ECOLOGICAL FOOTPRINT BY THE BUBBLE MECHANISM IN THE DESIGN PROCESS OF DWELLING ARCHITECTURE

Dr. Inż. Arch. Piotr GRADZINSKI

West Pomeranian University of Technology in Szczecin

ORC-ID: 0000-0002-5713-2309

Abstract

The presentation concerns the problem of disasters and risk management in the context of climate change and the need to adapt the bubble mechanism in the architectural design process. The bubbles mechanism currently works in the sectors of enterprises, production plants, which consists in determining the maximum level of pollutant emissions and their trade. This leads to the research for and changes in the paradigm of architecture design and the use of appropriate solutions e.g. form, shape, materials as well as technical-technological ones, controlling and minimizing the negative impact on the natural environment. The presented analyzes are examined due to the changing climate and the possibility of controlling pollutant emissions by operating in a limited area, indicating the possibility of imposing restrictions on architecture. The applied research apparatus was limited to Life Cycle Assessment and Building Information Modeling. The problem is considered in the category of analysis and selection of building materials. The results of the analyzes indicate that it is possible to control the impact and minimizing environmental disaster.

Keywords: Architecture, LCA, BIM, Bubble, Disaster, Climate

GELİBOLU'NUN GELENEKSEL MAHALLELERİ VE KONUTLARI

Prof. Dr. Nevnihal ERDOĞAN

Kocaeli Üniversitesi

ORC-ID: 0000-0003-2259-3962

Özet

Çanakkale'nin Gelibolu ilçesi, sadece 1915 Çanakkale Savaşı destanının yazıldığı kült bir bölge değil, aynı zamanda ülkemizin temel kültürel kodlarının, ideolojisinin oluştuğu ve Osmanlı Devleti'nin bir Avrupa devleti olarak yükselmesinin temellerinin atıldığı tarihi bir merkezdir. Gelibolu daha çok söz konusu menkıbevi mekânlarla anılsa da ilçenin merkez yerleşim alanlarının tarihselliği çok sayıda sivil ve resmi mimari unsuru içinde taşır. Bu mimari unsurlardan sivil yaşama dair olanları geleneksel konut mimarimize dair özellikler taşır.

Bölümde, Gelibolu'nun günümüzde ayakta kalan geleneksel mahalle ve konutlarının mimari karakteristiği incelendi. Geleneksel dört mahalleden; Alaeddin Mahallesi, Camii Kebir Mahallesi, Hoca Hamza Mahallesi ve Yazıcızade Mahallesi'nden 11 geleneksel ev örnek olarak seçildi ve mimari belgeleri (ölçekli planlar, harita, rölöve ve restorasyon projeleri, illüstrasyonları elde edildi ve görsel mimari analizleri yapılarak değerlendirildi. Mahallelerin geleneksel doku özellikleri ortaya kondu. Geleneksel konut örnekleri verilerek mimari özellikleri tespit edildi. Bu çalışma sonunda varılan kanaate göre: Gelibolu ilçesi betonarme apartman mimarisine teslim olmuş ve geleneksel sivil mimari dokusunu büyük oranda kaybetmiş olsa da kurtarılabilecek çok sayıda tarihi eser Gelibolu'da oldukça yıpranmış vaziyette hâlâ bulunmaktadır. Gelibolu'da başlatılacak bütüncül bir planlama ve restorasyon seferberliği ile bu yapıların geri kazanılması ve Gelibolu gibi sembol değerler taşıyan bir ilçenin tarihi kent kimliğine olabildiğince geri dönmesi şeklinde bir yaklaşım önerisi geliştirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Tarihi Gelibolu, Geleneksel mahalleler, Geleneksel konut mimarisini, Kültürel kod

KONUT TARİHİ ÇALIŞMALARINDA İHMAL EDİLMİŞ BİR ALAN: BANKA İKRAMİYE APARTMANLARI

Doç. Dr. Umut ŞUMNU

Başkent Üniversitesi

ORC-ID: 0000-0003-1172-0532

Özet

Modern konut çalışmaları, mimarlık tarihyazımıyla olduğu kadar ekonomi-politik, sosyal sınıflar, kültürel modernite, toplumsal cinsiyet, gündelik hayat ve sözlü tarihi gibi diğer tarihyazım pratikleriyle de yakından ilişkilenen önemli bir araştırma alanıdır. Bu kapsamda, 1940'lı yılların sonundan 1970'li yılların sonuna kadar, kooperatif örgütlenmeleriyle beraber, Türkiye'de modernizm sonrası barınma/konut kültürünün oluşmasında ve gelişmesinde önemli bir üretim olarak karşımıza çıkan banka ikramiye apartmanları', modern konut çalışmalarına ilişkin disiplin-aşkın, çok bakışlı bir içerik sunar. Sürecin başlangıcı ve sonu düşünüldüğünde ikramiye evlerinin, Erken Cumhuriyet Dönemi'nde çoğunlukla merkezi otorite tarafından yönetilen ve yönlendirilen modern konut politikalarıyla, II. Dünya Savaşı sonrası Türk siyasi ve ekonomik yaşamındaki hızlı değişimle ve 1950'deki Demokrat Parti iktidarıyla başlayan çok partili demokratikleşme ve liberalleşme süreciyle önemli bir bağı olduğunun altı çizilmelidir. Bu bakımdan, banka ikramiye evleri sadece Türkiye'deki modern konut üretiminin ve sivil mimari mirasın araştırılması, belgelenmesi ve anlamlandırılması yönünde değil, aynı zamanda değişen siyasal, ekonomik ve sosyal ortamlarda farklılaşan konut/barınma kültürünün belgelenmesi anlamında da önem kazanmaktadır.

Sürecin uzunluğu, süreç içerisinde üretilen yapıların çokluğu, bu yapıları tasarlayan mimarlar, yapıların mimari açıdan nitelikleri, bankaların dönemin radyosunda sürece ilişkin yayımladığı reklamlar, dönemin dergilerinde ve gazetelerinde Türkiye'nin önde gelen grafik sanatçıları tarafından tasarlanan ilanlar, bankaların katılımı teşvik etmek için dağıttığı pul, hatıra para, broşür gibi zengin görsel malzemeler, dönemin Türk filmlerinde ikramiye evleri olgusuna işaret eden içerikler ve daha da önemlisi süreç içerisinde tasarlanan yapıların sunduğu yaşam kültürleri (wohnkultur'ler) değerlendirildiğinde, İkramiye evlerinin konut tarihi çalışmalarında fazlasıyla ihmal edilmiş, görmezden gelinmiş bir alan olduğunun altı çizilmelidir.

Bu kapsamda, İkramiye evleri sürecine bakmak, Türkiye'de modern

konut üretimine ilişkin sahip olduğumuz perspektifi genişletmek ve olası yeni anlatılar geliştirmek adına önem taşımaktadır. Türkiye’de ikramiye evleri sürecinin ortaya çıkışına, gelişimine ve dönüşümüne, elde edilen görsel, işitsel ve mekânsal malzemeleri analiz ederek ve bu malzemeyi disiplin-aşkın bir anlayışla okumaya çalışarak bakmayı hedefleyen bu çalışma, yazarın uzun yıllardır sürdürdüğü bir araştırma ve belgeleme projesinin bir uzantısı olarak okunabilir. 2010-2013 yılları arasında yazarın araştırmacı olarak görev yaptığı Ankara’da 1930-1980 Yılları Arasında Sivil Mimari Kültür Mirası: Araştırma Belgeleme, ve Koruma Ölçütleri Geliştirme adlı TÜBİTAK projesi kapsamında yapılan araştırmalar ve elde edilen verilerle başlayan araştırma projesi, 2014 yılındaki SALT Araştırma Fonu desteği ve 2015 yılındaki VEKAM Ankara Araştırmaları Bursu’yla içerik anlamında oldukça zenginleşmiştir. Çalışma, devam eden bu araştırma projesini ve çıktılarını tanıtmanın yanında, elde edilen güncel verileri paylaşmayı, bu verilere ilişkin çok bakışlı bir içerik sunmayı ve modern konut tarihi çalışmalarında ikramiye evleri olgusunun önemine dikkat çekmeyi amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Modern konut çalışmaları, Konut ve barınma kültürü, İkramiye apartmanları

CUMHURİYET DÖNEMİNDE (1923-1970) MODERN KONUT MİMARİSİNİN GELİŞİMİ: DİYARBAKIR ÖRNEĞİ

Prof. Dr. Neslihan DALKILIÇ

Dicle Üniversitesi

ORC-ID: 0000-0003-3920-9904

Yüksek Mimar Seval TUĞRUL

Diyarbakır Çevre ve Şehircilik İl Md

ORC-ID: 0000-0002-3148-3311

Özet

Türkiye’de 1923’te Cumhuriyetin ilanı ile birlikte sosyal, siyasal, ekonomik ve kültürel alanlarda yenilenme çalışmaları başlatılmıştır. Mimarlık alanında da bu yenilenme süreci yapım ve tasarım ilkeleri çerçevesinde gelişmiştir. 1923’ten 1950’ye kadar, imar planlamasının hazırlandığı ve çoğunlukla kamusal yapıların inşa edildiği dönem olmuştur. 1950’lerde modern tarım araçlarının kullanımıyla kırsal alanda çalışma şartları azalmış, iş bulma ve çalışma kaygısıyla kente göç edilmiştir. Bu dönemde artan nüfusun ihtiyacını karşılamak için konut üretilmeye başlanmıştır. Diyarbakır, 19. yüzyılın sonlarına kadar surların çevrelediği Suriçi ile sınırlı kalmış, daha sonra sur dışına açılma hareketleri başlamıştır. Sur dışına doğru esas gelişme ise 1930’lu yıllarda başlamıştır. Cumhuriyetin ilanından sonra Diyarbakır kentinde, her alanda olduğu gibi, mimari alanda da gelişim ve değişim başlamıştır. 1928 yılında Diyarbakır’da bölgesel ölçekte hizmet veren yönetim örgütleri kente yerleşmeye başlamış; bu durum devletin prestijine uygun simgesel yapılar ve çalışan memurlar için konut yapımını da zorunlu getirmiştir. 1935 yılında kente demiryolunun gelişi, sur içi ticaret ve konut alanlarının gereksinmelere cevap vermeyişi, 1930 yılındaki Yeni Belediyeler Yasası ve büyük kentlerde başlayan imar hareketleri sur dışındaki yapılanma sürecini hızlandırmıştır. Kentin kalkınmasına önem verilen bu yıllarda, dönemin kalkınma planlarına paralel olarak kentin imar planı hazırlanmıştır. Geleneksel ev mimarisinden modern yaşam alanlarına geçilen süreçte, Diyarbakır’da hem müstakil evleri hem de apartmanları görmek mümkündür. Cumhuriyetin ilanından sonra Diyarbakır’da inşa edilen evler bir yandan geleneksel düşünce ve yaşam tarzına uygun planlanırken bir yandan da günün değişen şartlarına ve düzenine göre şekillenmeye başlamıştır. Çok katlı apartman yapımı 1950’li yıllardan sonra tüm kente yayılmıştır. 1960 yılına gelindiğinde kentte üç tip konut seçilebilmektedir. Bunlar; bazalt taştan yapılmış

geleneksel Diyarbakır evleri, kerpiçten yığma tekniğiyle yapılmış kenar mahalle ve gecekondü evleri, Yenişehir kesiminde yer alan betonarme ev ve apartmanlardır. Bu çalışmada, Diyarbakır'da 1923-1970 yılları arasında inşa edilen evlerin mimari özellikleri incelenmiş, bu konutlardan günümüze ulaşanlarının rölöve çizimleri yapılarak Cumhuriyet Dönemi konut mimarisinin belgelemesi yapılmış ve korunması için öneriler getirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Cumhuriyet dönemi, Diyarbakır, Geleneksel ev, Konut, Apartman

SPACE FOR CREATIVITY

Dr. Mona HELMY

The British University in Egypt

ORC-ID: 0000-0002-3514-9935

Abstract

Public spaces have been one of the crucial components of cities for centuries, from the Greek agora and medieval open marketplaces to today's pedestrian promenades, shopping malls, city squares, corporate plazas, and atria. However in spite of this historical significance, public spaces have also become subject to concern over the past few decades (Carr et al., 1992; Tibbalds, 1992; Boyer, 1993; Crilley, 1993). Under the influence of globalization trends, city marketing, cultural industries, and place destination projects in many cities, the new landscape of contemporary cities has witnessed the emergence of attractive and fascinating new public spaces of special characteristics. The emerging interest in public spaces worldwide is leading to a significant change in the quality of contemporary city spaces. Constantly, emerged concepts, such as creative placemaking for public spaces are not only advancing cities' image and its ability for competitiveness, but they critically transform city spaces setting, structure, and functions.

Creative placemaking is rather a new multi-dimensional concept in the field of designing and planning public spaces, which re-discovers and re-invents their distinctiveness. Creative Places are not an aim in themselves, yet they are means of improving the city spaces and making them more genuine, meaningful, attractive, livable, and vibrant that contribute not only to social success, but also to boost cities' economic growth as well. Furthermore, to reinforce and celebrate cities' identity, and have the impact on a city's social prosperity.

This presentation will introduce various emerged concepts of creative places as mean of cities' development. It argues that cities, which successfully harness creative places as an integral part of a broader development strategy, will achieve generating wider cultural, social and economic benefits. It addresses some questions, such as what is meant by a creative place? What are the benefits for a place to be creative? Why do some places seem more creative than others? How do cities create, shape, use, manage and market creative places, and how can those places in return shape the city image, and influence its future development.

Keywords: Public spaces, Creative places, Placemaking

KENTSEL DOKULARIN ANALİZİ İÇİN VERİ MADENCİLİĞİ YAKLAŞIMI: AMASYA TARİHİ HATUNİYE MAHALLESİ ÖRNEĞİ

Dr. Öğr. Üyesi Pınar ÇALIŞIR ADEM

Yeditepe Üniversitesi

ORC-ID: 0000-0001-6139-6289

Prof. Dr. Gülen ÇAĞDAŞ

İstanbul Teknik Üniversitesi

ORC-ID: 0000-0001-8853-4207

Özet

Kentler kültürel bir palimpsest olarak yıllar boyu süren, ekonomik ve sosyal güçler tarafından şekillendirilen, yapılı çevre ve sosyal anlamda heterojen toplulukları içeren yoğun yerleşmelerdir. Sürdürülebilir bir kentsel gelişim süreci için ön tasarım aşaması bağlamın niteliksel ve niceliksel analizine dayanmalıdır. Kentsel dokuların çeşitliliği ve karmaşıklığı, onu tanımlamak, açıklamak ve yorumlamak için farklı analiz yöntemlerini gerekli kılmıştır. Bu çalışma, kent dokusunu keşfedici ve nicel bir yöntem ile analiz ederek çözümlemek ve yorumlamak için veri madenciliğine dayalı bir yaklaşım sunmaktadır. Veri Madenciliği kentsel dokudan elde edilen çok boyutlu verilerin sistematik bir şekilde çözümlenmesine ve veriler arasındaki saklı ilişkilerin ve veri örüntülerinin saptanmasına yardımcı olmaktadır. Kentsel dokunun analizi, gelecekteki planlama çalışmalarına altlık oluşturabilir. Özellikle tarihi kentlerde, kent dokusunun çözümlenerek yeni tasarım uygulamalarında girdi olarak kullanılması mevcut dokunun ve kentsel kimliğin sürekliliği için önemlidir. Önerilen yaklaşım kentsel verinin toplanması ve depolanması, veri madenciliği yöntemleri ile analiz edilmesi ve analiz sonuçlarının yorumlanarak görselleştirilmesi şeklinde birbirini izleyen 3 aşamadan oluşmaktadır. Yaklaşım, tarihturistik bir Anadolu kenti olan Amasya'nın Osmanlı kent dokusunun izlerini taşıyan Hatuniye Mahallesi'nde uygulanmıştır. Veri toplama aşamasında Coğrafi Bilgi Sistemi (CBS) yazılımından faydalanılmış ve kentsel formu oluşturan temel birimlerden "yapılar" dikkate alınarak, mahalle ölçeğinde yer alan tüm yapıların biçimsel ve mekânsal özellikleri bir veri tabanında depolanmıştır. Veri tabanında yer alan ham veriler tanımlayıcı veri madenciliği yöntemlerinden Kümeleme ve Sık Örüntü Madenciliği ile analiz edilmiştir. Kümeleme yöntemleri veri tabanı içinde farkına varılması zor veri örüntülerinin bulunmasını sağlar. Sık Örüntü

Madenciligi ise kalabalik veri tabanlarindaki yararli örüntüleri, sakli eğilimleri ve davranışları ortaya çıkararak veri tabanındaki nesnelere ve öznitelikler arasındaki ilişkileri açığa çıkarır. Bu çalışmada toplanan verinin nitelik ve niceliğinden dolayı DBSCAN Kümeleme algoritması ve FP-Growth Sık Örüntü Madenciligi algoritması kullanılmıştır. Öneri yaklaşımın son aşamasında, CBS yazılımı ile analiz sonuçları görselleştirilmiş ve kentsel dokunun biçimlenişi yorumlanarak yararlı kent bilgisi elde edilmiştir. Çalışmanın ilk bölümünde, kentsel dokunun analizi ile ilgili farklı yaklaşımlar ortaya konulup Veri Madenciliginin bu alandaki katkısından bahsedilecektir. İkinci bölümde, öneri yaklaşımın çerçevesi çizilerek çalışma alanı olan Amasya ve Hatuniye Mahallesi tanıtılacaktır. Üçüncü bölümde, çerçevesi çizilen yaklaşımın her aşaması Hatuniye Mahallesi bağlamında yapılan işlemler ve sonuçları ile açıklanarak analiz sonuçları yorumlanacak ve yararlı kent bilgisi elde edilecektir. Tartışma bölümü öneri yaklaşımın kentsel doku analizinde kullanılmasının getirebileceği farklı olanak ve faydaları açıklamaktadır. Sonuç bölümünde ise yaklaşımın güçlü ve gelişime açık yönleri değerlendirilerek gelecekteki olası çalışmalardan bahsedilecektir.

Anahtar Kelimeler: Tarihi kent dokusu, Kentsel doku analizi, Veri madenciligi, Amasya.

GELENEKSEL TÜRK EVİ MEKÂN ORGANİZASYONUNUN EŞZAMANLILIK VE ARTZAMANLILIK AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

Dr. Öğr. Üyesi İbrahim BAKIR

Akdeniz Üniversitesi Mimarlık Fakültesi Mimarlık Bölümü

ORC-ID: 0000-0001-8493-5345

Yüksek Mimar Kadir Emre BAKIR

ORC-ID: 0000-0003-2262-4423

Özet

Anadolu kültürü çevresinde gelişen geleneksel Türk evinin orijini ve tarihi süreçteki gelişimi ile ilgili farklı yaklaşımlar bulunmakta ve tartışmalara konu olmaktadır. Bu konuyu araştıran kaynaklardan bazıları Türk evinin varlığını ortaya koymakta, orijini ve tarihi süreçteki gelişimi hakkında bilgi içermemektedir. Bir kısım araştırmalar ise Türk evinin orijinini açıklarken günümüze kadarki gelişim sürecini yeterince açıklamamaktadır. Bu alandaki çalışmalarda üç farklı yaklaşım izlenmektedir; birinci yaklaşımda Türk evinin Anadolu kadim kültüründen ortaya çıktığı, ikinci yaklaşımda Orta Asya ve Anadolu konut geleneklerinin etkisiyle geliştiği, son yaklaşımda ise Orta Asya kökenli olup Anadolu'da geliştiği yönündedir. Bu çalışmayla literatürde farklı kaynaklarca ifade edilen mekân organizasyonu (ortak plan şemaları) esas alınarak Türk evinin tarih içindeki ulaşılabilen en eski örneklerinden yola çıkılarak günümüze doğru zaman ve mekân içerisinde aynı zamanlarda (eşzamanlılık) veya farklı zamanlarda (artzamanlılık) ortaya çıkan benzer mekân organizasyonları üzerinden bir değerlendirme denemesi yapılacaktır. Böylelikle Türk evinin orijini ve tarihsel süreç içindeki gelişimine ışık tutularak bu alandaki tartışmalara katkıda bulunulması hedeflenmektedir. Bu hedef doğrultusunda Orta Asya, Anadolu'ya geçiş süreci ve Anadolu'daki Türk konut kültürü günümüze kadarki süreçte izlenecektir.

Anahtar Kelimeler: Türk evi, Mekân organizasyonu, Eşzamanlılık, Artzamanlılık

BİTMEMİŞ BİR ROMANTİK İNŞA: BİR KÜLTÜR EMANETİ OLARAK "TÜRK EVİ" VE ROMANTİK KURULUMUNUN HİSTORİYOGRAFYASI

Doç. Dr. Uğur TUZTAŞI

Sivas Cumhuriyet Üniversitesi

ORC-ID: 0000-0003-3668-5665

Özet

Türk evi kavramı, Türk mimarlık tarihi açısından değerlendirildiğinde, tam da geleneksel evin kaybolmaya başladığı bir dönemde, inşasına başlanılan romantik bir kurulumdur. Tabii ki, bu kurulumun kökeni, yani Türkeyi romantizmi, tarihsel olarak pitoresk bir geleneğe dayanmaktadır. Türk evi romantizmi, değer olarak Batılıların formüle ettiği, ev ve tabiatın bir arada olduğu, resimsellik sayesinde ilgi odağı olmuştur. 20.yüzyılın ilk çeyreğinden başlayarak kavramsal inşasının temelleri atılan Türk evi, aynı zamanda kendine has idealleştirilme örüntüleriyle kültürel bir emanete dönüşmüştür. Türk evi deyince, akla tabii ki ilk olarak koruma faaliyetlerine konu olan geleneksel ev gelmektedir. Ancak Türk evinin sadece konut kültürünün teknik adı olmadığı, kavramın tarihselci ve romantik olduğu kadar da ilerici bir mimari idealinden doğmuş olduğu ve aslında fiziksel olarak koruma amacının bu idealin sadece bir yan sonucu olduğu da bir gerçektir. Özellikle modern bir mimari kimliğin görselleştirme aşamalarında "Milli Mimari Semineri(1934)" vasıtasıyla, -geleneksel Türk mimarisinin bir numunesi olarak- Türk evi, Cumhuriyet ideolojisinin romantik hattında önemli bir rol üstlenmiştir. Öyle ki, mimari bağlamda temel bir "modernite"yi çağrıştıran basit ve rasyonel bir örgütlenme düzeneğinde Türk evi, yeni mimari için kaynak olmuştur. Modern mimarinin içine görselleştirmelerle sızdırılmaya çalışılan Türk evinin romantik kurulumu, Celal Esad, Süheyl Ünver, Rıfat Osman ve Sedad Hakkı Eldem gibi araştırmacılar eliyle şekillenmiştir. Özellikle Eldem, 1950 öncesi tüm modernistler gibi romantik bir rasyonalist olarak Türk evini pitoresk bir imge gibi rasyonalize etmeye çalışmıştır. Diğer taraftan rasyonel bir çözümleme biçimi olan tipolojik çalışmalarla sekteye uğradığı düşünülen Türk evi romantizmi, görselliğindeki laytmotifler sayesinde sonrasında da işlevini sürdürmüştür. Çalışmada "Türk Evi"nin romantik kurulumun kavramsal dayanakları etüt edilerek günümüze kadar görsellik inşasının uzantıları tartışılacaktır. Günümüzde hala, Bir Türk Evinde Yaşamak İster Misiniz? Neden Bir Türk Evi İnşa Edemiyoruz? Gibi soruların kaynağı, Türk evinin romantik kurulumuyla doğrudan ilintilidir ki, çalışmada bu türden etkileşimlerin tarihsel uzantıları sorgulanacaktır.

Anahtar Kelimeler: Türk evi romantizmi, Türk evi kavramı, Türk evi görselliği, Konut tarihi yazımı.

Abstracts Of The Presented Precedings
Sunulan Metinlerin Özetleri

KENTSEL YOKSULLUĞUN ORTAYA ÇIKIŞI: OSMANİYE'DE BİR SOSYAL AFET

Arş. Gör. Dr. Cumhuri OLCAR

Amasya Üniversitesi

ORC-ID: 0000-0003-3020-4875

Dr. Öğr. Üyesi Merve ÖZKAYNAK

Amasya Üniversitesi

ORC-ID: 0000-0002-1423-6749

Özet

Küreselleşme, günümüzde ülke ve şehirlerin ekonomik geleceğini şekillendiren en önemli sosyo-ekonomik olgudur. Aşırı yoksulluk ve eşitsizlik, bazen küreselleşmeye rağmen ve bazı durumlarda küreselleşmenin bir sonucu olarak birçok ülkeye varlığını sürdürmektedir. Kent ekonomisi, kentlere büyüme ve istihdam yaratılması için birçok fırsat sunarken, düşük ücretler, işsizlik, sosyal güvenlik olanaklarına erişim eksikliği ve olumsuz çalışma koşulları gibi çeşitli sorunları da beraberinde getirmektedir. Marjinalleşme, yerel işgücü piyasasından dışlanma, düşük ücretlere ve kötü çalışma koşullarına maruz kalma, sosyal güvenlik sisteminden dışlanma, eğitim ve sağlık hizmetlerine yeterli erişimin olmaması ve işsiz kalmanın bir sonucu olarak ortaya çıkan bir tutum ve davranış sistemi olarak ortaya çıkmaktadır. Yeni nesiller için istihdam edilen ve başarılı rol modellerin olmaması sonucunda düşük benlik saygısı, kadercilik ve düşük çalışma motivasyonu gibi tutumların geliştiği görülmektedir. Bu kişilik özelliklerinin yoksulluğu yeniden ürettiği söylenebilir. Bu teoriye göre değişen ekonominin toplumsal yan ürünü, etkilerini şehrin iç mahallelerinde olağanüstü bir işsizlik oranıyla ortaya koyuyor. Şehirlerdeki sosyal ayırım, sosyal eşitsizliğin hem yansıması hem de nedeni olarak düşünülebilir. Kilit soru, belirli bölgelerde veya mahallelerde mekansal yoksulluğun yoğunlaşmasının sosyal dışlanmayı artırıp artırmadığıdır. Düşük bir gelire sahip olmak yoksulluk için yeterli bir açıklama değildir. Üyelik, erişim ve aidiyetle ilgili sorunlar da zorluklar yaratır. Bu, dikkatleri kalıcı bir gelir kaynağı olarak sosyal vatandaşlık kavramına çeker. Sosyal vatandaşlığa odaklanmanın ikinci nedeni, sosyo-mekânsal eşitsizliklerin sosyal yapısını anlamadaki önemidir. Bu bakış açısıyla kavramsallaştırılan sosyal vatandaşlık hakları, sosyal vatandaşlık haklarına sınırlı veya kısıtlı erişim nedeniyle standart bir minimumun altında bir yaşam standardını temsil eden bir koşul olarak sosyal dışlanmaya işaret etmektedir. Bu çalışmada kentsel

yoksulluk kavramı Türkiye özelinde incelenerek; Osmaniye örneğinde kentsel yoksulluk boyutları sosyal ve mimari açıdan incelenmiş ve elde edilen veriler ışığında mevcut durumu tespit etmeye çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Kentsel yoksulluk, Sosyal vatandaşlık, Sosyal adalet, Osmaniye

TOKİ ve YEREL YÖNETİMLER YOLUYLA ÜRETİLMİŞ TOPLU KONUT PROJELERİNDEKİ SORUNLAR

Dr. Öğr. Üyesi Betül HATİPOĞLU ŞAHİN

KTO Karatay Üniversitesi

ORC-ID: 0000-0002-0516-7120

Özet

Türkiye’de özellikle alt-orta gelir grubuna yönelik konut ediniminde Toplu Konut İdaresi ve yerel yönetimler önemli bir paya sahiptir. TOKİ 2002 yılından bu yana yaklaşık bir milyon konut üretmiş olup, bu konutların %85’lik kısmı sosyal konut kategorisine girmektedir. Oldukça seri ve hızlı bir üretim biçimine sahip olan bu konutlar, kentlerde kapladıkları alanların büyüklüğü ve kente yapmış oldukları etki bakımından son derece önemli bir yere sahiptir. Bu konutlar; mekân kurgusu, alan seçimi, proje niteliği, estetik, kentsel kimliğe katkı gibi konular kapsamında ülke gündeminde sıkça tartışılmaktadır. Özellikle her bölgede birbirini tekrarlayan konut tipolojilerinin olmasıyla bölgesel farklılıkların ve yere özgü konut üretiminin yapılmaması tartışmalara konu olmaktadır. Birçoğu büyük ölçekli projeler olması nedeniyle çok sayıda kullanıcının konut edinmesini sağlayan uygulamalarda, kullanıcının deneyimleri ve yaşamış olduğu sorunlar son derece önemli görülmektedir. Bu çalışma kapsamında, TOKİ ve yerel yönetimler yoluyla üretilmiş konutlarda kullanıcı odaklı çalışmalar göz önüne alınarak bir sorun tespiti yapılmıştır. Özellikle kullanıcı memnuniyeti ve kullanım sonrası değerlendirme çalışmalarının ön plana alındığı yaklaşık yüz kaynak (yüksek lisans-doktora tezleri ve makaleler) taranmıştır. Fiziksel mekân özellikleri, mekân büyüklükleri, çevresel etmenler, iklim kontrolü ve sosyal ilişkiler gibi birçok farklı alanda kullanıcı odaklı yapılan araştırmalar detaylı olarak incelenerek birçok alt başlık elde edilmiştir. Bu bağlamda mimarlık, iç mimarlık, şehir planlama, sosyoloji gibi alanlarda yapılan çalışmaların detaylı incelemesi ve toplu halde değerlendirme yapılabilmesi amaçlanmıştır. Çalışmada konut ve konut çevresiyle ilgili; lokasyon- kent merkeziyle ilişki, bina yerleşimi, otopark, yaya-araç yollarının düzeni, yeşil alan kullanımı, çocuk oyun alanı varlığı ve niteliği, güvenlik, sosyal donatı varlığı, iklim kontrolü-koku problemi-gürültü-su sızıntıları ve hava kaçakları, malzeme kalitesi ve işçilik, konut büyüklüğü, oda sayısı, fiziksel görünüm, depolama alanı varlığı-niteliği ve sosyal çevre olarak nitelendirilen alt başlıklar elde edilmiştir. Özellikle konut alanlarının yer seçim kararları, çevre düzenlemeleriyle

konut iç mekân organizasyonu-mekân büyüklükleri ve malzeme- işçilik konularıyla ilgili önemli problemler olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca sosyal çevre başlığında mahalle yaşamının sürdürülememesi, apartman kültürüne alışmama, komşuluk ilişkilerinin zayıflaması gibi birçok farklı problemin yaşandığı görülmüştür. Çalışmada kullanıcıların bireysel deneyimlerine dayanan ve birçok çalışmada ortak olarak tespit edilen problemler bir veri havuzuna dönüştürülmüştür. Bu veri havuzundan elde edilecek verilerin, ilerleyen çalışmalar için tasarım parametrelerine dönüşmesi ve mevcut problemlerin çözümü için bir altlık olabilmesi açısından önemli bir kaynak olabileceği öngörülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Toplu konut, Sorun tespiti, TOKİ, Yerel yönetimler, Kullanıcı deneyimi

FATİH İLÇESİNDE GÖÇMENLERİN SOSYAL ENTEGRASYON BAKIMINDAN İNCELENMESİ

Şehir Plancısı Sedanur GEZER

Bursa Teknik Üniversitesi

ORC-ID: 0000-0002-5265-7042

Şehir Plancısı Gökçe KÜÇÜK

Bursa Teknik Üniversitesi

ORC-ID: 0000-0002-6689-0697

Doç. Dr. Ömer BİLEN

Bursa Teknik Üniversitesi

ORC-ID: 0000-0001-7198-8421

Özet

Fatih ilçesi İstanbul'un turizm ve ticaret sektörleriyle ön plana çıkan geleneksel kent merkezine sahiptir. İlçe tarihi ve arkeolojik sit alanlarını da barındırması sebebiyle yer altı ve üstünde birçok korunması gereken kültürel mirasa sahiptir. Alanın konut stoğunun eski olması, deprem riski ve koruma alanlarında inşaat faaliyetlerinin kısıtlı olması sebepleri ile bütüncül ve nitelikli bir dönüşüm yapılamamaktadır. Zira fiziksel çevrede dönüşümün sağlanamamasının yanı sıra bölge, ülkemizin maruz kaldığı uluslararası göç sebebiyle barınma alanı haline gelerek sosyal çevre bakımından da farklı bir dönüşüm içerisine girmiştir.

Bu çalışma kapsamında da sahada sosyal entegrasyon sorunlarının ortaya konması ve öncelikli sebeplerinin belirlenmesi amaçlanmış mahalle muhtarları ve emlakçılar ile görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Saha görüşmesi ile toplanan nitel araştırma verileri derinlemesine yorumlanmış ve tarihi kent merkezinde göç ve sosyal entegrasyon kavramları arasında kavramsal ilişkiler kurulmuştur.

2011'den itibaren bölge öncelikle ülkelerinde yaşadıkları güvenlik ve ekonomi sebepli sorunlar başta olmak üzere farklı ülkelerden uluslararası göç almıştır. Uluslararası göç sebebiyle gelen kişilerin ekonomik aktivitelere katılımı ile birlikte bölgedeki ekonomik hareketlilik artmıştır. Yatırım amaçlı olarak Fatih'te mülk sahibi olan yabancı uyrukluların yine yabancı uyruklulara konutlarını satmaları ve işlerini devretmeleriyle de mekanda kendilerine ait aidiyet duygularını arttırarak Fatih'te yer seçimlerini güçlendirdiği görülmüştür.

Bununla birlikte mekanda artan yabancı nüfus; kültürel

alışkanlıklarının farklı olması, gürültülü yaşam tarzları, meşru ve gayri meşru birçok sektördeki işlerde etkinliklerinin artması ile birlikte sosyal entegrasyonun da zorlaşması söz konusu olmuştur. Bununla birlikte özellikle muhtar görüşmelerinde göçmen kadınların mahalleye uyum sağlaması için dil kurslarının düzenlendiği ancak yeterli düzeyde katılım ve istekliliğin olmadığı bilgisine ulaşılmıştır. Bu da göçmenlerin kapalı toplum tipine sahip olmayı tercih ettiklerini ve mahalle sakinleriyle iletişime kapalı olduklarını göstermektedir. Buna ek olarak mahallerde göçmenlere sosyal yardım sağlanması için hemşehrileri tarafından kurulan yardım derneklerinin yer aldığı görülmüştür. Yabancı nüfusun vatandaşlık alma ücretinin arttırılması, geri dönüşlerin teşvik edilmesi vs. gibi uygulamalar düşünülse de alınan görüşlerde Fatih'te ekonomik düzene bir şekilde entegre olan kişilerin geri dönmeyi tercih edecekleri düşüncesi oluşmuştur.

Sonuç olarak Fatih ilçesinde uluslararası göçmenler ve yerleşik nüfus arasında sosyal entegrasyon sorununun yaşandığı görülmektedir. Bu sorunun temel nedenleri arasında; kültür farklılıkları, kapalı toplum yapısı, düzenlenen sosyal entegrasyona yönelik etkinliklere katılımın düşük olması gibi etkenler öncelikli sebepler olarak ön plana çıkmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Düzensiz uluslararası göç, Sosyal entegrasyon sorunu, Sosyal çevre, Kültürel farklılıklar, Aidiyet duygusu

SARI KALKER KESME TAŞTAN MODERNİTEYE GÖÇ: MARDİN**Dr. Songül GELDİ***Mardin Artuklu Üniversitesi*

ORC-ID: 0000-0003-1148-3733

Özet

Biçimsel ve tarihsel bütünlüğü ile birçok uygarlığın ayak izlerine rastlamanın mümkün olduğu Mardin, aktüel dinamiklerden payını alarak kentsel devinime uğramış, bu değişim-dönüşüm sonucunda geleneksel ile modernitenin yer yer ilham veren yer yerde paradoksal bir bingunluğa işaret eden örnekleri ile doludur. Kapitalizmin gelişim seyrine uygun olarak Mardin, kapitalist kentleşmenin ve buna içkin olarak neoliberal coğrafi yayılcılığını, mekân bilgisi ile pratiğinin kent insanlarına yansımaları, çatışmasını kültürel, sınıfsal farklar üzerinden somutlayarak kent mekânının salt bir sahne olarak kalmadığını bununla birlikte bir sermaye birikim aracına dönüştüğünü bize gösterir. Geçmişte doğu-batı ticaretinde önemli bir kavşak, gelişmiş sanayisi, tarımsal üretimi, zanaatkâr ve ustalarının yanı sıra medrese ve kiliselerde verilen sanatsal, kültürel, dinsel eğitimi ile çekim merkezi olan kent, yöresine özgü sarı kalker kesme taşlarla yapılmış ve her birinin belleğinin bir diğerine açıldığı sanat eseri niteliğindeki avlulu, revaklı, eyvanlı Mardin evleri ile bir arada yaşama kültürünün, hoşgörünün dünden bugüne taşınan nadir bir örneğidir. 1990'larda ve özellikle 2000'lerden sonra hızla gelişen geç modernleşme ile geleneksel kent mekânları terk edilerek bugünkü yeni yerleşim alanı olan Yeni-şehir doğru göçler olmuştur/olmaktadır. Rezidansları, avmleri, lüks restoranları, küresel kafeleri, yaşamsal konforu, altyapısı, tekniği, görece refahı ile Yeni-şehir; geleneksele sırtını dayamış kent insanını, kent ve mahalle kültüründen, değerlerinden sınıfsal pozisyonlarına bağlı olarak ikircil bir şekilde kendisine doğru akışı sağlamıştır. Eskinin yatay-kesme taş, yenin buna kontrast dikey-beton mimarisi bu iki dünya arasındaki toplumsal, kültürel, zihinsel farkları tüm açıklığı ile göz önüne sererken, mimariye önemli bir anlam atfeden tarihsel anlatıları, kimlikleri, kültürel mirası ve kolektif belleği ile bağımsızlığını, yabancılaşmayı ve yerel halkın anılarına temas etmeyen yeni bellek mekânları oluşturmuştur. Ayrıca eski şehrin turizme açılmasıyla özellikle 1. Cadde üzerinde tüketim kültürüne dayalı butik otel, cafe, eğlence yerlerinin çoğalması, meydan düzenlemeleri gibi mekânsal yenilemelerde olmuştur. Küresel kültür aracı olma niteliği taşıyan turizm, ticarileşme ve türdeşleşme ile kentin tarihini, kültürünü,

mimarisini meta kültürüne dönüştürürken, sosyo-psikolojik ve sosyo-kültürel bağlamda kent insanının kentte ve kendisine yabancılaşmasına da yol açmıştır. Mekân, mimarlık, göç ve barınma arasındaki ilişkinin varlığı üzerine şekillenen bu çalışmada, Yeni-şehre göçün ana damarını oluşturan bu demografik akışın nedenleri, olumlu/olumsuz sonuçları, turizm sektörünün kenti, kentlileri yaşamsal ve kültürel olarak nasıl etkilediği incelenmiştir. Bu temelde kent, eski-ve yeni Mardin olarak hem birbiriyle kesişen hem birbirini besleyen hem de kontrast oluşturan mimari, sosyal, ekonomik ve kültürel yönleri ile değerlendirilmiştir. Yöntem olarak farklı mahalle, yaş, meslek ve cinsiyetten göç eden bunun yanı sıra kent hakkı temelinde eski yerleşim yerlerini terk etmeyen 10 kişi ile derinlemesine görüşme gerçekleştirilmiştir. Mekân ve kent kuramı çerçevesinde yapılan araştırmanın sonucunda, görüşmecilerin birkaçının geleneksel evlerde kalmayı tercih ettiği, bazılarının ev içi konfor, daha rahat koşullarda yaşama amaçlı, çoğunluğunun ise kadın baskısı, sağlık, aile içi huzursuzluğa neden olmama gibi gerekçelerle Yeni-şehre zorunlu göç ettikleri ortaya çıkmıştır.

Anahtar Kelimeler: Mardin, Mekân, Modernite, Göç, Turizm, Yabancılaşma

GÖÇ- KÜLTÜR-MEKAN TRİYALEKTİĞİNİN KONUT VE YAKIN ÇEVRESİ ÜZERİNDEN OKUNMASI: MUDANYA ÖRNEĞİ

Dr. Öğr. Üyesi Sinem TAPKI

Bursa Teknik Üniversitesi

0000-0002-7210-2044

Özet

Göç evrensel bir kavramdır ve insanlık tarihi ile paralel var olmaktadır. Göç kavramının özünde; ekonomik, toplumsal, siyasi sebeplerden dolayı bireylerin ya da toplumların aidiyet duydukları yerlerden yeni yerleşilen yerlere "evim" diyebilme çabası var olmaktadır. Çalışmada amaçlanan; göç ile zaman içinde gerçekleşen sosyo-kültürel değişimlerin konuta ve konut yakın çevresine, sosyal yaşama etkilerinin neler olduğu ve nasıl, ne biçimde yansıdığı göç kenti olarak anılan Bursa' ilinin Mudanya ilçesi üzerinden irdelenecektir. Bursa tarih boyunca yoğun bir demografik hareketliliğe ev sahipliği yapmıştır. Tarihsel süreç içerisinde demografik hareketliliğe; 1783-1941 Kırım Göçmenleri, 1878-1912 Balkan Göçmenleri, 1878 Kafkas Göçmenleri, 1924 Mübadele Göçmenleri neden olmaktadır. 1. ve 2.Balkan Savaşından sonra Bulgaristan, Yunanistan, Sırbistan ve Karadağ'da yaşayan Türkler Bursa'da Mudanya, Mihaliç, Pazarköy, Kirmastı'ya yerleşmişlerdir. Kentin şekillenmesinde Balkan göçlerinden sonra köklü etki yaratan olay; Kurtuluş savaşı sonunda imzalanan Lozan Antlaşmasında geçen maddelerde yer alan mübadele-zorunlu göçtür. Mübadele kentte sosyal ve fiziksel açıdan köklü bir değişim yaratmıştır. Rumlar ve Ermeniler Gemlik, Mudanya, Bandırma iskelelerinden göç ederken; Türkiye'ye mübadele ile gelecekler için iskan yerleri oluşturulmuştur. Oluşturulan bu iskan yerlerinin arasında Bursa kenti de yer almaktadır. Dönemin liman kenti olan Mudanya'ya göçmenler gemiler ile getirilmiş ve ilçeye birçok mübadil yerleştirilmiştir. Konut ve konut yakın evreleri; insan hayatının sosyal, toplumsal, ekonomik, dini ve kültürel göstergeleri doğrultusunda şekillenip oluşur. Göç olgusu; Mudanya'da; konut yakın çevrelerinde, konutun fiziksel ve mekansal yapısındaki değişimlerde, metin okumaları, gözlem, görüşme, fotoğraf, eskiz şemaları ile tespit edilmiştir. Değişim ve dönüşümlerin anlaşılabilmesi için morfolojik ve tipolojik özellikler irdelenmiştir. Çalışma iki aşamadan oluşmaktadır. İlk aşama pilot çalışma seviyesinde olup; konut yakın çevrelerindeki değişimi analiz etmeye yönelik, parsel/ada/yol ilişkilerini içeren kentsel mekan ölçeğindedir. Kentsel yerleşim açısından alan analiz edildiğinde Türk halkı, dar ve düzgün olmayan

geometrilik organik sokaklardan oluşan kentin i kesimlerinde; Rum halkı deniz ticareti ile ilgilendiklerinden dolayı kıyı şeridine paralel caddelerle bunları dik kesen sokaklardan oluşan kıyı kesimine yerleşmişlerdir. Çalışmanın ikinci aşaması ise, konutlardaki tipolojik değişimleri içeren mimari ölçektedir. Mudanya'da Türk halkı ile Rum halkı bir arada yaşamaktaydı. Mudanya evleri; Rum kültürü ve Türk kültürünün kaynaşması sonucunda iki toplumun izlerini taşımaktadır.

Anahtar Kelimeler: G, Kültür, Mekan, Konut, Mübadele, Bursa

MEVSİMLİK TARIM İŞÇİLERİNİN BARINMA GEREKSİNİMLERİ DOĞRULTUSUNDA GEÇİCİ BARINMA BİRİMLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Arş. Gör. Büşra YILMAZ ERDOĞAN

KTO Karatay Üniversitesi

ORC-ID: 0000-0002-2993-4240

Prof. Dr. Kerim ÇINAR

KTO Karatay Üniversitesi

ORC-ID: 0000-0003-4318-7736

Özet

Tarımda makineleşmenin artması, uygulanan tarım politikaları ve eğitim gibi birçok faktör kırsal alanlarda yaşayan insanların kentlere göç etmesine neden olmuştur. Ancak hayatları boyunca tarım ile ilgilenmiş, kırsal alandaki yaşamını devam ettiren bir kesim, kendine ait tarım arazisi kalmadığı için yılın bazı dönemlerinde farklı bölgelerdeki tarım ürünlerinin çapalama, hasat ve sulama zamanlarında mevsimsel olarak göç etmek zorunda kalmıştır. Belli bir dönemi kapsayan bu göçler dönemlik göç veya mevsimlik göç olarak adlandırılmaktadır. Mevsimlik göç, beraberinde mevsimlik tarım işçiliği kavramını ortaya çıkarmıştır. Mevsimlik tarım işçileri, çalıştıkları tarım ürününün türüne göre farklı zaman dilimlerinde gerçekleştirdikleri geçici göçlerle kimi zaman yılın çoğunu kapsayacak kadar uzun bir dönemi çalıştıkları bölgelerde geçirmektedir. Bu durum bir çok ekonomik ve sosyal problemi beraberinde getirmektedir. Mevsimlik tarım işçilerinin; çalışma koşullarının, aldıkları ücretlerin, beslenme, sağlık ve eğitim koşullarının yetersiz olduğu fikri birçok çalışma ile desteklenmektedir. Yaşanan en önemli problemlerden biri de barınma sorunudur. Çalıştıkları tarlanın yakınlarında genellikle kendi imkanlarıyla kurdukları çadırlarda yaşayan işçiler; aileleriyle, eşyalarıyla ve hayvanlarıyla birlikte göç etmektedir. Ancak kendi imkanlarıyla kurdukları çadırların çevre koşullarına karşı dayanıksızlığı ve temel gereksinimlere cevap verememesi mevsimlik tarım işçisi aileler için geçici barınma alternatiflerinin değerlendirilmesi ihtiyacını ortaya çıkarmaktadır. Geçici barınma birimleri, özel durumlardaki kullanıcıların barınma ihtiyaçlarını gidermek için geçici süreliğine kullanılmak üzere çeşitli yapım sistemleri ile tasarlanan yapılardır. Bu bağlamda çalışmada farklı sistemler ile yapılmış geçici barınma birimlerine ait özelliklerin mevsimlik tarım işçilerinin ihtiyaçlarına yönelik sunduğu çözümler incelenmiştir. Çalışmada mevsimlik göç ve

mevsimlik tarım işçiliği kavramları açıklanmıştır. Literatür araştırmaları neticesinde mevsimlik tarım işçilerinin barınma gereksinimleri; iklim şartlarına uyumlu malzeme seçimi, yapının zeminle bağlantısı, aile/birey sayısı, ısıtma, aydınlatma ve tesisat çözümleri, banyo ve tuvalet ihtiyacı, yemek hazırlama mekânı ve güvenlik ihtiyacı olarak belirlenmiştir. Bu gereksinimlerin her biri birer değerlendirme ölçütü olarak ele alınmıştır. Farklı sistemler ile tasarlanmış geçici barınma birimi örnekleri bu ölçütler doğrultusunda değerlendirilmiştir. Çalışmanın amacı mevsimlik tarım işçilerinin yaşadıkları barınma sorunlarının belirlenerek işçilerin geçici barınma ihtiyaçlarına yönelik çözümler için katkı sağlanması ve geçici barınma birimlerinin mevsimlik tarım işçilerinin barınma gereksinimleri doğrultusunda değerlendirilmesidir.

Anahtar Kelimeler: Mevsimlik göç, Mevsimlik tarım işçiliği, Geçici barınma, Barınma sorunu

KONYA ABDÜLAZİZ-SAHİPATA BÖLGESİNİN GÖÇ OLGUSUNA BAĞLI MEKANSAL ANALİZİ

Arş. Gör. Gülnihal UĞUR

KTO Karatay Üniversitesi

ORC-ID: 0000-0002-2815-7080

Arş. Gör. Ayşe TÜZÜN GÜNER

KTO Karatay Üniversitesi

ORC-ID: 0000-0003-3016-1502

Arş. Gör. Büşra YILMAZ ERDOĞAN

KTO Karatay Üniversitesi

ORC-ID: 0000-0002-2993-4240

Özet

İnsanların ekonomik, siyasi, sosyal veya kültürel sebeplerden dolayı bireysel ya da gruplar halinde yaşadıkları yerleri bırakıp kalıcı veya geçici olarak başka yerlere gitmeleri göç olarak tanımlanmaktadır. Hem tarihte hem de günümüzde bu göçlerin en önemli sebeplerinden biri de savaşlar olmuştur. Savaşlar dolayısıyla zorunlu olarak göç eden insanlar, yaşadıkları şehirleri ve evlerini terk ederek göç ettikleri bölgelerde yeni bir hayat kurmak zorunda kalmıştır. Kendi ülkesine ait sosyal ve kültürel alışkanlıkları göç ettiği bölgelerde de sürdürmeye çalışan bireyler, yaşadıkları bölgeleri de hem sosyal hem de mekânsal açıdan değiştirmeye başlamıştır. Yaşadıkları yere kendi kimliklerini kazandırarak aidiyet hissi oluşturabilmek amacı ile en kısa ve en kolay yoldan mekanları ihtiyaç duydukları biçimde adapte etmişlerdir. Bu özelliği ile göç alan mekanlar, eskiye dair izler taşırken yeni kullanıcıların alışkanlıklarının da bir yansıması niteliğinde olmuştur. Bu bağlamda Konya kentinde yer alan Abdülaziz ve Sahipata mahallelerinin içerisinde planlı olarak gridal dokuda oluşturulmuş konut bölgesi günümüzde yoğun göç alan bir bölge olduğu için çalışma alanı olarak belirlenmiştir. Geçmişte muhacirlerin yaşadığı bir göçmen mahallesi olarak nitelendirilen söz konusu alan, günümüzde de bu özelliğinin devamı olarak işlev göstermektedir. Mevcut durumda bu bölgeye çoğunluğu Suriyeli olmak üzere göçmenlerin yerleştiği görülmektedir. Bölgedeki kültür-mekân bağlamındaki değişiklikleri tespit etmek için çalışma alanının tarihsel süreci ve bölgedeki çoğunluğu oluşturan Suriyeli göçmenlerin Suriye'deki yaşantıları ve sahip oldukları kültürler araştırılmıştır. Bununla birlikte çalışma alanında yapılan gözlemler ve

bölgede yaşayan halkla resmi olmayan görüşmeler yapılmıştır. Bölgenin niteliğinin tanımlanabilmesi ve mevcut durumunun saptanabilmesi amacı ile bölgede mekânsal analizler yapılmış ve bölgeye yerleşen Suriyeli göçmenlerin günlük yaşam ihtiyaçları ve kültürel alışkanlıkları doğrultusunda sokak ölçeğinde yaptıkları mekânsal değişimler, çekilen fotoğraflar ve yerinde yapılan gözlemler çerçevesinde tartışılmıştır. Yapılan çalışma ile bu bölgenin göçmenler tarafından yerleşim bölgesi olarak tercih edilme sebeplerinin saptanması, çalışma alanının geçmişi ve günümüzdeki durumunun karşılaştırılarak mekânsal ve kültürel değişiminin incelenmesi, bölgede yaşanan sosyo-mekânsal ayrışmanın araştırılması amaçlanmıştır. Yapılan bu çalışma ile söz konusu bölgenin geleceğe yönelik uygulanacak olan stratejik planları için katkı sağlanması hedeflenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Göçmen mahallesi, Kültürel değişim, Sosyo-mekânsal ayrışma, Mekânsal adaptasyon

MÜLTECİLER İÇİN ERİŞİLEBİLİR KONTEYNER TASARIMI

Yüksek Mimar Emine TOPAL

Eskişehir Teknik Üniversitesi

ORC-ID: 0000-0001-8953-0064

Yüksek Mimar Kübra KASAPOĞLU

Eskişehir Teknik Üniversitesi

ORC-ID: 0000-0002-0352-2766

Prof. Dr. Osman TUTAL

Eskişehir Teknik Üniversitesi

ORC-ID: 0000-0003-1454-5514

Özet

Göç, bireylerin ya da toplulukların ekonomik, toplumsal, siyasi, kültürel, dini, ailevi gibi çeşitli sebeplerle yaşadıkları yerden kayda değer bir uzaklığa hareketidir. Geçmişten günümüze başta savaşlar olmak üzere ağır insan hakları ihlalleri, yoksulluk ve yokluk ya da kıtlık gibi insan ya da doğa kaynaklı nedenlerden dolayı ortaya çıkan ve dünyadaki hemen hemen her ülkeyi etkileyen göç hareketi son yıllarda ülkemizin önemli problemlerinden biri haline gelmiştir. Bu durum, Türkiye'yi zorunlu göç ve mültecilik konusunun günümüzde bile yoğun bir şekilde yaşandığı coğrafyalardan biri haline getirmiştir. Barındığı çevrede yaşamını sürdüremez hale gelen insan farklı nedenlerle güvenli gördüğü bir çevreye sığınma eğilimindedir. Sığınma sonrası süreç, başta güvenlik olmak üzere barınma, sağlık, eğitim gibi temel ihtiyaçların karşılanmasıyla devam etmekte, ayrılmak zorunda kalınan çevrenin yerine, geçici olarak başta temel ihtiyaçların karşılanmasına olanak tanıyan bir yerleşim alanıyla sürmektedir. Temel ihtiyaçların karşılanması noktasında ciddi sorunlarla karşılaşmaktadır. Bu sorunların başında gelen barınma ihtiyacı yaşamın güvenli bir şekilde idame ettirilmesinde önemli bir faktördür. Ülkemizde özellikle son yıllarda Suriyeli mülteciler üzerinden izlenen göç süreci devlet tarafından oluşturulan, hızlı ve kolay kurulum olanağı olan geçici barınma merkezleri (çadır kent, konteyner kent vb.) aracılığıyla barınma ihtiyacına çözüm aranmıştır. Yerleşimler, kısa sürede güvenli bir yaşama alanı olanaklarını sunsa da özellikle konteyner kentlerde hem dış mekân hem de konteyner erişilebilirliği açısından kullanıcılara yönelik kapsayıcı olmaktan uzak kalmıştır. Sınırlı büyüklükteki konteyner mekanlarına sığdırılmaya çalışılan yaşam, bir yandan yer aldığı coğrafya koşullarına adapte olmaya çalışırken diğer

yandan ölçęini değiştirerek yaygın bir şekilde 21 metrekairelik (3x7m.) konteynerleri yaşam alanına çevirmiştir. Erişilebilir olmadığı için bu yaşam çevresinde engellenenler tasarım aşamasında dikkate alınmayan erişilebilirlik problemlerini makul uyarlamalarla gidermeye çalışsa da geçici barınma merkezlerindeki örnekler bu uyarlamaların çok da makul olmadığını göstermiştir. Bu çalışmada 2019-2020 göz dönemi Eskişehir Teknik Üniversitesi Mimarlık Bölümünde yürütülen Herkes İçin Erişilebilirlik dersi kapsamında erişilebilir geçici barınma merkezlerinin tasarımı ele alınmıştır. Mevcut geçici barınma merkezleri özellikle erişilebilirlik çerçevesinde analiz edilmiş ve sonrasında ilerinden birinin engelli olduğu varsayılan 5 kişilik bir aile için erişilebilir konteyner ve yaşam vresi tasarımı nerileri geliştirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: G, Barınma, Mülteci, Erişilebilirlik, Konteyner Kent

KENTSEL VE MEKANSAL AYRIŞMA GÖRÜNÜMÜ OLARAK KAPALI KONUT YERLEŞMELERİ: ANKARA PARK VADİ ÖRNEĞİ

Dr. Öğr. Üyesi Tuğçe ÇELİK

Ostim Teknik Üniversitesi

ORC-ID: 0000-0002-2953-6373

Özet

Tarihin her döneminde mimarlık; sosyal, siyasal, ekonomik değişimlerin etkisi altında şekillenmiş, toplumsal yaşamın değişimi ona ait mekansal oluşumları da etkilemiştir. Ekonomik, politik, sosyo-kültürel bağlamlarda iç içe gelişen çoklu dönüşümler ve kapitalist sistemin kentsel mekan üzerindeki stratejileri doğrultusunda kentler, küresel sermayenin odak noktaları haline gelerek bir yeniden yapılanma sürecine girmişlerdir (Bal ve Altun, 2009). Konut, mimarlığın en çok deneyimlenen biçimi olarak, 20. yüzyılın sonlarında dünyada yaşanan bu dönüşümler sonucu farklılıklara uğramıştır. 1980 sonrasında dünyadaki birçok kentte yeni orta ve üst sınıflar, kent merkezinde yüksek yoğunluklu konutlar ya da kent çeperlerinde az katlı konut toplulukları şeklinde oluşturulan ve büyük sermaye yatırımlarıyla gerçekleştirilen lüks kapalı konut sitelerine taşınmaya başlamışlardır. Bu bağlamda kent içinde ya da çeperlerinde, kontrollü ve planlanmış yaşam alanları olarak ortaya çıkan kapalı konut siteleri (gated community), klasik konut yapısını farklı bir mekânsal örgütlenme ile tüketiciye sunmanın yeni bir yolu olarak 80'li yıllarda keşfedilmiştir. (Blakely ve Snyder, 1997). Dış dünyadan soyutlanmış, tanımlı ve kontrollü bir alan içinde, farklı hizmetleri, çeşitli ihtiyaçlara yönelik fonksiyonları barındıran bu alanlar; estetikleştirilmiş gündelik yaşam pratikleri ve yaşam tarzlarını, imaj ve simülasyonlarla (dünyanın farklı bölgelerine ait görüntüler, yapay peyzajlar vb.) zenginleştirerek sunmaktadırlar. Ritzer, mal ve hizmetleri tüketmemize olanak sağlayan, özendiren hatta zorlayan bu ortamların baş döndürücü bolluğundan bahseder ve bunları “yeni tüketim katedralleri” olarak adlandırır (Ritzer, 2000). Bu noktada kapalı konut siteleri de zengin imajlar sunan estetikleştirilmiş yaşam kurgularının bir türü olarak değerlendirilebilirler. Literatürde kapalı topluluk yerleşmeleri (gated community) olarak geçen bu siteler, refah adacıkları, korunaklı yerleşmeler vs. gibi çeşitli tanımlarla Türkçe’ye çevrilmiş olup bu yerleşmeler, sosyoekonomik eşitsizliğin mekansal bir ifadesi olarak yorumlanabilirler. Bu çalışmada, kapalı konut yerleşmeleri kentsel ve mekansal ayrışma görünümü olarak ele alınacak, kapalı

topluluk yerleşmelerinin ortaya çıkışı ve toplumda meydana getirdiği gerilim Ankara ili üzerinden irdelenecek, sebepleri sorgulanacaktır. Kapalı konut yerleşmelerinin ortaya çıkardığı iddiasında bulunulan bu “gerilim”in sonucunda kişilerin yaşadığı yere hissettiği aidiyet azalmakta, yerleşmelerdeki sosyal alışkanlıklar ve ilişkiler kopmakta, mekanların sosyal sürdürülebilirlik niteliği ortadan kalkmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Konut, Kapalı konut yerleşmeleri, Sosyal sürdürülebilirlik, Kentsel mekan

İLKELLİK VE MODERNLİK ARASINDA: “BARINMA” KAVRAMININ ÖNCÜ MODERNİSTLER AÇISINDAN ÖNEMİ ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME

Doç. Dr. Yusuf CİVELEK

Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi

ORC-ID: 0000-0003-4754-4737

Özet

Mimarlık tarihi aynı zamanda bir barınma tarihi olsa da, 19. Yüzyılın ortalarına kadar mimarlar açısından neredeyse hiç dikkate alınmamıştır. İlk defa Britanya’da gelişen romantik hareketler sonucunda vernaküler barınakların mimarlık için başlıca ilham kaynağı olduğu ve bu sayede barınma şartlarının mimari tasarımın en önemli meselesi olarak Modernizmi şekillendiren başlıca etkenlerden biri hâline geldiği söylenebilir. Bu romantik başlangıçla hemen hemen aynı zamanlarda G. Semper ve E. E. Viollet-le-Duc gibi mimarlık kuramcıları, mümkün olduğu kadar bilimsel verilere dayanmaya çalışarak, ilkel barınakların gelişimi üzerine ileride Modern hareketi de etkileyecek metinler kaleme almışlardır. Semper’in “Mimarlığın Dört Unsuru” (Die Vier Elementen der Architektur; 1851) ve Viollet-le-Duc’ün “İnsanın Barınma Tarihi” (Histoire de l’Habitaiton Humaine; 1875) başlıklı metinleri, ilk defa olarak materyalist bir perspektiften mimarinin başlangıç ve gelişimini açıklamaya soyunmuşlarsa da, bunlar aynı zamanda “öz”deki değerlere mitolojik bir süreklilik atfetmişlerdir.

20. yüzyılın başında, Modern sanatta olduğu gibi Modern mimarlıkta da – önemli miktarda 19. Yüzyılın tarihselciliğini aşma ihtiyacından kaynaklanan – tarihöncesine, yani ilkelliğe olan bir ilgi mevcuttur. Bu ilgi, fragmanlar hâlinde Otto Wagner ve Adolf Loos gibi erken Modernistlerde fark edilse de, bir tür “asil vahşi” romantizmini makine çağının rasyonelliği ile birleştirmek isteyen Le Corbusier’de, ve ülkesini insan kültürünün yeni baştan kurulduğu bâkir bir dünya olarak gören F. L. Wright’da, mimari nesneyi bir bütün olarak kapsamaya başlamıştır. Bugün dahi ana akımın dışında kalmaya gayret eden mimari tasarımların ortak özelliği olan “öz”e ait ilkel saflığın ifadesi, mimarlıkta öncü (avante-garde) hareketin benimsediği estetiğin arka planında duran mitolojik gerekçelerden biri olmalıdır.

Dolayısıyla, bu yazı, genel olarak 19. Yüzyılda barınmanın ontolojisine ilişkin geliştirilen romantik ve rasyonel açıklamaların dayandığı “ilkellik” kavramının mimarlıkta yeni arayışlar için değişmez, öz

değerler olarak Modernizme nasıl sirayet ettiğini kısaca değerlendirmeyi amaçlamaktadır. Konu, Adolf Loos, Le Corbusier, Frank Lloyd Wright, Heinrich Tessenow, Rudolf Schindler ve Richard Neutra gibi mimarların tasarladıkları bir takım evler üzerinden tartışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: İlkel kulübe, Le Corbusier, Modernizm

BURSA'DA 1950-80 ARALIĞINDA KONUT-KENT İLİŞKİSİ: ÇEKİRGE-ALTIPARMAK AKSI ÖRNEĞİ

Mimar Gülşah YAĞIZ

Gebze Teknik Üniversitesi

ORC-ID: 0000-0002-7413-834X

Dr. Öğr. Üyesi Ezgi YAVUZ

Gebze Teknik Üniversitesi

ORC-ID: 0000-0001-9055-4354

Özet

Türkiye'de kentlerdeki konut gelişim süreci, dünyada olduğu gibi; ekonomik, siyasal ve toplumsal olarak belirli dönüm noktalarına işaret eden farklı dönemler içinde farklı özellikler göstermiştir. Bu dönemler modern kentsel konut biçimlerinin konut ve yerleşme düzeni üzerinde belirgin değişimlere aracılık etmiştir. Türkiye'de kentsel planlama çalışmaları Cumhuriyetin ilk yıllarında başlamış olsa da uygulanabilirliği yüzyıl ortası döneme denk gelmektedir. Yoğunlukla yabancı uzmanların hazırlamış olduğu kent planlarının ortak özelliği yapılaşmaya açılacak yeni alanların cadde ve sokakların genişletilmesi olarak tespit edilmiştir. Geleneksel biçimlenişte sokaklar, çıkmaz sokaklar, meydancık ve meydanlardan oluşan organik doku yerini teknoloji ürünü olan taşıma araçlarının ve bunun doğurduğu yoğun trafiğin yer aldığı, mümkün olduğunca geniş sokak ve caddelere bırakmıştır.

Türkiye'de 1950'lerde başlayan makineleşme sebebiyle kırdan kente başlayan göç, geleneksel geniş ailenin çözümlenmesine ve ağırlıklı olarak çekirdek aile yaşamına geçilmesine neden olmuştur. Böylece kalabalık bir aileyi barındırmayı amaçlayan müstakil çift katlı evler, 1950'lerin ortalarına gelindiğinde yerini metrekare olarak daha küçük olan apartman dairelerine bırakmıştır. Konut anlayışındaki bu değişim konutların kamusal mekanlar ve sokakla kurduğu ilişki biçimini de etkilemiştir.

Türkiye'nin mimarlık bağlamında geçirdiği modernleşme süreci, Bursa özelinde öncelikle dönemin ana arter konumunda olan Atatürk Caddesi'nde bulunan kamu yapılarında gözlemlenir. 1950'lerden sonra düzenlenen Altıparmak Caddesi ise, bitişik yapılaşma düzeninin korunduğu ancak yüksek katlı konut blokları ile sınırlandırılmış ikincil bir arter olarak karşımıza çıkmaktadır. Aynı dönemde, Altıparmak Caddesi'nin devamında yer alan Çekirge Caddesi'ndeki konut yapıları

ise geleneksel konutlara koşut bir biçimde bahçe içinde yapı sistemini sürdürmekle birlikte bundan farklı olarak, caddeden algılanabilen ve cadde ile dolaysız bir iletişime izin veren sınırlarla çevrelenmiştir. Belirtilen zaman aralğında Altıparmak ve Çekirge Caddelerinin konturlarını çizen, onları biçimlendiren “modern” yaklaşımdaki konutlardaki bu değişimlerin temelinde, yüz yıl ortası dönemde etkili olan modern mimarlık anlayışı ve modern kentleşme hareketleri yatmaktadır.

Bu doğrultuda, çalışmaya aynı dönem içerisinde gelişen ancak farklı nitelikler sunan, Altıparmak ve Çekirge Caddelerinde bulunan konut dokusunun neden bu türden bir gelişimi takip ettiği sorusu ile başlanacaktır. Ardından arşiv çalışmasında elde edilen belgeler ile söz konusu konutların cadde ile - dolayısıyla kamusal alanla - kurduğu diyaloğun kentsel ölçekteki evrimi, süreç içinde izlenen değişimler çerçevesinde sunulacaktır.

Çalışma, belirtilen akslar özelinde yapılan araştırmalarda sıkça rastlanmayan bir dönemsel aralğı ele alarak modern konut-kent ilişkisindeki değişimleri tetikleyen koşulları anlamayı ve Bursa'nın yüz yıl ortası modernini ile olan karşılaşmasını konut özelinde - kent bileşenleri, kenarlar/ sınırlar, üzerinden- incelemeyi hedeflemektedir. Bu inceleme, arşivden elde edilecek veriler ile yapılacak haritalama ve görselleştirmelerin devamında konuyu dönemin bağlamına konumlandırarak analiz etmeyi içermektedir.

Anahtar Kelimeler: Bursa, Modern konut, Altıparmak caddesi, Çekirge caddesi, Kentsel planlama, Sokak

MODERN MİMARİ SONRASI ŞİİRLERDE KONUT KAVRAMI

Mimar Müge DEVELİER

Antalya Bilim Üniversitesi

ORC-ID: 0000-0001-7248-4065

Prof. Dr. Ayşe SAĞSÖZ

Antalya Bilim Üniversitesi

ORC-ID: 0000-0002-5267-2197

Özet

Bu çalışma buldukları bölgenin kültürünü, yaşam biçimini, insan ilişkilerini göz önünde bulunduran konut ve konut bileşenlerinin modernleşme sürecinden etkilenen değişimleri, şiirler üzerinden analiz edilmektedir. Cumhuriyet devrimleri ile meydana gelen sosyo-kültürel ve ekonomik değişimler kentleşme ile hızlanıp toplumsal hayatta önemli bir etkiye neden olmuştur. Böylelikle, kentlerde yoğunlaşan nüfusun değişmesi, üretim ve tüketim alışkanlıklarının farklılaşması sonucu toplumun konuttan beklentisi değişmiştir. Buldukları bölgenin ve inşa edildikleri dönemdeki toplumun kültürünü, refah düzeyini, ekonomik durumunu ve kültürel yapısını aktaran konutlar hem mekânsal organizasyon açısından hem de biçimsel açıdan değişime uğramıştır. İnsanın yaşam biçimine bağlı olarak farklı işlevler taşıyan konut mekanları; oturma, çalışma, yatma gibi farklı eylem alanlarından oluşmaktadır. Fakat bir barınağın ötesinde olup bireyin psikolojik gereksinimlerini de karşılayan konut, birtakım anlamlar içeren ve yaşayan bir süreç olarak topluma önemli bilgiler aktarmaktadır. Bu çalışmada, mimarlık çerçevesindeki insan yaşantısını kolaylaştıran, farklı faaliyetlerin sürdürüldüğü mekanları; insan yaşantısında var olan duyguların, düşüncelerin, hayallerin ve olayların nüfus ettiği şiirle beraber ele alarak şiir içindeki mimarlığın yeri konut bağlamında incelenmektedir. Şiirlerde saptanan konut ölçeğindeki mimari kavramlar, dönemin şairlerinin deneyimlediği ve okuyucunun hafızasında bıraktığı izlerin etkisiyle şiirin ve anlatılmak istenen mekan ya da mekan bileşenlerinin ve dolayısıyla da mimari mekanların daha net kavranması ile ortaya çıkmaktadır. Böylece, şairlerin şiirlerinde bahsettiği hayatı, hayalleri, kentleri, evleri veya peyzaj unsurlarını bellekte toplayıp nesnel, simgesel ve imgesel bir şekilde şiire mekansallaştırarak aktarmasıyla mimari mekan kavramları sorgulanıp dönemin yaşadığı değişimler ve konut kavramına olan etkisi sorgulanmaktadır. Çalışma dört bölümden oluşmaktadır: konu ile ilgili literatür taraması yapılmış ve çalışma

hakkında bilgi verilmiştir. İkinci bölümde; çalışmanın sonuçlarına ulaşabilmek için Materyal ve Yöntem başlığı altında ele alınan şiirler ve şiirlerin analiz yöntemi açıklanmıştır. Üçüncü bölümde; Bulgular ve Tartışma başlığı altında şiirlerin analizinden elde edilen kavramlar üzerinden değerlendirmeler yapılmıştır. Dördüncü bölümde çalışmaya dair sonuç ve önerilere yer verilmiştir. Çalışma edebiyat ve mimarlık ilişkisi bağlamında incelendiğinde, şiirlerde betimlenen mekânların, insanların mekânla kurdukları ilişkileri ve toplumdaki değişimlerin birey üstündeki etkileri gibi konularda önemli bir referans olduğunu ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: Mimarlık, Barınma, Konut, Konut bileşenleri, Mekan, Şiir

MODERNİZM SONRASI MESKEN-KÜLTÜR-ANLAM İLİŞKİLERİ ÜZERİNE: ANKARA-ÇANKAYA ÖRNEĞİ

Arş. Gör. Elif ÖZTÜRK AKSOY

Yozgat Bozok Üniversitesi

ORC-ID: 0000-0003-2944-9779

Öğr. Gör. Dr. Begüm DEMİROĞLU İZGİ

Yozgat Bozok Üniversitesi

ORC-ID: 0000-0002-0571-6572

Öğr. Gör. Ayşegül KOÇ ÜNLÜSOY

Yozgat Bozok Üniversitesi

ORC-ID: 0000-0003-3871-0182

Özet

Çağlardır insanlığın en temel ihtiyacı olan barınma, mekan yoluyla etimolojik ve anlamsal ilişkilerle varoluşa sıkı sıkıya bağlıdır. Dolayısıyla, maddesel ve mimari elemanlarla, fiziksel boyutları ile tariflenen barınma mekanı, insanın varoluşsal öyküsü içinde mesken kavramına evrilerek sosyal, ve kültürel boyutların zamanla değişen ilişkileri içinde farklı anlamlandırma biçimlerini içeren bir göstergeler sistemi olarak ele alınabilir. Meskenin değişken, öznel ve zamansal nitelikleri kültür ve mekan ilişkisini kuran anlam ağları ile çift yönlü olarak analiz edilebilmeye olanak sağlar. Dolayısıyla insan deneyimi aracılığıyla araştırılan mesken, aynı zamanda insanın varoluşsal uzamı olarak bir bilgi kaynağına dönüşür. Bu etkileşim modernizmin geçiciliği ve mobilitayı vurgulayan sürekli 'yeni' arayışı karşısında giderek daha da kompleks hale gelerek somut ve soyut nitelikleri ile analiz edilmeyi bekleyen bir araştırma nesnesi haline gelir. Teknoloji, endüstrileşme, kentleşme ve ani nüfus değişimleri ile geçicilik vurgusu taşıyan modernite insanın aidiyet, gelenek ve köklülük kavramları üzerinden mesken ile kurduğu ilişkileri ters yüz eder. Standart olmayı dışarıda bırakarak üretim süresini kısaltan ve artı değer üretimini mümkün kılan endüstriyel üretim ve kapitalist ekonomik sistem meskenin ve insanın varoluşsal ilişkilerinin radikal bir şekilde değişmesine neden olur. Sonrasında mesken de tıpkı bir meta gibi post-endüstriyel üretimin kitlesel özelleştirmeye dayandırılmış marka kavramı ile aitlik üzerine kurulu bir tüketim nesnesi haline gelir. Bu durum meskende birlikte yaşama biçimlerini etkileyerek, özel, yarı özel/kamusal ve kamusal mekanlar olarak mekan hiyerarşisinin her seviyesinde insan

deneyiminin sosyal ve kültürel boyutları ile ilgili kritik değişimlere neden olur. Bu çalışma kurulan mesken ve kültür ilişkileri ile Türkiye'nin modernleşme serüveni hakkında yeni perspektifler sunarken, aynı zamanda modernizmin sosyal, kültürel ve anlamsal ağırları aracılığı ile değişen barınma niteliklerini deşifre eder. Ele alınan kavramlar milli bir modern ulus yaratma projesinin başkenti olan Ankara'da modernleşme faaliyetlerinin yoğun olduğu Çankaya ilçesi özelinde seçilen simge modern konutların ve yerleşim bölgelerinin ilişkisel niteliklerine göre sınıflandırılarak örneklendirilir. Mesken kültürünün değişimi modernizmin getirdiği sorunsallar çerçevesinde fiziksel, sosyal ve deneysel boyutlarda taşıdığı anlambilimsel nitelikleri ile arşiv çalışmaları, yazılı medya üzerinden yapılan okumalar ve sözlü tarih çalışmaları aracılığıyla araştırılır.

Anahtar Kelimeler: Mesken-varoluşçu felsefe, Modernizm, Kültür, Anlam

GAZİANTEP'TE 1970-1980 DÖNEMİ APARTMAN TİPİ KONUTLARIN MEKANSAL ÖZELLİKLERİ

Yüksek Mimar Sinem Tuğçe ŞAHİN

Necmettin Erbakan Üniversitesi
ORC-ID: 0000-0001-6948-884X

Doç. Dr. Esra YALDIZ

Necmettin Erbakan Üniversitesi
ORC-ID: 0000-0002-1074-5810

Özet

James Watt tarafından buhar gücüyle çalışan motorun icat edilmesiyle başlayan Endüstri Devrimiyle birlikte tarım toplumu hızla endüstri toplumuna dönüşmüştür. Buna paralel olarak 19. yüzyılın sonu ile 20. yüzyılın başları Avrupa başta olmak üzere tüm dünyada önemli değişim ve dönüşümlerin yaşandığı bir çağ olmuştur. Sanayileşmeyle birlikte meydana gelen değişimler ile yaşanan sosyal, bilimsel, endüstriyel ve teknolojik gelişim ve dönüşümlerden hem toplumlar hem de bunlara bağlı olarak mimarlık faaliyetleri etkilenmiştir. Tüm dünyada büyük değişimlerin yaşandığı bu dönemde Türkiye'de de sosyal, kültürel ve ekonomik anlamda önemli değişimler ve gelişmeler olmuştur. Cumhuriyetin ilk yıllarında başlayan Türkiye mimarlığının modernleşme sürecinde, 1950 ve 1980 yılları arasında özellikle tarımdan sanayiye nüfusun kayması ile başlayan kentleşme olgusu, geniş aileden çekirdek aile kavramına geçiş, çalışan eğitimli kadın sayısındaki artış gibi toplumsal hayatta yaşanan değişimleri de beraberinde getirmiştir. Kentleşme paralelinde ortaya çıkan barınma ihtiyacına çözüm arayışlarıyla konuttan beklentilerin değiştiği bir sürece girilmiştir. Modernleşmenin etkisi konut tasarımında da değişimlere ve farklılaşmalara yol açmıştır. Bununla birlikte Türkiye'de yapıldığı dönemi, toplumsal beğeniyi ve bulunduğu bölgeyi sosyo-ekonomik, politik ve kültürel özellikleri açısından en iyi yansıtan mimari ürünlerin başında gelen konutlar gerek biçimsel gerekse mekânsal organizasyonları ile değişime uğramıştır. Bu bağlamda çalışmada Anadolu'nun en önemli merkezlerinden biri olan Gaziantep kenti ele alınmıştır. Kentte 1938'de ilk imar planının yapılmasıyla birlikte yeni bir yapılanma süreci olarak modern mimarlık ürünleri görülmeye başlamış, dönemin sosyo-ekonomik ve kültürel özelliklerini yansıtan konutlar üretilmiştir. Özellikle 1950'lerden itibaren imara açılan kentin ilk planlı bölgelerinde inşa edilen konutlar, o dönemde yeni şekillenen modern kent dokusunu meydana getirmiştir.

Kentte modernleşme etkisi ile değişen yaşam biçiminin bir yansıması olarak konut biçimsel ve mekânsal karakteri oluşturmuştur. Çalışma Gaziantep kent merkezinde 1970-1980 yılları arasında yapılmış olan apartman tipi konutlara odaklanmaktadır. Çalışmanın ilk aşamasında konutlar mekânsal özellikleri ile ele alınmış; plan şemalarındaki gelişim sirkülasyon şeması odaklı incelenmiştir. İkinci aşamada konutların cephe karakterleri kütle ve yüzey ilişkisi açısından değerlendirilmiştir. Yaşanan gelişmelere paralel olarak Gaziantep'te 1980 sonrası bir yandan yeni yerleşim alanları açılırken diğer yandan ise mevcut konutlar yıkılarak yerlerine yeni yapılar yapılmaya başlanmıştır. Hala devam eden bu değişim ve dönüşüm bir dönemin mimari belgeleri olan söz konusu apartmanların yok olmasına neden olmaktadır. Bu durum bir dönemin sosyal ve kültürel özelliklerini yansıtmaları açısından önemli bir mimari belge niteliğindeki bu yapılara dikkat çekilmesi ve gündeme getirilmesi ihtiyacını doğurmuştur. Bu sebeple Gaziantep modern konutunun yaşadığı gelişmelerin belgelemesi çalışmanın ulaşmak istediği asıl amacıdır.

Anahtar Kelimeler: Gaziantep, Modernizm, Konut

SOYLULAŞTIRMAYA KARŞI TOPLUMSAL BİR ÇÖZÜM: VILLA VICTORIA

Öğr. Gör. Ali ŞAHİN

KTO Karatay Üniversitesi

ORC-ID: 0000-0001-6169-8949

Dr. Öğr. Üyesi Betül HATİPOĞLU ŞAHİN

KTO Karatay Üniversitesi

ORC-ID: 0000-0002-0516-7120

Özet

İlk olarak Ruth Glass tarafından 1964 yılında ortaya konulan “soylulaştırma” kavramı, örnek uygulamalarını bu yıllardan itibaren çeşitli ülkelerde vermiştir. İlk uygulama Londra’nın işçi mahallelerindeki konutların orta ve üst sınıf tarafından satın alınması ve mevcut konutların yıkılıp yerine lüks konutların yapılarak bölgenin sosyal karakterinin değişmesiyle ortaya konulmuştur. Özellikle sosyoloji, mimari ve şehir planlama disiplinlerince tartışılan kavram, genel bir bakış açısıyla değerlendirildiğinde dönüşümün en temel göstergelerinden biridir. Bu noktada soylulaőtırmanın bir sonucu olan yerinden edilme kavramı da gündeme gelmektedir. Eski sakinlerin yerinden edilmesiyle ortaya çıkan sınıfsal ve mekânsal ayrışma kentsel anlamda önemli problemleri de beraberinde getirmektedir. Bununla birlikte ortaya çıkan diğer bir sorun çeşitliliğin ortadan kalkmasıdır. Jacobs ve Fainstein gibi önemli düşünürler çeşitliliğin kent için önemini ortaya koymaktadır. Bu noktada Villa Victoria örneği, soylulaştırmaya, yerinden edilmeye karşı koyan ve çeşitlilik üreten önemli örneklerden birisi olarak karşımıza çıkmaktadır. Villa Victoria’da uygulanan tasarımın başarısı sadece yapılı çevredeki çeşitliliğin, sosyo-ekonomik bir çeşitlilik ortamıyla desteklenmesiyle sağlanmıştır. Bu uygulama; 1960lı yıllarda Amerika Birleşik Devletleri’nin en büyük şehirlerinden biri olan Boston’un merkezi konumunda yer alan South End’de yer almaktadır. Alan düşük gelirli Porto Rikolu kullanıcıların yaşadığı bir konut bölgesidir. Bu bölgenin yıkımına karar verildikten sonra geliştirilen projede orta-üst gelir grubuna yönelik lüks konutlardan oluşan bir alan tasarımına karar verilmiştir. Ancak mahalle sakinleri için yer deęiőtirme konutu ya da bir alan önerilmemiştir. Bu noktada mahalle sakinleri tasarlanan plana uymak ve yerlerinden edilmek yerine, 1968 yılında bir organizasyon kurarak, yetkili kuruluştan destek almışlardır. 90 gün içinde gerekli fonları toplayan kullanıcılar, Porto Riko’nun kamusal alanlarından,

kentsel formundan, mimarisinden ve peyzajından ilham alan bir tasarım için bir mimar ile çalışmışlardır. Alan, ekonomik konut, apartman blokları ve müstakil evlerin karışımı olacak şekilde tasarlanmıştır. Müstakil evler, Porto Riko'yu anımsatan renkli duvarlara, dik çatılara ve ön bahçelere sahip olacak şekilde tasarlanmıştır. Projede mevcut sokak yapısına uyularak ve geçirgen sınırlara sahip, farklı gelir ve yaş düzeyine hitap eden düşük ve yüksek katlı konutlar, karma kullanımlı yapılar, ticari birimler, bir okul, topluluk merkezleri ve sosyal servis birimleri önerilmiştir. Proje yayalara açık sokaklar, küçük parklar, kolay erişilebilir iş ve toplu ulaşım alanlarını içermektedir. Villa Victoria projesi, inşaatından bu yana geçen 50 yıl içinde yakın çevresinin değerinin artmasını sağlamıştır. Villa Victoria'ya komşu olan South End mahallesi, gelir düzeyi yüksek insanların tercih ve arzu ettiği; dairelerin milyonlarca dolara satıldığı prestijli bir alana dönüşmüştür. Çevresi bu şekilde soylulaşırken, Villa Victoria bu değişime karşı kendini korumuş ve hala ekonomik şekilde barınma ve günlük ihtiyaçların karşılanabildiği bir alan olarak kalmıştır. Bu bağlamda Villa Victoria; soylulaştırmadan, yerinden etmeden ve çeşitlik üreterek kentsel dönüşüm yapılabileceğini göstermesi bakımından ve teorik-uygulama konuları açısından öncü bir örnek olmuştur.

Anahtar Kelimeler: Soylulaştırma, Çeşitlilik, Konut bölgesi, Kentsel dönüşüm

20. YÜZYIL KONYA APARTMAN YAPILARI BİRİM KONUTLARININ MEKÂNSAL DİZİM YÖNTEMİ ÜZERİNDEN DEĞERLENDİRİLMESİ

Yüksek Mimar Sema TOPATAN

Necmettin Erbakan Üniversitesi

ORC-ID: 0000-0001-8552-701X

Doç. Dr. Süheyla BÜYÜKŞAHİN

Necmettin Erbakan Üniversitesi

ORC-ID: 0000-0001-5869-3629

Özet

İnsanların doğada hayatta kalma mücadelesi doğrultusunda barınma gereksinimi duyması, mekân kavramının ortaya çıkmasını sağlamıştır. İlk çağlarda temelinde korunma, sığınma, barınma, avlanma, dinlenme gibi yaşamsal fonksiyonlarını yerine getirebilme amacı taşıyan barınma mekânları zaman içerisinde temel gereksinimler dışında insanların fiziksel, psikolojik, sosyal, kültürel, siyasi ve ekonomik yapılarına göre biçimlenerek konut yapıları şeklinde gelişim göstermiştir. Batılılaşma hareketleri ve modernleşme ile birlikte değişen yaşam biçimi, istek ve ihtiyaçlar konut kullanımında ve mekânlar arası ilişkide farklılaşmaların ortaya çıkmasına sebep olmuştur. Konut yapıları modern yaşam biçimini temsil eden, sosyalleşme, kimlik ve statü simgesi olma özelliği ile birçok fonksiyona imkân veren mekânlar bütünü olarak apartman yapılarına dönüşmüştür. Geniş ailelerin sofa etrafında esnek kullanıma sahip odalarından oluşan geleneksel konut yapısı; apartmanlaşma döneminde daha küçük yapıda ailelerin yaşadığı, antre ve koridor etrafında belirli işlevlere sahip mekanların dizilimine imkan veren yapılar haline gelmiştir. Bu değişim apartman konut yapısı mekân ilişkilerinde ve tasarımında farklılıklara sebep olmuştur. Çalışma kapsamında Konya kentinde bulunan apartman yapıları arasından 20. yüzyılda yapılmış olan, yapıldığı dönemin özelliklerini ve mekân kurgusunu yansıtan, gerekli teknik çizim ve görsellerine ulaşılabilen toplam altı adet apartman yapısı seçilmiştir. Seçilen apartman yapılarının normal kat plan şeması ve görsellerine ulaşılarak birim konutu üzerinden mekânsal kurgusu ve mekân ilişkileri mekân dizimi yöntemi ile analiz edilmiştir. Yapılan bu analiz ile yapıldıkları dönemde modernleşmeyi simgeleyen apartman yapıları birim konutu mekânlarının kurgusunu oluşturan mekânsal ilişkilerin yıllar içerisinde değişimini ve insanların hareketlerine bağlı olarak bir araya gelme durumlarını irdelemek amaçlanmaktadır. Çalışma, modernleşme dönemi apartman konut yapısının fonksiyonel ilişkileri

hakkında bilgi vermesi ve 21. yüzyıl apartman yapısı gelişimine katkı sağlayan bir dönemin tespit çalışması olması nedeni ile literatüre katkı sağlama açısından önem taşımaktadır. Mekân dizimi yöntemi ile mekânı tanımlamak amacıyla plan şemaları, Syntax 2D programına aktarılmakta ve analiz sonucunda elde edilen bütünleşme ve derinlik grafikleri; bütünleşme, bağlantısallık ve derinlik parametre değerleri ile tipolojiler üzerinden yapılar karşılaştırılmalı bir şekilde değerlendirilmektedir. Çalışma sonucunda 20. yüzyıl sonlarına doğru apartman yapıları birim konutlarının modernleşmeye bağlı mekân diziliminde, ilişkilerinde, çeşitliliğinde ve büyüklüklerindeki değişimlerin; konut içerisinde kullanıcıların hareketini/yoğun olarak kullandıkları mekânı ve mekânlar arası erişimi etkilediği ortaya çıkmıştır.

Anahtar Kelimeler: Apartmanlaşma dönemi, Konya apartman yapıları, Mekân dizimi, Syntax 2D

JAPONYA'DA GELENEKSEL KONUT ANLAYIŞININ MODERN KONUT ÜZERİNDEKİ ETKİSİ: SOU FUJİMOTO KONUT TASARIMI

Yüksek Mimar Ayşegül KAÇAR

Necmettin Erbakan Üniversitesi

ORC-ID: 0000-0002-8195-3633

Yüksek Mimar Sema TOPATAN

Necmettin Erbakan Üniversitesi

ORC-ID: 0000-0001-8552-701X

Özet

Konut yapıları, bireylerin barınma gereksinimlerini ve eylemlerini gerçekleştirebilmeleri için oluşturdukları yaşam alanlarıdır. Bu yapıların temel amacı barınmaktır ve bulunduğu bağlamın özelliklerini taşımaktadır. Bu özellikler; hizmet ettiği toplumun yaşam kültürü, ekonomik seviyesi, istek ve gereksinimlerine göre şekillenmiş ve birbirine eklenen mekânlar ile farklı fonksiyonlara sahip mekânlar olarak karşımıza çıkmaktadır. Japon toplumu da tarihte farklı uygarlıklara ait kültürleri, toplum yapısı, dini yaşamı ve kendi kültürel değerleri ile birleştirerek geleneksel konutunu oluşturmuş, belirli tasarım kriterlerine bağlı olarak işlev ve biçim kazanmıştır. Geleneksel Japon konutunun mimari tasarım kriterlerinin belirlenmesinde Japon kentinin bulunduğu coğrafi konum, iklim, doğal çevre, ekonomi, sosyal-dini yaşam şartları ve kullanıcı gereksinimleri önemli rol oynamıştır. Japonya kentinin doğayla iç içe olan yapısı tasarım, yapım tekniği ve malzeme kararlarının alınmasında; dolayısıyla geleneksel mimarisinin gelişmesinde büyük rol oynamıştır. Japon yapılarının sınırlı bir ömrü olduğu düşüncesi ile esnek tasarımların tercih edildiği konutlarda kültürlerine özgü mekân oluşumu, tefriş kullanımı ve mimari elemanların kullanıldığı görülmektedir. Mimari açıdan bir kimliğe sahip olan geleneksel Japon konutu zaman içerisinde birçok etkene bağlı olarak modern barınma temelinde bir konut anlayışına dönüştürülmüştür. Günümüzdeki değişimlere cevap verebilen modern Japon konut tasarımı bir yandan güncel ihtiyaçları karşılarken bir yandan da geleneksel Japon evlerinin izlerini taşımaktadır. Çalışmada Japon geleneksel ve modern konut tasarımı arasındaki kültürel, fiziksel, anlamsal farklılıklar ve benzerlikler irdelenmiş ve Japon mimarisinde, geleneksel ve modernin birleşimindeki mimari öğretilerin bir belge olarak toplanması amaçlanmıştır. Bu çalışma, Japonların mimarideki öğrenme ve deneyimleme süreçlerinde büyük rol oynayan usta-çırak

ilişkisinin öğretilerinin toplanması; geleneksel konut mimarisinin nüfus artışı, 2. Dünya Savaşı, teknoloji gelişimi ve sosyal ilişkiler gibi etkenlere bağlı olarak modern konuta dönüşürken ortaya çıkan sorunların ve bu sorunlara buldukları mimari çözümlerin ortaya çıkarılması açısından önem taşımaktadır. Çalışma kapsamında bu dönüşümün yaşanmasında öncü olan mimarlar arasında bulunan Japon Mimar Sou Fujimoto ve konut tasarımları incelenmiştir. Çalışmada yapılan literatür araştırması ve bilimsel çalışmalar doğrultusunda elde edilen bilgiler, teknik çizimler ve görseller kullanılarak örneklem alan üzerinde mekân analizi yapılmıştır. Tüm araştırmalar ve değerlendirmeler doğrultusunda modern konut anlayışında tarih boyunca oluşturulan Japon kültürünün, doğa ile bütünleşik tasarım anlayışının, coğrafi konum ve iklim özelliklerinin kullanımının devam ettirildiği; geleneksel konut yapısındaki tasarım kararlarının benzer amaçlarla minimize edilerek modern konuta eklemlendiği ve Sou Fujimoto konut yapılarının kente referans veren tasarımlara sahip oldukları görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Geleneksel konut, Japon konut tasarımı, Japon mimarisi, Sou Fujimoto

HEIDEGGER İLE NEOLİBERAL TOPLUMUN BARINMA ANLAYIŞI ÜZERİNE DÜŞÜNMEK

Dr. Öğr. Üyesi Tuğba AYAS ÖNOL

Sakarya Üniversitesi

ORC-ID: 0000-0003-3983-5147

Özet

Modernizm sonrası barınma kültüründe mesken tutmak, inşa etmek, konut, ev, yuva gibi insanın dünyadaki varlığına ait temel kavramlar klasik anlamlarından ciddi biçimde sapmıştır. Bu kopuşu kendine has kavrayışı ile kayda geçirenlerden biri de- doğrudan mimarlıkla ilişkili metinlerinin sayısı az olsa da- mimarlık literatüründe mesken tutma konusundaki tartışmalarda sıklıkla referans alınan filozof Martin Heidegger'dir. Heidegger, 1950 yılında Almanya'da düzenlenen İnsan ve Mekân (*Mensch und Raum*) başlıklı konferansta aralarında alanda önde gelen mimarların da bulunduğu bir gruba sunduğu "İnşa etmek -İşkân etmek-Düşünmek" başlıklı konuşmasında mekân nosyonunu-Kartezyen bakış açısına karşı çıkararak- fenomenolojik ve hermeneutik yönüyle ele alır. Filozofun bu yaklaşımı mimarlık alanında özellikle 1970'lere kadar Frank Lloyd Wright, Alvar Aalto, Luis Kahn, Reima Pietila ve Paulo Portoghesi sonrasında da Peter Zumthor, Steven Holl, Juhani Pallasmaa gibi ünlü mimarların düşüncelerini etkilemiştir. Heidegger'in düşük teknolojiye dayanan kırsal yaşamı yüceltmesi olumlu tepkiler olsa da özellikle bu yaklaşımın Nazilerin "kan ve toprak" (*blut-und-boden*) ideolojisine yakınsaması nedeniyle çokça eleştirildiğini de vurgulamak gerekir. İnsanın bir yere yerleşerek Heideggerci deyişle şairane biçimde mesken tutması aslında özünde toprağa duyulan romantik bir aidiyet duygusu içerir ve tam da bu noktada bu yaklaşım-köksüz kent kültürünü dışladığı gibi- siyasi anlamda dışlamayı da bir potansiyel olarak içinde taşır. Bu olumsuz yorumlardan bağımsız olarak filozofu mimarlar arasında popüler kılan yaklaşımı insan deneyiminin dolaysızlığının modern zamanlarda unutulmuş olduğu iddiasıdır. Özellikle savaş sonrası dönemde konut sıkıntısı çeken Avrupa'da yapılan toplu konutların mekânsal düzenlemelerinin yanı sıra insan psikolojisi üzerindeki etkilerinin de tartışıldığı bir dönemde Heidegger, insanın bilim ve teknoloji aracılığıyla mesken tutmasının sakıncalarını etkileyici felsefi argümanlarla ortaya koymuştur. Bugün ise kırsal yerleşimin endüstrileşme öncesi dönemde olduğu kadar yaygın olamayacağını ve hızlı kentleşme karşısında Heideggerci şairane mesken tutmanın

nostaljik bir anı olduğunu bildiğimiz bir yüzyılda yaşıyoruz. Üstelik mimarların odaklandığı insanın yerle kurduğu dolaysız deneyim denkleminde toprak anlamında *yer* mefhumu da çıkarılmış görünüyor. 1970'lerden sonra dünyada etkili olan neoliberal yaklaşımın- tıpkı insan hayatının tüm yönlerine olduğu gibi-modernite sonrası mekân kavrayışına ve barınma olgusuna da derinlemesine nüfuz ettiğini gözlemliyoruz. Özellikle büyük kentlerdeki barınma sorunları ve zorunlu göç olgusuyla daha da karmaşık hale gelen insan-mekân ilişkilerine yeni bir bakış açısıyla bakmak en acil sorunların başında geliyor. Bu çalışma neoliberal zamanların mimari deneyimini anlamlandırmak için Heidegger düşüncesini tekrar ziyaret etmeyi öneriyor. Ancak bu çalışma özelinde Heidegger'in mimarlık konusunda üzerine çokça yazılan metinlerini tekrar tartışmak yerine insanın *yerle* olan dolaysız deneyimi fikri, filozofun genel felsefi düşüncesinde yer alan köklere *bağlılık* (*Ortsverbundenheit/Rootedness*), *yerlilik* (*Bodenständigkeit/autochthony*) ve *dünya-içinde-olmak* kavramları aracılığıyla yeniden tartışmaya açılıyor.

Anahtar Kelimeler: Heidegger, Mesken tutma, Barınma, Neoliberalizm, Zorunlu göç

MERİH KARAASLAN'IN YAMAÇEVLER SİTESİ AÇIK ALANLARI ÜZERİNE BİR İNCELEME

Mimar Ayşenur MERTER

Gazi Üniversitesi

ORC-ID: 0000-0001-5724-6827

Doç. Dr. Hilal AYCI

Gazi Üniversitesi

ORC-ID: 0000-0001-5101-4873

Özet

Merih Karaaslan'ın mimarlığını uyguladığı dönemde tüm dünyada postmodern mimarlık akımı hakimdir. Postmodern mimarlık, modernizmin katı kurallarına tepki gösteren, geçmişteki farklı dönemlere ait tasarım öğelerini çağdaş bir şekilde tekrardan yorumlayarak geçmişe gönderme yapan serbest, çoğulcu, simgesel ve ironi barındırır ve keyfi süslemeyi mimariye yeniden sokar. Postmodern dönem tarih ve yapı arasında doğrudan bağların biçimsel taklitlerin yapıldığı, biçimsel dillerin doğrudan aktarıldığı bir dönemdir. Postmodern dönemde gündeme gelen bir başka kavram ise kimlik ve bir yere ait olma çabasıdır. Mimarın, geçmişi kullanmadaki serbestlik ve biçimci yaklaşımı, bu akımın serbestlik ve çoğulculuk anlayışına uymaktadır. Bu bağlamda mimari ürünler veren Merih Karaaslan, yapılarında yerel kültürden yararlandığı biçimsel kullanımları, Anadolu toprağında var olan kültürlerin bugün ile hemhal edilme ihtiyacına bağlamaktadır. Postmodern akımın tüm dünyayı sarmasından çok fazla etkilenen bir mimar olan Karaaslan, bu açıdan Dünya literatürünü ve güncel literatürü yakından takip etmektedir.

Bu bağlamda yapılan bu çalışmanın amacı, Merih Karaaslan'ın Ankara Yamaçevler Sitesi'nde, toplu konut yapısını nasıl yorumladığı, Geleneksel Türk Evi'nden yaptığı aktarımların(avlu, cumba), biçimciliğini, açık alanların ve sosyal alanların kullanılmasını ve bu kullanımların mimarin zihnindeki karşılıkları ile birlikte bugüne nasıl aktarıldığı tartışılmaktadır. Yöntem olarak, Merih Karaaslan'ın geleneksel Türk Mimarlığından, kendi deneyimlerinden ve yapıyı tasarladığı bağlamından elde ettiği yapısal elemanları tasarımına nasıl aktardığı sorusu Yamaçevler Sitesi'nin açık alanları üzerinden tartışılmıştır. Bu yöntemde açık alanlar üç ana tartışma zemininde ele alınmıştır. İlk olarak Merih Karaaslan'ın yarı kamusal olarak tanımladığı giriş meydanları, ikincisi konutlara ulaşan

eğimli arazideki sokaklar ve üçüncü olarak Karaaslan'ın konutlara ait avlu/hayat/teras olarak kavramsal çeşitlilikte tanımladığı özel açık alanları ele alınmıştır. Araştırma yapılırken literatür taraması, kulacılarla görüşmeler, arşiv taraması yöntemlerine başvurulmuştur. Sonuç olarak Yamaçevler'in, tasarlandığı dönem olan 90'lı yıllar toplu konut anlayışından çok farklı olarak komşular arası etkileşimin artmasına ve mahalle kavramının yenilenmesine katkıda bulunacağına inanılan, günümüzde de çok eleştirilen kapılı yerleşmelerin (gated community) ilk örneklerinden olduğu yargısına varılmıştır. Aynı zamanda doğadan, topografyaya uyumdan uzak, kimlik yoksunu yapıların çoğaldığı bir zamanda Anadolu'nun unutulmuş geleneksel kent öğelerini ortaya çıkarmaya çalışan, apartman kütleleri yerine doğaya uyum sağlayan, yitirilen komşuluk ilişkilerinin oluşmasını hedefleyen sosyal bir yapı olduğu görülmüştür. Tasarımda yükselen iki blok ve arasındaki mesafe imar yönetmeliğinden kaynaklanmaktadır. Sistem tarafından zorunlu kılınan 'yarık' kavramı aşağı doğru ana yokuş olarak geliştirilmiş ve mimarın büyüdüğü yer olan Kapadokya/Uçhisar kent sokaklarını çağrıştırmaktadır. Yapının açık alanları olan yarı kamusal meydanlar, sokaklar ve konutlara ait mimarın avlu olarak adlandırdığı teras/hayat mekanları, kullanıcılarına geleneksel kültürde var olan mekansal deneyimleri kapalı bir toplu konut alanında da olsa yaşatmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Merih Karaaslan, Toplu konut, Sokak, Hayat, Teras

MODERNİZM SÜRECİNDE BARINMANIN MEKANSAL ÜRETİMİ

Dr. Bülent GÜNEŞ

T.C. İstanbul Yeni Yüzyıl Üniversitesi

ORC-ID: 0000-0002-1481-6727

Özet

Literatürde barınmanın farklı yaklaşımlar üzerinden ele alındığı görülebilir. Barınak kavramı; kullananların özel kullanımı için bir nicelik mekan; mahremiyet; işyerine, alışveriş olanaklarına, sosyal hizmetlere, aile ve yakınlarına ulaşmada göreceli konum; fiziksel, toplumsal ve simgesel özelliklerine sahip semt konumu; servetin biriktirilip geliştirileceği gibi bir araç olduğu yönünde anlamlar içermektedir. Modernite ile birlikte evrilerek yeni yeni ortaya çıkmakta olan sosyo-ekonomik yapının anlamlandırılması yoluyla sosyolojinin de ortaya çıkışında Rönesans, Reform ve Aydınlanmacı gelenek bağlamında Fransız Devrimleri ile Sanayi Devrimi öncü bir rol yüklenmişlerdir. Bu toplumsal dönüşümler sonrasında ekonomik açıdan güçlü ve yeni bir toplumsal sınıf olarak burjuvazi artık tarihin sahnesindedir. Toplumsal, siyasal ve örgütsel değişime ilişkin farklılaşmalar, modernite projesine yönelik toplumsal kuramların ortaya çıkmasına neden olmuştur. 18.yy ortalarında buhar makinalarının kullanımıyla Sanayi devrimi hızla büyümüştür. Kırdan kentlere akan ve fabrika ve insan merkezli nüfusun çevresine eklenen diğer küçük birimlerle birlikte kasabalar 19.yy'da büyük kentsel alanlara dönüşmüştür. Sanayi devriminin yarattığı kapitalist modernitenin doğuşundan 21.yy'ın başlarına kadar evrimsel sürecinde barınmaya ait mekânsal üretimin işleyiş ve değişimi çalışmada analiz edilmektedir. Bu değişimi analiz edebilmenin kuramsal çerçevesi sosyoekonomik yapıdaki üretim tarzlarını ve sosyokültürel yapıyı incelemek temelinde olabilmelidir. Üretim tarzını oluşturan sermaye ve emeğin yapısı, mülkiyet biçimleri ile paylaşımı birlikte değerlendirilmektedir. Ancak burada inceleme süreci sosyoekonomik ağırlık taşısa da, sadece deterministik karakter içermemektedir. Modernitenin diğer sosyolojik kuramları da dikkate alınmaktadır. Kentsel alanlarda barınmanın mekânsal üretiminde üstyapı kurumlarının yani siyaset, hukuk, sanat ve kültürel üst yapısı ve hane halkı yaşam biçimine ilişkin değişimler de çalışma alanının değerleri içinde kalmaktadır. Barınma kavramı açısından konutun temel tanımlayıcı olması günümüzde de çokça tartışılmaktadır. Ayrıca günümüzde barınma biçimi tüketimin en önemli araçlarından biri haline gelmiştir. Tüketim kalıplarının gösteri

alanı olmasının yanında yaşamın temel araçlarından olması yadsınamaz bir gerçektir. Söz konusu araç sosyal kimliğimizi temsil eden bir görsel nesne ya da yatırım ve sosyal güvence biçimi olarak her gün yeni sonuçlara neden olmaktadır. Barınma, 21.yy'ın başlarında küreselleşmenin, demografik, sosyoekonomik ve teknolojik gelişmelerinin yanında sanal gerçeklikle birlikte, tüm dünyada farklı yaşam biçimlerinin sonucu olarak ortaya çıkmaktadır. Bütün bu oluşlar barınma farklılıklarını etkileyerek yenilemektedir. Sonuç olarak modernizm sürecinde barınma kültürü, mekanın üretimi kuramı çerçevesinde ele alınarak ölçütlere katkı sağlamak adına değerlendirilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Modernite, Barınma, Kültür, Üretim, Mekan

KENTLİNİN SOSYAL GEREKSİNİMLERİ BAĞLAMINDA BARINMA VE SOSYAL ADALET

Doç. Dr. Can KARAGÜLLE

Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi

ORC-ID: 0000-0003-1732-4178

Özet

Maslow'un kişilerin gereksinimleri kuramında kurduğu hiyerarşinin 2. Basamağı olan güvenlik ihtiyacı, korunma ve barınma gereksinimi olarak bilinir. İnsanlar yaşamlarını sürdürebilmek için aynı zamanda başkalarının varlığını hissetmeye, aidiyet ve dostluğa gereksinim duyar. Bu ihtiyaç, Maslow'un 3. basamağını oluşturan sosyal gereksinimlerdir. Modern toplum yapısı ile gelen çekirdek tipi aile ve kapalı mekan kurgusuna dayalı çok katlı konut yapıları, bireyin kendini soyutlamasına ve toplumsal ilişkilerinin zayıflamasına neden olmaktadır. Modern dönemde demans (bunama) ve alzheimerin görülüş sıklığındaki artışın en büyük nedenlerinden birisi emeklilik ve yaşlılıkta sosyal gereksinimlerinin karşılanmaması olarak gösterilmektedir. Gelişmiş Kuzey Avrupa ülkelerinde ve Japonya'da yaşlı intiharlarının bilenen yüksekliğine karşın fiziksel konfor bakımından çok daha kötü durumda olan ancak toprağı temas eden bir yaşam ve kültüre sahip yoksul ülkelerdeki yaşlı intihar oranlarındaki düşüklük dikkat çekicidir. Türkiye'de özellikle TOKİ tarafından alt gelir grubu konut projelerine yönelik yapılan kullanım sonrası değerlendirme çalışmalarında başta komşuluk ilişkileri olmak üzere sosyal gereksinimlerin karşılanmadığı tespit edilmiştir. Ülkemizdeki kent merkezindeki (iklim ve yerel kültürü kendisine bir veri almayan) imar yönetmelik ve planlarının şekillendirdiğı konut tasarımı bireylerin sosyal gereksinimleri karşılanmamaktadır ve burada birçok faktör etkili olmaktadır. Öncelikle, bu yöntemle konut üretme, arsadan rant elde etme şeklindeki finansman sistemine dayalıdır ve en yüksek karlılıkla en fazla barınma birimi elde etme hedefi ile gerçekleştirilir. Böyle bir kurgu ile oluşan yaşam birimlerinde barınan ve sosyal bir varlık olan bireylerin yalnızlık, içe kapanma ve depresyon gibi önemli ruhsal rahatsızlıklara sahip olmaları kaçınılmaz olmaktadır. Öte yandan aynı kanun ve yönetmeliklerin geçerli olduğu toplu ve müstakil konut alanlarındaki konut projeleri çok farklı yoğunluk-emsal değerleri ile yapılmaktadır. Malzeme, detay ve işçilik farkı ile gelir seviyesine bağlı elde edilen ek hizmetler bir kenara bırakılsa bile konut m2 leri, sosyal donatı çeşitliliğı, yoğunluk, konutların açık-yarı açık mekan

olanakları, manzara, güneş ve esintiye erişim konusundaki mimari ve planlama tercihlerinin özellikle sosyo-ekonomik zayıf tabaka için sosyal bir adaletsizliğe neden olduğu gözlenmektedir. Kent parsellerindeki yoğunluklar, inşaat çekme mesafeleri, bina blok düzen ve aralıkları, yeşil alan kullanım kararları, blokların arsaya konumlanış biçim ve yönleri, konut tasarımıdaki kapalı-açık mekan alan ve oranları sadece yapı çevrenin fiziksel düzenini biçimlendirmezler. Bu parsellerde yapılacak binalardaki iç mekan konfor koşullarının oluşmasında, doğal kaynak kullanımlarında, komşuluk gibi kullanıcıların toplumsal ilişkilerinde, suç oranlarında, kullanıcıların aidiyet ve kimlik oluşumunda da etkili olur. Hatta burada büyüyen çocukların geleceklerinin çizilmesinde ve kişilik oluşumunda önemli katkıları vardır. Tüm bu etkilerine karşı yapı çevre oluşturulurken kullanılan kaynaklar her sosyo-ekonomik seviyeye sahip kentliler arasında adaletli ve eşitlik içinde paylaştırılıyor mu? Bu çalışma kentlinin barınma ihtiyacına yönelik var olan sosyal gereksinimlerle ilgili sorunları görünür kılarak sosyal adalet ve eşitlik temelinde ve kullanım sonrası değerlendirme ile elde edilen anketlerle gündeme getirmeyi hedeflemektedir.

Anahtar Kelimeler: Sosyal adalet ve barınma, Sosyal gereksinimler, Kullanım sonrası değerlendirme

KÜRESEL İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ VE GELENEKSEL MİMARİNİN DERİN KAZANIMLARI

Doç. Dr. Mustafa KORUMAZ

Konya Teknik Üniversitesi

ORC-ID: 0000-0002-7930-1740

Öğr. Gör. Ömer ÖZEREN

Karabük Üniversitesi

ORC-ID: 0000-0001-6337-9087

Özet

Enerji tarih boyunca hayatın her alanında önemli bir ihtiyaç olmuştur. Temel yaşamsal faaliyetlerin yanı sıra bilimin gelişmesiyle birlikte dünya nüfusunun artmasıyla farklı alanlarda da ortaya çıkan gereksinimler enerjiye duyulan talebi her geçen gün artırmıştır. Enerji ihtiyacının artması doğal kaynakların tüketilmesine sebep olmuş ve sanayi devrimi ile hızlı ve kontrolsüz bir durum almıştır. Bu durum, geri dönüşümünü gerçekleştiremediğimiz enerji kaynak rezervlerinin keşiflerine ve keşfedilen rezervlerinin azalarak hızlı tüketilmesine neden olmuştur. Tüketilen yüksek miktarda fosil yakıtlarının sonucunda insanoğlunun yaşadığı çevreyle uyumu bozulmuş doğal denge değişmiştir. Bunun sonucunda da küresel ısınmanın etkileri tüm dünyada etkisini göstermeye başlamış ve gün geçtikçe dünyamızda daha hissedilebilir boyutlara gelmeye devam etmektedir. Doğal kaynakların hızlı kullanımı, dünyanın sahip olduğu doğal ve kültürel değerlerin hızlı yok edilmesi, tek tip bir dünya modelinin dayatılması, sahip olduğumuz değerlerin yozlaştırılarak değersizleştirilmesi gibi pek çok olumsuz konu başlığı gelecekte nasıl bir dünyada yaşanabileceğine yönelik karamsar bir tablo çizmektedir. Bu karamsarlığın yansıması doğrudan mimarimiz, kentlerimiz olacağı da açıktır. Günümüzde gelişen teknoloji ve bilgi birikimine rağmen geleneksel mimarimizin günümüz sorunlarına çözüm niteliğinde mantıksal çizimlerinin olduğunu görmekteyiz. Geleneksel mimari yere özgü tasarımları, iklimsel ve topografik verilere uygunluk, tarım arazilerinin korunması, malzeme kullanımı ve mimari çözümleri gibi günümüz kentleşmelerine ve yapı üretimine ilham kaynağı oluşturacak çözümleri barındırmaktadır.

Çalışma Kapsamında; özellikle Konya kenti özelinde örneklerle gözleme ve karşılıklı değerlendirmeye dayalı bir araştırma metodu kullanılarak, geleneksel kentleşme ve mimariye yönelik değerlendirmeler yaparak günümüz kentleşme politikalarına yönelik değerlendirmeler yapılacaktır.

Çalışma kapsamı içerisinde, Konya sivil mimarlık örneklerindeki mimari çözümlere ve yapı gelenekleri örneklenerek, Konya tarihi Kent dokusuna yönelik materyaller yardımı ile (Tarihi fotoğraflar, imar planları, kadastral paftalar) günümüzdeki kentleşmeye yönelik planlamalar, planlama kararları referanslı karşılaştırmalar ve değerlendirmeler yapılacaktır.

Bu değerlendirmeler ile özetle şu sorulara cevap aranacaktır:

- Dünya nasıl bir mimari ve kentsel çevreye gidiyor?
- Geleneksel mimariden alınabilecek nasıl dersler vardır?
- İklim değişikliğine kentsel planlama, mimari çözümler ve malzeme kullanımı yönü ile nasıl katkı sağlanabilir?
- Geleneksel mimarinin imkan verdiği her nesil kendi kentsel mekanını kurabilecek şekilde ekonomik ömrünü doldurmuş, geri dönüşüm özelliğine sahip kentler tasarlanabilir mi?

Anahtar Kelimeler: Kültürel miras, İklim değişikliği ve İdeal kent

GELENEKSEL TARAKLI EVLERİNDE MAHREMİYET OLGUSUNUN İNCELENMESİ

Mimar Şennur FIÇICIOĞLU

Eskişehir Teknik Üniversitesi

ORC-ID: 0000-0003-0218-4344

Özet

Barınmanın bir ihtiyaç olması insan var oldukça bu kavramın tartışılmasının gerekliliğini ortaya koymaktadır. Mimarlığın temeli olan mekan, barınmanın da temelini oluşturur. Her barınma bir mekan gerektirir. Barınma farklı toplumlarda, farklı iklim ve coğrafyalarda farklı mekânsal organizasyonlara olanak sağlamak ve mekan gerekliliklerini farklılaştırmaktadır. Farklı toplumlarda kültür ve inançların değişiyor olması pek çok mekan potansiyeli yaratmaktadır. Her toplumun benimsemiş olduğu gelenekler aile-çevre ilişkisini etkilemektedir. Bu durumdan etkilenen ilk yerler evlerdir. Bu bağlamda evlerin kendi içindeki kurgusu, çevreyle ilişkisi, ara yüz olarak kullanılan cephe kurgusu değişmekte ve etkilenmektedir. Anadolu'da süregelen kültür ve inanca bağlı olarak gelişen pek çok gelenek, ev dokularını etkilemiştir. Bunun yanı sıra İslamiyet'in kabulü mahremiyet olgusunu ön plana çıkarmıştır. Mahremiyet olgusu, kültür ve inanç gibi parametrelerle ilişkili olarak geleneksel tavrıyla geçmişten günümüze mekan yapma biçimlerini etkilemiştir. Farklı inançları benimseyen topluluklarda ortak yer alan inanışlar ve kabuller doğrultusunda benzer mahremiyet alanları ve yönelimleri görülebilmektedir. Anadolu'da ise İslamiyeti kabul eden Türk toplumunun inancına bağlı olarak gelişen mahremiyet, geleneksel evlerde kendini daha belirgin yansıtmaktadır. Bu bağlamda Osmanlı yaşam kültürünün temellerini oluşturan inanç ve bu bağlamda gelişen mahremiyet; kent dokusunu ve bu doku içinde yer alan evleri son derece etkilemiştir. Geleneksel evlerde mahremiyete yönelik düzenlemeler sokak ölçeğinden başlamaktadır. Avlu duvarları, giriş kapısı gibi öğeler buna göre şekillenmiştir. İç mekan planlamasında mahremiyet gözetilerek konulan ayırıcı duvarlar, oluşturulan ayrı kadın erkek mekanları mahremiyet olgusunun bir evi dıştan içe ne kadar etkilediğini ortaya koymaktadır. Cephede yer alan pencere düzenleri ve yükseklikleri, kapı tokmakları gibi öğeler de mahremiyete göre değişip dönüşmüştür. Bu çalışmada Osmanlı evleri - İslamiyet ilişkisi bağlamında gelişen mahremiyet olgusu kültür ile ilişkilendirilerek mahremiyetin geleneksel Türk evlerindeki somut karşılıklarının bulunması amaçlanmaktadır. Bu

bağlamda geleneksel Türk evi dokusunu bozulmadan günümüze kadar koruyabilen Sakarya ilinin Taraklı ilçesinde bulunan tescilli geleneksel Türk evleri seçilmiştir. Osmanlı evlerine örnek oluşturan bu doku, dönem özellikleri-inanç parametreleri ve kültür bağlamında mekânsal kurguları değerlendirilmiş ve geleneksel tescilli yapılar üzerinden mahremiyet olgusu ve mahremiyet olgusunun yapıya yansımaları analiz edilmiştir. Geleneksel evler; çevreyle kurulan ilişki, cephe kurgusunda mahremiyet ve mekan kurgusunda mahremiyet başlıkları altında sokak ölçeğinden iç mekan detay ölçeğine kadar incelenmiştir. Avlu duvarlarının yüksekliği, sağır giriş cepheleri, farklı kapı tokmakları; çevreyle kurulan ilişkide mahremiyeti sağlayan öğelerdir. Cephede ise insan ölçeği baz alınarak yerleştirilen pencere yükseklikleri ve pencere kafesleri, balkonlar ve cumbalar mahremiyete göre şekillenen öğelerdir. İç mekanda haremlik selamlık odalar, gusülhaneler, yaşmak duvarları gibi öğeler mahremiyetle birlikte gelişmiştir. Tüm bu öğeler, çalışma kapsamında geleneksel evlerdeki önemleri, mahremiyet – kültür ilişkileri ile detaylı olarak analiz edilmekte ve değerlendirilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Geleneksel Türk evleri, Kültür, Mahremiyet, Taraklı

GELENEKSEL KENT DOKULARININ KORUNMASI: SORUNLAR-FIRSATLAR

Yüksek Şehir Plancısı Murat KİTİR

Konya Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğü

ORC-ID: 0000-0002-8771-107X

Prof. Dr. Mehmet Çağlar MEŞHUR

Konya Teknik Üniversitesi

ORC-ID: 0000-0003-3145-6636

Özet

Anadolu'nun kültürel mirasının ve bunun en önemli parçalarından biri olan geleneksel kent dokularının korunması, geçmişte uzun yıllara dayanan bir eylem/uygulama alanıdır. Asar-ı Atika Nizamnameleri ile başlayan bu süreçte hayata geçirilmiş farklı yasal düzenleme ve uygulamalar söz konusudur. İlk zamanlarda tek yapı ölçeğinde değerlendirilen koruma eylemlerine yönelik önemli yasal düzenlemelerden biri, 1933 yılında yürürlüğe giren Yapı ve Yollar Kanunu'nda, anıt eserlerin etrafında 10 mt.'lik mesafe bırakılarak yapılaşmaya gidilmesi hükmüdür. Ne var ki, yapıların yakın çevresindeki dokunun tümüyle bozulmasına ve yapıların bir bakıma yalnızlaşmasına sebebiyet veren bu uygulamanın koruma açısından doğru sonuçlar ortaya çıkardığını söylemek mümkün değildir. 1951 yılında Gayrimenkul Eski Eserler ve Anıtlar Yüksek Kurulu'nun (GEEAYK) koruma eylemlerine yönelik yüklediği misyona karşın 1956 yılında çıkarılan İmar Kanunu sonrasında gelişme-koruma dengesinin sürekli olarak gelişme yönünde bozulması geleneksel kent dokuları üzerinde ciddi bir tahribat ortaya çıkarmıştır. Koruma eylemleri açısından önemli bir gelişme olarak 1969 yılında çıkarılan İmar ve Yol İstikamet Planlarının Tanzim Tarzları ile Teknik Şartlarına ve Bu İşleri Yapacak Uzmanlarda Aranacak Ehliyeteye Dair Yönetmelik'te geçen "Protokol Bölgesi", "Yapı Düzeni Korunacak Mevcut Konut Alanları", ve "Sıhhileştirme Kooperatifleri" tanımları ile ilk defa 1973 yılında Eski Eserler Kanunu'nda yer alan sit alanı kavramı başlangıçta tek yapı ölçeğinde gerçekleştirilen koruma çalışmalarının bütüncül hale getirilmesine yönelik çabalar olmuştur. Söz konusu dönemde, bugünkünden farklı olarak geleneksel kent dokuları, koruma-geliştirme imar planları kapsamında değerlendirilmiş, başka bir ifadeyle koruma alanları, mevcut kent dokuları ve yeni gelişme alanları aynı plan kapsamında ele alınmıştır. Günümüzdeki koruma amaçlı imar planı yaklaşımından farklı olarak geleneksel kent dokularının kentin diğer

alanları ile bütünleşik biçimde planlanmasına karşın söz konusu alanların yapı tipolojisi, sokak dokuları, mimari detaylar açısından yeterli ayrıntıda ele alınmaması o dönemdeki işleyişin en önemli eksikliği olarak değerlendirilmiştir. 2863 sayılı Koruma Kanunu ile mevzuata giren ve 1990 yılında teknik şartnamesi hazırlanan koruma amaçlı imar planı kavramı ile farklı bir işleyiş ortaya çıkmış, bu yapıda korunan alanlar uygulama imar planlarından farklı bir plan türü kapsamında ele alınmaya başlamıştır. Geçmişteki planlama yaklaşımına göre çok daha kapsamlı araştırma-analiz çalışmaları ile mimari ölçekte ayrıntılandırılmış kararlar içermesi, farklı uzmanların içerisinde bulunduğu bir ekip tarafından hazırlanması günümüzdeki işleyişin güçlü yönleridir. Ne var ki, mevcut işleyiş geleneksel kent dokularının yakın çevresi ile bütünlüğünün kaybolmasına, her ölçek ve kapsamdaki planın bir parçası olması gereken koruma kavramının özel bir planın amacıymış gibi algılanmasına neden olabilmektedir. Ortaya konan saptamalar çerçevesinde çalışmadaki temel amaç, İller Bankası ile Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın arşivinden elde edilen belgeler ışığında koruma amaçlı imar planı ve öncesindeki işleyişin sorunlar ve fırsatlar yönünden karşılaştırmalı olarak irdelenmesidir. İfade edilen belgeler içerisinde, koruma amaçlı imar planlarından önceki işleyişte koruma alanlarının, mevcut kent dokuları ve yeni gelişme alanları ile aynı plan kapsamında ele alındığı örneklerin yanı sıra koruma alanlarının koruma amaçlı planları kapsamında ele alındığı örnekler yer almaktadır. Bu bağlamda, her iki işleyişin kendi içinde barındırdığı sorun ve fırsatların karşılaştırmalı olarak analiz edilmesinin, koruma eylemine yönelik planlama araçlarının daha etkin hale getirilmesi için gelecekte yapılacak çalışmalara katkı sağlaması amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Geleneksel kent dokuları, Koruma, İmar planları

GAZİANTEP GELENEKSEL KONUT MİMARİSİNİN MEKÂNSAL KARAKTERİSTİKLERİ

Arş. Gör. Meltem ARARAT

Hasan Kalyoncu Üniversitesi

ORC-ID: 0000-0002-7329-1967

Doç. Dr. Tülay KARADAYI YENİCE

Hasan Kalyoncu Üniversitesi

ORC-ID: 0000-0001-7063-6520

Özet

Tarih boyunca birçok medeniyetin yaşamasına olanak sağlayan Anadolu coğrafyasında uzun yıllar varlığını sürdüren geleneksel Türk konut mimarisi Türk toplumunun yaşam kültürüne ve İslam dininin aile yapısına göre şekil almıştır. Yapım tekniği ve malzeme seçimi olarak kusursuzca inşa edilen bu yapılar, tüm bölgelerde benzer özellik gösterse de bulunduğu bölgenin iklim koşullarına, yerel malzemesine ve yapım tekniğine göre farklılaşarak geleneksel kent dokusunu ve kent kimliğini oluşturan en önemli unsurlardan biri olmuştur. Anadolu kentleri arasında önemli bir yere sahip olan Gaziantep kenti Mezopotamya ve Akdeniz Bölgesi'nin kesişme noktasında yer almakta olup, bulunduğu coğrafi konum ve Tarihi İpek Yolu üzerinde olması nedeniyle medeniyetlerin ilgisini çekerek farklı medeniyetlerin yaşamasına olanak sağlamış, tarih boyunca önemli bir yaşam ve ticaret merkezi olarak varlığını devam ettirmiştir. Kültürler arası etkileşimin yoğun olarak yaşandığı kentte, birçok mimari miras yapısı bulunmaktadır. Bu yapılar arasında geleneksel konut yapıları kentin tarihi dokusunu, kent kimliğini oluşturan en önemli unsurdur. Özellikle tarihi kent merkezinde bulunan kalenin varlığı yerleşimin ilk olarak kale çevresinde oluştuğunu göstermekte olup, bu yapılar plan, cephe ve yapım tekniği ile geleneksel Türk evinin tüm özelliklerini yansıtmaktadır. Ayrıca kentin bulunduğu coğrafi konum, arazi yapısı, iklim özellikleri bu yapıların tasarımında ve konumlanmasında etkili olarak özgün karakterleriyle farklılaştırmaktadır.

Bu bağlamda bu çalışmanın amacı; Gaziantep tarihi kent merkezinde bulunan geleneksel konut yapılarının mimari özelliklerinin, özgün karakterlerinin ayrıntıda incelenmesidir. Araştırmada tarihi kent merkezinde bulunan geleneksel konut yapılarının mekânsal özellikleri, plan tipolojileri, cephe karakteristikleri ve yapım tekniklerinin

karşılaştırmalı olarak ele alınmasına dayalı bir yöntem izlenecektir. Araştırmanın temel materyalini konut yapılarına ait rölöve çalışmaları oluşturmaktadır. Ayrıca tescil fişleri, sözlü ve yazılı kaynaklar ve resimlerden de yararlanılacaktır. Araştırma sonucunda Gaziantep geleneksel konut mimarisinin özgün karakterleriyle belgelenecek gelecek kuşaklara aktarılması sağlanacaktır. Bu çalışma ile kentte uygulanacak restorasyon çalışmalarına katkı sağlayacağı ve benzer konuda yapılacak akademik çalışmalara örnek teşkil edeceği hedeflenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Geleneksel konut mimarisi, Türk evi, Kültürel miras, Gaziantep, Sürdürülebilirlik

AHŞABIN TARİHSEL SÜREÇ İÇİNDEKİ DEĞİŞİMİ ve MEKÂNLARA ETKİSİ

Mimar Zeynep DUMANGÖZ

Eskişehir Osmangazi Üniversitesi

ORC-ID: 0000-0002-9408-959X

Dr. Öğr. Üyesi Terane MEHEMEDOVA BURNAK

Eskişehir Osmangazi Üniversitesi

ORC-ID: 0000-0001-8848-1870

Özet

Ahşabın yüzyıllardır insanların temel yapı malzemelerinden olması, temel ihtiyaçlarından barınmanın ana ögesini oluşturması bakımından önemi yadsınamaz. Zaman içinde hayatın birçok alanında uzun yıllar özellikle yapı üretiminde bazen ana taşıyıcı eleman bazen ara eleman olarak kullanılmıştır. Ancak bunlarla birlikte dünya savaşları, endüstri devrimiyle ortaya çıkan yeni teknolojiler, kentleşme ile ortaya çıkan kent sorunları, çok katlı yapılara yönelim, politikalar, daha büyük açıklık sorunsalı ve çözüm arayışları, hızlı nüfus artışıyla ortaya çıkan yapı ihtiyaçları, yeni ideolojiler, mimarlık akımları gibi sebeplerle bir dönem ahşap yapı üretimi de azalmıştır. Ancak insan ve çevre arasındaki ilişkinin giderek zayıfladığının fark edildiği sürdürülebilirlik, çevresel, yeşil, ekolojik tasarım, karbon ayak izi gibi kavramların ortaya çıktığı ve bunun bir getirisi olarak kaynakların daha bilinçli tüketiminin ve doğal malzemeye yönelimin de yeniden tartışıldığı bir dönemle birlikte yenilenebilirliği en mümkün malzemelerden biri olarak varlığını ortaya koymaktadır. Yeni endüstriyel ölçüm teknikleri ve uygulamalar ile yüksek kalite üretim imkânı sunmasıyla ahşap malzemenin yapılarda kullanım biçimlerinde değişimler olmuştur. Daha geniş açıklık daha yüksek mukavemet ve dayanım imkânı sunması ile taşıyıcı elemanların hafiflemesi mekânsal organizasyonlarda esneklik ve biçimsel farklılıklar sağlamıştır.

Bu çalışmada ahşap malzemenin geçmişten günümüze tarihsel serüveni ele alınırken, uygulama farkları üzerinden inceleme yapılarak günümüzde kullanılan teknikle geçmişte kullanılan teknik arasındaki biçimsel farklar irdelenecektir. Ahşap yapıların tarihsel süreç içerisindeki değişimi uygulama yöntemleri ile birlikte ele alınacak ahşabın yapılarda kullanımıyla ilgili teknolojik gelişmeler eşliğinde yaşadığı değişimlerin mekânsal organizasyona etkileri ele alınacaktır. Yüzyıllardır insanların

temel yapı malzemelerinden olması ile tarihin ilk çağlarında barınmanın ana ögesi olması ile birlikte teknolojinin gelişmesiyle büyük açıklık geçmenin önündeki engellerin kalkması, çok katlı yapı yapabilme imkânı sunması ve bunun günümüze yansımaları tartışılacaktır. Dünyada endüstriyel ahşap üretimiyle önde olan ülkelerdeki yapı tasarımları örneklendirilerek yapılardaki geleneksel ahşap uygulamalarıyla endüstriyel uygulamaları arasındaki farklar irdelenecektir. Olumlu ve olumsuz yönleri tartışılacaktır. Daha önce geleneksel ahşap uygulamalarıyla ilgili düşünceler günümüzdeki uygulamaları ile ilgili düşünceler ve tartışmalarla gelecekle ilgili öngörülere zemin oluşumuna katkı sağlanacaktır.

Anahtar Kelimeler: Mimarlık tarihi ve ahşap, Geleneksel ahşap, Yeni teknolojiler, Ahşap ve mekân

GELENEKSEL KENT MİRASININ KORUNMASINDA KENT PAYDAŞLARININ ROLLERİ: GÖYNÜK, BOLU

Arş. Gör. Dr. Seda Senem ALPAYKUT BAYRAK

Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi

ORC-ID: 0000-0001-5258-9708

Özet

Göynük kenti, topoğrafyayla uyum gösteren ve coğrafi ilişkilerin yerleşim düzenini doğrudan belirlediği bir yerleşim örneğidir. Ortasından Göynük Çayı'nın geçtiği Göynük Vadisi'nin iki yamacına ve vadi içine kuzey-güney doğrultusunda gelişen kentin tarihinde en etkin olan Osmanlı döneminden, günümüze çok sayıda yapı miras kalmıştır. Yerleşimin geçmişi Hititlere tarihlenir; Bitinya Krallığı, Roma ve Beylikler dönemlerinin tarihsel izlerini de taşır. Günümüze dek korunmuş yerel dokusu içinde geleneksel konut mirası bakımından zengin, önemli Osmanlı yerleşimlerinden biridir. Göynük geleneksel evleri Osmanlı mimarisinin özgün unsurlarını ve Türk Evi özelliklerini günümüze dek korunmuş örneklerindedir.

Cumhuriyet'in ilanından günümüze kent için 3 ayrı imar planı (191, 1976, 1991) ve koruma amaçlı imar planı hazırlanmıştır. 1951 yılında hazırlanmış ilk imar planında; kentin ortasından İstanbul- Ankara karayolunun geçmesi önerilmiş, günümüzde kentin ana ulaşım arteri olan Bulvarın açılması ile çok sayıda bina yıkılarak geleneksel doku ilk büyük tahribata uğratılmıştır. 1983,1987 ve 1990 yıllarında, sırasıyla Gayrimenkul Eski Eserler ve Anıtlar Yüksek Kurulu, Kültür ve Tabiat Varlıkları Yüksek Kurulu ve Ankara, Kültür Varlıklarını Koruma Kurulu tarafından tespit ve tescil çalışmaları yapılmış, sit alanı sınırları tespit edilmiş ve koruma amaçlı imar planının hazırlanmasına karar verilmiştir. 1991 yılından beri "Göynük Koruma İmar Planı'nı İçeren Göynük İmar Planı" yürürlüktedir.

Kentin planlı dönemini başlatan 1951 İmar Planına karşı, kentliler bir direnç sergilemiş ve planın tamamen uygulanmasını engellemişlerdir. Sonraki imar ve koruma amaçlı imar planlarında, kentin planlardaki rolü ise açık değildir. Bu çalışmanın temel amacı; kent paydaşları olarak yerel yönetim ve kentlilerin kentin geleneksel dokusunun korunmasındaki rollerinin ortaya konmasıdır. Niteliksel yöntemle kurgulanan çalışma iki kademeli ele alınacak; ilk kademedeki yerel yönetimin kent vizyonu, Sakin-şehir unvanının kentin gelişimindeki etkileri, kentin geleneksel dokusuna ilişkin mekânsal stratejileri, halkın

planlara katılımı başlıkları, ikinci kademedede ise 6 mahalle muhtarı ve rastgele örneklem ile kentlilerle kent planlarının hazırlık sürecinde katılımlarının ve kent planı ve vizyonunun kente ve yaşamlarına nasıl etki ettiği hususları irdelenecektir. İlk kademe derinlemesine mülakat, ikinci kademe ise yarı-yapılandırılmış mülakatlar ile gerçekleştirilecektir. Sonuçta, kentlinin ve kentin planlama erkinin kentsel gelişimdeki rolleri değerlendirilecek ve ulusal plan mevzuatı içinde koruma meselesi, mevzuatın işlerliği ve katılım çerçevesinde tartışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Geleneksel kent dokusu, Koruma amaçlı imar planları, Sakin-şehir, Katılım, Göynük.

KIRSAL MİMARİNİN SÜRDÜRÜLEBİLİR DÖNÜŞÜMÜ

Doç. Dr. Olcay ÇETİNER ÖZDEMİR

İstanbul Sağlık ve Teknoloji Üniversitesi

ORC-ID: 0000-0001-9534-361X

Yüksek Mimar Mevlüt SARI

KTO Karatay Üniversitesi

ORC-ID: 0000-0002-4951-7399

Özet

İnsanlığın temel ihtiyaçları arasındaki barınma ihtiyacının zaman içerisinde şekillenmesi sonucu kentte oluşan yaşam alanlarının, sosyo-ekonomik şartların değişmesine bağlı olarak ortaya çıkan kırsaldan kente göç, çarpık kentleşmeler açısından önemli gelecek sorunlardan birini oluşturmaktadır. Sorunun çözümünün önemli bir bileşeni olarak, kırsal alan yaşam konforunun geliştirilmesi ve kente göçün engellenmesi için kırsal mimari alanların dönüştürülmesi mimari kapsamda değerlendirilmelidir.

“Kırsal” kavramının sözlük anlamı, Türk Dil Kurumu Sözlüğüne (2012) göre; kır, şehir ve kasabaların dışında kalan çoğu boş ve geniş yer, kırsal; az insanın barındığı, genellikle kır durumunda olan yer olarak karşılık bulmaktadır. Başka bir bakış açısı ile, Kentsel alanlara göre nüfus yoğunluğunun düşük olduğu, sosyal ve teknik altyapı olanaklarının yetersiz, ekonomik düzenin temel olarak doğal kaynakların kullanımına ve değerlendirilmesine dayalı, doğal koşullar, geleneksel değerler ve ilişkilerin sosyal yaşamın biçimlendirilmesinde etkili olduğu, kültürel açıdan benzer yapı ve değerlere sahip yerleşim alanlarını “kırsal alan” olarak ifade edilmektedir.

Kırsal Mimari, geleneksel yerleşim alanları ile bu alanda kullanılan yapı malzemeleri ve yapım teknikleri, yapıyı sürdürülebilir kılabilecek birçok özelliği de kapsamaktadır. Bu kapsamda ülkemizde, kırsal yerleşmiş kent sakinleri, yöreye has unsurların önemsendiği ve yerel yapım geleneğinin örnek alındığı sürdürülebilir konut yaklaşımlarını tercih etmeye başlamışlardır.

Bu tercihler, Türkiye’de kırsal alanda inşa edilmiş konut örneklerindeki yerel yapım geleneklerinin yok olmadan önce tekrar gündeme gelmesini ve sürdürülebilirlik kapsamında yeniden değerlendirilmesini sağlamaktadır. Bu konutlarda, yerel ustalar, yerel teknikler ve yerel

dokunun imkânlarının değerlendirilmesi taş, kerpiç veya tuğla gibi geleneksel malzemelerin kullanımına geri dönüşü de beraberinde getirmektedir.

Kırsal yaşam şartlarının iyileştirilmesi için yaşam alanlarının düzenlenerek verimli, sağlıklı, enerji etkin ve ekolojik dönüşümlerinin sağlanması gerekmektedir. Kırsal alanlarda mimarinin dönüştürülmesi için, temel ihtiyaç olan barınma ve bunun yanında tarımsal yapıların değerlendirmeye alınarak çözüm önerileri ile bireylerin desteklenmesi gerekmektedir.

Çalışmada, kırsal alanda ekolojik, enerji etkin ve daha yaşanabilir bir dünya anlamına gelen kırsal mimari dönüşüm çalışmaları ile inceleme yapılmış ve mimaride etkisi elde edilen bilgiler değerlendirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Kırsal mimari, Sürdürülebilirlik, Dönüşüm

GELENEKTEN GELECEĞE BARIN(A)MA-YAN BARINMA MEKANLARI: BOLU İLİ AKPINAR MAHALLESİ ÖRNEĞİ

Dr. Öğr. Üyesi Mine TUNÇOK SARIBERBEROĞLU

Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi

ORC-ID: 0000-0002-6931-0539

Doç. Dr. Aysun TUNA

Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi

ORC-ID: 0000-0001-5365-3273

Özet

İnsanlığın varoluşuna dair ilk gereksinimlerinden biri olan barınma kavramı mağara kovuklarından günümüz modern konutlarına kadar ulaşan bir egemenlik alanı serüvenidir. Barınma kavramı üzerinden gerçekleşen varoluş mücadelesi kent dokusunu oluşturan temel yapıların da kimliklerini şekillendirmektedir. Sahip olduğu konum ve peyzaj kaynak değerleri ile ilk olarak Bitinya ve Roma İmparatorlukları döneminde önemli bir metropol ve garnizon kenti olarak karşımıza çıkan Bolu, tarih boyunca geçirdiği dönemler ile de günümüzde de önemli bir barınma merkezi olma özelliği taşımaktadır. Hali hazırda kent merkezinde yer alan arkeolojik kalıntılardan ve antik kaynaklardan elde edilen bilgiler ile okunabilen antik kent kurgusunda varlıkları bilinen mimari öğeler, kentin merkezietçi yapısını destekler niteliktedir. Kent planı gelişim süreci tarihsel devinim kesitinde incelendiğinde geçmişteki bu merkezietçi özelliğini şiddetli depremlerle ve yakın geçmişte sanayileşme süreci ile ağır tahribatlarla görece kaybetmiş olsa da geleneksel mimari yapısıyla geleneksel kültürü ve kent kimliğini yansıtmaya özelliği ile öne çıkmaktadır. Kent içinde tarihi kent merkezi olarak tanımlanan alanın sınırında yer alan eski mahalleler, yerel izleri yansıtan ve henüz yapılaşma alanlarına direnebilen ve geleneksel tarihi konut kimliğinin izlerinin okunabildiği alanları oluşturmaktadır.

Çalışma kapsamında kent merkezi sınırları içinde mevcut alan kullanımı ve mekânsal analizler yapılarak geleneksel dokunun en yoğun olduğu bölgeler tanımlanmış ve kentte varlığını koruma mücadelesi verebilen geçmişe ait izlerin en yoğun olarak görüldüğü, kent merkezinde yer alan Akpınar Mahallesi çalışma alanı olarak belirlenmiştir.

Geleneksel konut (barınma) yapılarının günümüz özelinde yaşadığı kent içinde barın-a(ma)-ma durumunu kent kimliği ve tarihi üzerinden tartışmayı amaçlamayan çalışma, modern mahalle kavramı karşısında

yaşanan yapısal ve işlevsel değişim süreçlerini belgeleyerek ortaya koymaya çalışmaktadır. Bu tartışmanın yapılabilmesi amacıyla araştırma alanına ilişkin görsel ve yazın arşivi incelenmiş ve mahallenin değişim süreci yıllar üzerinden ortaya konulmuştur. Mahallenin mevcut durum mekansal ve yapısal analizleri mahalle silüetleri üzerinden yapılarak kentteki geleneksel mimari dilin günümüzdeki mimari biçimlenme ile ilişkisi bugüne dair sorunlar, koruma-kullanma ve yapı kimliği dengesi bağlamında öneriler üzerinden tartışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Barınma mekanları, Geleneksel konut, Kent kimliği, Akpınar mahallesi, Bolu

KÜLTÜREL MİRASIN TANITIMINDA EV SAHİPLERİ OLARAK TARİHİ BEYPAZARI EVLERİ

Dr. Öğr. Üyesi İlknur ACAR ATA

Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi

ORC-ID: 0000-0002-6080-1307

Arş. Gör. Mihrimah ŞENALP

Konya Teknik Üniversitesi

ORC-ID: 0000-0002-8215-9773

Arş. Gör. Ceyhan TAZEFİDAN

Konya Teknik Üniversitesi

ORC-ID: 0000-0002-6355-1542

Prof. Dr. Mehmet Emin BAŞAR

Konya Teknik Üniversitesi

ORC-ID: 0000-0002-9778-4563

Özet

Geçmişten günümüze kültürel ve teknolojik birikimini getirebilen; somut ve somut olmayan kültürel miras varlıklarına sahip tarihi kentlerin özgün dokusunun korunması ve yaşatılması gereklilikleri ve sınırlılıkları birçok ülke tarafından kabul görmüş sözleşmelerle ele alınmıştır. Unesco'nun 16 Kasım 1972'de çıkarılmış olan Dünya Kültürel ve Doğal Mirasının Korunmasına Dair Sözleşmesi'yle Dünya miras alanlarının belirlenmesindeki kısıtlar gözetilerek Türkiye, sözleşmeye 1982 yılında üye olan ülkelerden biri olmuştur. Bir kentin Dünya miras listesine alınma durumu; kent dokusunun özgünlüğünün, geçmişten günümüze varlığını devam ettiren kültürel miras varlıklarına sahip olduğu; toplumun sosyo-kültürel varlığı, geçmiş izlerinin somut olmayan miras öğeleriyle devamlılığı tescillenerek Dünya'ca tanıtımının yapılması, buna ek olarak korunması ve yaşatılması gerekliliğinin kabul edilmesidir.

19. Yüzyıl Osmanlı şehirciliğinin korunmuş bir örneği olan Ankara Beypazarı kenti Dünya Miras Geçici Listesi'ne 2020 yılında girmiştir. Tarihi kent merkezi; Selçuklu ve Osmanlı döneminden kalan ticari, sosyal, dini yapılarla beraber geleneksel evlerden oluşmaktadır. Bu evlerin meydana getirdiği kentsel dokunun özgünlük ve bütünlüğü özellikle yerel yönetim ve halkın paydaşlığıyla devam et(tiril)mektedir. Döneminin yapım tekniği, malzemesi, estetik unsurlarını yansıtarak

kültürel miras varlığı olan bu evler, değişen / dönüşen yaşayış, sosyal ve ekonomik koşullarına bağlı olarak tarihi kentin çağdaş ihtiyaçları doğrultusunda günümüzde kullanılmakta ve böylece korunmaktadırlar. Geleneksel Türk evi plan tipinde (orta veya iç sofalı) tasarlanmış olan bu evler 2 ya da 3 katlı olup sürdürülebilir ahşap ve taş malzeme kullanılarak yapılmıştır. Zemin katlar servis amaçlı (taşlık, mahzen, ahır), üst katlar ise yaşama birimlerini oluşturan odalardan oluşmaktadır. Genellikle orta sofalı plan tipinde olmaları ve sofaya açılan odaların, bir evin sağladığı bütün barınma ihtiyaçlarına göre (yeme, uyuma, depolama, temizlenme) tasarlanması bu evlerin yeniden işlevlendirilmelerinde mekansal hacim ve konforda (aydınlatma, ısınma) yeterlilik göstermelerini sağlamıştır. Beypazarı ilçesinin nesilden nesle aktararak bugün de korunması için çaba gösterilen el sanatları, ritüelleri ve geleneksel mutfağının kent kültürü içindeki yeri ve somut olan miras varlıklarıyla olan ilişkisi bütünlük ve sürekliliğe dayanmaktadır. Geleneksel evlere konut işlevinin sürdürülmesinin dışında; müze, restoran, kamu yapısı, kafe, otel gibi fonksiyonlar kazandırılmakta somut ve somut olmayan kültürel miras varlıklarının tanıtımının yapılmasında ev sahibi olarak hizmet vermektedir. Özellikle tarihi kent merkezindeki tarihi evler; kente gelenlerin konakladığı, kente dair yemeklerini tattığı, müzesiyle; yaşama ve kent belleğine dair anı topladığı mekanlar olarak başlı başına kent mirasını deneyimletmektedirler.

Çalışma kapsamından Beypazarı geleneksel evlerinin tarihi kentin kültürel miras tanıtımındaki rolü üzerinden yapıların güncel kullanım değerlerine odaklanarak bir okuma yapılmaktadır. Bu noktadan hareketle tarihi kent merkezindeki üç sokakta (Alaaddin Sokak, Çınar Sokak, Yenice Sokak) bulunan müze, otel, restoran olarak işlevlendirilmiş geleneksel evlerin kente katkıları değerlendirilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Beypazarı, Kültürel miras, Geleneksel evler, Yeniden işlevlendirme, Mimari koruma

KOLEKTİF TOPLUM BİLİNCİ VE DEĞİŞEN DÖNÜŞEN KONUTLAR: BEYPAZARI SİVİL TOPLUM KURULUŞU EVİ ÖNERİSİ

Dr. Öğr. Üyesi İlknur ACAR ATA

Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi

ORC-ID: 0000-0002-6080-1307

Arş. Gör. Ceyhan TAZEFİDAN

Konya Teknik Üniversitesi

ORC-ID: 0000-0002-6355-1542

Arş. Gör. Mihrimah ŞENALP

Konya Teknik Üniversitesi

ORC-ID: 0000-0002-8215-9773

Prof. Dr. Mehmet Emin BAŞAR

Konya Teknik Üniversitesi

ORC-ID: 0000-0002-9778-4563

Özet

Barınma amaçlı yapılan geleneksel konutların kullanım devamlılığının sağlanmasında; günümüz kullanıcılarının çağdaş konfor koşulları beklentisini karşılamaması, miras olarak kalan bu yapıların çok sahipli olmaları durumunda ortaya çıkabilen anlaşmazlıklar, yapının bakım ve onarım maliyetleri gibi birçok sosyal ve ekonomik nedenden dolayı sorunlarla karşılaşmaktadır. Bu durum geleneksel evlerin terk edilmesi ve dolayısıyla bakımsız kalmasıyla sonuçlanmakta ve tarihi kent dokusunun korunmasını sekteye uğratarak birçok açıdan var olan öneminin anlaşılmasına sebep olmakta; kullanılan anıtsal nitelikte birçok yapının yakın çevresindeki tarihi kent dokusuna fiziki, sosyal ve ekonomik yönden sürdürülebilmesini çoğunlukla olanaksız kılmaktadır. Ülkemizde birçok tarihi kentte bu ortak probleme çözüm için geliştirilen koruma çalışmalarının önemli bir kısmı geleneksel konutların kentin ihtiyaçları ve yapının nitelikleri dikkate alınarak kullanılması yönündedir. Bu çalışmada tarihi geleneksel konutların kolektif koruma bilincini topluma kazandırmak; bu evlerin yeni işlevler ile dönüşebileceğinin bir örneklem üzerinden gösterilmesi amaçlanmaktadır.

Çalışmada izlenen yöntem; çalışma bağlamına uygun tarihi çevreye sahip kent ve yapı seçiminden sonra kente dair üst ölçekte analiz ve tespitler, yapı ölçeğinde koruma disiplinine uygun belgeleme çalışmaları (rölöve çizimi, fotoğrafla belgeleme, sözlü görüşmeler), yapının

özgününü gösteren restitüsyon çizimleri ve sonrasında yapıya uygun görülen yeni işleve göre restorasyon projesinin önerisini içermektedir. Çalışma kapsamında tarihi kent dokusundaki geleneksel konutlarının özgün işlevlerinin yanı sıra yapıya uygun ve halkın yararı da gözetilerek verilen yeni işlevleriyle devam ettirmesi nedeniyle Ankara'nın Beypazarı İlçesi'nde örneklem belirlenmiştir. Beytepe Mahallesi 1437/7 parselde bulunan koruma altındaki Kartallı 1 Evi konumu, tarihi kentteki diğer yapılarla ilişkisi ve devam eden koruma çalışmaları nedeniyle örneklem olarak seçilmiştir. Kartallı 1 Evi geleneksel Beypazarı konut mimarisinin genel özelliklerini yansıtmaktadır. Zemin kat, birinci kat ve ikinci kat olmak üzere üç kattan oluşan yapı; iç sofalı plan tipine sahiptir. Yapının zemin katında servis mekanları (ahır ve odunluk), birinci ve ikinci katlarında sofaya bağlı odalar bulunmaktadır. Yapının yaşam alanlarına güncel ihtiyaçlar doğrultusunda eklenen ıslak hacimler, mutfakta eklenen donatılar bulunmaktadır. Yapının mekan hacimlerinin yeni işleve cevap verecek büyüklükte ve konforda olması, bahçe içerisindeki konumu, ek bina tasarımına alanın uygunluğu ve bulunduğu parselin verilen işlevi destekleyecek yeni yapı yapılabilecek uygun alanı barındırması, belediyeye ait hizmet binalarına ve kentin turizm bilgilendirme noktasına yakınlığı yeni işlev önerisinin karar aşamasında göz önünde bulundurulmuştur. Yapının korunması kentlinin de kullanımıyla desteklenmesine buna uygun kolektif bilincin sağlanmasına bağlı olduğu için yapıya Belediyenin Kültür ve Sosyal İşler Müdürlüğü'ne ve kentteki Sivil Toplum Kuruluşlarına hizmet verecek nitelikte yeni işlev önerisi uygun görülmüştür. Öneride yapının kentin ihtiyaçlarını çözüm noktasında neleri karşılayacağı ve kentli için kullanım değeri bilinc oluşturma potansiyeli ortaya konulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Beypazarı evleri, Mimari koruma, Yeniden işlevlendirme

KİLİSTRA TARİHİ KIRSAL YERLEŞİM DOKUSUNUN SÜRDÜREBİLİR KORUNMASI İÇİN GELENEKSEL BİLGİ SİSTEMLERİ BAĞLAMINDA DEĞERLENDİRİLMESİ

Mimar Elif Nur ARSLAN

Necmettin Erbakan Üniversitesi
ORC-ID: 0000-0003-3161-3718

Doç. Dr. Gülşen DİŞLİ

Necmettin Erbakan Üniversitesi
ORC-ID: 0000-0003-2620-0492

Özet

Geleneksel bilgi sistemleri (GBS), yerel toplulukların günlük yaşam içerisinde yaşadıkları çevredeki potansiyellerden faydalanarak, karşılaştıkları zorlukları aşmak için kullandıkları bilgi birikimidir. Geleneksel bilgi sistemleri, halk mimarisi/vernaküler mimari/yerel mimari ile doğrudan ilişkilidir. Yerel malzemenin kullanımı ve malzemenin niteliğinin belirlediği yapım sistemleri, gelenekler, folklorik unsurlar, sosyal, kültürel ve ekonomik değerler gibi ana unsurları kapsamaktadır. Geleneksel bilgi, yerli ve yerel bilgi, yerel topluluklarda görülen yenilik ve uygulamalar ile teknik, ekolojik ve yerel değerlere dair bilgileri de içermektedir. Bu bilgi yüzyıllar boyunca kazanılan deneyimlerle geliştirilmekte, yerel kültüre ve çevreye uyarlanarak sözlü olarak kuşaktan kuşağa aktarılmakta ve kolektif olarak sahiplenilerek sürdürülmektedir. Bu bilgi sistemlerinin korunması, yerel topluluklar için hayati bir önem taşımakla birlikte, bu bilginin tanınırlığının sağlanması, artırılması ve özgün değerlerinin açıklanması, koruma ve sürdürülebilirlik kapsamında yeni tasarımlara uyum sağlama potansiyellerini de artırmaktadır. Bu nedenle, bu araştırma kapsamında, geleneksel bilgi sistemlerini büyük oranda koruyan ve tarihi geç Tunç çağına kadar uzanan Kilistra tarihi kırsal yerleşim alanı örneklem alanı olarak seçilmiş ve geleneksel teknik bilgi, geleneksel ekolojik bilgi ve geleneksel değer sistemleri bağlamında detaylı olarak incelenmiştir. Kilistra geleneksel yapılarında özgün değerlere sahip olanlar, örneklem yapıları olarak seçilmiştir. Böylece, bu bilgi sistemlerinin alanın sürdürülebilir korunmasındaki ve kalkınmasındaki rolü ve önemi araştırılmıştır. Bu çalışmada, Kilistra antik kentinin sahip olduğu tarihi, ekolojik, ekonomik, topoğrafik, jeolojik, iklim, sosyal ve kültürel faktörlerinin geleneksel bilgi sistemi bağlamında özellikle mimariye etkileri incelenmiş; analizler sonucunda geleneksel bilginin saptanması

amaçlanmıştır. Literatür taraması, arazi çalışmaları ve sözlü görüşmeler, araştırmada kullanılan başlıca yöntemler olmuştur. Çalışma, alanın özgün geleneksel bilgi sistemlerini büyük ölçüde koruduğunu göstermiş, ancak her geçen gün bakımsızlık, terk edilme, kapasite altı kullanım, bilinçsizlik vb. nedenlere bu değerlerin ortadan kalktığını, bu nedenle nitelikli alan yönetimi planlaması ile korunması gerektiğini göstermiştir. Dolayısıyla bu çalışma, yerleşimin özgün değerlerinin ortaya çıkarılması ve korunması, GBS'nin daha iyi anlaşılması, bölgenin tarihi kırsal yapısına uygun nitelikli ve sürdürülebilir çözümler bulunması açısından ve benzer yerleşimlere örnek teşkil edebilmesi için önemlidir.

Anahtar Kelimeler: Kilistra, Geleneksel kırsal mimari, Geleneksel bilgi sistemleri, Sürdürülebilir koruma

GELENEKSEL TÜRK ODASININ KIRSALDAKİ TEZAHÜRÜ: ÇAVUŞ KÖYÜ

Öğr. Gör. Fatma Nur BACAK

KTO Karatay Üniversitesi

ORC-ID: 0000-0001-8570-9315

Öğr. Gör. Ayşenur DAĞ GÜRCAN

KTO Karatay Üniversitesi

ORC-ID: 0000-0002-4713-9734

Özet

Geleneksel Türk evinin şekillenmesinde sofa ile birlikte önemli bir mekân olan oda, bu plan kurgusunda tekrar eden temel birimi oluşturmaktadır. Her bir odanın, temel ihtiyaçları karşılayan bir ev niteliği taşıması Türklerin Orta Asya'dan Anadolu'ya uzanan çadır kültürünün bir yansıması olarak yorumlanmıştır. Bu kültürün çadırdan kent ev odasına evrilme sürecinde ara kesit oluşturan kırsal konutlar ise araştırma konusu olarak literatürde hak ettiği yeri alamamıştır. Bu çalışmada Konya ili Hüyük İlçesi Çavuş kırsalı üzerinden halk yapı sanatının önemli bir temsilcisi olan konuta ait odanın mekânsal kurgusu ve donatı bileşenleri incelenmiştir. Çavuş Köyü'nde yapılan alan araştırmasında yöreye özgü konutlar analiz edilmiş, özgün olan örneklerin rölöveleri alınmıştır. Bu örneklerde odalara ait mekânsal öğeler ve donatıların belirli bir standardizasyona sahip oldukları gözlemlenmiş, halk yapı kültürünün modüler bir tasarım anlayışı ile şekillendiği tespit edilmiştir. Duvarları çevreleyen ahşap rafa (sergen), kapı karşısında yer alan ocağa, yüklüğe, gusülhaneye, çiçekliğe, nişlere ve gömme dolaplara sahip olan odalar, geleneksel Türk odasının tipik karakterini yansıtmaktadır. Genellikle kapının açıldığı yönde yer alan 1 metre genişliğe sahip, içinde gusülhane bulunan yüklük, oda ve giriş arasındaki sınırını tanımlamaktadır. Odanın döşemesinde ve tavanında kullanılan ahşap, donatıların da ana malzemesini oluşturmaktadır. Geleneksel Türk evi şekillenmesinin bir yansıması olarak, diğer yörelerden farklı olarak köyün odalarında orta zeminde yer alan ve bu yöreye özgü "mesnet" olarak ifade edilen bölümün servis ve sirkülasyon alanına hizmet ettiği tespit edilmiştir. Mesnetler oda içerisindeki ocağın önünden başlayıp yüklüğe kadar uzanan yaklaşık 1 metre ene sahip ahşap kaplı alanlardır. Buna ek olarak, yöredeki yapılar süsleme açısından incelendiğinde köyde bulunan bazı evlerin iç ve dış mekânlarındaki duvar yüzeylerinde; toprak sıva uygulaması üzerine parmak, el, bez,

koyunyünü, çalı süpürgesi gibi araçlarla oluşturulan serpm, sıçratma, parmak basma gibi teknikler kullanılarak farklı desenler oluşturulduğu tespit edilmiştir. Türk odasının ve onu şekillendiren donatıların en saf biçimlenişini temsil eden bu örneklerin belgelenmesi, kültürel mirasın bir ögesi olan geleneksel ahşap donatıların korunması, yaşatılması ve günümüz tasarımlarına ipuçları vermesi bakımından önem taşımaktadır.

Anahtar Kelimeler: Kırsal mimari, Geleneksel Türk odası, Çavuş Köyü

**KIRSAL MİMARLIK MİRASININ BELGELENMESİ BAĞLAMINDA
ŞANLIURFA GERMUŞ KÖYÜ'NÜN MİMARİ ÖZELLİKLERİNİN
İNCELENMESİ VE SÜRDÜRÜLEBİLİR TURİZMİNE YÖNELİK
ÖNERİLER**

Öğr. Gör. Sümeyra ÇİFTÇİ

Harran Üniversitesi

ORC-ID: 0000-0003-0318-2017

Prof. Dr. Neslihan DALKILIÇ

Dicle Üniversitesi

ORC-ID: 0000-0003-3920-9904

Özet

Kırsal yerleşimler buldukları yörenin iklimi ve topoğrafyası ile uyumlu, toplumun inanç, gelenek-görenek, yaşam kültürü ve ekonomik yapısını yansıtan, kendine özgü mimari karakteri bulunan yerleşimlerdir. Kırdan kente olan göç, sanayinin, yaşam ve üretim şeklinin değişimi gibi çeşitli sebeplerle günümüzde kırsal yerleşimlerde nüfus hızla azalmış ve bu yerleşimler hızlı bir bozulma sürecine girmiştir. Güneydoğu Anadolu Bölgesi tarihi kent merkezleri kadar kırsal yerleşim alanları ile de dikkati çekmektedir. Günümüzde bu önemli kültür mirasının korunması aşamasında sorunlar yaşanmakta, kentler gibi kırsal yerleşimler de mimari kimliğini büyük ölçüde yitirmektedir. Birçok köy belgelenmeden yok olma tehlikesiyle karşı karşıyadır. Germuş Köyü, günümüzde Şanlıurfa'nın kuzeydoğusunda yer alan, Haliliye ilçesine bağlı bir mahalle (Dağeteği Mahallesi) yerleşimidir. Kent merkezine 10 km, Göbeklitepe'ye 8 km uzaklıkta bulunmaktadır. Germuş Köyü'nün ne zaman kurulduğu ile ilgili kesin bir bilgi yoktur. 1900'lerde bir Ermeni kasabası olan köy, 1915 yılında Ermenilerin Musul ve Halep'e göç etmesinden sonra bir süre kullanılmamıştır. Germuş Köyü, Cumhuriyetin kurulmasından sonra, Atatürk tarafından, Urfa'nın kurtuluşuna büyük katkılar sağlamış olan Iraklı Uceymi Sadun Paşa'ya hibe edilmiştir. 'Kamurc/Garmuç/Garmooch' gibi adlarla anılan ve Ermenice 'Gamurç' yani 'Köprü' anlamına gelen Germuş Köyü arkeolojik alanları, kilisesi, geleneksel konut dokusu ve sosyal sürdürülebilirlik açısından önemli olan ve varlığını hala sürdüren köy yaşantısı gibi değerleri ile günümüzde de önemini koruyan bir yerleşim yeridir. Bu çalışmanın amacı, yeterli belgeleme ve koruma çalışması yapılmamış ve hızlı bir bozulma sürecine girmiş olan Germuş Köyü'nde yer alan geleneksel sivil mimarlık örneklerini belgelemek, koruma sorunlarını tespit etmek

ve köyün sürdürülebilirliğini sağlamak amacıyla turizmle yeniden canlandırılmasına yönelik öneriler sunmaktır. Çalışma kapsamında ilk olarak yazılı ve sözlü kaynaklardan köyün tarihi araştırılmıştır. İkinci aşamada yerinde tespit ve gözlem yapılarak geleneksel yapıların mimari özellikleri belgelenmiştir. Son olarak da köyün ekoturizm ile yeniden canlandırılmasına yönelik öneriler sunulmuştur. Bu çalışma sonucu elde edilen bilgilerin, köyün kültürel miras değerlerinin tespiti ve sürdürülebilirliğinin sağlanmasına yönelik yapılacak koruma-geliştirme çalışmalarına katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Geleneksel kırsal mimari, Bütünleşik koruma, Sürdürülebilirlik, Ekoturizm, Germuş köyü, Şanlıurfa

KÜLTÜREL ÖZELLİKLERİ KIRSAL MİMARİDE OKUMAK: FATSA KABAKDAĞI KÖYÜ ÖRNEĞİ

Yüksek Mimar Şafak ŞAHİN

Karadeniz Teknik Üniversitesi

ORC-ID: 0000-0003-1538-2112

Prof. Dr. İlky ÖZDEMİR

Karadeniz Teknik Üniversitesi

ORC-ID: 0000-0002-9501-9147

Özet

Kentlerdeki yaşamın ekonomik, sosyal ve kültürel açıdan hızla ilerlemesi insanları kırsaldan kente göç etmeye yöneltmiş, kırsal alanlarda kültürün biçimlendiği özgün mimari miras yok olma tehlikesiyle karşı karşıya kalmıştır. Kırsal mirasımıza ait kültürünün sürekliliği açısından bunların tespit ve korunması önem taşımaktadır. Bu çalışmada ana amaç kültürel özelliklerin mekâna nasıl yansıtıldığını kırsal mimari üzerinden araştırmaktır. Araştırmada kırsal yaşamın süregeldiği, 1877 yılında Osmanlı Rus Savaşı sonrası Batum'dan göçen ailelerden oluşan, kendilerine ait kültürü yansıtan Ordu İli, Fatsa İlçesi Kabakdağı Köyü çalışma alanı olarak seçilmiştir. Kendilerini Çveneburi diye tanımlayan Müslüman Gürcüler, kendilerine ait kültürel özellikleri korumakta olup bunları da nesilden nesile aktarmaya çalışmaktadır. Yemek, dil, yapılaşma kültürü ve folklorik oyunları ile özgün bir yere sahiptir. Köye yerleştikten sonra insanların temel geçim kaynağı, küçük ölçekli bitki tarımı ve hayvancılık olmuş olup, kente göç ile tarım faaliyetleri azalmıştır. Çok eski çağlardan beri bağ ve bahçecilik yöre insanı için çok önemli bir uğraş olmuştur. Halkın bu gelenekten dolayı her zaman iki, üç yıllık gıda (insan ve hayvanlar için) depolamayı alışkanlık haline getirdikleri konutlarının yakın çevresinde oluşturdukları depolama alanlarından görülmektedir. Bu insanlar köye yerleşim ile beraber çeşitli işlerin yardımlaşma, dayanışma yoluyla yapmaları köklü geleneklerden biridir. Konutlar hep birlikte imece usulü yapılmıştır. Çalışma kapsamında Kabakdağı Köyünün tarihsel gelişimi incelenmiş, geleneksel konutun röleleri alınarak yapıların mevcut durumu belgelenmiş; kültürel etkilerin iç ve dış mekâna nasıl yansıdığı tartışılmıştır. Yapılan inceleme sonucunda, çoğunlukla iki katlı konutların görüldüğü köyde konutların, iki girişi olduğu katlar arası bağlantı merdiveni olduğu ve istenirse konutların bu bağlantıdan ayrılarak alt kat konut sahiplerinin kullanımı, üst kat ise misafirler için kullanıma uygundur. Ayrıca Orta

Karadeniz Bölgesinde bulunan kırsal mimari yapım tekniğinden farklı olarak ahşap yığma tekniği uygulanmıştır. Ancak bugün 69 konut kalmış olup bunlarında 21 tanesi tescillidir. Geride kalan konutların da özelliklerinin niteliksiz müdahalelerle tehdit altında olduğu tespit edilmiştir. Kültürün kırsal mimariye mekânsal organizasyonda olmasa da iç ve dış mekanlardaki detay çözümlerinde yansıdığı ve bu özgün niteliklerin korunması gerektiği anlaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Kültür, Kırsal miras, Ordu, Çveneburi

BİYO FİLİK TASARIM YAKLAŞIMI BAĞLAMINDA GELENEKSEL KONUTLARIN DEĞERLENDİRİLMESİ

Arş. Gör. Güneş MUTLU AVIŇ

Muş Alparslan Üniversitesi

ORC-ID: 0000-0003-1049-2689

Arş. Gör. Ayşenur COŞKUN

Gazi Üniversitesi

ORC-ID: 0000-0002-8426-2213

Özet

Günümüzde, yaşanan çevresel ve toplumsal problemlerin çözümü için sürdürülebilir tasarım yaklaşımları geliştirilmektedir. Özellikle kentsel alanlarda sınırlı yeşil alanların bulunması, kent sakinleri üzerinde doğaya ve doğanın sunmuş olduğu fiziksel ve ruhsal olumlu etkilere yönelik artan bir ihtiyaç uyandırmaktadır. Bununla birlikte küresel pandemi sürecinin getirmiş olduğu yeni dünya düzeni ile evlerde geçirilen süre artmış ve doğadan kopuş ile yaşanan olumsuzluklar bu ihtiyacın önemini bir kez daha ortaya koymuştur. Bu noktada, insan-doğa arasındaki ilişkinin yeniden kurulması için insanoğlunun doğayla doğuştan gelen biyolojik bağı ve diğer yaşam biçimleriyle ilişki kurma dürtüsü olarak tanımlanan “biyofili” kavramı tasarımcıların dikkatini çekmiştir. Yapılan çalışmalar, doğayla temasın, insanın fiziksel ve zihinsel sağlığında temel bir rol oynadığını göstermektedir. Bu bağlamda insan-doğa ilişkisinin yeniden kurulmasında ve güçlendirilmesinde, iyileştiren mekanlar tasarlamak amacıyla biyofilik tasarım parametreleri geliştirilmiştir.

Bu çalışmada “Doğayla yeniden bağlantı kurarak insanların sağlığını ve esenliğini iyileştirmeye odaklanan çözümlere ulaşmak için yerel mimarinin öğretileri neler olabilir?” sorusundan yola çıkarak yerel mimari konut örneklerinde biyofilik kriterlerin varlığı araştırılmıştır. Buradan hareketle çalışmanın amacı, “Yer”in sağladığı imkanların, fiziksel çevrenin ve kullanıcıların ihtiyaçları doğrultusunda şekillenen yerel konut mimarisinin biyofilik tasarım kriterleri bağlamında incelenmesidir. Bu yapılar üzerinde biyofilik kodların deşifre edilmesinin bugünün mimarisine referans sağlayabileceği düşünülmektedir. Bu çerçevede, öncelikle, biyofilik yaklaşımı üzerine kavramsal bir altlık oluşturmak üzere geliştirilmiş mevcut sınıflandırmalara yer verilmiştir. Daha sonra, alan çalışması için ülkemizin farklı iklim bölgelerini temsil eden geleneksel/yerel mimari örnekleri biyofilik tasarım

parametreleri üzerinden incelenmiştir. Seçilen konutlarda biyofilik bileşenlerinin anlamı araştırılmış ve tartışılmıştır. Elde edilen sonuçlar ışığında, geleneksel mimarinin temel yönlerini biyofilik ilkeler ile yeniden düşünmenin, tasarımcılara, çağdaş, sürdürülebilir ve yaşamı zenginleştiren konutlar tasarlama sürecinde yol göstereceğini söylemek mümkündür.

Anahtar Kelimeler: Biyofilik tasarım, Geleneksel öğreti, Yerel konut, Farklı iklim bölgeleri

KONYA EVLERİNDE AHŞAP SÜSLEMELER VE KOMPOZİSYONLARI

Mimar Emel ŞEN USLU

Konya Karatay Üniversitesi

ORC-ID: 0000-0002-7379-162X

Prof. Dr. Haşim KARPUZ

Konya Karatay Üniversitesi

ORC-ID: 0000-0002-1689-7970

Özet

Konya, Anadolu'nun konut mimarisi bakımından en zengin şehirlerinden birisidir. Geleneksel Konya evleri bu mimari mirasın son örneklerini oluşturmaktadır. Bildirimizin konusu bu evlerin ahşap süsleme uygulamalarının kompozisyon ve motif özelliklerini incelemektir. Araştırmanın amacı Konya merkezinde görülen örnekleri ayrıntılı olarak ele almak Konya evlerinin süsleme programına küçük bir katkı yapmaktır. Araştırmada gözlem ve nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır.

Türk evinde olduğu gibi Konya evlerinde de yerel malzemeler; taş, kerpiç, toprak, ahşap kullanılmış, süslemeler ise ahşap malzeme üzerinde gerçekleştirilmiştir. Evlerin süslemeli mekanları sofa ve odalarıdır. Ahşap süslemeler bu mekanları güzelleştirmiş burada yaşayanlar bu motiflere anlamlar yüklemiştir.

Evlerde değişik teknikler uygulanarak kompozisyon ve motifler oluşturulmuştur. İncelenen örneklerde çakma, ahşap oyma (kabartma ve ajur) geçme ve çivili süsleme tekniklerinin uygulandığı gözlemlenmiştir.

Ahşap süsleme uygulamalarını evlerin şu yüzeyler üzerinde görüyoruz. Dış cephede çakma çitakâri pencere kafeslerinde, ahşap oyma kapı kanadı saçaklarında figürlü süsleme çıkmalarda görülür (Arapoğlu Kosti Evi). İç mekanlarda: Sofa (çiçeklikler, tavan göbekleri, odalar kapı kanatları, çiçeklik ve tavanlarla dolap kapaklarında çivili süsleme ahşapla birlikte kullanılmıştır.

Motifleri gruplandırarak şöyle bir analiz yapabiliriz:

- Geometrik motifler: Değişik yüzeylerde, bordürlerde yer alırlar.
- Bitkisel motifler: Stilize ve natüralist olarak tavan göbeklerinde ve çiçekliklerde karşımıza çıkarlar. Şemse ve hayat ağacı gibi motiflere anlamlar yüklemiştir.

- Figürlü motiflere nadiren yer verilmiştir.

Kompozisyon ve motiflerin çözümlemesinden Avrupa mimarisinin etkilerini de görebiliyoruz.

Sonuç olarak, bu çalışma ile yeterince araştırılmamış Konya evlerinin ahşap süsleme programının bütüncül bir yaklaşımla incelenmesi, analizi ve literatüre kazandırılması amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Ahşap süsleme, Geleneksel Konya evleri, Motifler, Süsleme programı.

“GELENEKSEL” TÜRK EV KÜLTÜRÜNDE SELAMLIK GELENEĞİ

Doç. Dr. Yavuz ARAT

Necmettin Erbakan Üniversitesi

ORC-ID: 0000-0002-9145-2648

Özet

Geleneksel Türk Evi, yüzyıllardır yerleşik topraklarda süregelen kendine özgün mimarisiyle, coğrafi ve iklimsel özelliklerin etkisinin yanısıra insan hayatına eklenmiş birçok kültür birikiminin yanında bölgesel sosyo-ekonomik özellikler ile de, bölge insanın bağlı bulunduğu inanç ekseninde bir yaşam biçimiyle harmanlanarak ortaya çıkmıştır. Nitekim tarihsel süreçte mimariyi oluşturan etkenlerin değişimi, gelişimi ya da başkalaşımıyla biçimsel özellikler farklılaşsa bile plan, cephe ve mekansal donatının zenginleşerek benzer yaklaşımın devamlılığını sağladığı görülmektedir. Bu biçimsel değişim çoklu bir ayrılaşmadan farklı olarak mekansal olarak gelişime dönüştürülmüş, farklı donatımsal niteliklerle de desteklenmiş bir dizi tasarım girdisiyle devamlılığını sürdürmüştür. Sonuçta mekansal benzeşim ya da ayırışım geleneksel olarak varsayılan Türk Evinin mekanlarının ana unsurlarını değiştirmeden, sadece kurgusal manada bir değişim sağlasa da mekan niteliğinin benzer bağlamlarda bile farklılaştığı görülmüştür. Bu durum kültürel çeşitlilik ya da sosyo-ekonomik özellikler ve kullanıcının inanç sistemi ile bağlamdan gelen verilerin farklı mekansal kurgular oluşturmaya sebep olmuştur. Ancak değişmeyen ya da dönüşebilen kurgusal alt yapı her evde benzer nitelikte gözlemlenmiştir. Bununla birlikte Geleneksel Türk Evi bir çok şekillerde ortaya çıkmaktadır. Zira Türk Evi çeşitli şekillere evrilerek dönüşmüş, konut, köşk ve saray yapıları olak üzere küçük-büyük bir çok tipolojiyle oluşturulmuştur. Buradan hareketle benzer nitelik gösteren Türk Ev niteliğindeki yapıların mekansal çeşitlilik benzer okumalara kullanım şeklinin izi sürülerek anlaşılacak, klasik ev tipinde kurgulanan mekan üzerinden örneklendirilme yapılacaktır. Nitekim “Selamlık” odası olarak nitelendirilen oda, Türk Evinin bir odası olarak çeşitli şekillerde görülmektedir. Ancak nitelik anlamında karşıladığı işlev benzerlik gösteren farklı yöresel isimler almış odalar da bulunmaktadır. Bu noktada misafir karşılama ya da evin erkeğinin misafirlerini ağırladığı selamlık odası, Türk evinde benzer şekillerde bulunmaktadır. Bu çalışma kapsamında geleneksel ev niteliğinde olan örneklerden elde edilen “selamlık” niteliğinde ya da benzer nitelikte kullanılan mekanlar tartışılacaktır. Mekanların avlu, hayat ve ev ile ilişkisi sorgulanacak,

mekanın kurduğu ilişkiler kapsamında analizi yapılacaktır. Sonuçta Türk Ev geleneğinde önemli bir yeri olan “selamlık” odasını kavramsal olarak aktarmaktan çok, mekan organizasyonu açısından analiz edilerek söz konusu mekanın anlaşılması sağlanacaktır.

Anahtar Kelimeler: Geleneksel, Mekan, Türk Evi, Mekansal organizasyon, Selamlık

KENTSEL YERLEŞİM MORFOLOJİSİNİN YAPISAL PARAMETRESİNDE KONUTUN KATMANLAŞMA ANALİZİ: YOZGAT KENTPARK ÖRNEĞİ

Öğr. Gör. Dr. Begüm DEMİROĞLU İZGİ

Yozgat Bozok Üniversitesi

ORC-ID: 0000-0002-0571-6572

Arş. Gör. Elif ÖZTÜRK AKSOY

Yozgat Bozok Üniversitesi

ORC-ID: 0000-0003-2944-9779

Öğr. Gör. Ayşegül KOÇ ÜNLÜSOY

Yozgat Bozok Üniversitesi

ORC-ID: 0000-0003-3871-0182

Özet

Çeşitliliği fark etmeksizin canlı varlığının temel gereksinimlerinden biri barınmadır. Bir proteinin hücrede, organın vücutta ya da böceğin toprakta yer etmesi gibi varlık güvenli aidiyetine ihtiyaç duymaktadır. Var oluşun doğal bir süreci olan bu gereksinim aynı zamanda hem kurallı hem de kuralların getirdiği enerjiden kaçınma istemindedir. Fakat doğal ya da yapay müdahale ile doğada oluşturulan barınma mekanları kronolojik akışta gitgide düzenli bir oluşum haline gelmeye başlamıştır. Toplu yaşama geçildikten sonra hem kent hem de kırsal yerleşim içinde bulunduğu çevrenin yapısal dinamiklerinden olan konut biçimleri bölgenin öznel morfolojik parametrelerindedir. Her yerleşim dokusunu oluşturan soyut ve somut yerleşim morfolojisi dinamikleri tinsel nitelikleri ile incelenmelidir. Buna karşın zaman var oldukça tüm bu nitelikler değişim sürekliliğinde kalmaktadır. Değişim her varlık için devinim etkisi yaratmaktadır. Yerleşim bölgesi morfoloji dinamikleri asli kimliklerinin maruz kaldığı değişim etkisine, her maddede olduğu gibi bir tepki göstermektedirler. Varlıksal direnç olan bu tepkiyi her dinamik özelinde ayrı ayrı incelemek mümkündür. Yapılı çevreyi var eden öznel parametrelerden biri olan konut dokularının da buldukları bölge içinde devamlı değişime uğramaları kaçınılmaz olacaktır. Ne var ki değişim sürdürülebilirliğin de ilk adımını oluşturmaktadır. Hiçbir varlık değişmeden zaman-mekan içerisinde kalmaz. Devamlılığını-sürdürülebilirliğini sağlamak ise yine değişim ile mümkün olacaktır. Ancak yine değişimin boyutu ve varlığın tepkisel direnci kimliğinin uyum ya da bozulma sonucunu niteler. Çalışmada kent dokularının kronolojik sürecinde konut yapılarının oluşum-gelişim ve değişim/dönüşüm

süreçleri kentsel entropi, kimlik ve morfolojik katmanlaşma sınırlılıklarına incelenecektir. Bu kapsama örnek olarak yerleşim dokularının zaman-mekan döngüsünde etkilendiği sosyo-ekonomik, kültür, göç, demografi, yapılaşma, kentin hacimsel dolu-boş oranı, sınırlılıklar, çevre-konum ilişkileri Yozgat ilinde bulunan ve hızlı bir “formal” ve “informal” yapısal farklılaşma geçiren “Kentpark ve çevresi” örneklendirilecektir. Bölgenin erişilebilen en eski hava fotoğrafları, haritaları belirli yapısal ve çevresel değişim aralıkları belirlenerek katmanlaşma matrisi analizi çıkarılacaktır. Bilgisayar destekli programlar, fotoğraflar ve grafikler yardımı ile yapılan analizler yapılı çevrenin kent ve bölge kimliğindeki, kentsel silüetteki, ulaşım ağları, hinterlant, sosyal-demografik süreci ve kent morfolojisi parametrelerindeki değişim/dönüşüm sürecini okumayı ve gelecek süreç için olabildiğince öngörülü öneri ve tahminler çıkarmayı amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Kentsel entropi, Morfoloji, Zaman-mekan, Kentsel direnç, Katmanlaşma

WHERE THE PAST MEETS THE FUTURE: EXPLORING THE SOCIO-SPATIAL EVOLUTION OF RESIDENTIAL AREAS IN THE MEDINA OF TUNIS

Ph. D. St. Yasmine TIRA

Istanbul Technical University

ORC-ID: 0000-0001-6259-1211

Prof. Dr. Handan TÜRKOĞLU

Istanbul Technical University

ORC-ID: 0000-0002-1228-1239

Abstract

Managing the pressures of urban growth has always presented a major challenge for policymakers, practitioners, and academic researchers in the heritage conservation field. Cities strengthened their grip on global society and globalized urban trends. This had a direct effect on residential areas of old inner cities. Thereby, city centers embracing monumental civic space with inherent social meaning are seeing their historic areas continually produced and reproduced. One such example of historic city center that saw its residential space mutating is the Medina of Tunis which is also a UNESCO world heritage site.

This research article traces the challenges faced by the Medina of Tunis from the Ottomanization, to the post-colonization until the post-revolution period. It does so by evaluating the housing policy, and the housing rehabilitation projects in the Medina of Tunis. In this context, this research examines the socio-cultural challenges faced by heritage conservationists in trying to preserve the identity of the Medina's urban fabric while adopting new uses of the space. Empirically, the research is grounded in the Medina of Tunis which is an iconic North African Mediterranean context. Ultimately, this theoretical study evaluates the challenges faced to rehabilitate and reuse the old housing derelicts of the Medina while shaping the past of a generation.

From this overarching aim flow one main objective, i.e. to unravel the role of social housing's upgrading in putting the past into the future of the Medina of Tunis. The time scale is from the end of the 20th century until the pre-revolution of 2011. As a methodology, this paper uses empirical research followed by a case study exploration. It concludes that the immersion into the past and the authenticity preservation in the case of the Medina of Tunis is not only an adoption of traditional

architectural appearance. It is rather the creation of stable links between the past and the present. Also important in this regard is the search for harmonious combinations between the modern requirements of comfort and the conservation requirements of identity and collective memory communication.

Keywords: Heritage conservation, Rehabilitation, Residential space, Socio-cultural evolution, Housing policy, Identity

MİMARİ TASARIM SÜRECİNDE KONUT, EV VE KÜLTÜR İLİŞKİSİ

Dr. Hande ASAR

Ondokuz Mayıs Üniversitesi

ORC-ID: 0000-0003-3201-3204

Özet

Ev, sosyal bir varlık olan insanın yalnızca barınma ihtiyacını karşılayan bir yer olmanın ötesine geçebildiği an'larda açığa çıkan bir kavramdır. Bir ev tasarlamak ise olası yaşam senaryolarına farklı açılardan cevap verebilmeye işaret etmesi bağlamında ilişkisel düşünebilmeyi gerektirir. Bu anlamda mimarın, kullanıcının sosyal ve kültürel durumu, aile yapısı ve yaşam biçimi gibi çeşitli kişisel olguları gözeterek tasarladığı konut, yalnızca barınma nosyonuna dayanmadığı noktalarda bir ev'e dönüşebilir. Dolayısıyla konut ve ev arasında açılan bu kavramsal yarıklık, mimari tasarım sürecinin kimi hassasiyetler üzerinden gerçekleştirilmesi gerekliliğinin altını çizer. Bu noktada bağlam ile ilişki kurabilen, kullanıcının isteklerini, ihtiyaçlarını, sosyal ve kültürel yapısını göz önünde bulunduran ya da esneklik, kullanıcı deneyimi gibi olgulardan yararlanan tasarım yaklaşımları konutun eve dönüşme sürecine katkıda bulunabilir. Böylece konut ile kurulan ilişkide kültür önemli bir rol oynamaya başlar. Çünkü kültür, yaşam biçimlerinin aktarıldığı ve hem tasarımı şekillendiren hem de tasarım tarafından şekillenen karşılıklı bir ilişkisellik halidir. Çalışma kapsamında ise kültür, ilgili yazından faydalanılarak bağlam ve yaşam ile kurulan ilişki üzerinden ele alınmış, bir şeye ya da yere ait olma halleri üzerinden değerlendirilmiştir. Bu bağlamda kültür, hem kültürü oluşturan hem de kültürden etkilenecek her seferinde yeniden oluş(turul)an bir olgu olarak ev ve konut arasında kurulan ilişki biçimleri, mimari tasarım sürecine katkı sağlayan etmenler üzerinden tartışılmıştır. Çalışma nitel araştırma yöntemi ile yürütülmüş, bunun için kavramsal model üzerinden yapı okuması ve mekân analizi tekniği kullanılmıştır. Kavramsal model, Rapoport'un (1998) "Konut tasarımında kültürün kullanımı" isimli çalışmasından ve Werner ve ark.'nın (1985) evi tartıştıkları "çevre-zaman-insan" kavramlarından faydalanılarak oluşturulmuştur. Model aracılığıyla Kotaro Anzai'nin House in Itsuura yapısı okunmuş ve mekân analizi yapılmıştır. Yapı, geleneksel Japon mimarisinin atmosferik yaklaşımından izler barındırdığı ve bu izlerin modern bir yansımaları görünür kıldığı için örneklem olarak seçilmiştir. Konut-ev-kültür ilişkisi mimari tasarım sürecinin izi sürülerek ele alındığı ve yine bu ilişki bağlamdan detaya farklı ölçeklerde tartışıldığı için çalışmanın ilgili yazına katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Ev, Konut, Kültür, Mimari tasarım süreci.

SANAT KAVRAMININ MİMARİ EĞİTİMDEKİ YANSIMALARININ KONUT TASARIMI ÜZERİNDEN OKUNMASI

Öğr. Gör. Tuğba ÖZDEMİR ERDOĞAN

Yozgat Bozok Üniversitesi

ORC-ID: 0000-0003-3667-0754

Doç. Dr. Bilgehan YILMAZ ÇAKMAK

Konya Teknik Üniversitesi

ORC-ID: 0000-0003-4199-0648

Özet

Dünya'nın her ülkesinde ve ülkemizde 20.yy. sonlarına doğru hız kazanan teknolojik hareketlilik, oluşturduğu yeni alanlar ve gelişimiyle kültür, sanat, eğitim vb. alanlardan mimarlık alanına kadar tüm dikkatleri üzerine çekmektedir. Mimarlık alanı çok yönlü, tüm yönleriyle sürekli değişime ve gelişime açık, diğer alanlarla bağlantılı hareketli bir meslektir. Teknolojinin bu denli gelişimi ve dijitalleşme çağına geçiş ile birlikte mimarlık eğitimi ve pratiği de her alanda olduğu gibi bu durumdan etkilenmiştir. Teknolojinin insanları, nesnelere, mekanları vb. bu denli etkisine aldığı, tükettiği, monotonlaştırdığı bu yapay çağda, mevcut mimarlık pratiği ve eğitimi kapsamında mimarlık sorunları ortaya çıkmaktadır. Bu sorunların en başında hayal edilebilen projelerin, nesnelere, ürünlerin ifade edilme ve yorumlanma noktasında sekteye uğraması karşımıza çıkmaktadır. Bu noktada hayal gücünün ve yaratıcılığın geliştirilmesi hususunda sanat kavramı günümüzde önem kazanmaktadır. Mimarlık ve sanat birlikteliğinin misyonu, günümüzde yepyeni bir boyut kazanarak, kendini çağın gerekliliklerine uyarlamak, değişime ve gelişime uyum sağlamak ve topluma yenilikçi, entelektüel, özgün, yaratıcı mimarların yetiştirilmesine katkı sağlamak olarak ifade edilmektedir. Tüm bunlar çerçevesinde mimarlık eğitiminde sanat kavramının müfredattaki yerinin, nerede ne şekilde kullanıldığının sorgulanması ve yetkinlikler kapsamında değerlendirilmesi gereksinimi ortaya çıkmaktadır. Bu bağlamda sanat kavramının müfredattaki yeri, önemi ve hacmine ışık tutabilmek amacıyla, sanatın nicel ve nitel özelliklerini ortaya koymak hedeflenmiştir. Çalışmanın ilk aşamasında Necmettin Erbakan Üniversitesi, Konya Teknik Üniversitesi, Yozgat Bozok Üniversitesi mimarlık müfredatlarında; sanat derslerinin adedi, saati, yıllara göre dağılımları nicel yöntemlerle karşılaştırmalı olarak incelenip, YÖK (Yükseköğretim Kurulu), MİAK (Mimarlık Eğitimi Akreditasyon Derneği), SATEAD (Sanat ve Tasarım Eğitimi

Değerlendirme ve Akreditasyon Derneği) yeterli kriterleri kapsamında değerlendirilmektedir. Çalışmanın ikinci aşamasında; sanat dersi analizi yapılan üç üniversitenin mimari proje gruplarında çalışılmış ve en yüksek notu almış 3 müstakil konut projesi seçilerek, bu projelerin tasarım ilke ve elemanları, mekan ve çevre ilişkileri karşılaştırılarak sanatsal anlamda sonuç ürünlerinde farklılaşmanın olup olmadığı ortaya konulmaktadır. Bu çalışma ile mimarlık eğitim müfredatında sanat dersleri yoğunluğunun, öğrenci projelerine yansımalarıyla ilgili çıkarımlarda bulunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Mimarlık eğitimi, Sanat, Konut tasarımı

APARTMENT BLOCKS HAVING COURTYARDS IN THE 19TH CENTURY OF PARIS: HAUSSMANNIAN ARCHITECTURE

Assist. Prof. Z. Gözde KUTLU

Istanbul Medipol University

ORC-ID: 0000-0001-5210-917X

Abstract

The apartment blocks having courtyards in Paris emerged as a result of Paris project carried out by Haussmann in the 19th century. Georges-Eugène Haussmann, also known as Baron Haussmann, who carried out the works of arranging Paris between 1853-1870, had wide powers and was commissioned by Napoleon III who was interested in architecture. He wanted to open new roads in Paris, to build a sewage system and to change the city in terms of urbanism. After the industrial revolution, the French emperor gave this task to Haussmann with the intention of making Paris suitable for the requirements of the era. While conducting this project, Napoleon III ordered Haussmann to make arrangements related to create some city squares and to make reforms in the city. As a result, Haussmann applied a network of boulevards, parks and squares over the existing urban fabric of Paris and his work led creation of modern Paris. Haussmann also oversaw the construction of a sewer and freshwater system, with massive underground reservoirs. However, during his work thousands of low-income Parisians were forced out of their homes and relocated to the Paris suburbs. Neighbourhoods that had existed for hundreds of years were destroyed by the new, broad boulevards. On the other hand, wide boulevards were plowed through existing neighbourhoods, displacing the residents and uniform five-storey apartment buildings were constructed. The facade is an important element of the Haussmann style. Height, ranging from 12 to 20 meters, must also be proportional to the width of the road without exceed 6 storeys. These housing are called “Haussmannian” style building.

This study comprehends the meaning and the historical evolution of “courtyard” starting from the ancient Roman period that become the centre of domestic life having a rain pool or “*impluvium*” in the middle, as well as explaining the Haussmann style of apartment blocks having courtyard in Paris in the 19th century.

Keywords: Courtyard, City history, Paris, 19th century, Haussmannian architecture

1940 SONRASI SAMSUN KENTSEL MORFOLOJİSİNDE ETKEN UNSUR OLARAK KOOPERATİF EVLERİ

Dr. Öğr. Üyesi Hasan Tahsin SELÇUK

19 Mayıs Üniversitesi

ORC-ID: 0000-0003-2950-7625

Mimar, Şehir Plancısı Embiya SANCAK

19 Mayıs Üniversitesi

Özet

Cumhuriyetin kuruluşu ile başlayan süreçte devlet bürokrasisinin tesis edilmesi ve yeni kurumlar ile birlikte kamu memurlarının atanmaları kent merkezlerinde memur kesimin konut talebini doğurdu. II. Dünya savaşı sürecinde ülkedeki konut imalatının yavaşlaması nedeniyle 1950'lerde konut sıkıntısı ülkenin en öncelikli gündemi oldu.

Samsun şehir merkezinin büyümesi ve gelişimi 1960 yılına kadarki dönemde mevcut kamu yapıları çevresindeki kooperatif yapıları ile biçimlenmiş, sonrasında ise güneye ve doğu-batı aksında koy bandında kentsel yerleşim planlanmıştır. Kentin imar planı 1942 yılında elde edilmesine karşı ancak 1960 yılında bakanlık tarafından hazırlanan imar planı uygulanmıştır. Plan öncesinde kentte bulunan kamu kurumlarının (DSİ, Karayolları, Tekel ve hastane,...) personeli, çalıştıkları kurum binalarının yakın çevresinde, kurdukları konut kooperatifleri ile konut sorunlarına ilişkin girişimlerde bulunmuşlardır. Bu kooperatif evlerinin, kentin demografik ve morfolojik biçimlenmesine önemli etkisi oldu.

Samsun, kara ve demir yolları ile iç-Anadolu'nun Karadeniz ile bağlandığı önemli bir ticaret ve liman kentidir. 1950 sonrasında Samsun kent merkezinde konut arzındaki kısıtlılık ve 1950'li yıllardan itibaren bölgenin ulaşım ve ticarî merkezi olması dolayısıyla göç almaya başlamasıyla, Türkiye'nin ekonomik ve sosyal gelişmişlik bakımından ilk 10 şehirden biri haline gelmiştir. 1950 yılı genel nüfus sayımında Samsun şehir nüfusu 44.000 iken, 1970 sayımında nüfus 134.000'e çıkmıştır.

Samsun, kamu kurumlarının bölge müdürlüklerinin bulunduğu önemli bir merkezdir. Dolayısıyla Karayolları bölge müdürlüğünde çalışmakta olan teknik personelin öncü olarak başlattığı ardından diğer bölge müdürlüğü personellerinin kurduğu ve sonraki yıllarda hastane personellerinin ve işçi sendikalarının kurduğu konut kooperatifleri ile

kentte konut sorunu hafifletilirken belirtilen dönemde kentin bir imar planı olmaması dolayısı ile belediye onayı ile kamu kurumları çevresinde çalışanlarının kurmuş oldukları kooperatif evleri ile oluşan mahalleler doğdu.

Samsun'da ilk olarak 1954 yılında Karayolları bölge müdürlüğü yerleşim alanı etrafında kurulan 56 evler konut yapı kooperatifini günümüzde de Samsun'un en gözde semtlerinden olan 56 evler mahallesinin ilk çekirdeğini oluşturmuştur. 1956 yılında Karayolları işçileri tarafından kurulan 66 evler, kent merkezinden o dönem için görece uzakta kentin güneye tırmanan yamacında bir mesire alanında kuruldu. 1958 yılında Tekel işçileri tarafından kurulan Tekel işçileri yapı kooperatifi, 82 adet tek katlı konutun Sosyal Sigortalar Hastanesi yanında bulunan arsada yapımı ile günümüzde İşçi evleri olarak bilinen mahallenin ilk nüvesini oluşturmuştur. Yine aynı yıllarda belediye işçileri tarafından kurulan konut kooperatifi ile 16 adet konut, yine bir işçi kooperatifi olarak kurulan 88 evler yapı kooperatifi kentin imar öncesi kurulan; kentsel morfolojinin biçimlenmesi ve mekânda sosyal – ekonomik ayrışmanın biçimlendiği ilk yerleşimlerdir. Bu yerleşimlerin tarihi henüz yazılmamıştır. Bu nedenle konuyu kentte mekânsal dağılım ve kent morfolojisi bakımından bu örnek yapı kooperatifleri üzerinden irdelenecektir.

Anahtar Kelimeler: Konut kooperatifleri, Kentsel morfoloji, Mekânsal ayrışma, Samsun

19. YÜZYIL SONU- 20. YÜZYIL BAŞINDA İSTANBUL'DA APARTMAN TİPİ KONUTLARIN GELİŞİMLERİNİN VE NEDENLERİNİN İRDELENMESİ

Yüksek Mimar Şeyma DUMAN GÜLTEPE

Karadeniz Teknik Üniversitesi

ORC-ID: 0000-0003-4175-0273

Özet

Tanzimat Fermanı, batının etkisinde kalan Osmanlı Devleti tarafından ilan edilen ve “batılılaşma” fikrinin toplumda ortaya çıkmasını etkileyen önemli bir gelişmedir. Gelecek kurgusunu batı odaklı kurma fikri ile ortaya çıkan Tanzimat Devri'nin başlaması ve ilerlemesi ile kırsal kesimden kentlere büyük göç dalgaları olmuş, nüfus artışı kentleşmeyi değiştirmiş ve mevcut konut stoku yetersiz kalmıştır. Kentlerin ve kullanıcıların istekleri doğrultusunda yeni birtakım mimari gelişmeler ve yeni yapım teknikleri ortaya çıkmış, bunlar da mimarlık alanında çok hızlı ilerlemelerin kaydedilmesine olanak sağlamıştır.

Bu hareketler sonucu yaşanan gelişmelerin Osmanlı Devleti'ne yansımaları en uygun şekilde dönemin başkenti İstanbul'a bakılarak anlaşılacağı için araştırma konusu İstanbul'daki değişen konut yapılarını, daha özelde ise apartman tipi konut yapılarını kapsamaktadır. Birçok ailenin bir arada yaşadığı konutlar olan apartmanlar, geleneksel Osmanlı evinin gelişim süreci içinde ciddi bir kopuşun örnekleri olarak görülmektedir. Apartman konut tipi, çok katlı, kıvrımlı ve dar sokaklarda, çoğunlukla sokağa yönlendirilmiş giriş kapısı ile 19. Yüzyıl geleneksel konut tipolojilerinden farklıdır. Osmanlı'da, daha özelde İstanbul'da beliren ilk apartmanlar bilinen ve genellikle araştırmacılar tarafından kabul edilen anlayışa göre batı mimarisinden model alınarak aktarılmıştır.

Birçok kültürün bir arada yaşadığı İstanbul'da yüzyıllar içerisinde süregelen yaşam biçimlerinin farklılığını yansıtan zengin bir konut birikimi olduğu görülmektedir. Bunun yanında apartmanların ilk örneklerinin kurgulandığı 19. yüzyılın ikinci yarısının, kent ve mekân algısında değişimlerin yaşandığı, yaşam biçimlerinde ilginç dönüşümlerin izlendiği bir süreç olduğu düşünüldüğünde, bu konut yapılarının daha detaylı bir inceleme gerektirdiği düşünülmektedir.

Apartman tipi konutun getirdiği yaşam biçimlerine Osmanlı toplumunun sağladığı uyumun araştırılması çalışmanın amaçlarından

birini oluşturmaktadır. Bu yeni tipolojinin dönüştürdüğü yaşam pratiğine hangi süreçlerden geçilerek adapte olunduğu ve apartmanların Osmanlı konut kültürünün nasıl bir parçası olduğunun araştırılması, çalışma kapsamında irdelenmek istenmiştir.

Araştırmanın temel amacı günümüzde sık rastlanan, İstanbul'un değişim ve dönüşümlerinde etkili olan apartman tipi konutların ülkemizdeki oluşum ve gelişim nedenlerinin irdelenmesidir. 19. Yüzyılın son yarısından itibaren ortaya çıkan bu yapıların belirlenen dönem içerisinde ve sonrasındaki değişimleri araştırılmak istenmiştir.

Araştırmanın içeriğine bağlı olarak bu yeni konut tipinin gelişim nedenlerinin anlaşılabilmesi için ilk önce Osmanlı'nın son dönemi ile erken Cumhuriyet döneminde değişen konut kültürü; buna bağlı olarak bu tarihlerde gelişen sosyokültürel, ekonomik ve politik gelişmelerin aktarılması gerekli görülmektedir. Araştırma literatür taramasının özetinin ardından, içerik okuması yöntemiyle oluşturulmuştur. Kullanılan bu yöntem ile İstanbul'daki konut kültürü değişimi bölgelere ayrılarak incelenmiş, bu alanların fiziksel ve sosyo-kültürel değişimleri incelenmiştir. Ardından araştırmacı tarafından katalog taraması yapılarak belli başlı apartman örneklerine yer verilmiştir. Katalogta yer alan apartman yapılarının seçilme kriterleri günümüze ulaşmış olmaları, hakkında enformasyon toplanabilmiş olunması ve haritalarda tespit edilebilmeleridir. Araştırmanın son aşamasında oluşturulan katalogtaki yapılar değerlendirilmiş, ardından ortaya çıkan bulgular aktarılmıştır. Daha sonra genel bir değerlendirme yapılarak araştırma sonuçlandırılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Konut tipolojileri, İstanbul'da konut, Apartman tipi konut, Geç Osmanlı-Erken Cumhuriyet dönemi

KONUT TASARIMINDA KÜLTÜREL ETKENLERİN ESKİ VE YENİ MARDİN KONUTU ÖRNEĞİNDE BİR ANALİZİ

Doç. Dr. Can KARAGÜLLE

Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi

ORC-ID: 0000-0003-1732-4178

Özet

Konut yapıları ve alanlarının tasarımı/planlanması sırasında buralarda barınacak insanların arasındaki kültürel ilişkiler, bilinçli veya bilinçsiz olarak, imar mevzuatı, yüklenici kararları ve tasarımcılar tarafından önceden biçimlendirilmiş olmaktadır. Günümüzde, konut alanlarının tasarımı sürecinde verilen kararlar çoğu kez o konutları kullanacak insanların sahip olduğu yerel kültürel özellikler ile değil, yaşam biçimine ilişkin evrensel normlar ile verilmekte ve o bölgedeki kültürel ilişkiler de tanımlanmış olmaktadır. Diğer yandan, yerel kültürel özelliklerin dikkate alındığı savunulan bazı konut projelerinde ise kültürel olgular belirlenirken makro ölçekte yapılan genel-geçer kabuller ve bu konuda geçmişte yapılan ancak çoğu kez hiçbir bilimsel bir çalışmaya dayanmayan sübjektif, yüzeysel gözlemler ile oluşturulmuş yayınlar başvuru kaynağı olabilmektedir. Bu konuda kamu sektörünün “geleneksel mimarinin güncel koşullara uyarlanıp tekrar kullanımı” sloganı ile yarışma ve tip proje üretimi şeklindeki çalışmaları zaman zaman gündeme gelmektedir. Ancak bu yolla elde edilen “tip” projeler belirli bir “yer” e göre planlanmadığından savduklarının aksine daha başta kültürel verilerin oluşumunda etkili olan doğal verilerin kullanımını dışlamaktadırlar. Gelecek nesillerin yaşam biçimlerini tehdit eden böyle bir sonuçla karşılaşmamak için, kültürel verilerin bilimsel yöntemlerle elde edilmiş doğru yöntemlerle elde edilerek tasarıma veri aktarması gerekmektedir. Böylesine önemli bir sorun karşısında konut tasarımında etkili olan yerel verilerin bilimsel bir yolla ortaya çıkarılmasını da içeren bir doktora tezi çalışması 2009 yılında İTÜ’de gerçekleştirilmiştir. Yerel verilerin özellikle kent dokusu oluşturmasındaki belirleyiciliği nedeniyle en iyi örneklerden biri olarak gösterilen Mardin yerleşimi, çalışma konusu olarak belirlenmiştir. Bu çalışma ile Mardin evlerinin ve kent dokusunun tasarımında etkili olan yerel verilerin bilimsel bir yöntem kullanarak ortaya çıkarılması hedeflenmiştir. Tez kapsamında yapılan alan çalışmasında geleneksel Mardin evleri ve yeni Mardin konutunun tek konut ve yerleşim ölçeğinde karşılaştırmasına dayanan bilimsel bir yöntem kullanılmıştır. Mardin’de her iki konutu da kullanarak yaşam

deneyimine sahip olan konut kullanıcıları ile yapılan detaylı görüşmeler çalışmanın özünü oluşturmuştur. Bu kullanıcıların geleneksel ve yeni konuttaki yaşamları sorgulanmış ve her iki konuta ait deneyimleri elde edilmiştir. Yapılan alan çalışmasında, yerel verilerle oluşan geleneksel ve modern konut; *kentsel mekân kurgusu*; *mekân organizasyonu ve biçimlenme*; *fiziksel çevre konforu*; *kültürel konfor*; *estetik boyut / plastik etki/üslup olarak* beş başlık altında karşılaştırılmıştır. Çalışma, Mardin'de hem geleneksel ve hem de yeni konut deneyimine sahip konut kullanıcılarının *ev alırken belirttikleri öncelikleri*, *geleneksel ve yeni konuttaki saptanan kültürel etkenleri*, *geleneksel ve yeni yerleşimdeki komşuluk ilişkileri*, *kullanıcıların genel mutluluk düzeyleri ve mekan tercihleri* tespit edilerek kültürel veriler bakımından bölgeye uyumlu nasıl bir konut tipolojisine ve yerleşim dokusuna sahip tasarım yapılması gerektiği konusunda önemli ipuçları vermiştir.

Anahtar Kelimeler: Geleneksel konut, Kültürel etkenler, Mardin evi, Konut tasarımında yerel veriler

MİMESİS-MİMARLIK İLİŞKİSİ ÜZERİNDEN ÜRETİLEN KÜLTÜREL TEORİLER: MEKAN-KÜLTÜR İKİLEMİNİ DOĞA ÜZERİNDEN MEŞRULAŞTIRAN MESKEN

Arş. Gör. Feyza TOPÇUOĞLU

Orta Doğu Teknik Üniversitesi

ORC-ID: 0000-0002-5690-205X

Özet

Mimarlık, kültürü kendi disiplini ile birleştirerek sosyo-kültürel boyutta kendini ve kültürü doğanın üzerine kurularak ve kopararak meşrulaştırmaya çalışır. Bu meşrutiyet mimarlık disiplinindeki tarihsel süreç içerisinde karmaşık bir döngü içerisinde temsil edilir ve, yapı çevrenin insan eylemleri ile inşaa edilmesiyle vücut bulur. Bu çalışma, taklit, kopya, benzerlik ve farklılık gibi pek çok kavramı kapsayan mimesis-mimarlık ilişkisi bağlamında doğa / kültür çatışmasını irdelemekte ve sorunsallığını dile getirmektedir. Bu araştırma mimesis üzerine kurulmuş ve ortaya atılmış ifade ve söylemler aracılığıyla mimesisin yalnız doğayı arayüz olarak işlevlendirilmesi değil, aynı zamanda kültürel bağlamda ortaya çıkan biçim ve geleneklerle mimariyi etkileyen yapay ve dengeli bir düzen oluşturduğunu savunmaktadır. Böylece kültürün mekansal aracılığı, ilkel mimarlığın ve mimarının kökenlerinden gelerek doğanın kültürel yeniden değerlendirmesini temsil eden ilkel kulübede üzerinden incelenmektedir. İlk olarak çalışmada Vitruvius'un antik dönemde mesken olarak ele aldığı ilkel kulübenin, 18. yüzyılda Marc-Antoine Laugier ve Jean Nicolas Louis Durand'ın ve 19. yüzyılda Gottfried Semper'in bakış açılarına ve kurgularına göre yeniden şekillenmesi konu edilmektedir.. Mimarlığın temelleri doğadan gelen basitlik, sağlamlık, düzenlilik ve simetri normlarının manevrasıyla, içerisinde sosyo-kültürel bir ekonominin döndüğü ilkel kabinlerden, anıtsallık ve süslemenin ön plana çıktığı mimari elemanların toprak yığını üzerinde çevrelenip, bütün bu oluşumu korumak adına üst örtünün getirildiği ve zenginleştiği konut kavramına doğru evcilleştirilir. Özne ve nesne (doğa/kültür) arasındaki antitezin ötesine geçen mimesis modern dönem ve sonrasında antikiteden farklılaşmıştır. Çalışma geliştirilen mimesis histografisi, ilkel kulübelerin gelişimindeki mütevazı başlangıçları daha sonraki bir aşamaya eklemleyerek oldukça karmaşık mekan yaratma bilincine ışık tutmaktadır. Mimesis, doğanın kültürel olarak yeniden değerlendirilmesi altında doğayı yapı sökümü uğratacak bir tür nesne ve ontolojik gerçeklik olarak ele alınarak 21. yüzyıla kadar gelişen mimari

pratiği yeniden dűşündürür ve kurgulanan paradigmaları ön plana çıkarır. Bu alışma, tipik bir model olarak eleştirel bir nesne haline gelen ilkel kulübenin mimesis üzerinden mimarlık disiplinindeki varoluşunun teorik kuram ve söylemler ile birlikte literatürde yeniden yorumlanması sonucunda, dođa-kültür diyalektiği içerisinde doğadan öte bir kültür verisi olduğu kanıksamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Doğa, Kültür, Mimesis, İlkel kulübe, Köken, Özne, Nesne

GÜNÜMÜZ KOŞULLARINDA BARINMA KÜLTÜRÜ VE TÜKETİM KAVRAMININ MEKÂN KURGUSUNA ETKİSİ

Dr. Öğr. Üyesi Orkunt TURGAY

İstanbul Galata Üniversitesi

ORC-ID: 0000-0001-7675-1992

Özet

Tarihi süreçte her toplum yaşanan gelişmelerden etkilenmiş ve bunun doğrultusunda farklı eğilimlere yönelmiştir. Bu gelişmelerden en çok etkilenen ve toplum biliminin önemli kavramlarından birisi de kültürdür. Kültür kelimesinin ortaya çıkışına yönelik görüşler kelimenin tarımla ilgili kök anlamı üzerinde birleşmektedir. Kültür, toplumların kendileri için faydalı bir amaca ulaşma yolunda gösterdikleri çabaların ve bu çabalar sonucu ürettikleri tüm ürünlerin evrensel adı olarak kullanılmıştır. Bu kullanımıyla kültür tarihsel olmasının yanı sıra doğanın ortaya koyduklarını kendi amaçları doğrultusunda değiştiren geliştiren ve bu sayede yakın çevresini biçimlendiren faktör olarak insanı ön plana çıkarmaktadır. Değişen yaşam koşulları ve gelişen teknoloji ile birlikte insanın en temel ihtiyacı olan barınma ve barınma kültürü de özellikle mekânsal kurgu çerçevesinde ele alınarak farklı parametreler ışığında geçmişten günümüze değişip gelişerek sürekli olarak dönüşmektedir. Bu dönüşüm irdelendiğinde mekân kurgusu kadar bireylerin gündelik yaşantılarını etkileyen çeşitli parametrelerin de önemi ortaya çıkmaktadır. Bunların en başında sosyo-kültürel ve sosyo-ekonomik dinamikler geldiği gibi teknolojinin de baskın etkileri göz ardı edilemez. Barınma denilince kullanıcı gereksinimleri doğrultusunda mekanların ayrılmaz bir parçası olan donatı elemanları ve mobilyaların da barınma üslubu, kültürü içerisinde nasıl etkilenip değiştiğini gözlemek mümkündür. Günümüzde barınma ihtiyaçlarını giderek sadeleşerek küçülme eğiliminde olmasıyla birlikte modülasyon, standardizasyon, esneklik ve değiştirilebilirlik gibi kavramlar mikro iç mekân çözümleri üretme çerçevesinde tasarımcıları yeni sistem arayışlarına yönlendirmiştir. Teknolojik gelişmeler ile birlikte, mikro iç mekân tasarımları kompakt yaşam kavramının gelişmesine katkı sağlamıştır. Böylelikle mekânlar hem form hem de fonksiyon bakımından gelişime açık hale getirilmiştir. Mekanların tüketilebilir bir unsur olarak giderek metalaştığı günümüzde daha esnek çözümlere ve daha küçük mekânlara sahip konutlar ortaya konulmasıyla barınma kültürünün dönüşmesi kaçınılmazdır. Gelecekte barınma kültürünün yalınlaşma

isteğinin artmasıyla birlikte mikro yaşam anlayışının yaygınlaşacağı, bu dönüşme ve yeni sistemlerin geliştirilmesiyle de insanların yaşam birimlerinin esnek kullanıma imkân verebilecek daha nötr mekanlar kurgulanmasının gerekliliği bu çalışmanın temelini oluşturmaktadır. Bu çalışmada, gelecekte barınma kültürünün bir ürünü olarak mekân kavramının tasarım boyutunda daha kompakt olabilmesi adına mobilya ve donatı sistemlerine dair literatürden çeşitli örnekler verilerek bu konuda değerlendirme yapılması öngörülmektedir. Bu sayede barınma kültürünün giderek yalınlaşması ile kompakt yaşam birimlerine dikkat çekilmesi ile tasarımcılara farklı bir bakış açısı sağlayacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Mekân, Mekân kurgusu, Barınma kültürü, Tüketim, Teknoloji

REDESIGN WITH TACTICAL URBANISM IN LOST SPACE

MSc Landscape Architect Hande GÜNDEL

İzmir Katip Çelebi University

ORC-ID: 0000-0003-0080-4036

Assoc. Prof. Ayşe KALAYCI ÖNAÇ

İzmir Katip Çelebi University

ORC-ID: 0000-0003-1663-2662

Abstract

Tactical urbanization, one of the newest urban movements, is an approach that comes from urban planning and design principles that prioritize walkability and connection between spaces. It is a form of strategy that contributes to the low-carbon life model at both micro planning and macro planning scale. Spatial designs created on the scale of the neighborhood, which is one of the most basic units of the city, completely affect the lifestyle in the city. Tactical urbanization is one of the pedestrian priority design actions. It is emphasized that the streets should serve all the people of the city, especially the children, not the vehicles. Streets, where traditional children's play designs and neighborhood relations continue, are redesigned with tactical urbanization design tools. If every street and in connection with it, the neighborhood reflects the culture of the city, urban dwellers will begin to preserve this culture and transfer it to future generations. For this reason, it is very important that the streets serve the inhabitants of the city, not vehicles. Tactical urbanization is an action-oriented process in that it reflects the culture of urban dwellers and draws attention to the phenomenon of climate change. The basis of the strategy is the utilization of unused and idle areas and serving the city. The spaces are designed in response to the density of vehicles, as well as to meet the needs of the people of the neighborhood or city. In the scope of the study, the story of the emergence of the tactical urbanization model and which design and planning tools it contains are discussed, and an urban transformation model is described with short-term and long-term planning decisions within the scope of the study.

Keywords: Tactical urbanism, Traditional life style, low carbon life

KRUSCOV DÖNEMİ SOSYAL KONUTLARININ YENİDEN KULLANIMI ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME

Mimar Shukurbay Rustamov

Gazi Üniversitesi

ORC-ID: 0000-0002-9267-3274

Doç. Dr. Hilal Aycı

Gazi Üniversitesi

ORC-ID: 0000-0001-5101-4873

Özet

Günümüzde, hızlı göçlerden kaynaklı var olan sosyal konutların sosyal donatılarının kaybedilmemesi ve yeni ihtiyaçlara cevap verebilmesi için yenilme çalışmalarına ihtiyaç duyulmaktadır. Başka bir deyişle günümüzde sosyal konut ihtiyacı artmaktadır. Bu nedenle de hem yeni sosyal konutların yapılması, hem de daha önceden inşa edilmiş sosyal konutların yeniden kullanılması gündeme gelmektedir. Bu bağlamda Stalin Dönemi sonrasında, Kruscov dönemi Sovyetler Birliğinde sosyal konut yapımı yaygınlaşmıştır. Bu çalışmada, Kruscov döneminde (1950-1970) inşa edilmiş sosyal konutlar ele alınmıştır. Günümüzde faaliyetleri hala sürmekte olan bu sosyal konutlar Sovyetler Birliği etkisinde olan ülke ve kentlerin neredeyse çoğunda yer almaktadır. Bu konutların yenilenmemesi halinde 2030 yılında çoğunlukla yıkıma uğramaları öngörülmektedir. Toplu konutlarda yıkıp yeniden yapılanma ortalama ülke nüfusunun yüzde kırkının evlerinden taşınmasını gerektirecektir ve yeni yapının temin edilmesi için ortalama 50 yıl gerekecektir. Ayrıca Kruscov dönemi sosyal konutları yıkımı kentsel bir doku düzeninin olduğu "Mikro Bölgelerinin" oluşturduğu kentsel ve yeşil dokunun bozulmasına neden olacaktır. Bu sorunun önlenmesi için bu yapıların, nasıl bir yöntemle sürdürülebileceği tartışılmaktadır. Bunun için Kruscov tarihi süreci anlatılarak, Kruscov sosyal konutlarının avantajları ile, dezavantajları tartışılmıştır. Bu yapıların inşası geniş ölçekte, hızlı ve sürekli modellerin değişime uğramasıyla gerçekleşmiştir. Ayrıca, hızlı inşa edildiklerinden dolayı, çok sayıda eksiklikleri bulunmaktadır. Batı ülkelerinden Almanya ve Polonya'da, Türki Cumhuriyet'lerinden biri olan Azerbaycan'da da çok sayıda Kruskov toplu konutları Sovyetler Birliği etkisi olarak inşa edilmiştir. Bu bağlamda, Kruscov dönemi sosyal konutlarının yenileme çalışma örneklerine bakılarak geleceğe dair bir çözüm oluşturmak amaçlanmıştır. Söz konusu, sosyal konut çözümünde artırılabilir konut modelinin tasarımı tartışılmış, 'Eski

üzerine yeni inşa edilmesi' prensipleri incelenmiştir. Böylelikle, Kruscov dönemi sosyal toplu konutlarının sürdürülebilirliği ve yenilenme projelerinin potansiyelleri tartışılmaktadır. Sonuç olarak, çoğunlukla, Kruscov döneminin başlarında inşa edilen serilerin (1950-1960), geri dönüşümlerinin teknik anlamda mümkün olmadığı, yıkılmalarının yapılması gerektiği öngörülmüştür. Fakat büyük bir çoğunluk sağlayan ikinci dönem (1960-1970) sosyal konutların yenileme projeleri üretilmesi potansiyelini taşımaktadır. Bu yapıların sürdürülebilmesi ekonomik, çevresel ve yeni sosyal konut modelinin oluşumu anlamında, çok büyük avantaj sağlayacaktır. Bununla birlikte, kent dokusunun yoğunlaşması önlenerek, yeniden kullanımla bir sosyal toplu konut modeli ortaya konulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Sosyal konut, Sovyet mimarlığı, Konutlarda yeniden kullanım, Sosyal sürdürülebilirlik

MALATYA GELENEKSEL KONUTLARINDAKİ AVLU DÜZENLERİNİN MEKANSAL BAĞLAMDA ANALİZİ: YEŞİLYURT VAKA ÇALIŞMALARI

Dr. Öğr. Üyesi Murat ŞAHİN

Fırat Üniversitesi

ORC-ID: 0000-0001-6733-1136

Arş. Gör. Dr. Gökhan GENÇ

Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi

ORC-ID: 0000-0002-5753-4885

Özet

Kültür-mekân etkileşimi ve biçimlenişinin en belirgin olduğu yapı gruplarının başında geleneksel konutlar gelmektedir. Geleneksel konutlar, inşa edildikleri bölgelerin fiziksel koşullarına göre şekillenen; dönemlerinin mimari üslubunu, yaşanmışlıklarını, sosyo-kültürel ve ekonomik verilerini günümüze aktaran en önemli kültürel miras örneklerindedir. Bu yapıların önemli bir kısmı dönemin ihtiyaçları çerçevesinde genel olarak bir avlu etrafında konumlanmıştır. Kullanıcılar tarafından süreç içerisinde değişen ve şekillenerek dönüşüme uğrayan bu avlu mekânları; topoğrafya, iklim gibi çevresel etmenlerin yanı sıra, döneminin gereksinimleri ve mahremiyet gibi sosyal ve kültürel normlarla biçimlenmişlerdir. Avlu mekânları; mahremiyet ve kültür gibi etmenlerden dolayı yüksek ve masif duvarla dış ortam ile bağlantısını asgari ölçüye indirilirken aynı zamanda dış sofanın konumlanması ve merdivenlerle bağlantısı, zemin kat mekânlarının avluya açılması, dönemin günlük ihtiyaçlarını karşılayan (ocak, taka, niş çeşme) mimari öğelerin konumlandırılması gibi mekânsal varyasyonlarla avlu konut arasında hem fiziksel hem de görsel bağlantıyı ayrıca geçirgenliği en üst seviyeye çıkartmıştır. Bu nedenle geleneksel yapılarda insanların zamanlarının büyük bir kısmını avluda geçirdikleri anlaşılmaktadır. Fakat değişen ihtiyaçlar ve koşullar, hızlı kentleşme, rant gibi sebeplerden dolayı geleneksel konutlar ve özellikle bu konutlardaki avlular; günümüz ihtiyaçlarına ve koşullarına tam anlamıyla karşılık verememekte, bu sebeple atıl kalarak yok olmaya yüz tutmaktadırlar. Bu bağlamda bu çalışmada sosyo-kültürel ve çevresel etkilere göre şekillenerek çeşitlilik ve zenginlik gösteren avlu mekânlarının, geleneksel konut mekânları ile nasıl bir mekânsal etkileşim ve bağlantısının olduğunun ortaya konması amaçlanmıştır. Ayrıca insanların dönemin ihtiyaçlarına göre avluya konumlandığı ocak, taka, niş, çeşme gibi mimari öğeleri irdeleyerek kullanıcı-avlu ilişkisinin ve öneminin vurgulanması hedeflenmiştir.

Çalışma kapsamında Malatya ili Yeşilyurt ilçesinde konumlanan 5 adet geleneksel sivil mimari konut yapısı incelenmiştir. Bu kapsamda ilk olarak konu ile alakalı literatür detaylı bir şekilde taranmış, ardından çalışma kapsamında belirlenen geleneksel konutların avlularını da kapsayan mekânların plan rölöveleri alınmıştır. Mevcut durumu tespit edilen yapıların avlu mekânları plan ve görseller eşliğinde mimari öge ve mekân organizasyonları karşılaştırılmış ve oluşturulan tablolar aracılığı ile sosyo-kültürel ve çevresel etkiler bağlamında analizleri gerçekleştirilmiştir. Sonuç olarak geleneksel konutların bir parçası olan avlu mekânlarının hem kullanıcılar hem de konut için ne kadar önemli ve değerli olduğunu, özgünlüğü bozulmadan korunması gerektiği ve modern ev tasarımlarına ilham kaynağı olabileceği vurgulanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Geleneksel konut, Kültür-Mekân etkileşimi, Avlu, Malatya

GELENEKSEL JAPON KONUT MİMARİSİNDE MEKÂN ANLAYIŞI VE YAŞAM KÜLTÜRÜ

Dr. Fatma Esra GÜLEÇ

Karabük Üniversitesi

ORC-ID: 0000-0002-9034-1516

Özet

“Geleneksel Japon Konut Mimari” tasarımının en önemli karakteristik özelliği; tek katlı olarak tasarlanmış olması ve yapı malzemesi ahşap olan yapılardan oluşmasıdır. Mağara konutları ve taş duvarlar geleneğinden yoksun, yüzölçümünün dörtte üçüne yakını ormanlardan oluşan bir ülke olan Japonya’da, bu tarzın gelişmesi çok doğaldır. Bu sebeple geleneksel yapı sitili, tarih boyunca çok fazla değişme uğramamıştır. Hatta 6. yüzyıl ortalarında Çin ve Kore yarımadasında Budist mimari sitilinin Japonya’ya ulaşması bile bu durumu değiştirmemiştir. Japon mimarisinde ahşap yapının temel özelliği, bina iskeletinin kolon ve kirişlerin birbiri ile ilişkilendirilmesi ile oluşmasıdır. Binanın büyüklüğü veya küçüklüğü önemli değildir. Büyük bir bina söz konusu ise, yapı tek katlı odaların eklenmesi ile yatay ekseninde genişler. Geleneksel mimarilerde büyük ve geniş yapılar söz konusu ise özellikle iç mekânlarında aydınlatma ve hava akımının sağlanması, çözülmesi gereken en önemli problemler olarak görülür. Dolayısıyla böyle yapılar çoğunlukla insan faaliyetleri için doğal uygunlukta olmaz. Uygun hale getirmek için yapay aydınlatma, klima gibi sürekli maliyet ve tüketime yol açan donatılara ihtiyaç duyulur. “Geleneksel Japon Konut Mimarisini”, hem ahşap ve hem de çoğunlukla yarı saydam kâğıt malzeme (Washi) ile yapılan hareketli, sürgülü dış ve iç oda duvarına (Fusuma, Shoji) sahiptir. Bu sayede mimari tasarımda bir yandan akıllıca ışığın ve hava akımının yapının her tarafına nüfuz etmesine izin verilmiştir. Aynı zamanda diğer yandan da iç mekânın planı dışarıya açılarak bir binanın iç kısmını çoğunlukla bahçe ve dış dünya ile bağlantılı hale getirilmesi sağlanmıştır. Böylece iç mekân tasarımı dış mekân tasarımı ile bütünleşmiş, çevreye saygılı, modern tasarımlara da uyumlu, ekolojik, enerji tüketiminin minimize edildiği, geri dönüşüm vizyonlu bir planlama yapılmıştır. Bütün bu sayılan özellikler, Geleneksel Japon Konut Mimarisinde fonksiyonelliğin önemli unsurlarındandır. Mimari unsurlar ve bunlar ile oluşturulan mekân tasarımının ergonomikliği ve işlevselliği sürekli göz önünde tutulmuştur. Yine “Geleneksel Japon Konut Mimari’sinin” bir diğer temel özelliği de büyük ve görkemli çatılara sahip olmasıdır.

Özellikle iklim olarak, yazları çok nemli ve sıcak olan Japonya'da oda ile çatı arasında tavan tercih edilmemiştir. Böylelikle çatının yüksek ve görkemli yapılması ile evin içerisinde yaşayan insanların konfor ve rahatı için de daha elverişli hale getirilmiştir. Çatıya yüklenen anlam da binanın dolayısıyla içerisinde yaşayan kişilerin varlığının sembolik olarak vurgulanması ve temsil edilmesi fonksiyonu da unutulmamıştır. Bu çalışma ile özellikle geleneksel Japon konut mimarisinin ve tasarım anlayışının doğayı ve insanı zorlamayan yaşam kültürünün oluşmasına katkı sağladığı, günümüz insanı için ise, kaynakların sınırlılığı, israfın önüne geçilmesinin gerekliliği, sıfır atık ve İklim değişikliği gibi konularda öğrenilecek çok şeyleri barındırdığı tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Japon konut mimarisi, Japon evi ve yaşam kültürü

GELENEKSEL KONYA EVLERİNDE AVLU VE HALK KÜLTÜRÜNE ETKİSİ

Prof. Dr. Serpil ÖNDER

Selçuk Üniversitesi

ORC-ID: 0000-0002-2222-0173

Arş. Gör. Zehra TOKSÖZLÜ KARACA

KTO Karatay Üniversitesi

ORC-ID: 0000-0002-1868-0521

Özet

Birçok uygarlığın kültür birikimini içinde bulunduran Anadolu'da, zaman içerisinde, insanoğlunun çevresini düzenleme eğilimi ile birlikte, çevreye duyarlı konut tipleri gelişmiş ve konutlarda sadece iç mekanlar değil, konutla bütünleşmiş açık mekanlar, avlular kullanılmaya başlanmıştır.

Bu araştırmada; Geleneksel Konya Evlerinde bulunan, sokaktan sınırlandırılmış, bir yeşil alan ve kültürel bir eylem alanı olma özelliği taşıyan avluların (hayatların) tarihsel gelişimi, mekan kurgusu irdelenmiş, mekan kullanımları kültürel boyutlarıyla ele alınmıştır. Araştırma, geçmiş birikimlerin geleceğe aktarımının önem kazandığı, kişilerin, kentlerin, ulusların kimlik sorunu yaşadığı günümüzde, kültürel faaliyetlerin uygulama alanı bulduğu avluların önemine vurgu yapmayı amaçlamaktadır.

Araştırma kapsamında, avluların yer bulduğu Konya kent dokusundan kısaca bahsedilmiş, avluyu oluşturan mekanlar (mutfak, izbe, hariciye kuyu, örtme, çeraş, havuz) incelenmiş, avluda bulunan bitkisel ve yapısal elemanlar belirlenmiştir. Avlunun kültürel boyutu irdelenmiş, burada gerçekleştirilen etkinliklerin (misafir ağırlama, dinlenme, düğün-kına, çocukların eğitimi, günlük işler, yemek pişirme, kış hazırlıkları vb.) kullanıcıların sosyal yaşamındaki önemi üzerinde durulmuştur.

Araştırmada, yerinde gözlemler ve nitel araştırma yöntemleri kullanılmıştır. Buna bağlı olarak, Konya İl Merkezinde yer alan, mevcut avlulu evlerin bazıları yerinde incelenerek, avlu tasarım ilkeleri belirlenmiş, avluda bulunan yapısal ve bitkisel elemanların envanteri oluşturulmuştur. Bu evlerin vaziyet planı eskizleri incelenmiş, mevcut olmayanları çizilmiştir. Nitel araştırmada, araştırma yöntemine bağlı olarak literatür, yazılı kaynaklar taranmıştır. Ayrıca avluda gerçekleşmiş

kültürel aktivitelerin belirlenmesi amacıyla, kaynak kişilerle mülakatlar yapılmıştır.

Konuyu çözümleyebilmek için Karatay İlçesinde bulunan Nakipoğulları Konağı , Bayraktar Evi, Tömbekilerin Evi ve Selçuklu İlçesinde bulunan Abdullah Dede Evi örnekleri ele alınmıştır. İncelemeler sonucunda çevre şartları ve yaşama kültürlerinin avluların oluşumunda belirleyici olduğu görülmüştür.

Sonuç olarak avlunun, kültürel faaliyetlerin gerçekleştirildiği, kullanıcıların rekreasyonel ihtiyaçlarına cevap veren bir mekan olduğu belirlenmiştir. Bu mekanda/mekan bütününde zaman içinde oluşmuş anlam yüklü hatıralar, insanların belleğinde yer etmiştir. Avlu, geçmişten günümüze kültürel mirasın korunup aktarılmasına da büyük katkılar sağlamıştır. Bu bağlamda geleceğin konutları tasarlanırken bu önemli rolleri üstlenmiş ve uzun yıllar süren deneyimler sonucu biçimlenmiş, çevreye duyarlı avlu çözümlerinin, işlevsel bir tasarım alternatifi olabileceği sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Geleneksel Konya evleri, Avlu, Halk kültürü

KÜLTÜREL DEĞİŞİMİN KONUTTA İÇ MEKÂN ÜZERİNE ETKİLERİ

Dr. Öğr. Üyesi Mustafa KAŞ

KTO. Karatay Üniversitesi

ORC-ID: 0000-0003-3661-6117

Arş. Gör. Gamze TEKİN

KTO. Karatay Üniversitesi

ORC-ID: 0000-0001-8949-1237

Özet

Kültür, insanoğlunun psikolojik, sosyal ve genel yaşamı hakkında maddi manevi değerlerini ortaya koyan bir kavramdır. Değişen ve gelişen yaşam şartlarında insanoğlunun çevresindeki değişimlere rağmen beraberinde getirdiği kültür günlük hayatın büyük bir kısmının geçtiği konut alanı bu değişimin gözlemlendiği mekanlardır. Aynı coğrafyaya sahip bölgelerde görülen farklı kültürel değişimler aynı sosyo-ekonomik şartlara sahip olan kitleler yaratırken bir yandan da günlük hayatın değişmesi ve gelişimle beraber farklı konut kültürleri oluşturmaya başlamıştır. Anadolu' da görülen kırsal mimari ve kırsal konut yerleşmelerine dair çalışmalar yakın zamanlı bir geçmişe sahiptir. Anadolu'da görülen farklı iklim, coğrafi kültür ve değişen gereksinimlere uygun olarak farklı kırsal mimariye sahip konut geleneği oluşmuştur.

Kırsal mimaride doğanın el verdiği şartlar kültür etkileşiminin en sade haliyle gözlemlendiği ve kültür değişiminin konut üzerinde mekânsal örgütlenmede sınırlarını koruduğu mekanlardır.

Bu çalışma kapsamında Kırsal mimari özelliklerine sahip konut tipolojisi açısından kültür ve mekân ilişkisinin irdeleneceği aynı coğrafi bölgede bulunan Konya ili ile Kayseri iline ait iki ayrı konut seçilmiştir. Seçilen bu örnek konutların seçilmesindeki amaç İç Anadolu bölgesi içerisinde kültürel değişimin iç mekândaki yansımalarının açık bir mekân kurgusu ve görülen değişimlerin önemini vurgulamasıdır. Bu çalışmanın amacı seçilen konutların literatürde dâhil olduğu bölgedeki diğer evlerle kültürel değişiminin getirmiş olduğu iç mekân tasarım parametrelerine bağlı kalarak gösterdiği iç mekân kurgusu üzerine etkilerini tespit etmektir. Bu iki konut tipi 'kültürel değişim' bakış açısıyla değerlendirilerek iç mekân kurgusunda göstermiş oldukları yansımalar karşılaştırma yöntemi ile incelenmiştir.

Literatürde bulunan iç mekân kurgusu üzerine yapılan çalışmalarda

örnek olmak amacıyla, yeniden tasarlanan mekânların kırsal mimarinin Türk konut yapısındaki yerinin önemini vurgulayarak kültürel değişimin bu mekânlara ne şekilde yansiyabileceği konusunda örnek olacağı bir çalışmadır.

Bu farklı özellikler gösteren konut tipleri kültürel değişimle ve şehir kültüründen etkilenerek birbirinden farklı hale gelmiş iç mekân kurgusuna sahip olduğu tespit edilmiştir. Araştırma bulgularına bakılarak iç Anadolu özelinde seçilen bu konut tipleri kültür ve mekân ilişkisi üzerinden iç mekân tasarım kriterleri ile yeniden tasarlanan mekânlara kültürel değişimin farklı iç mekân kurgusuna sahip konut tiplerine dönüşebileceği sonuçlarına varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Kırsal mimari, Kültür, Kültürel değişim, Kayseri, Konya

HAREKETİ YAZARKEN MEKÂNI OKUMAK, KISA BELGESEL FİLMLER**Dr. Öğr. Üyesi Özlem DEMİRKAN***KTO, Karatay Üniversitesi*

ORC-ID: 0000-0002-9696-6808

Özet

Sinema sözcüğünün kökeni hareket ve yazma anlamına gelen kinema ve graphein sözcüklerinden türemekte, sinematografi hareketi yazma anlamına gelmektedir. İletişim ve anlatım aracı olmasının yanında kendine özgü bir dile sahiptir. Bir sanat, araştırma aracı aynı zamanda eğitim aracıdır. Propaganda için kullanıldığı gibi eğlence için de kullanılmaktadır. Temel malzemesi görüntüdür. Hareketi yakalaması görüntüleri arda arda dizmesi ile oluşmakta, bu şekilde zamanı kayıt altına almaktadır. Görüntüyü oluşturan çerçeve ve derinlik, ölçek belirli düzenlemeler ve sinemanın sahip olduğu dramatik kurguyu oluşturmaktadır. Bu dramatik kurgunun içinde mekâna ve kişilere pay düşmektedir. Üretimini sağlayan malzemeler ise yönetmen tarafından yönetilmektedir. İzleyicisine inandırıcı hikayeler sunmakta, anlatmak için de varoluşun olmazsa olmazlarından biri olan mekâna ihtiyaç duymaktadır. Mekân da sinemanın belgeleyici özelliklerinden faydalanmaktadır. Mekânı belgeleyen türlerden biri belgesel filmlerdir. Bu çalışma bu arakesitte sinemanın belgeleyiciliğini kullanarak mekân ile ilişkisini sorgulamayı amaçlamaktadır. Alan çalışması dokuz kısa film üzerinden KTO Karatay Üniversitesi Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi İç Mimarlık Bölümü Mimari ve Sinema dersi final ödevlerini kapsamaktadır. Ders kapsamında öncelikle öğrencilere sinemanın tanımı ve tarihi ile ilgili bilgiler verilmiş, sinemayı oluşturan öğeler anlatılmıştır. Örnek filmler üzerinden mekân kullanımı tartışılmış ve kısa film atölyeleri gerçekleştirilmiştir. Final ödevi için de öğrencilerden gruplar oluşturularak başrol oyuncusu mekân olan minimum on dakikalık bir belgesel film çekmeleri istenmiştir. Herhangi kesin bir bağlam ve kavram verilmemiş öğrencilerin tasarımcı yönlerinin sinema ile birleşmesine olanak tanınmıştır. İç mimar adayları olan öğrencilerinin çektikleri kısa filmler senaryo, kurgu, montaj, görüntü, ses gibi teknik-artistik özellikler ile anlam, kavram ve bağlam gibi nitel özellikler bakımından da irdelenmiştir. Görüntüler belirli aralıklar ile sabitlenmiş mekânın renk, doku, donatı özellikleri ve oyuncuların bu öğeleri kullanımlar belirlenmiştir. Mekânın problemleri yönlerine gösterdikleri farkındalıklar ve çözüm önerileri tespit edilmiştir. Bu

bağlamda bu çalışma kesin ve değişmez yargılara ulaşmaktan çok iç mimarlık öğrencilerinin mekânı göstermede bir başka temsiliyet aracı olan sinemada mekânın yansımalarını keşfetmelerini amaçlamaktadır. Öğrencilerin kısa filmlerde mekânı üç boyutlu temsil, belgeleme ve metafor olarak kullandıkları tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Mekân, Sinema, Belgesel

ABD HÜKÜMETİNİN SOĞUK SAVAŞ DÖNEMİNDE NÜKLEER SAVAŞA KARŞI HAZIRLIĞI: KENDİN YAP - SERPİNTİ BARINAKLARI (DIY - FALLOUT SHELTER)

Öğr. Gör. Merve ATMACA ÇETİNKAYA

KTO Karatay Üniversitesi

ORC-ID: 0000-0003-1226-9835

Arş. Gör. Selin KILIÇ DEDE

KTO Karatay Üniversitesi

ORC-ID: 0000-0001-8204-7651

Özet

İkinci Dünya Savaşından sonra, Amerika Birleşik Devletleri'ndeki orta sınıf hızla genişledi, işsizlik düştü ve Birleşik Devletler, nükleer bombaya sahip güçlü tek haline geldi. Ancak bu üstünlük, dört yıl sonra, 1949 yılında Sovyetler Birliği'nin ilk nükleer silahını test etmesiyle sona erdi.

1951'de ortaya çıkan Soğuk Savaş ile dönemin başkanı, nükleer savaş durumunda vatandaşlara koruma sağlamak için Federal Sivil Savunma İdaresi'ni kurdu. Hükümetin göz önünde bulundurduğu seçeneklerden biri, ülkenin her yerinde barınaklar inşa etmektir. Ancak barınak inşa etmek çok pahalı olacağından dönemin hükümeti, vatandaşlara nükleer saldırı durumunda kendilerini korumak için sorumluluk almaları çağrısında bulunuldu.

Hükümet, "sığınak potansiyeli olan tüm kamu binalarını" belirleyerek, 50 milyon Amerikalının en yakın bodruma koşarak nükleer bir savaşta hayatta kalmasını sağlayacak bir yol tasarlıyordu. Kasım 1958'de Good Housekeeping dergisinde "Bir Şükran Günü İçin Korkutucu Bir Mesaj" başlıklı bir yazı yayınlandı. Okuyuculara, bir saldırı durumunda, "tek kurtuluş umudunun gidilecek bir yer olduğunu" söyleyerek, onları evde bir barınak yapmaları ve ücretsiz planlara ulaşmak için de hükümetle iletişime geçmeleri için çağrıda bulunuldu.

Serpinti barınakları, ideolojik olarak yüklü bir ulusal "kendin yap projesi"ne dönüştürülerek, vatandaşların nükleer savaşa hazırlanmasına yardımcı olmak için erişilebilir ve zevkli bir yol olarak görüldü. Kendin yap barınak (DIY shelter) fikrine ilk başlarda halk ilgi gösterdi. Sığınak yapımı için, beton bloklar, hazır harç, ahşap direkler, tahta kaplama ve altı kilo çivi gibi herhangi bir hırdavatçıda bulunabilecek malzemeler yeterli olmuştur. Hatta, yapı malzemeleri perakendecileri veya inşaat

müteahhitlerinin olduğu işletmeler, proje için gereken her şeyi kitler biçiminde sattılar. Ayrıca, 1959 yılında soğuk savaş gerilimleri arttıkça hükümet, bir aile bodrumunda veya kazılmış bir çukurda bir sığınak inşa etmek için adım adım talimatlar sunan bir kitapçık olan “The Family Fallout Shelter”ın 22 milyon kopyasını dağıttı. Sadece Amerikalıların yüzde üçü bu barınakları inşa etse de bu oran milyonlarca insanı temsil ediyordu.

Bu bilgiler ışığında çalışmanın konusunu “Kendin Yap (Do It Yourself - DIY) Serpinti Barınak (Fallout Shelter)”ları oluşturmaktadır. 1950’ler sonrası Sovyet Birliği ile yaşadığı soğuk savaş döneminde nükleer bomba saldırısından korkan ABD hükümeti, halkına barınak inşa etmeleri için çağrıda bulunmuş ve “Serpinti Barınak”ların inşasına dair bilgileri halka dağıtmıştır. Bu çalışmayla dönem içinde yayınlanan yazılı ve görsel çıktılar üzerinden “Kendin Yap - Serpinti Barınak”ları mekansal olarak incelenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Soğuk savaş, Nükleer saldırı, Kendin yap (DIY), Serpinti barınak (fallout shelter)

21. YY. BARINMA EĞİLİMLERİNDE MİNİMALİST BİR YAKLAŞIM: “TINY HOUSE” YAŞAM MODELİ

Yüksek Mimar Cevat ÇEVİRİMLİ

Konya Teknik Üniversitesi

ORC-ID: 0000-0002-2875-773X

Arş. Gör. Begüm AKÖZ ÇEVİRİMLİ

Konya Teknik Üniversitesi

ORC-ID: 0000-0002-0011-8426

Doç. Dr. Bilgehan YILMAZ ÇAKMAK

Konya Teknik Üniversitesi

ORC-ID: 0000-0003-4199-0648

Özet

Barınma, insanın en temel fiziksel gereksinimlerinden biridir. Geçmişten bugüne insanlar barınma gereksinimini karşılamak amacıyla geçici veya kalıcı düzende çeşitli barınma mekânları oluşturmuşlardır. Barınma mekanlarının kullanıcı ihtiyaçları, istekleri ve temel gereklilikler doğrultusunda şekillenmesi ve insanın yaşam tarzını yansıtması, barınmanın fiziksel bir gereklilik olduğu kadar sosyal ve kültürel yönüyle öne çıkan bir olgu olmasını da beraberinde getirmiştir. 21.yy’da ortaya çıkan barınma modellerinden biri de ülkemizde “Küçük Ev” olarak bilinen “Tiny House” dur. Tiny House, genellikle 10 – 30 m2 arasında bir alana sahip, temel insan gereksinimlerini karşılayacak şekilde tasarlanmış özel ev anlamına gelmektedir. 2008 yılında Amerika Birleşik Devletleri’nde yaşanan krizle birlikte yaygınlaşan bu akım, tüketim çılgınlığının önüne geçmek, minimalist ve özgür bir yaşam tarzını benimseyerek sadeleşmek, düşük enerji kullanımını sağlamak, doğa içinde vakit geçirmek gibi amaçlar doğrultusunda sosyal bir hareket olarak ortaya çıkmıştır. Dolayısıyla birçok kişi için Tiny House bir evden çok, yaşam tarzı olarak kabul edilmiştir. ABD’de ortaya çıkan Tiny House hareketinin taşınmış olduğu bu anlamsal içerik, ülkemizde veya diğer Avrupa ülkelerinde tam anlamıyla karşılığını bulamamış, bire bir uygulanamamıştır. Bugün ülkemizde mobil veya sabit olarak uygulanan bu küçük barınma mekanlarının, her türlü sosyal statüye sahip kişiler tarafından turizm faaliyetleri, hafta sonu evi gibi farklı amaçlara yönelik olarak kullanıldığı görülmektedir. Bu araştırma, Tiny House hareketini, ortaya çıkma ve insanların bu harekete katılma nedenlerini, yurtdışı ve ülkemizdeki uygulama türlerini ve kullanım

amaçlarını, yasal şart ve gereklilikleri, avantaj ve dezavantajları, uygulamanın ekonomik boyutunu ve tasarıma etki eden faktörleri ele almaktadır. Çalışmada iklim, yer seçimi gibi çevresel faktörler ile mekân organizasyonuna etki eden kullanıcı özellikleri ve gereksinimleri gibi faktörlerin tasarıma olan etkisi örneklerle birlikte açıklanmaktadır. Aynı zamanda işlevsellik, esneklik, erişilebilirlik, ergonomi parametrelerinin de kullanıcı gereksinimlerine ilişkin önemli unsurlar olarak tasarımda öne çıktığı görülmektedir. Yapılan araştırma, Tiny House yaşam modelini tüm yönleriyle ele almakta ve tasarıma etki eden faktörleri bütüncül bakış açısı ile ortaya koymaktadır. Ayrıca bu çalışmanın, değişen yaşam şartları, ekonomik koşullar, konfor beklentisindeki artış gibi yeni ve farklılaşan yaşam şartlarına uygun barınma mekanlarının tasarımında gelecek çalışmalar için yol gösterici olacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Küçük ev, Tiny house, Mobil konut, Barınma, Minimalizm

BARINMA KÜLTÜRÜNDE FARKLI BİR YAKLAŞIM: TINY HOUSE**Arş. Gör. Nurcihan Şengül ERDOĞAN***Konya Teknik Üniversitesi*

ORC-ID: 0000-0003-3200-4383

Prof. Dr. Serra Zerrin KORKMAZ*Konya Teknik Üniversitesi*

ORC-ID: 0000-0003-1234-1438

Özet

Tarih boyunca insanların yaşam biçimleri incelendiğinde, barınma eyleminin en temel gereksinimlerden biri olduğu görülmektedir. Bireyler günlük faaliyetlerini rahat bir ortamda gerçekleştirebilmek ve hayatlarını sürdürebilmek için tehlike oluşturan koşullardan korunmak amacıyla barınmak durumundadır. Bu doğrultuda, geçmişten günümüze kadar çeşitli barınma mekanları tasarlanmış olup kullanıcıların hizmetine sunulmuştur. Toplumların kültürel, sosyal, bilimsel ve teknolojik gelişmeleri bu mekanların şekillenmesinde etkili olmuştur. İlgili gelişmelerin konut üretim sürecine yansmasıyla birlikte kullanıcıların yaşam alanlarından beklentileri farklılaşarak geleceğin barınma mekanlarını biçimlendiren yeni öneriler de ortaya çıkmaktadır. Günümüzde oldukça talep gören Tiny House / Küçük Evler söz konusu öneriler ile şekillenen mekanlara örnek olarak verilebilir. Tiny House hareketi, bireylerin yaşamsal eylemlerini zorlanmadan devam ettirebileceği yeterli alanın sağlandığı minik evlerin inşa edilmesine yönelik bir akımdır. İlk kez 1990 yıllarının sonuna doğru Amerika Birleşik Devletleri'nde kullanılmaya başlanılan Tiny House'lar, konut satın alma sorununa bir çözüm olarak üretilmiştir. Ayrıca bu küçük evler ile sürdürülebilir yaşama imkân sağlanmasına ek olarak büyük konutların enerji verimsizliği gibi bazı kentsel sorunların da azaltılması amaçlanmaktadır. Korunma ve barınma maksadıyla yapay çevre oluşturan insanlar, eylemleri ile doğal yaşam alanlarını tahrip ederken, tabii çevreyle aralarındaki etkileşimi de kısıtlamaktadırlar. Özellikle şehirlerde bu sorunla sıkça karşılaşılmakta olup, beton blokların içinde doğal çevreden kopmuş şekilde yaşamak bir problem haline gelmektedir. Ancak bireyler Tiny House akımı sayesinde doğaya zarar vermeden ve doğayla iç içe bir biçimde hayatlarını devam ettirmeye fırsat bulabilmektedirler. Küçük, ekonomik, esnek, modüler ve taşınabilir olması, özgür yaşam felsefesi ve minimalizm ile birleştirilmesi Tiny House'ların benimsenmesinin en önemli nedenlerindedir. Başlangıçta

sadece hareketli olduğu düşünölen bu evler, zaman içinde çeşitli formatlarla dünyanın birçok yerine yayılmıştır. Söz konusu yeni akımın; farklı bir konut türünün tasarımına olanak sağlaması, çok yönlü olması, ev sahibine ve isteklerine göre kolayca düzenlenebilmesi gibi özelliklere sahip olmasından dolayı kolaylıkla tercih edildiği görölmektedir. Bu bağlamda hazırlanan çalışma kapsamında Tiny House hareketinin barınma kültürüne kazandırdığı yeniliklerin irdelenmesi hedeflenmiştir. Yapılan araştırmalar sonucunda, farklı bir yaşam modelinin geliştirildiği küçük evlerin sekiz ayrı kategoriye ayrıldığı saptanmıştır. Çalışmanın içeriğinde her bir Tiny House çeşidi incelenmiş ve uygulanan projelerden yararlanılarak örneklendirme yöntemi ile mekân kullanımlarının daha iyi şekilde kavranması amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Barınma, Küçük ev, Tiny house, Yaşam alanı.

TAŞINABİLİR VE ESNEK MEKANIN BARINMA AMAÇLI KULLANIMINDA GERİ VE İLERİ DÖNÜŞÜM

Arş. Gör. Gökçe ONUR KARABULUT

Konya Gıda ve Tarım Üniversitesi
ORC-ID: 0000-0002-7478-7091

Prof. Dr. Pelin YILDIZ

Hacettepe Üniversitesi
ORC-ID: 0000-0002-7201-8213

Özet

Göçebe toplumlarda ortaya çıkan taşınabilir mekân ihtiyacı, yerleşik hayata geçilmesiyle birlikte azalmış olsa da günümüzde bu mekanlara yeniden ihtiyaç duyulmaya başlanmıştır. Taşınabilir mekân ihtiyacını ortaya çıkaran birden fazla etken bulunmaktadır. Kimi zaman toplumların kültürel ve ekonomik durumları insanları hareketli yaşama yöneltirken kimi zaman da doğal afetler, savaş gibi zorunlu durumlar taşınabilir ve geçici mekân ihtiyacı doğurabilir. Bunun yanı sıra kişisel tercihler sonucunda da mobil yaşam söz konusu olabilir. Bu bağlamda gelişen güncel mimari yaklaşımların ise göçebe toplumlar tarafından kullanılan çadır türlerinden ilham aldığı görülmektedir. Taşınabilirliğin ön planda olduğu bu barınaklarda; hafif strüktür kullanılması, hızlı kurulum imkânı, modüler ve sökülüp takılabilen parçaların tercih edilmesi, mekânda esneklik ve tekrar kullanıma uygunluk gibi özelliklerin bulunması beklenmektedir.

Mekânın bir bütün olarak ya da parçalara ayrılmış biçimde hareket edebiliyor olması taşınabilir mekanların genel özelliğidir. Bütüncül taşınabilen mekanlar, yeniden yerleştirilebilir mekanlar ve sökülüp takılabilen mekanlar olmak üzere üçe ayrılan taşınabilir mekanlar, yapım tekniği ve montaj şekli gibi farklılıklar nedeni kategorize edilmiştir. Stabil mekanlara göre daha kısıtlı hacimlere sahip olan bu barınma birimlerinde esnek ve değiştirilebilir tasarım yaklaşımlarının kullanılması ise kullanıcı konforu açısından elzemdir. Taşınabilir yapılarda esneklik kavramının tam anlamıyla işleyebilmesi için strüktür başta olmak üzere tüm sistemin buna olanak sağlaması gerekmektedir. Zincirleme bir sistem ile dıştan içe doğru ilerleyen esnek yapı; yapı, mekân ve mobilya ölçeğinde ele alınmalıdır. Ayrıca; malzeme ve bileşenlerin de esnek yapıyı desteklemesi gerekmektedir.

Çalışma kapsamında taşınabilir mekanların esnekliği üzerinde

durulmuş ve barınma amaçlı kullanılan yapılar ele alınmıştır. Buna ek olarak; güncel bir sorun olan ekolojik bozulmalar da göz ardı edilmemiştir. Çalışmanın amacı, taşınabilir ve esnek barınma mekanlarının geri ve ileri dönüşüm stratejileri ile nasıl çözümleneceği sorusuna cevap aramaktır. Bu bağlamda; afet sonrası oluşan barınma ihtiyacı ve evsiz yaşam sonucu ortaya çıkan barınma ihtiyacı ele alınmıştır. Yöntem olarak; literatür taraması yapıldıktan sonra konuyla ilgili tasarımlardan örneklem gruplar oluşturulmuştur. Örnekler; geri ve ileri dönüşüm stratejilerine uygun olması, taşınabilirliği, esnek kullanım imkânı sağlaması ve barınma amaçlı kullanılması dikkate alınarak seçilmiştir.

Sonuç olarak, acil barınma birimlerinin tasarlanmasında taşınabilirliğin, esnekliğin ve sürdürülebilirliğin önemi vurgulanmıştır. Geliştirilen tasarımların her türlü barınma ihtiyacına cevap verecek nitelikte olması, taşınabilirliği, hızlı kurulumu, farklı işlevlerde kullanılabilmesi ve ekonomik olması göz ardı edilmemelidir. Bunların yanı sıra; birçok olumsuzluğu beraberinde getiren ekolojik bozulmalar da tasarımlarda ele alınması gereken güncel bir sorundur. Yapıların geri dönüşümlü malzemeden üretiliyor olması doğru bir strateji gibi görünse de malzemelerin yeniden işlevlendirilmesi çevre adına daha doğru bir yaklaşımdır.

Anahtar Kelimeler: Taşınabilir mekân, Esnek mekân, Geçici barınma birimi, Geri dönüşüm, İleri dönüşüm

GELECEK İÇİN ÇÖZÜMLER: MARS'TAKİ YAŞAM KURGULARI

Arş. Gör. Sema TAŞTAN KARATAŞ

Eskişehir Teknik Üniversitesi

ORC-ID: 0000-0002-0756-076X

Dr. Öğr. Üyesi Özlem MUMCU UÇAR

Eskişehir Teknik Üniversitesi

ORC-ID: 0000-0001-5732-4944

Özet

İnsan düşünen bir varlık olarak hareket etmeye başladığı zaman, kendisini güvende hissettiği tanımlı bir hacim yaratmaya başlamıştır. İnsan anlamlandıramadığı evren boşluğuna ve doğanın tehlikelerine karşı bir sınırla kendisini bir kabuk içine alma içgüdüğü ile barınaklar inşa ederek bu güveni sağlamıştır. Böylece yaşam mekânları insanlığın tüm çağlarında insanın kendisine özel bir güven kabuğu anlamı ifade etmiştir. Tarih süresince toplumsal ve insan ölçeğindeki değişimler, yaşam mekânlarına yeni anlamlar katarak ilerlemiştir. Böylece insanın en özel alanı, birer barınak olarak var olmuş, ihtiyaçlar çerçevesinde gelişerek konut anlamına bürünmüş, bugün ve gelecekte insanın tüm günlük gelmiştir ve çalışma kapsamında tarih boyunca karşımıza çıkan barınak, çadır, konut, ev, hane kavramlarının günümüz ve gelecek dinamikleri ile yorumlandığında 'yaşam mekânı' olarak ele alınması uygun görülmüştür. Çalışmanın amacı, gelecek için öngörülen yaşam biçimleri ve yaşam biçimlerinin şekillendirdiği insanın yaşam mekânlarının ve barınma kurgularının incelenmesidir. Geleceğin mekânı olarak son yıllarda üzerinde kurumların, vakıfların, özel şirketlerin, bilim insanlarının ve tasarımcıların yoğun şekilde çalıştığı ve farklı yaşam koşullarına yeni cevaplar oluşturmayı hedefleyen Mars örnekleme seçilmiştir. Özellikle yarışmalar için geliştiren projeler üzerinden yerleşmenin bütünden iç mekâna yansıyan kurgusu irdelenmiş, mekânın biçimlenişi ve iç mekân özellikleri incelenerek gelecekteki çözümler ve bunun temel kavramları üzerine bir altlık oluşturulması amaçlanmıştır. Örneklem çalışmasının ana konusu; etaplı tasarım yarışması olan Nasa's 3d Printed Habitat Challenge 2015-2017-2019 ve Volume Zero tasarım yarışmaları olarak belirlenmiştir. Mars'ta yaşam ile ilgili ulaşılan güncel yayın ve yarışma sonuçlarının, tasarım ve konsept paftalarından, tasarım ve konsept videolarından, 'tasarım konseptleri ve mekânsal özellikleri' incelenerek, ele alış ve ana kavramlar üzerine her biri için kavramsal ve mekânsal analiz tabloları oluşturulmuş ve elde edilen

veriler bu çerçevede değerlendirilmiştir. Örneklemelerin mekânsal analiz başlığı altında, üretim yöntemleri, malzeme, yerleşme konsepti, yapısal formu, sürdürülebilirliği ele alınmış, kavramsal analiz başlığı altında, iç-dış ilişkileri, iç mekân ilişkileri, sirkülasyon alanları, özel ve genel alan kullanımları ve kullanıcı psikolojisi perspektifinden değerlendirilmiştir. Bu değerlendirmeler örneklemeler üzerinden paylaşılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Gelecek kavramı, Gelecek mekânları, İnsan ve mekân, Yaşam mekânı, Mars'ta yaşam

İLKELDEN GELECEĞE BARINMA: DAİRESEL KURGULARIN YANSIMALARI

Dr. Öğr. Üyesi Özlem MUMCU UÇAR

Eskişehir Teknik Üniversitesi

ORC-ID: 0000-0001-5732-4944

Arş. Gör. Sema TAŞTAN KARATAŞ

Eskişehir Teknik Üniversitesi

ORC-ID: 0000-0002-0756-076X

Özet

Dünyada her zaman kendine yer edinme arayışı içerisinde olan insanın, kendisine korunaklı alanlar ve sınırlar yaratma çabası ilkel özünden gelen bir reflekstir. İlkel insan, kendisine tanımladığı bu yerlerde kendisini yerin merkezinde konumlandırmakta ve çevresini yapılandırılmaktadır. Aynı zamanda ilkel yaşama özgü yaşam biçimleri, inançlar ve güdüler insanın somut çevresini şekillendirmektedir. Pallasmaa (1996), bu ilkel deneyimlerin “içimizdeki ikelliği dışarı çıkaran imgeler” aracılığı ile çevrelerini ve barınaklarını şekillendirdiğini ifade etmektedir. Roth’un (1993) da belirttiği gibi mimarlık, aslında, insan düşüncesinin fiziksel bir temsili, kültürünün ve inançlarının bir yansımasıdır. Dolayısıyla çevresini deneyimleyebildiği kadar düşünebilen ve bilgi üretebilen ilkel insan, bu noktada kutsal içgüdülerini dairesel simgelerle ifade etmiştir. Böylece daire sembolü, insanın inanç sembolünden kozmolojik düşüncesine, tapınaklarından barınaklarına kadar tüm çevresinde bir süreklilikle kullanılmıştır. İnsanın ilkel çağlardan bu yana ürettiği ve kullandığı daire simgesi ve şeması ilkel yerleşme ve barınma birimlerinde karşımıza çıkan, yeri ve mekânı oluşturmaya yönelik güdüsel yönelimlerden biri olmaktadır. Daire simgesi, evrenin birliğini en ideal şekilde ifade eden, bir merkezin etrafındaki sonsuzluğu ve hayatın temelindeki bütünlüğü temsil etmektedir. Bu temsiller, insanın barınma alanının kendisi için bir anlam ifade etmesini sağlamaktadır.

İlkel insanın dünyadaki ilk yerleşimlerine dair sergilediği bu güdüler, günümüz çağdaş dünyasında da halen sorgulanmakta ve yarıları üzerine çalışmalar yapılmaktadır. İnsanlığın geleceğine dair olası çoklu gezegenlerde yaşama ihtimali, bu ilkel yönelimi yeniden gündeme getirmektedir. Çalışmada, çağdaş barınma birimlerine dair yapılan mimari çalışmaların, ilkel barınma birimlerinin dairesel yapı oluşturma yönelimleri ile paralellik gösterdiği tespit edilmiştir. Dairesel barınma

birimleri, insan için anlamsal bir yapı sergilemekle birlikte, çevre ile olan ilişkiyi üst düzeye çıkarma, topoğrafyaya uyum, enerji tasarrufu, deprem, rüzgâr gibi doğal koşullara direnç gösterme, daha az malzeme tüketme, gün ışığını verimli kullanma gibi pek çok işlevsel açılımı da sağlamaktadır.

İlkel insanın hayatta kalmasına ve kendisini korumaya yönelik gerçekleştirdiği eylemler ve bu güdülerini ile ürettiği barınma birimleri, günümüzde ve gelecekte yine ve yeniden kurgulayacağı barınma birimlerini yaratırken de kaynak olacağı açıktır. Bunların ışığında, bu çalışma kapsamında barınma başlığında var olan dairesel kurguların örneklemeleri üzerinden bir inceleme yapılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Barınma kültürü, Dairesel plan şeması, Çağdaş yaşam birimleri, Gelecekte konut

GEÇMİŞTEN GÜNÜMÜZE CEZAEVİ BARINMA MEKÂNLARININ DEĞİŞİMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Arş. Gör. Hatice Sevde DEMİR

Konya Teknik Üniversitesi

ORC-ID: 0000-0002-7661-0310

Yüksek Mimar Muhammed Naim ERDEM

Milano Politeknik Üniversitesi

ORC-ID: 0000-0003-1319-648X

Özet

İnsanlığın ortaya çıkışından itibaren suç kavramı da hep var olmuştur. Geçmişten günümüze suç kavramı ve suçlulara uygulanan cezalar; dönemleri, toplumların değer yargıları, adalet sistemleri, suçların işlendiği yerler gibi dinamiklere bağlı olarak farklılıklar göstermiştir. Suçluların cezalandırılmasında eski dönemlerde doğrudan idam etmek veya zindanlara kapatıp ölümlerini beklemek gibi cezalar verilmişken zaman içerisinde bu kararlar değişim göstermiştir. Bu değişim sürecine baktığımızda; ağır iş cezalarının zamanla hürriyeti kısıtlamaya yönelik cezalara dönüştüğü gözlemlenmiştir. Ağır iş cezalarında kürek cezaları gibi kas gücünden faydalanmaya yönelik cezalar verilirken, hürriyeti kısıtlayarak cezalandırmak için ise birtakım mekânlara ihtiyaç duyulmuştur. Tarihte bu mekânlar saray, kale, hisar, kule, tersane gibi yapılar olmuştur. Bu yapılarda suçluların cezalandırılmasına odaklanılmış olup, suçlu bireylerin topluma kazandırılması ve onların fiziksel ihtiyaçları göz ardı edilmiştir. Bu nedenle bu mekânların kısıtlı koşulları ve suç işleyen insanların sayısının artması gibi durumlarda, bazı dönemlerde ciddi hastalıklar yayılmaya başlamış ve öncelikli olarak da saray, kale gibi üst tabakadan kişilerin yaşadığı yerleri ve daha sonrasında şehirde yaşayan tüm insanları etkilemiştir. Hem artan suçluların istihdamı için hem de hastalık gibi sorunların kente yayılmasını önlemek için zaman içerisinde cezaevi yapılarının kentlerden uzak bölgelere yapılması düşünülmüştür. Cezaevleri, kullanıcı odaklı bir tasarımla yapılmadığı için diğer mimari tasarımlardan farklıdır ve bu yapıların tasarımlarında suçluların barındırılması göz önüne alındığında barınma eyleminde farklılıklar görülmektedir. Nitekim, zamanla suçlunun sosyal ihtiyaçlarının karşılanması, ıslah edilmesi ve topluma geri kazandırılması gayeleri ile cezaevlerindeki barınma mekânlarında ve organizasyonlarında büyük değişimler görülmüştür. Bu değişimler, sosyal mekânlar, barınma mekânlarının tefrişleri, mekânların kullanıcı

sayıları, suçluların özel alanlarının tanımlanması ve genel cezaevi planları gibi birçok hususta gözlemlenmiştir. Bu çalışmanın amacı bu değişimi, Osmanlı döneminde kullanılmış olan, cumhuriyet döneminde inşa edilen ve günümüzde yeni tasarlanan cezaevleri üzerinden inceleyerek, buralardaki barınma mekânlarının ceza sistemleri ile ilişkisini ortaya koymaktır. Çalışmada ilk olarak literatür taraması yapılmış olup suç, ceza ve barınma kavramları arasındaki ilişki ortaya koyulmuştur. Çalışmada yöntem olarak gerekli veriler toplanmış, kullanıcı sayısı, mekân koşulları ve barınma süreçleri incelenmiştir. Seçilen cezaevlerinin, mekânın dizimi analizi yöntemi ile mekân organizasyonları, sosyal mekânlar ile olan etkileşimleri incelenmiştir. Çalışmanın sonucunda ise cezaevlerindeki barınma mekânlarının süreç içerisindeki değişimi, bu değişimin suç işleyen insanların ceza süreçleri üzerindeki tesirleri ve suçluların topluma geri kazandırılmasındaki etkileri üzerinden bir değerlendirilme yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Barınma mekânları, Cezaevi mimarisi, Tarihi cezaevleri.

DISCOVERING DWELLING FORMS IN SPANDREL SPACES WITH A PARALLAX VIEW: AN UNDERNEATH OF BRIDGE IN CHINA

Res. Assist. Kübra BIYUK ÖKSÜZ

Istanbul University

ORC-ID: 0000-0002-3112-7640

Res. Assist. Kübra SAĞLAM

Karadeniz Technical University

ORC-ID: 0000-0001-5115-7954

Abstract

Modern-day metropolises create pluralities that cannot be rationalized with their ambiguous structures. When this plurality is viewed from a distance, it is possible to see a way of life consisting of routines. However, to perceive the metropolises better, it is necessary to get closer to the city and change the point of view when looking at the objects. In metropolises, which produce multifactorial meanings, dwelling is mostly through plural methods instead of singular or conventional methods. The study aims to make the dwelling pluralities in the city visible by examining the sheltering practices in the metropolises through Slavoj Žižek's architectural parallax concept forming the conceptual basis of this study. Parallax is defined as the obvious change in location of the monitored object according to a specific background depending on the change in location of the viewer subject. In the study, the parallax view is used as a tool to make in-between space in the city and the sheltering practices of others, who are the subjects of these spaces, visible. In-between spaces made visible with the parallax view are evaluated through the spandrel concept. Spandrel is an architectural term that can be defined as the inevitable sub-result of another architectural design instead of a direct design. When the sheltering practices of a city are examined, focusing on the spandrel spaces that have sprung up everywhere in metropolises alongside conventional dwelling areas will provide concrete findings. Thus, the underneath of bridge come to the forefront as being as spandrels, and are explained through an example. Naturally emergent sheltering areas under the superhighway in China, the Pearl River Delta (one of the densest urbanization areas and the most important industrial centers in the world), and Guangzhou are addressed. The underneath of bridge in question is a dense line of shelters consisting of housing and socializing zones created by migrant workers through unplanned squatting without an architect. A new dwelling area

is formed at the bridge's spandrel. It imposes its random logic on the urban texture. In this example, it can be seen that the metropolises with an infinitive expanding tendency are trying to expand into themselves, in other words, towards their own spandrels. With this method, spandrels become areas that are adopted by others of the city. This method, which is integrated into the metropolis with the pure meaning of dwelling, is appealing outside of the coded system of canonic architecture.

Keywords: Metropolis, Dwelling, Parallax, Spandrel, Pearl river delta

BURSA TEKNİK ÜNİVERSİTESİ ŞEHİR PLANLAMA ÖĞRENCİLERİNİN PANDEMİ DÖNEMİNDE YAŞADIKLARI BARINMA SORUNLARININ PLANLAMA STÜDYOSU DERS SÜRECİNE ETKİSİ

Şehir Plancısı Sedanur GEZER

Bursa Teknik Üniversitesi

ORC-ID: 0000-0002-5265-7042

Şehir Plancısı Gökçe KÜÇÜK

Bursa Teknik Üniversitesi

ORC-ID: 0000-0002-6689-0697

Doç. Dr. Ömer BİLEN

Bursa Teknik Üniversitesi

ORC-ID: 0000-0001-7198-8421

Özet

Covid-19 pandemisi sağlık sektörü başta olmak üzere birçok sistemi derinden etkilemiştir. Eğitim sisteminde de yüz yüze eğitim modelinin pandemi sebebiyle kesintiye uğramasıyla birlikte uzun bir dönem online eğitim yapılmak zorunda kalınmış bu süreçte psikolojik, akademik, teknolojik ve mekana bağlı birçok yetersizlik ile karşılaşmıştır. Mekana bağlı yetersizliklerden olan barınma sorunları öğrencilerin öğrenim süreci üzerinde çoğunlukla olumsuz etkilere sebep olmuştur.

Pandemi sürecinde ailesinin yanına dönen öğrencilerin yanı sıra eğitim gördüğü şehirde kalması gereken öğrencilerde olmuştur. Öğrencilerin konakladığı yurtların karantina yurtlarına dönmesi, kaldıkları evlerde kira ödeme yükümlülüklerinin devam etmesi, evlerinde eğitim faaliyetlerine devam edecek yeterli alan ve online eğitim için cihaz donanımına sahip olmamaları karşılaşılan barınma sorunlarının başında gelmiştir.

Bu sürece dair literatürdeki araştırmalara bakıldığında ise Covid-19 Pandemisinin eğitim üzerine etkilerinin ortaya konması üzerine üniversite öğrencileri kapsamında yabancı uyruklu öğrencilerin karşılaştığı sorunlara daha çok odaklanıldığı görülmüştür.

Bu çalışma kapsamında ise grup çalışması ve barınma alanında çalışma alanı ihtiyacı yoğun olan Şehir Planlama Bölümü öğrencilerinin pandemi döneminde yaşadıkları barınma sorunlarına ve barınma sorunlarının Planlama Stüdyosu ders süreci etkisine odaklanılmıştır. Zira Planlama Stüdyosu ders sürecinde saha çalışmaları, öğrenci

gruplarının birlikte çalışmaları, çizim ve raporlamaya dayalı ürünlerin oluşturulması gerekmektedir ancak uzaktan eğitimle birlikte saha çalışmaları gerçekleştirilememiş ve öğrenciler bir arada çalışma imkanı bulamamıştır.

Bu doğrultuda araştırmada “Covid-19 pandemi döneminde Şehir Planlama bölümü öğrencilerinin yaşadığı barınma sorunlarının Planlama Stüdyosu dersi eğitim sürecini nasıl etkilemiştir?” sorusunun cevaplanması amaçlanmıştır. Araştırma sorusu doğrultusunda nitel araştırma yöntemlerinden derinlemesine görüşme yöntemi tercih edilmiş Bursa Teknik Üniversitesinde Şehir Planlama eğitimi gören öğrenciler arasından belirlenen örnek grupla yarı yapılandırılmış görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Yapılan görüşmelerden nitel araştırma programları kullanılarak derinlemesine bilgi edinilmiş ve belirlenen kodlar arası kavramsal ilişkiler kurulup yorumlanmıştır.

Bu kapsamda dersin kazanımlarının gerekli sonuç ürünlerinden olan çizim, maket ve raporlama için gerekli olan ekipmana ve teknolojik cihazlara erişimde her öğrenci tarafından yeteri kadar sağlanamamıştır. Buna ek olarak uzaktan eğitim sürecinde ders kapsamında online platformlar kullanılarak belirlenen zamanlarda görüşmeler sağlanarak dersin yürütücüleri ve öğrenciler arasında etkili iletişim sağlansa da barınma sorunu başta olmak üzere ortaya çıkan kısıtlar ders sürecinin öğrenme çıktılarını düşürmüştür.

Sonuç olarak mekana dayalı saha araştırmalarının gerçekleştirilememesi ve barınma alanlarında yeterli çalışma alanı ve ekipmanın sağlanamaması sonucunda öğrenciler tarafından mekanın algılanması ve mekanda hali hazırda bulunan sorunlara gerçekçi çözüm önerilerinin geliştirilmesinin zorlaştırdığı görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Covid – 19 pandemisi, Öğrencilerin barınma sorunu, Şehir planlama eğitimi, Planlama stüdyosu, Eğitim süreci

COVID 19 SÜRECİNDE MARDİN ESKİ VE YENİ KENT MERKEZİNDEKİ BARINMA DENEYİMİ ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME

Dr. Öğr. Üyesi Yuvacan ATMACA

Mardin Artuklu Üniversitesi

ORC-ID: 0000-0002-7329-747X

Dr. Öğr. Üyesi Zeynep ATAŞ

Mardin Artuklu Üniversitesi

ORC-ID: 0000-0002-4539-3608

Özet

Covid 19 süreci, özellikle sokağa çıkma kısıtlamaları sırasında, en yakın yaşam çevremiz olan evlerimizin temel insani ihtiyaçlara cevap verme ve bu doğrultuda konforlu bir yaşam üretme konusunda yeterliliğinin sınındığı bir sürece dönüştü. Bu süreçte evlerimizin mekansal kullanım, doğal kaynaklara dolaysız erişim ve sosyo-ekonomik anlamda ürettiği çeşitli kısıtlar, konut mekanlarının yeniden değerlendirilmesi ve dönüştürülmesi gereğini ortaya koydu. 1980 sonrası neoliberal kentleşme dinamikleri, kentsel rantı yükseltecek şekilde 'yer'den ve yere ait bilgiden kopuk, tip projelerle şekillenmiş kentler üretti. Kendi kendine yeterli yaşam ve mekan, yerini kentsel altyapılara bağımlı bir yaşam biçimine bıraktı. 21. yüzyılda yükselen iklim krizi gibi diğer krizlerin devamında Covid 19 krizi, krizlerin belirsizliği ile baş edebilecek ölçüde toleranslı, sürdürülebilir ve kendi kendine yeterli kent ve konut alanlarının üretimini önemini göstermektedir. Bu doğrultuda bu çalışmanın amacı, Mardin eski ve yeni kent merkezindeki Covid-19 karantina dönemlerinde farklılaşan deneyimler üzerinden, krizin ortaya çıkardığı sorunları mekansal ve sosyo-ekonomik olarak tartışmaya açmaktır.

Mardin eski kent merkezi Mezopotamya ovasına bakan bir yamaçta yüzyılların bilgi birikimi ile organik bir biçimde şekillenmiştir. Kent dokusu, her biri açık, yarı açık ve kapalı mekanların dolaysız ilişkisi ile özgün mekansallıklar oluşturan konut alanları ve aralarına sızan dar sokak ve merdivenlerden oluşur. Öte yandan, 1990'lı yıllarda kuzeybatı düzlüklerinde gelişen Yenişehir tip apartman projeleri ile gelişmiştir. Biri yere ait bir bilgi birikimi ile diğeri bu bağlamdan kopuk bir biçimde inşa edilmiş bu iki farklı dokunun kriz anındaki kullanımları arasındaki farkların ortaya konması gelecek kentleşme ve konut alanlarını tasarımında bir veri altlığı sunacaktır.

Çalışma nitel araştırma yaklaşımlarından biri olan olgubilim (fenomenoloji) araştırması olarak desenlenmiştir. Bu doğrultuda Mardin popülasyonu içinde eski ve yeni Mardin'de karantina dönemlerini yerleşik olarak geçiren 10 aile belirlenmiş ve ailelerin pandemi sürecinde yaşadıkları konut ve yakın çevresi ile olan deneyimleri deşifre edilmeye çalışılmıştır. Bu doğrultuda Mardin eski kent merkezindeki evlerde açık ve kapalı alanlar arasındaki mekansal geçirgenliğin ve dolaysız ilişkinin sonucu olarak pandemi kapanmaları sırasında sıklıkla rastlanan 'eve hapsolme' hissinin oluşmadığı belirlenmiştir. Açık havaya ve doğal kaynaklara dolaysız erişim ve esnek alan kullanımı bu bağlamda etkili olmuştur. Yenişehir'in sunduğu içe dönük apartman yaşamı ise Covid koşullarında mekansal ve toplumsal dezavantajlar yaratmıştır.

21. yüzyılın akıllı kentlerine doğru ilerlerken, yerel kapasitelerin önemsendiği ve desteklendiği kentsel ekonomik kalkınma modelleri geleceğin kentlerini biçimlendiren daha sürdürülebilir sistemler kurulabilmesi açısından önemlidir. Mardin'in yeni ve eski kent merkezlerinin bu anlamda karşılaştırılması ile, gelecekte hem konut hem de kentsel çevrelerin geliştirilme stratejilerinde yer alması gereken bazı temel özellikleri ortaya konulmaya çalışılmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Covid 19 sonrası konut, Covid 19 sonrası kent, Mardin , Kentsel stratejiler

COVID 19 PANDEMİSİ VE KONUT ARAŞTIRMALARI ÜZERİNE SİSTEMATİK BİR LİTERATÜR İNCELEMESİ

Arş. Gör. Ayşenur COŞKUN

Gazi Üniversitesi

ORC-ID: 0000-0002-8426-2213

Arş. Gör. Güneş MUTLU AVİNÇ

Muş Alparslan Üniversitesi

ORC-ID: 0000-0003-1049-2689

Özet

2019 yılında Çin'in Wuhan kentinde ortaya çıkan COVID-19 salgını, ülkeleri ekonomik, demografik ve sosyo-kültürel yapılarına bağlı olarak farklı şekillerde etkilemiştir. Ancak bu alanda yapılan pek çok araştırma bu küresel salgının çeşitli alanlarda tüketici davranışları üzerinde benzer değişikliklere neden olduğunu göstermiştir. Tüm dünyayı etkisi altına alan salgının en çok etkilediği sektörlerden birisi hiç kuşkusuz yapı sektörü olmuştur. Bu salgın sürecinin etkisiyle tüketicilerin satın almayı tercih ettikleri birçok üründe olduğu gibi özellikle zamanlarının çoğunu geçirdikleri konut alımlarında da aradıkları kriterlerin değiştiği tahmin edilmektedir. Salgının ilk aşamalarındaki sokağa çıkma yasakları ve karantinalar, konutların ne kadar önemli bir role sahip olduğunu göstermiştir. İnsanların evlerinde karantinaya girmesi, bazen evin diğer bireylerinden ayrı karantinada kalması, evin yaşam dinamiklerini, ritimlerini ve kullanıcıların tutumlarını değiştirmiştir. Dolayısıyla bu değişim insanların mekânsal beklentilerini, öncelik ve tercihlerini de etkilemiştir. Zamanın büyük bir kısmının kaçınılmaz olarak geçirildiği evlere farklı bir bakış ortaya çıkmıştır. Yillardır yaşanan mekanların olağanüstü koşullarda fiziksel ve psikolojik ihtiyaçlarımıza ne kadar cevap verdiği tartışılmış, sahip oldukları potansiyelleri, zayıf ve güçlü yanları üzerine çalışmalar yapılmaya başlamıştır.

Bu makale COVID döneminde konut özelinde yapılan akademik araştırmalara odaklanmaktadır. COVID sonrası konut tasarım ve politikalarını etkileyecek faktörlerin tespit edilerek, gelecekteki araştırmalar için faydalı bilgiler sunmayı amaçlamaktadır. Bu bağlamda salgın sırasında konutlarda yaşanan mekânsal problemlerin ele alındığı akademik çalışmaların bibliyometrik verileri üzerinden, bilimsel haritalama yöntemiyle kapsamlı bir literatür analizi sunulmuştur. Taramalar, COVID 19 pandemisinin küresel etkilerinin gözlemlendiği

2020 yılı baz alınarak yapılmıştır. Bulgular, pandemi döneminde konutlara yönelik araştırma eğilimlerini, popüler temaları ve bu temaların değişimlerini içermektedir. Yapılan değerlendirmeler akademik ve yapı sektöründeki ilgili aktörlere, COVID 19 gibi olası pandemi koşullarında konutların ihtiyaçlarına ilişkin durum ve ortaya çıkan potansiyel eğilimler hakkında geniş bir algı sağlaması bakımından önemlidir. Sonuçlar, bu alandaki çalışmaların artarak devam edeceği yönündeki eğilimi göstermektedir. Bu nedenle bu makale gelecek çalışmalar için araştırmacılara bütüncül bir veri sağlaması bakımından önemli bir referans noktası sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Pandemi, Covid 19, Konut araştırmaları, Bibliyometrik analiz

**PANDEMİ SÜRECİNDE KONUTTA ÇALIŞMA ORTAMLARI VE
MEKÂNSAL MAHREMİYET: İÇ MİMARLIK ÖĞRENCİLERİ ÜZERİNDEN
BİR ARAŞTIRMA**

Dr. Öğr. Üyesi Mine SUNGUR

Selçuk Üniversitesi

ORC-ID: 0000-0001-5042-9575

Prof. Dr. Dicle AYDIN

Necmettin Erbakan Üniversitesi

ORC-ID: 0000-0002-6727-6832

Özet

Dünya ve ülkemizi etkileyen koronavirüs salgını nedeniyle yetkililer, “evde kal” çağrısında bulunarak salgının yayılma hızını azaltmak ve bireylerin daha fazla izole olacağı gerekçesiyle, evde kalınması gerekliliğini ifade etmişlerdir. Bu izole durumu insanları hiç olmadıkları kadar evlerine kapatmıştır. Hane üyelerinin ev ortamında daha fazla bir arada olma durumu ve iş, okul, özel yaşamın aynı yerde ve aynı zamanda kesişmesi sebebiyle kişisel alan mesafesi her zamankinden daha az seviyeye inmiştir. 16 Mart 2020 tarihinden itibaren tüm eğitim kademeleri ile birlikte üniversitelerde de yüz yüze eğitime ara verilip, uzaktan eğitim modeline geçilmek zorunda kalınmıştır. Bu durumda, üniversite öğrencilerinin konut içerisinde kişisel alan mesafesi dolayısıyla mekânsal mahremiyeti etkilenerek, kendilerine ait bir çalışma alanı oluşturma konusunda yaşadıkları zorluklar gündeme gelmiştir. Bu bağlamda pandemi sebebiyle aile üyelerinin bir arada olma süresinin artmasına bağlı olarak üniversite öğrencilerinin kişisel çalışma alanı ihtiyacı ve mahremiyet seviyelerinin yeterli olup olmadığının sorgulanması bu çalışmanın konusu olarak belirlenmiştir. Çalışmada iç mimarlık ikinci sınıf öğrencileri ele alınmıştır. İç mimarlık eğitimi alan öğrencilerin çalışma ortamlarında, çizim masası, çizim aletleri, maket yapımı için gerekli alan, bilgisayar kullanımı düşünüldüğünde, diğer programlardan farklı zorunlu gereksinimler program seçiminin sebebi olmuştur. Nitel analiz yöntemlerinden birisi olan betimsel analiz yöntemi ile üniversite öğrencileri (n= 109) pandemi sürecinde yaşadıkları konuttaki mekânsal mahremiyetlerine dair sorunları çevrim içi olarak açık ve samimi bir şekilde ifade etmişlerdir. Görüşme esnasında öğrencilerin çoğunlukla üzerinde yoğunlaştıkları kişisel alan zedelenmesi hususuna odaklanmış ve notlar alınmıştır. Gerek öğrencilerin olumlu ya da olumsuz olarak bahsettikleri deneyimlerden

gerekse de mekânsal mahremiyet üzerine farklı disiplinlerde yapılmış literatür çalışmalarına dayanarak hazırlanan açık uçlu 10 soru, öğrencilere mail ortamından ulaştırılarak yanıtlanması istenmiştir. Elde edilen bulgular sonucunda, evde kal yaptırımı döneminde tüm aile üyelerinin bir arada olması ve sanal ortamda iş ve eğitim sürecinin devam ettirilmeye çalışması, aile içi ilişki kalitesini etkilediği tespit edilmiştir. İç mimarlık öğrencilerinin bir kısmı kendilerine ait odalarının olması sebebiyle çalışma alanlarındaki mekânsal mahremiyetten memnun olduklarını dile getirirken, odasını bir veya birden fazla kişi ile paylaşmak zorunda kalan katılımcılar, konutun diğer bölümlerini geçici çalışma alanı olarak kullanmak zorunda kaldıklarını ve bu durumdan rahatsız olduklarını ifade etmişlerdir. Dolayısıyla kişisel alan mesafesinin azalması istenen mekânsal mahremiyet seviyesini etkilemiştir. Sonuç olarak, pandemi süreci ile birlikte konut “birden çok işleve” dönüşerek “özel alanın kamusallaşması” ve “kamusal alanın özelleşmesi” olarak bir döngüye girmiştir. Pandemi süreci ile birlikte mekân tasarımcılarından değişebilen, uyarlanabilen esnek çalışma alanlarının planlanabilmesi düşüncesi yaygınlaşmaya başlamıştır. Konutta esnek çalışma alanlarının kurgulanabilmesi hem kişi/kişilerin çalışma motivasyonunu hem de aile üyeleri arasındaki ilişki kalitesini etkilediği bu çalışma ile vurgulanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Pandemi, Mekânsal mahremiyet, Çalışma alanı, İç mimarlık öğrencileri

KONUT İNŞASINDA TEKNOLOJİK BİR YAKLAŞIM: 3 BOYUTLU YAZIM TEKİNİĞİ

Arş. Gör. Kübra MALÇOK

Ondokuz Mayıs Üniversitesi

ORC-ID: 0000-0002-3082-2959

Özet

Günümüzde teknolojinin insan hayatına etkileri katlanarak artmaya devam etmektedir. Mimari inşa süreçleri de teknolojinin gelişmesinden etkilenen önemli alanlardan biridir. Temel bir gereksinim olan barınmanın inşai süreçler ile kurduğu ilişki ise geleneksel yapım yöntemlerinin kullanılması ve geliştirilmesi ile görünürlük kazanmıştır. Ancak teknolojinin hızlı bir şekilde gelişmesi ve yeni araçların da gündelik yaşantımıza dahil olması ile mimari üretim/inşa biçimleri de değişip dönüşmeye başlamıştır. Bu bağlamda üç boyutlu yazıcılar mimari üretim biçimleri için yenilikçi bir araç olarak düşünülebilir. Başlangıçta küçük objelerin üretimi için kullanılan üç boyutlu yazıcı teknolojisi, bugün yapısal ölçekte mekân yaratımına olanak tanıyan ve pek çok avantajı da beraberinde getiren bir uygulama yöntemi olarak karşımıza çıkmaktadır. Bilinen yapı tekniklerine kıyasla üretiminin çok daha hızlı ve işçilik gerektirmeden uygulanabilmesi bu tekniğin en büyük avantajlarından. Malzeme ve enerji tasarrufu ile de çevreye sağladığı katkı dikkat çekmektedir. Bununla birlikte dünya nüfusunun büyüme hızı, savaşlar, artan doğal afetlerle birlikte, son yıllarda tüm dünyada etkisini gösteren göç dalgaları ile barınma problemleri ortaya çıkmaktadır. Ancak mevcut üretim teknikleri gerek maliyet gerek uzun zaman alması sebebiyle özellikle ani doğan konut ihtiyaçlarının karşılanmasında yetersiz kalabilmektedir. Üç boyutlu yazım tekniğinin hızlı, düşük maliyetli ve çevre dostu olması konut ya da geçici barınak üretimi için faydalı bir araç olarak yüksek bir potansiyeli ortaya koymaktadır. Bu bağlamda çalışmanın amacı 3 boyutlu yazım tekniğinin konutlardaki işlevsel ve biçimsel etkilerini tartışmaktır. Çapraz okumalar aracılığı ile söz konusu tekniklerin niteliksel özellikleri araştırılmıştır. 3 boyutlu yazım tekniği ile uygulanan yapılar geleneksel yapım teknikleri ile karşılaştırılarak hız, maliyet, çevrecilik gibi başlıklar altında incelenmiştir. Yapı tekniklerinin karşılaştırılmasında benzer özelliklerdeki (boyut, işlev vb..) konutlar göz önüne alınarak tekniklerin konut yapıları üzerindeki avantaj ve dezavantajları ortaya konulacaktır. 3 boyutlu yazım tekniği oldukça yeni bir teknolojidir ve konut üretimine

yeni bir yön verebileceği düşünölmektedir. Dolayısıyla bu konutların uygulanmasının ve kullanımının artması sonucunda klasik konut anlayışında ne gibi değişikliklere neden olabileceği ilerleyen yıllarda netlik kazanacaktır. Bu çalışmanın gelişmekte olan bu teknolojinin mevcut durumunu gözlemek ve gelecekte sunabileceği kazanımları ortaya koymak adına literatüre katkı sağlaması hedeflenmektedir.

Anahtar Kelimeler: 3 Boyutlu yazıcı, Konut, İnşaat teknolojisi

GÜNÜMÜZ TEKNOLOJİSİ OLAN BÜYÜK EBAT 3 BOYUTLU YAZICI VE ROBOTİK KOLLARIN KONUT ÜRETİMİNDE KULLANILMASI ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME

Mimar Şükriye AKTEPE

Afyon Kocatepe Üniversitesi

ORC-ID: 0000-0003-3967-446X

Dr. Öğr. Üyesi Özgür CENGİZ

Afyon Kocatepe Üniversitesi

ORC-ID: 0000-0002-8075-7470

Özet

Barınma ihtiyacı insanlığın var olmasıyla birlikte başlamıştır. Zaman içinde köyden kente göçler ve nüfus artışıyla birlikte barınma ihtiyacı sürekli gündemde olan bir konudur. Yaşama biçimlerinin değişmesiyle konutların iç mekan işlevleri de değişmiştir. Kullanıcıların talepleri göz önüne alınarak esnek iç mekanlar tasarlanmaktadır. Bu esneklik bazı durumlarda konut yapılarının formlarını da etkilemektedir. Farklı formlarda konutlar tasarlanmaktadır. Gelişen teknolojiyle birlikte, tasarlanan konutların üretim biçimleri de değişmiştir. Geleneksel üretim biçimlerinin yanında; farklı formları üretebilecek ve aynı zamanda hızlı ve seri üretimin ön plana çıktığı uygulamalar denetlenmektedir. Üretim biçiminin değişmesine paralel olarak, kullanılan malzemelerin de sürdürülebilir malzemeler olması üzerinde farklı çalışmalar yapılmaktadır. Günümüz teknolojisi olan büyük ebat 3 boyutlu yazıcılarla veya robotik kollarla eklemeli imalat yöntemiyle farklı işlevlerde ve formlarda hızlı ve sürdürülebilir yapılar üretilmektedir. Kullanılan bu yöntem ülkemizde yaygın olmasa da ilk denemelere başlanmıştır. Geleneksel yöntemlerle kıyaslandığında; mimarlara, tasarımlarında daha fazla esneklik sunduğu görülmektedir. Farklı formların üretilmesinin yanında hızlı ve seri üretim de diğer avantajlı özelliklerindedir. Aynı zamanda kullanılacak malzemelerde de tasarımcıya esneklik sunmaktadır. Bu çalışmada, son beş yılda büyük ebat 3 boyutlu yazıcı teknolojileriyle ve robotik kollarla üretilen konut tasarımları derlenmiştir. Derlenen konut yapılarının mimari tasarım özellikleri, metrekare büyüklükleri, iklim koşulları, kullanıcı profili, üretimde kullanılan malzemeler, gerektirdiği durumlarda takviye taşıyıcı elemanlar ve özellikleri, pencere boşlukları, yapının dış ve iç duvar yüzeylerine uygulanan tamamlayıcı işlemler, yapıların çatı tasarımları, üretim biçimleri ve üretilen yapıların form farklılıkları incelenmiştir.

Ayrıca, üretim gerçekleştirilirken uygulanan yöntemler de incelenmiş ve karşılaştırmalı olarak değerlendirilmiştir. 3 boyutlu yazıcılar ve robotik kollar ile karmaşık formlar ve farklı malzemelerle farklı işlevlerde yapılar üretilebileceği ve inşaat sektöründeki gelişmelere etkileri tartışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Barınma, Yapı tasarımı, Büyük ebat 3 boyutlu yazıcılar, Mimaride robotik kollar.

GENİŞ AÇIKLIKLI EXPO YAPILARDA KULLANILAN ÇELİK TAŞIYICI SİSTEMLERİN İNCELENMESİ

Mimar Fatma ÖZGÜÇ

Gebze Teknik Üniversitesi

ORC-ID: 0000-0001-9037-4214

Dr. Fazilet TUĞRUL OKBAZ

Gebze Teknik Üniversitesi

ORC-ID: 0000-0003-4017-7874

Dr. Öğr. Üyesi Ferhat PAKDAMAR

Gebze Teknik Üniversitesi

ORC-ID: 0000-0002-5594-3095

Özet

Yapı kelimesi günlük hayatta sıklıkla kullanılan kelimelerden biridir. Yapı kelimesinin TDK sözlüğündeki anlamı ise, barınmak veya başka amaçlarla kullanılmak için yapılmış her türlü mimarlık eseridir. Doğa koşullarına karşı direnebilme açısından insan yapısının yetersizliği göz önüne alındığında, insanın var oluşuyla birlikte, yapının da ortaya çıktığı söylenebilmektedir. Bunun nedeni, başlarda yağmur, kar gibi doğa olaylarından korunmakten, daha sonrasında bu durum kültürel ve özel yaşamın bir parçası haline dönüşmüştür. Dolayısıyla, kendine korunacak ve barınacak yerler yapmayı hedefleyen insanoğlu kaçınılmaz bir şekilde, taşıyıcı sistemlerle de ilgilenmeye itilmiştir. Strüktürel sistemler; yapıyı ayakta tutan, kendi ağırlıklarını ve üzerine gelen yükleri güvenli bir şekilde çatıdan temele kadar aktaran taşıyıcı elemanların bütünüdür. Zaman içerisindeki teknolojik gelişmeler ve bu gelişmelerin yapı malzemeleri üzerindeki etkileriyle taşıyıcı sistemlerde ilerlemeler gözlenmiştir. Endüstri devriminden sonra üretim sistemlerinin değişmesi yapı şekillerinde ve türlerinde farklılaşmalara yol açmıştır. Geniş açıklıklı yapı olarak tanımlanan stadyum, hangar, gösteri ve sergi salonları gibi yapı türlerine ihtiyaç artmıştır. Özellikle fuarlar büyük bir değişime uğramış ve yeni bir fuar tipi olan Evrensel Fuarlar – expo – ortaya çıkmıştır. İnsanoğlunun sembolik mimari yapılar yapma isteği ve bu isteklerin büyük açıklıkları kolonsuz geçmeye elveriş sağlaması için üretilen yeni taşıyıcı sistemler, Endüstri devrimi sonrası çeliğin formla buluşmasıyla mümkün olmuştur. Çeliğin malzeme özellikleri ve yeni yapı sistemlerine uygulanma kolaylığı gibi avantajlarından dolayı geniş açıklıklı yapılar geçmek kolaylaşmıştır. Bu şekilde belirlenmiş

bir açıklığı geçebilecek sistem çeşitliliği de arttırılmıştır. Geniş açıklıklı alanları geçen çelik taşıyıcı sistemler geleneksel yapım sistemlerine göre malzeme, yük taşıma ilkeleri, statik ilkeler vb. yönlerden farklılık göstermektedir. Bu sebeplerle büyük açıklıkları örtmeye daha elverişli sistemlerdir. Bu çalışmanın amacı geniş açıklık geçen uluslararası sergi yapılarında kullanılan çelik taşıyıcı sistemlerin incelenmesidir. Çelik taşıyıcı sistemler, geniş açıklık kavramıyla sınırlandırılarak ele alınmaktadır. Tüm EXPO yapılarının ele alınması çalışmayı geniş bir kapsama sürükleyeceğinden, 2000 yılı ve 2022 yılları arasındaki EXPO yapılarının incelenmesi hedeflenerek kapsam sınırlandırılmıştır. Çalışmanın sonucunda 2000-2022 yılları arasındaki geniş açıklık geçen sergi yapılarında kullanılan çelik taşıyıcı sistem türleri incelenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Çelik taşıyıcı sistemler, Geniş açıklık, Expo

YÜKSEK YAPILARDA KULLANILAN AKILLI CEPHE TEKNOLOJİLERİNİN İNCELENMESİ

Mimar Simay AYDINÇ

Gebze Teknik Üniversitesi

ORC-ID: 0000-0002-7146-1299

Öğr. Gör. Dr. Fazilet Tuğrul OKBAZ

Gebze Teknik Üniversitesi

ORC-ID: 0000-0003-4017-7874

Dr. Öğr. Üyesi Ferhat PAKDAMAR

Gebze Teknik Üniversitesi

ORC-ID: 0000-0002-5594-3095

Özet

19. Yüzyılın başlarında nüfus artışı ve gelişen teknoloji ile birlikte ihtiyaçlar değişmiş ve yeni yapı tipi olan 'yüksek yapılar' ortaya çıkmaya başlamıştır. Bu yapılar konut, ofis, otel ve bunun gibi farklı barınma ihtiyaçlarına karşılık veren yapılardır. Yüksek yapı tipolojisinin ortaya çıktığı dönemin başlarında iç ortam konfor koşullarının sağlanmaya çalışılması daha bilinçsiz ve çevresel kriterler dikkate alınmadan olmuştur. Taşıyıcı sistemin izin verdiği doluluk ve boşluklar konforun sağlanması için kullanılmaya çalışılmıştır. Ancak 1970'li yıllarda yaşanan enerji krizi sonucu önem kazanmaya başlayan enerjinin sürdürülebilirliği konusu yüksek yapıları da etkilemiştir. Sanayi devrimi sonucu gelişmeye başlayan malzeme teknolojileri sayesinde yapılarda sağlanması gereken optimum koşulları elde edebilmek adına yeni teknolojiler geliştirilmeye başlanmıştır. Yüksek yapılarda da yapı kabuğunun önemli bir kısmını oluşturan cephe sistemleri bu değişimden en fazla etkilenen yapı elemanlarından birisi olmuştur. Yapı cephelerinde başlayan değişim sonucu artık çevresel etkilere, iklim sınır koşullarına ve kullanıcı isteklerine uygun değişen, dönüşen, öğrenebilen ve uyum sağlayan yapı kabukları oluşmaya başlamıştır. Akıllı cephe sistemleri olarak adlandırılan bu cepheler öncelikli olarak minimum enerji ile optimum iç konfor sağlamaya çalışan, dış ortam ve bina içi arası aktif ve duyarlı bir aracı olarak çalışmıştır. İlerleyen süreç içerisinde cepheye entegre edilen kontrol/algılama teknolojileri ve aygıtlarındaki gelişmeler sayesinde cephe; artık sadece yapıdaki konfor koşullarını performatif yoldan sağlamaya çalışan bir eleman değil ayrıca farklı fonksiyonlara hizmet eden de bir eleman olarak düzenlenmeye

başlanmıştır. Uyarlanabilir, adapte, kinetik, medyatik, aktif, performatif gibi birçok farklı isimle de anılabilen akıllı cepheler; birbirine benzer işlevlere sahip olduğu gibi birbirinden farklı özellikleri de üzerinde barındırmaya başlamıştır. Birbirine entegre olabilen farklı teknolojiler nedeniyle cepheler daha da kompleks bir hale gelmiş ve tam olarak tanımlanmasını olanaksız kılmıştır. Bu çalışma kapsamında yüksek yapılarda kullanılan akıllı cephe sistemlerinin geçmişten günümüze incelenmesi, kullanılan teknolojilerin ve malzemelerin ortaya çıkarılması istenmektedir. Bu teknolojiler örnekleri ile birlikte ele alınacak ve açıklanacaktır. Ayrıca akıllı cephelerde kullanılan teknolojik sistemlerin; bu teknolojiler ve malzemeler üzerinden sınıflandırılmasının yapılması da amaçlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Yüksek yapılar, Akıllı cepheler, Cephe teknolojileri

KAYSERİ (TAVUKÇU) MAHALLESİNDE YER ALAN ÖZGÜN TAŞ BİNA KABUĞUNUN ENERJİ KORUNUMU AÇISINDAN HYGRO-TERMAL ANALİZİ

Arş. Gör. Tuğba YILDIZ

İstanbul Teknik Üniversitesi

ORC-ID: 0000-0002-1514-1098

Prof. Dr. Leyla TANAÇAN

İstanbul Teknik Üniversitesi

ORC-ID: 0000-0001-7649-2441

Özet

Tarihi yapı mirasının iklim değişikliği nedeniyle maruz kaldığı zorluklara karşı, binaların dayanıklılığı ve enerji verimliliğinin artırılmasına yönelik çalışmalar son yıllarda önem kazanmıştır. Bu çalışmada, korunarak günümüze ulaşmış kültürel mirası sürdürülebilirlik açısından geleceğe aktarmak için kabuk bazında higro-termal enerji performansı analizi yapılmıştır.

Çalışma alanı olarak Kayseri kentsel sit alanı içerisindeki Tavukçu Mahallesi belirlenmiştir. Analiz için 1.derece koruma bölgesinde bulunan Camcıoğlu Konağı seçilmiştir. 19.yy. sivil mimari örneği olan Camcıoğlu Konağı 2007 yılında restore edilmiştir. Halihazırda ofis olarak kullanılmakta olan konak, bodrum, zemin ve zemin üstü kat olmak üzere toplam üç kattan ibarettir. Binada teras çatı mevcuttur. Bulunduğu sokakta yapılaşma bitişik nizamdadır.

Tarihi konağın ısı ve nem kontrolü açısından kabuk performansı analizi için WUFI® Plus simülasyon yazılımı kullanılmıştır. WUFI® Plus yazılımı, Fraunhofer Institute of Building Physics tarafından geliştirilen bina kabuğunda ısı ve nem geçişini hesaplayan bütünsel bir modeldir. Bütünsel performans modellemesi, tüm bina kabuk sistemlerini, iç ve dış ortam çevresel yükleriyle ve HVAC sistemleriyle birleştirmiştir. Bina kabuğundaki buhar difüzyonu, sıvı akışı ve ısı aktarımı için birleştirilmiş ısı ve kütle geçişi, modelin güçlü bir özelliğidir. Model simülasyon sonuçları, kapsamlı saha ve laboratuvar deneylerinin verileriyle ve diğer simülasyon yazılımlarıyla karşılaştırılarak doğrulanmıştır.

Kabuk performans analizi için ilk olarak tarihi binanın restorasyon projesi esas alınarak, Skech Up programında üç boyutlu hale getirilmiş ve Wufi Plus simülasyon yazılımına aktarılmıştır. Her bir yapı elemanı

(duvarlar, pencere, döşemeler, çatı) için binanın restorasyon projesine uygun malzemeler atanmıştır. Atama yaparken Wufi malzeme veri tabanındaki her malzeme için tanımlı birim hacim ağırlık, porozite, özgül ısı kapasitesi, ısıl iletkenlik, su buharı difüzyon direnç faktörü değerleri dikkate alınmıştır. İklim dosyası kullanıcı tanımlı olarak, Kayseri ili için Meteoroloji Genel Müdürlüğünden alınmış verilerle oluşturulmuştur. İklim dosyasında sıcaklık, bağıl nem, rüzgar yönü ve hızı, yağış, küresel güneş radyasyonu, dağınık güneş radyasyonu, bulutluluk verileri saatlik olarak kullanılmıştır. Sadece dağınık güneş radyasyonu verisi Fraunhofer Enstitüsünden temin edilmiştir.

Çalışmada, binada bulunan her bir iklimlendirme bölgesindeki ve yapı elemanlarındaki :

- Isı kazanç – kayıpları;
- Minimum, maksimum ve ortalama sıcaklık ve nem miktarları;
- Yapı elemanındaki toplam nem içeriği;
- Binanın toplam ısıtma - soğutma yükü;
- Yapıda elemanlarında küf oluşumu;
- Güneş ışığından ısı kazanımı değerleri;
- Binaya etki eden toplam ve iç yüzeylerdeki güneş radyasyon değerleri ve
- U – efektif değerleri

analiz edilmiştir. Bunun yanı sıra yapı elemanlarındaki her bir malzemenin minimum, maksimum ve ortalama sıcaklığı ve nem içeriği analizi yapılmıştır.

Çalışmada yapılan analiz sonunda, 1.derece koruma bölgesinde bulunan Camcioğlu Konağı kabuğunun, özgün tasarımına ve kullanım amacına uygun olarak yeniden kullanımı için, higro-termal performansının yeterli olup olmadığı hakkında değerlendirme yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Bina kabuğu, Higro-termal performans, İyileştirme, Kültürel miras, Yerel mimari, Sürdürülebilirlik

3 BOYUTLU YAZICI TEKNOLOJİLERİNDE KONUT FONKSİYONU: BİBLİYOMETRİK ANALİZ

Arş. Gör. Semahat Merve TOP

Karabük Üniversitesi

ORC-ID: 0000-0002-8400-824X

Arş. Gör. Çağatay TAKVA

Atatürk Üniversitesi

ORC-ID: 0000-0002-0494-9972

Doç. Dr. Zeynep Yeşim İLERİSOY

Gazi Üniversitesi

ORC-ID: 0000-0003-1903-9119

Özet

Son yıllarda endüstriyel ve teknolojik gelişmeler, mimarların ve mühendislerin artan dijitalleşme ile 3 boyutlu (3B) yazıcı ile üretilebilen inşaat projelerini gerçekleştirmelerine olanak sağlamaktadır. Diğer endüstrilerin aksine, inşaat sektörü yeni teknolojileri benimsemeye yavaş ilerlemiştir ve geniş çapta bir dönüşüm gerçekleştirmemiştir. İnşaat sektörünün büyük ölçekli ürünleri ve her ürün için benzersiz süreçler içermesi diğer birçok endüstride kullanılan teknolojilerin doğrudan adaptasyonu için bir zorluk oluşturmaktadır. Son zamanlarda çeşitli ülkelerde inşa edilen veya yapılması planlanan yapıların artan sayısı, bu teknolojik ilerlemenin sonucunu temsil etmektedir. 3B yazıcı teknolojisi uygulandığı inşaat projeleri için potansiyel olarak farklı avantajlar sunmaktadır. Kişiselleştirmeye olanak sağlamasının yanı sıra, zaman, maliyet, kalite ve esneklik sağlamaktadır. Diğer bir deyişle, malzeme ve form verimliliği nedeniyle modülerlik ve prefabrikasyon lehine kalıpların veya betonun/donatıların bir kısmının kaldırılması, maliyet ve CO2 emisyonunun azalmasına neden olmaktadır. Günümüzde bu üretim sistemi ile bir haftada, hatta bir günde üretilen konutlar üzerinde projeler yapılabilmektedir. Konutlar 3B yazıcı teknolojilerinde literatürden elde edilen bilgilere göre en çok inşa edilen yapı sınıfını oluşturmaktadır. Bu bağlamda, 3B yazıcı ile barınma fonksiyonuna sahip yapıların üretimi araştırmada kritik hale gelmektedir. 3B yazıcı, Endüstri 4.0'ın önemli teknolojilerinden biridir ve inşaat sektöründe giderek yaygınlaşmaktadır. Çalışmada veri analiz tekniği olarak, bibliyometrik analiz kullanılmıştır. Bu teknikle, dökümanlar, sayısal ve istatistiksel olarak analiz edilmektedir. İnşaat sektöründeki 3B yazıcı

teknolojilerinde konut araştırması üzerine 2012 yılından itibaren yayınlanan ve Web of Science veri tabanından alınan çalışmalar sistematik olarak incelenecektir. Toplamda 67 araştırma dosyası analiz edilecektir. Böylece bilimsel çalışmaların yazar, konu, yıl, ülke, araştırma alanı, atıf yapılan yazarlar, atıf yapılan kaynaklar gibi verilen istatistiksel olarak değerlendirilmesi sağlanmakta ve sonuçların ilgili alana ait genel yapının ortaya konmasını sağlanacaktır. VOSviewer ve R yazılımı eklentisi olan Bibliometrix programları, analiz sonuçlarını grafiksel olarak görselleştirmek için kullanılacaktır. Bu çalışmada özellikle barınma ihtiyacının en temel çözümü olan konut üretiminde 3 boyutlu baskı (3BB) teknolojisinin literatürdeki mevcut durumunu ortaya koyarak, Endüstri 4.0 gelişmelerinin inşaat sektörüne yansımalarının 3B yazıcı kapsamında hangi düzeyde olduğuna dair bir değerlendirme yapılması amaçlanmıştır. Hat kurulumu ve kalıp ihtiyacı olmadan, doğrudan tasarımdan üretime geçişe imkân veren 3BB teknolojisi üretim alanlarında daha erişilebilir hale geldikçe, tasarımcılar potansiyellerini çok yönlü bir şekilde göstermeye başlamışlardır. İlgili araştırma alanlarındaki boşluklar vurgulanarak, gelecekteki olası araştırma konuları paylaşılmış ve söz konusu etkileşimin gelecekte yaratabileceği etki tartışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Konut, 3 boyutlu baskı teknolojisi, 3 boyutlu yazıcı, bibliyometrik analiz

KONUT ÜRETİMİNDE 3 BOYUTLU BASKI TEKNOLOJİLERİNİN KULLANIMI VE GELECEĞİ

Arş. Gör. Yelda KORKMAZ

Konya Teknik Üniversitesi

ORC-ID: 0000-0001-5923-4264

Prof. Dr. Mustafa TOSUN

Konya Teknik Üniversitesi

ORC-ID: 0000-0002-0718-4100

Özet

Endüstriyel üretimin son aşamasına ait gelişmeleri tanımlayan Endüstri 4.0 kavramı ve gelişmiş teknolojileri, üretimin hemen her alanında olduğu gibi mimarlık alanında da yeni tasarım, planlama, görselleştirme, şantiye yönetimi ve yapım tekniği olanakları sunarak kendisine yer bulur. Endüstri 4.0'ın önemli bileşenlerinden biri olan "eklemeli üretim", 3 boyutlu baskı teknolojileri ile gerçekleştirilir. 3 boyutlu baskı, mimarlık ve yapım sektöründe kullanılan Endüstri 4.0 teknolojilerinden yalnızca bir tanesidir. 3 boyutlu baskı teknolojisi ile mimari bir yapı için malzeme, eleman ve yapı ölçeğinde üretimlere rastlamak mümkündür. Yapının bütüncül bir şekilde inşasını gerçekleştirerek doğrudan bir yapım tekniği olarak kullanılabilen 3 boyutlu baskı teknolojisi, ileri dijital modelleme yöntemleri ile birlikte kullanılır. Bu sayede, şantiye süreçlerinde ve strüktürel dayanımda yaşanabilecek problemlerin öngörülerek minimize edildiği, oldukça güvenli ve hızlı bir yapı üretimi imkânı sağlar. 3 boyutlu baskı teknolojisi ile üretilen çeşitli kamusal fonksiyonlara sahip yapı örnekleri bulunsa da, bu teknolojinin yapı üretiminde kullanımında en çok konut fonksiyonu ön plana çıkmıştır. Mimarlık alanında 3 boyutlu baskı teknolojisi, nüfusa bağlı olarak artan konut talebine yönelik hızlı konut üretimi ihtiyacına karşılık verebilecek etkili bir yöntem olarak karşımıza çıkar. 3 boyutlu baskı ile tekil konut, apartman ve mahalle ölçeğinde konut üretimleri gerçekleştirilmiştir. Bu hızlı üretim imkânının yanında, daha sağlıklı ve sürdürülebilir konutların inşa edilebilmesi için 3 boyutlu baskı makinelerinde kullanıma uygun şekilde özelleştirilmiş beton malzemenin bu yönde geliştirilmesi ve sürdürülebilir bileşenlerden oluşan farklı malzemeler ile baskı yapma olanakları araştırılmakta ve deneysel olarak uygulanmaktadır. 3 boyutlu baskı ile gerçekleştirilen inşa faaliyetleri için tasarım girdileri ve şantiye süreçlerinin gereklilikleri de mevcut yöntemlerdekinden farklı olmaktadır. Bu çalışmada, Endüstri 4.0 teknolojilerinin mimarlık alanındaki kullanımlarına ve konut

Üretim süreçlerinin tarihsel gelişimine kısaca değinilerek, Endüstri 4.0 teknolojilerden biri olan 3 boyutlu baskı teknolojisini ve bu teknoloji ile üretilmiş olan konut yapıları incelenecektir. Bu incelemeler sonucunda, gelecek yıllarda yapı üretiminde kullanımının yaygınlaşması beklenen 3 boyutlu baskı teknolojisinin konut tasarımı ve üretimindeki süreçleri ne şekilde etkileyeceği, konut üretiminin geleceğini nasıl şekillendireceğine dair öngörüler ve çıkarımlar elde etmek hedeflenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Endüstri 4.0, 3 boyutlu baskı teknolojisi, 3D baskı, Konut retimi

KIRSAL MİMARİ BAĞLAMINDA SÜRDÜRÜLEBİLİR ÇÖZÜM YÖNTEMLERİNİN EKOLOJİK MİMARİ UYGULAMA ÖRNEKLERİ İLE İRDELENMESİ

Arş. Gör. Dr. Gökhan GENÇ

Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi
ORC-ID: 0000-0002-5753-4885

Dr. Öğr. Üyesi Murat ŞAHİN

Fırat Üniversitesi
ORC-ID: 0000-0001-6733-1136

Özet

Kaynakların tükenmesi ve çevrenin kirletilmesi ile oluşan küresel ısınma ve bununla birlikte gözlemlenen iklim değişikliği, insan sağlığı ve çevre üzerinde birçok problemin oluşmasına sebep olmaktadır. Bu problemler kendisini türlerin kayıp olmaları, çevrenin kirlenmesi, doğal felaketler, iklimsel bozulmalar gibi hayatımızı önemli ölçüde etkileyecek şekillerde göstermektedirler. Bu çevresel sorunlar çözülmez ise günümüzden başlayacak şekilde, gelecek nesiller için dünya gittikçe artan bir şekilde daha yaşanılmaz bir vaziyete gelecektir. Bu sebeple günümüzde artık bu sorunlar ötelenemez bir hale gelmiş olup çözüm önerilerine yoğunlaşılması gerektiği anlaşılmıştır. Bu bağlamda bu sorunların çözülmesi için sürdürülebilirlik kavramı ortaya çıkmış, insanların gelecek nesillere daha yaşanabilir bir çevre bırakması amacı ile çözüm önerileri geliştirilmektedir. Bu çözüm yöntemleri ile dünya ve çevremiz daha yaşanabilir bir yer haline gelecek ve gelecek nesiller için daha sağlıklı çevreler bırakılmış olacaktır. Bu sorunların çözülmesi için enerji kaynaklarının verimli kullanılması ve doğal kaynakların sürdürülebilirliği büyük önem arz eder. Dünya üzerinde tüketilen enerji ve suyun önemli ve ciddi bir kısmı, yapı üretimi ve kullanım sürecinde gerçekleşmektedir. Buda yapı üretim süreçlerinin küresel ısınma ve enerji kullanımında çevresel sorunlara önemli bir oranda etkisinin olduğunu gösterir. Bu bağlamda mimari yapılar tasarımından kullanılan malzemeye kadar çevre sorunlarının önemli bir bölümünü oluşturmaktadırlar. Bu sorunları çözebilmek amacıyla günümüzde mimari yapıların çevreye olumsuz etkilerini en aza indirmek için yeni ve çevreci çözümler araştırılmaktadır. Bu çevreci çözüm arayışlardan biriside özellikle pandeminin de etkisi ile sayıları daha da artan kent merkezlerinin dışında konumlanan, kırsal mimari yapı alanında gözlemlenmektedir. Kırsal alanlar kaynakların sürdürülebilir

kullanılması bağlamında birçok potansiyeli barındırmaktadır. Bu potansiyellerin açığa çıkarılarak kullanılması kırsal mimari yapıların çevreye etkilerinin azaltılması açısından önemlidir. Bu bağlamda çalışma kapsamında kırsal mimaride yenilikçi sürdürülebilir çözüm önerilerinin araştırılması amaçlanmıştır. Çalışmada ilk olarak detaylı bir literatür çalışması ile başarısı kanıtlanmış uygulama örnekleri tespit edilmiştir. Ardından tespit edilen bu yapılardaki yenilikçi sürdürülebilir çözüm önerileri sürdürülebilir tasarım kriterleri çerçevesinde tablolar aracılığı ile analiz edilmiştir. Çalışmanın sonucunda en etkin sürdürülebilir ve yenilikçi çözüm biçimleri tartışılmış ve önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Sürdürülebilir mimarlık, Ekolojik yapı, Kırsal mimari

AHŞAP İSKELET KONUT YAPISININ YAŞAM DÖNGÜSÜ DEĞERLENDİRMESİ

Arş. Gör. Huriye ÖNAL

KTO Karatay Üniversitesi

ORC-ID: 0000-0002-4715-9647

Doç. Dr. Ayşegül TERCİ

KTO Karatay Üniversitesi

ORC-ID: 0000-0001-5989-9565

Özet

Günümüzde, inşaat sektörünün enerji ve kaynak tüketiminde %36-%40 gibi bir oranla etkin role sahip olmasıyla, yapı tasarımı sırasında oluşan çevresel etkilerin değerlendirilmesi kaçınılmaz hale gelmiştir. Bu amaçla, çevresel performansın değerlendirilmesi için en etkili yöntem olarak yaşam döngüsü değerlendirme yöntemi uygulanmaktadır. Yaşam döngüsü değerlendirmesi, ISO 14040 standardına göre bir ürün veya sürecin hizmet ömrü boyunca çevresel etkilerinin değerlendirilmesi olarak tanımlanmaktadır. Amaç ve kapsamın tanımı, yaşam döngüsü envanter analizi, yaşam döngüsü etki değerlendirmesi ve sonuçların yorumlanması olmak üzere dört aşamadan oluşmaktadır. Binaların yaşam döngüsü; tasarım, kullanım ve kullanım sonu evreleri olarak ele alınmaktadır. Bina tasarım aşamasında yapılan değerlendirme sonuçlarına göre alınan çeşitli tasarım ve malzeme kararlarıyla birlikte daha az çevresel etkiye neden olacak yapılar tasarlamak mümkün olmaktadır. Dolayısıyla bu yöntem, yapım sistemine karar verme aşamasında da kullanılabilir. Değerlendirmeye alınacak binalarda sınıflandırma; konut ve ticari amaçlar için kullanılan binalar şeklinde olup konutlar da tek aileli ve çok aileli konutlar olarak ele alınmaktadır. Bu çerçevede doğrultusunda bu çalışmada, yaşam döngüsü değerlendirme yöntemine bina ölçeğinde bakılarak, 30 m²lik iç taban alanına sahip ahşap iskeletli tek aileli bir konut, “beşikten mezara” yapı malzemelerinin üretimi ve taşınması, inşaat süreci, kullanım ve kullanım ömrünün sonuna kadar olan aşamaları kapsayacak şekilde TS EN 15978 standardına dayalı olarak çalışan “One Click LCA – Building LCA” çevrimiçi değerlendirme aracı kullanılarak değerlendirmeye alınmıştır. Değerlendirmede, binanın “beşikten mezara” tüm yaşam döngüsü aşamalarına göre, küresel ısınma potansiyeli, asitleşme potansiyeli, ötrofikasyon potansiyeli, ozon tabakasını delme potansiyeli, alt atmosferde ozon oluşumu potansiyeli, birincil enerjinin toplam

kullanımı ve biyogenik karbon depolama olmak üzere 7 çevresel etki değerlendirme kategorisine ait sonuçlara ulaşılmıştır. Sonuçlar, bina yaşam döngüsü aşamalarının, kullanılan malzeme gruplarının ve inşaat sahasındaki diğer faktörlerin çevresel etkilerini ele almaktadır. Yapının küresel ısınma potansiyeli etkisi değerlendirildiğinde 104,88 kg CO₂ eq/m²/yıl olarak hesaplanmıştır. Sonuçlara bakıldığında, ahşap esaslı malzeme kullanımının, beton esaslı malzemelere kıyasla çevresel etkileri önemli oranda daha düşük olduğu görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Ahşap iskeletli konut, Yaşam döngüsü değerlendirmesi, Çevresel etkiler

İKLİM DEĞİŞİKLİĞİNİN KONUT YAPILARINA ETKİLERİ

Arş. Gör. Pelin SARICIOĞLU

Gazi Üniversitesi

ORC-ID: 0000-0003-0159-0623

Prof. Dr. İdil AYÇAM

Gazi Üniversitesi

ORC-ID: 0000-0001-7170-5436

Arş. Gör. Dr. Meryem ALAGÖZ

Necmettin Erbakan Üniversitesi

ORC-ID: 0000-0002-7483-4281

Özet

İklim değişikliğinin bilimsel olarak açıklanan nedenleri arasında yer alan antropojenik (insan kaynaklı) faktörler önemli bir yer tutmaktadır. İnsan kaynaklı bu etkiler arasında yer alan yapı çevre ve binalar karbon salınımının artmasında büyük paya sahiptir. Bu durum sonuçlarını yaşamakta olduğumuz iklim değişikliğine yol açmaktadır. İklim değişikliğinin sonuçları başta konutlar olmak üzere inşaat sektörü, enerji, endüstri, sosyal çevreler gibi alanlarda görülmektedir. Bu doğrultuda, çalışmada iklim değişikliğinin binalar üzerindeki etkileri, binaların enerji taleplerindeki ve bina sistemlerindeki değişiklikler ve bunların yapı elemanlarına etkileri literatürden taranarak ortaya koymak amaçlanmıştır. Çalışmada yöntem olarak; literatür taraması yapılarak, konut yapılarında meydana gelebilecek değişimler; enerji taleplerinde değişimler, iç konfor koşullarındaki değişimler, yapı elemanlarında meydana gelebilecek değişimler olarak gruplanmış ve bu değişimlerin yol açacağı sonuçlar tartışılarak alınabilecek önlemler ortaya konulmuştur. Elde edilen bulgulara göre konut binalarının enerji taleplerinde; ısıtma ihtiyaçları azalırken, soğutma ihtiyacı bakımından artışlar meydana gelecek bu durum elektrik yükünü ve maliyetini arttıracaktır. Aynı şekilde dış konfor koşullarındaki değişimler iç konfor şartlarını etkileyeceğinden bina kabuğunda alınması gereken önlemler değişerek, soğuk çatılar, soğuk yapı elemanları, gölgeleme elemanlarının kullanımı artacaktır. Diğer bulgulara göre, iklim değişikliğinin yapı elemanları üzerindeki yıkıcı etkileri yapı elemanlarının malzeme türüne göre farklılaşırken, yüksek sıcaklık ve aşırı yağmurların yapı elemanları üzerindeki etkileri farklı olacaktır. Bu bakımdan yenilikçi ve sürdürülebilir malzemelerin kullanımı artacaktır. Sonuç olarak

çalışmada iklim değışikliğinin konut yapıları üzerindeki etkileri ve bu etkileri azaltmak için alınması gereken önlemler tartışılarak ortaya konulmuştur. Sürdürülebilir çevreler ve yaşam ortamları oluşturabilmek için yeni yapılacak konut yapıları ve yenilenecek olan yapılar için iklim değışikliği ve senaryolarının etkileri etüd edilerek süreçlerin tamamlanması gelecek dönemler için kaçınılmaz olacaktır.

Anahtar Kelimeler: İklim değışikliği, Konut yapıları, Aşırı sıcaklar, Aşırı yağışlar

DEPREME DAYANIKLI KONUT, KULLANICI BİLİNCİ VE İSTANBUL ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME

Yüksek Mimar Bengüsu TURAN

İstanbul Teknik Üniversitesi

ORC-ID: 0000-0003-2487-1364

Özet

Dünya genelinde en fazla hasara yol açan doğal afet depremdir. İstanbul Büyükşehir Belediyesi'nin 2022 yılında açıkladığı verilere göre, beklenen İstanbul depreminin 7,5 şiddetinde olması durumunda 200.000 bina orta ve üstü derecede hasar görecektir. Bu durum karşısında gerekli önlemlerin alınması özellikle de risk yönetiminin yapılması su götürmez bir gerçektir. 2012'de çıkarılan 6306 sayılı Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkındaki Kanun'la İstanbul'da 74.013 adet binanın parsel bazlı kentsel dönüşüme girdiği, alan bazlı kentsel dönüşüm uygulamalarının ise İstanbul'un yapılaşmış alanının %2'sine karşılık geldiği görülmüştür. Geçmişten bu yana yaşanan depremlerdeki can ve mal kayıplarına rağmen bu sorunun henüz tam anlamıyla çözüme kavuşturulamamış olması kaygı vericidir. Bu durum karşısında atılacak ilk ve en önemli adım kullanıcıların ikamet ettikleri konutun durumuyla ilgili farkındalık sahibi olmasını sağlamaktır. İstanbul genelinde 18 yaş ve üzeri katılımcılar dahil edilerek toplam 14.186 kişiyle yapılan bu çalışmanın amacı, kullanıcıların ikamet ettikleri konutun depreme karşı dayanıklı olup olmadığı hakkındaki düşüncelerini tespit etmek ve konuyla ilgili genel bir değerlendirmede bulunmaktır. Elde edilen veriler SPSS programı ve grafikler yardımıyla değerlendirilmiştir. Araştırmadan elde edilen bulgulara göre, İstanbul'da yaşayan vatandaşların üçte birinden fazlası oturduğu konutun depreme dayanıklı olmadığını düşünmektedir. Eski yerleşim yerlerinden sayılan İstanbul'un merkez ilçelerinde ve deprem yönetmeliğine uygun inşa edilmemiş binalarda yaşayan katılımcıların büyük çoğunluğunun kaygı düzeyi bu durumdan dolayı yüksektir. Erkekler, kadınlara göre oturdukları konutun depreme dayanıklı olduğunu daha fazla düşünmektedir. Katılımcıların yaşı arttıkça oturlan konutun depreme dayanıklı olduğunu düşünme oranı da artmaktadır. İkamet ettiği konutun mülkiyeti kendine ait olan katılımcılardan oturdukları binanın depreme dayanıklı olduğunu düşünenlerin oranı kirada oturanlara göre daha fazladır. Araştırmanın sonucunda, İstanbulluların ikamet ettikleri konutların depreme karşı dayanıklılığı hakkındaki görüşleri tespit edilmiş, deprem farkındalığı

artırmaya yönelik kapsamlı çalışmaların yapılması ve risk yönetimiyle ilgili karar alıcıların politikalar belirlemesi gerektiği ortaya çıkmıştır.

Anahtar Kelimeler: Deprem, Deprem bilinci, Depreme dayanıklı tasarım, Kentsel dönüşüm, Kullanıcı Bilinci, İstanbul

SPATIAL COMFORT IN SHELTERS: AN EXAMINATION ON UNDERGROUND SHELTERS

Res. Assist. Gözde GÖKDEMİR

Istanbul Technical University

ORC-ID: 0000-0002-6717-6241

Res. Assist. Uğur Efe UÇAR

Istanbul Technical University

ORC-ID: 0000-0002-1080-3080

Prof. Dr. Ervin GARİP

Istanbul Technical University

ORC-ID: 0000-0001-7825-6282

Abstract

The armament race, which is increasing day by day, and the technologies that develop along with it cause an impact on the rate of dangers that these technologies may pose. This dangerous situation, which is defined as a technological disaster, poses a vital risk for both living and non-living beings. This risk factor and the change in its rate, which makes its impact more felt every day, increases the need for places that protect people from these disasters. Shelters, which are seen as the main protection spaces today, have an important role in meeting this need. Shelters, which have been used for protection from both natural and technological disasters throughout history, have been seen as spaces where only technical needs and physical comfort should be provided. On the other hand, the fact that shelters are spaces that are planned to be used during emergencies requires consideration of the traumatic effects that may occur on the users of these spaces. The panic behavior and stress that the shelter users may show because of the disaster make it inevitable to consider the psycho-social comfort needs of the users of this place. At this point, the study aims to explain how physical and psycho-social comfort conditions in shelters can be handled with a holistic approach and their effects on both the shelters and the shelter users. For this purpose, shelters have been examined together with their changes and developments in the historical process, and an evaluation has been produced on the shelters within the framework of the underground psychology and spatial comfort. As a result of this examination, it is explained how the need for spatial comfort in shelters can be handled with a holistic approach.

Keywords: Disaster, Interior design, Spatial comfort, Underground shelters

HABITABILITY IN TEMPORARY DISASTER SHELTERS

B.A. Seda TOSUN

Yaşar University

ORC-ID: 0000-0001-8825-3405

Assist. Prof. Feray MADEN

Yaşar University

ORC-ID: 0000-0003-2936-3879

Abstract

Since natural disasters cause property damage and destruction, it requires providing habitable covered living spaces for those who lost their homes in the disasters. Humanitarian organisations, and local and national governments attempt to respond to the needs of people affected by the disasters and provide them temporary shelters such as tent-type shelters. Even though such shelters may respond to immediate shelter needs, they are not durable and convenient for long-term usage since they mostly fail in six months and do not meet habitability standards. Therefore, these shelters cannot be used in other periods of sheltering.

The necessity for temporary disaster shelters due to the increasing number of natural disasters in recent years has led researchers and designers to develop new solutions for such shelters. Various types of shelters have been designed considering technical and aesthetic aspects. However, habitability should also be taken into account while designing temporary disaster shelters since it is a crucial factor aiming not only to provide physically stable living space, but also to meet criteria such as safety, comfortability, and accessibility to amenities and resources.

Although the sheltering process seems to be temporary, it covers different phases such as emergency relief, early recovery, and medium to long-term recovery that requires considering the habitability standards. As the duration of sheltering increases, the temporality of sheltering habitat changes due to the fact that the needs of people change over time. Those temporary shelters may become permanent houses for disaster victims in time. In fact, the sheltering process needs to be transitional between the phases which allow adaptive and spatially flexible design solutions with small changes in the shelter. Using different types of shelters in each period increases not only the cost and time required for the construction of permanent houses for the disaster victims but also changes the habitability conditions.

In this paper, the habitability in temporary disaster shelters is analysed based on the habitability standards for such shelters which include durability, accessibility, security, safety, privacy, and comfortability. The research also intends to investigate how temporary habitat becomes permanent ones and what solutions can be developed to provide a comfortable life for the users in undesirable permanency in the disaster settlements.

Keywords: Temporary shelters, Post-disaster housing, Natural disasters, Habitability, Temporality

DEPREM YÖNETMELİĞİNDE DÜZENSİZLİK OLARAK TANIMLANAN DURUMLARIN MİMARİ AÇIDAN BİR KONUT YAPISI ÜZERİNDEN İNCELENMESİ

Yüksek Mimar Rabia Safa ÖZEN

Konya Teknik Üniversitesi

ORC-ID: 0000-0001-6981-8554

Prof. Dr. Serra Zerrin KORKMAZ

Konya Teknik Üniversitesi

ORC-ID: 0000-0003-1234-1438

İnşaat Mühendisi Emirhan AYDIN

ORC-ID: 0000-0002-5241-6943

Özet

Ülkemizin depremselliğinin yüksek olması can ve mal kayıplarına neden olmaktadır. Son altmış yılda afetlerin yol açtığı yapılarındaki hasarlar dikkate alındığında, hasarların büyük bölümünü depremler meydana getirmektedir. Deprem etkisinde yapının nasıl davranacağını en gerçekçi şekliyle ortaya koymak, deprem hasarlarını minimuma indirmek için deprem yönetmelikleri uygulanmaktadır. Ancak 2020 yılında İzmir ilinde Seferihisar'da meydana gelen depremde, yönetmeliklere uygun inşa edildiği düşünülen yapıların ağır hasar aldıkları hatta yıkıldıkları ve can kayıplarının yaşandığı bilinmektedir. Depremlerin yıkıcı etkisinin, yönetmeliklerle azaltılması hedeflenmektedir. Yaşamın her alanında zorunlu değişimleri beraberinde getiren afetler, deprem yönetmeliklerinin güncellenmesine neden olmuştur. Depreme dayanıklı yapı tasarımı için gerekli kural ve parametrelere yer verilmektedir. Depreme dayanıklı yapı tasarımında yönetmeliğin düzensizlik olarak tanımladığı durumlar ele alınarak, düzensizlik durumları mimari kavramlar üzerinden değerlendirilmektedir.

Bu çalışmanın amacı 2007 yılından yürürlükte olan deprem yönetmeliğine göre statik hesabı yapılarak inşa edilen ve şu an konut olarak kullanılan bir yapının taşıyıcı sistemdeki düzensizliklerini ele alarak ülkemizde daha önce yaşanmış depremlerde meydana gelen hasarları, görselleri ile destekleyerek deprem anında bu yapı da meydana gelebilecek kritik noktaları belirlemektir. Yapının büyüklüğü, plan ve yükseklik değerleri, geometrik şekilleri, taşıyıcı sistemi kolon kiriş ilişkisi, kütle ve rijitlik dağılımı ile cephe tasarımı gibi kriterleri mimari proje üzerinden incelenmiştir. Bulunduğu parselin geometrisi

ve imar yönetmeliğinde arka bahçe çekme mesafesi; yapının en boy oranını, sistem fonksiyonelliğini, mekân esnekliğini ve estetiğini bozmuştur. Yönetmeliğe göre 2. Derece deprem bölgesinde yer alan konut-ticaret amacı ile kullanılan yapının mimarisi asimetrik forma sahiptir. Düzensizlikleri barındıran bir yapı olması sebebiyle mimari ve statik projeleri karşılaştırılarak noktasal tespitlerde bulunulmuştur. Taşıyıcı sistemde mimari çözümün getirdiği aksaklıklar, yaşanan depremlerden elde edilen görsellerle desteklenerek açıklanmıştır.

Geçmişten günümüze değişikliğe uğramış konut yapısı bu çalışma ile deprem yönetmelikleri açısından ele alınmıştır. Ülkemizde depreme dayanıklı yapı “taşıyıcı sistemi çözümlenmiş yapı” olarak düşünülmektedir ancak taşıyıcı sistemindeki düzenlemeler mimari tasarım ile birlikte şekillenmektedir. Depreme uygun olmayan mimari tasarım taşıyıcı sistemde hesaplarla çözülsede depremlerde kayıplara sebep olmaktadır. Depremlerde mimari tasarımın getirdiği zorlamalar ve aksaklıklara çözüm önerisi sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Deprem yönetmeliği, Konut, Depreme dayanıklı yapı tasarımı, Mimari tasarım

AFET SONRASI GEÇİCİ BARINMA YAPILARI VE YENİDEN İŞLEVLENDİRİLMESİNİN İNCELENMESİ

Arş. Gör. Çağatay TAKVA

Atatürk Üniversitesi

ORC-ID: 0000-0002-0494-9972

Arş. Gör. Semahat Merve TOP

Karabük Üniversitesi

ORC-ID: 0000-0002-8400-824X

Arş. Gör. Yenal TAKVA

Gazi Üniversitesi

ORC-ID: 0000-0002-5330-2980

Doç. Dr. Zeynep Yeşim İLERİSOY

Gazi Üniversitesi

ORC-ID: 0000-0003-1903-9119

Özet

Afetler, yıkıcı etkilere sebep olabilen ve yapıların hasarlı hale gelmesinde büyük rol oynayan felaketlerdir. İnsanlar yaşamları boyunca gerçekleşebilecek afetlerin tehdidi altında yaşamaktadırlar. Afetlerin yapılardaki etkisini en aza indirmek ise ülkelere düşen sorumluluklardan biridir. Bu sebeple ülkelerde, afet hazırlık ve müdahale planlamaları yapılmalı ve olası bir felakete hazır olunmalıdır. Afetler meydana geldikten sonra, kullanıcıların bir an önce günlük yaşam standartlarına yakın bir düzene kavuşabilmeleri için öncelikle barınma ihtiyacı karşılanmalıdır. Yaşanan afetlerin ardından gereken acil ve çok sayıdaki konut ihtiyacı, çadırlar, geçici barınma (GB) yapıları ve kalıcı konutlar şeklindeki sıralama ile çözümlenmektedir. Bu birimlerden GB yapıları, kısa vadede kullanım amacıyla yapılmasına rağmen harcanan kaynaklar açısından yüksek maliyetli bir çözümdür. GB yapıları, kalıcı konutların tamamlanmasına kadar afetzedelerin barınma ihtiyacını karşılamaktadır ve sonrasında kullanım ömrü dolmadan terk edilmektedir. Kent kimliğinin oluşumunda afetzedelere ayrılan bu GB yapılarının atıl duruma geçmeleri, çevresel, ekonomik, sosyal ve kültürel yönden hem kenti hem de kentte yaşayanları etkilemektedir. GB uygulamalarının tekrar edilebilmesi esas olan kriter olsa da Türkiye gibi gelişmekte olan ülkelerde çadırlar, konteynerler gibi uygulamalar yaygın kullanılmaktadır. Özgün işlevlerini devam ettiremeyecek duruma

gelmeleri bu yapı grubunun terk edilmesi anlamına gelmemelidir ve bu yapıların kullanımlarını sürdürebilmeleri için yeni bir işleve sahip olmaları gerekmektedir. Yeniden işlevlendirme, eski fonksiyonlarını kaybetmiş olan yapıya özgün işlevi dışında yeni bir kullanım alanı sağlayan süreçtir. Günümüz koruma anlayışında sıklıkla karşılaştığımız bu yöntem, kullanımı biten tüm yapılarda uygulanabilmektedir. Yeni işlevler kazandırarak yapıyı çevre bileşenlerinin sürdürülebilirliklerini sağlamak sadece tarihi yapılara yönelik restorasyon ve koruma çalışmaları kapsamında olmamalıdır. Kullanımı biten GB yapıları da bu kapsamda değerlendirilerek atıl duruma gelmekten kurtarılmalı ve bulunduğu yerleşkede kazandığı yeni işlev ile bölgenin ihtiyaçlarını karşılamalı ve ortak bir kullanım alanı oluşturmalıdır. Türkiye’de yaşanan afet süreçlerinde uygulanan GB yapılarının, kullanıcıların normal hayatlarına dönmelerinin ardından nasıl kullanılacağı bu çalışmanın araştırma sorusunu oluşturmaktadır. Araştırmada literatür taraması yapılmış ve nicel araştırma yöntemlerinden iz sürme tekniği kullanılmıştır. Öncelikle afetlere yönelik müdahaleler ve barınma ihtiyacı kuramsal alt yapıda ele alınacak, sonrasında kullanım sonrasında atıl kalan GB yapılarının değerlendirmesi yapılacaktır. Ek olarak bu kapsamda, GB yapılarıyla ortaya çıkan sorunlar, bu sorunlara önerilen çözümler ve yeniden işlevlendirme örnekleri incelenecektir. İncelenen örnekler ile konuya yönelik farkındalık oluşturmak istenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Afet, Geçici barınma, Yeniden işlevlendirme

ENGELLİLİK VE AFET: KONUT VE YAŞAM ÇEVRELERİMİZ NE DURUMDA?

Dr. Öğr. Üyesi İlkay DİNÇ UYAROĞLU

Ostim Teknik Üniversitesi

ORC-ID: 0000-0002-1199-355X

Özet

Sürdürülebilir, yaşanabilir ve erişilebilir yaşam çevreleri, olağanüstü durumlarda bireysel farklılıkları olan insanlar da dahil olmak üzere tüm insanların yaşamlarını garanti altına alabilecek seviyede 'dayanıklı' olmalıdır. 'Dayanıklılık', yapı çevrenin ve toplumun herhangi bir risk veya değişikliğe uyum sağlama konusundaki kapasitesini ifade etmektedir. Afetlere karşı dayanıklı şehirler, yaşam çevreleri ve kullanıcılar, sürdürülebilir şehir yaşamı için gereklidir. Bu noktada, afet riskinin azaltılması ve en aza indirilmesini sağlayan, afet gerçekleşmeden önce yapılması gereken aşamalardan oluşan afet risk yönetiminin başarısı önceliklidir. Risk Yönetimi, afetin yıkıcı etkisinin en aza indirilmesini sağlayan önemli bir süreçtir. Bu aynı zamanda, kentsel yaşam alanlarının afetlere karşı dayanıklılık seviyesini etkileyen bir aşamadır. Türkiye'de afet yönetimi, kriz yönetimi ekseninde sarmal bir döngüde gerçekleştiği için, afetler, yaşandıktan sonra "yıkım ve yara sarma" süreci olarak deneyimlenmektedir (Kadıoğlu, 2011). Bu nedenle, deprem, sel ve yangın gibi afetlerde telafisi olmayan büyük kayıplar verilebilmektedir.

Ülkemizde afet ve acil durumlarda, konut ve yaşam çevrelerimizde engelli bireylere yönelik hizmet ve servisler yeterli düzeyde değildir. Ayrıca, konut alanlarında engellilerin afet öncesi süreçte mimari gereksinimlerine odaklanan bilimsel çalışmaların çok yetersiz olduğu görülmektedir. Dünya genelinde de engelli bireyler için kapsamlı acil müdahale planlamalarını başarıyla gerçekleştiren bir ülke bulunmamaktadır (Kurt, 2019). Afet yönetiminde bütüncül ve kapsayıcı acil durum planlamasına ihtiyaç olduğu açıktır. Bu nedenle, yaşama mekanlarında acil durum planlaması ve mimari önlemlerin yaygınlaştırılması konuları mimarlık disiplini içinde önemle ele alınması gereken konulardır. Bu çalışma, afet öncesinde konut ve yaşam çevrelerimizde gerekli mimari düzenlemeleri, engelli bireylerin gereksinimleri özelinde kapsayıcı yaklaşımla değerlendirmeyi amaçlamaktadır.

'Engellilik', fiziki, sosyal, zihinsel ve/ya ruhsal farklılıkları olan bireylerin adil koşullarda yaşam sürmelerinin, yapılı ve sosyal çevreden kaynaklı problemler nedeniyle engellenmesi anlamına gelmektedir. Mimari engeller, toplumsal yaşamda engellilik durumlarına neden olan etmenlerin en başında gelmektedir. Engellilik durumlarının afet anında, bireyin can ve mal güvenliğini doğrudan tehdit eden noktada olması konunun önemini daha da artırmaktadır. Bu çerçevede, çalışmanın ana amacı, kapsayıcı ve 'adil' acil durum tahliye planlaması ve mimari tasarım prensipleri üzerine değerlendirme yapmaktır. Çalışmada, öncelikli olarak engellilik, erişilebilirlik ve afet yönetimi konuları kavramsal olarak tanımlanmakta ve değerlendirilmektedir. Sonraki aşamada, afet yönetiminde, engelli bireylerin de ihtiyaçları gözetilerek uygulanması gereken mimari tasarım prensiplerini ortaya koymak amaçlanmaktadır. Afet yönetiminde engelli bireylere yönelik yapılan bilimsel çalışmalar, yasal dokümanlar- kanunlar, yönetmelikler, tasarım standartları- ve nitelikli mimari uygulamalar araştırılarak, Türkiye'deki uygulamalar üzerine değerlendirmeler yapılacaktır. Çalışmanın sonucunda, ülkemizde konut ve yaşam çevrelerimizin ve kullanıcıların, afetlere karşı dirençliliklerini sağlayacak, kapsayıcı mimari uygulamalar konusunda önerilerde bulunulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Afet, Risk yönetimi, Kapsayıcı konut, Erişilebilirlik, Mimari tasarım.

